

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRKÇE ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TÜRKİYE TÜRKÇESİNDEKİ TÜREMİŞ ADLARIN
ALDIKLARI YAPIM EKLERİNE GÖRE
ANLAM VE GÖREV ÖZELLİKLERİ
BU KONUDAKİ BİLGİ VE BULGULARIN
İLKÖĞRETİM 2.KADEME TÜRKÇE(DİLBİLGİSİ)
DERSLERİNDE KULLANILIŞI**

Mutlu BOZEL

**İzmir
2008**

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRKÇE ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TÜRKİYE TÜRKÇESİNDEKİ TÜREMİŞ ADLARIN
ALDIKLARI YAPIM EKLERİNE GÖRE
ANLAM VE GÖREV ÖZELLİKLERİ
BU KONUDAKİ BİLGİ VE BULGULARIN
İLKÖĞRETİM 2.KADEME TÜRKÇE(DİLBİLGİSİ)
DERSLERİNDE KULLANILIŞI**

Mutlu BOZEL

**Danışman
Yrd. Doç. Dr. Tahir KAHRAMAN**

**İzmir
2008**

YEMİN

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Türkiye Türkçesindeki türemiş adların aldıkları yapımlarına göre anlam ve görev özellikleri, bu konudaki bilgi ve bulguların ilköğretim2. kademe Türkçe (dilbilgisi)derslerinde kullanılışı” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynaklarda gösterilenlerden oluştuğunu belirtir ve onurumla doğrularım.

.../.../2008

Mutlu BOZEL

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼ne

İşbu alışma, j¼rimiz tarafından T¼rke Eğitimi Anabilim Dalı'nda
Y¼KSEK LİSANS tezi olarak kabul .....

Başkan.....

¼ye.....

¼ye.....

¼ye.....

¼ye.....

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen ¼đretim ¼yelerine ait olduğunu onaylarım

...../...../ 2008

Enstit¼ M¼d¼r¼

TEŞEKKÜR

Önerileriyle tezimin başlamasına, gelişmesine ve tamamlanmasına büyük yardımları olan danışman hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Tahir KAHRAMAN'a,

Tezimin hazırlanması aşamasında bana fikirleriyle yardımcı olan, tezime ışık tutan ve yaratıcı fikirlerini benimle paylaşan, yardımlarını hiç esirgemeyen Gökçe GÜNAYDIN ve Bilgi Gökmen GÜLGEÇ'e

Lisans ve yüksek lisans öğrenimim sürecinde bilgilerinden sürekli istifade ettiğim değerli hocalarıma teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	i
İÇİNDEKİLER.....	ii
ÖZET	vi
1. BÖLÜM	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Türkçenin Yapısal Özellikleri	1
1.2 Amaç ve Önem	1
1.2.1 Sorun Cümlesi.....	3
1.2.2. Alt Sorunlar	3
1.3. Sayılılar	3
1.4. Sınırlılıklar.....	4
1.5. Evren ve Örneklem	4
1.6. TDK- Türkçe Sözlüğün Özellikleri ve Türkçeyi Yansıtmaya İşlevi.....	4
1.7. Tanımlar	5
2. BÖLÜM	7
YÖNTEM.....	7
2.1. Araştırma Modeli.....	7
2.2. Çalışma Sırasında İzlenen Yol ve Gözetilen İlkeler	7
2.3. Eklerin Yazımı ve Adlandırılması	9
3. BÖLÜM	10
BULGULAR	10
3.1 Yapım Ekleri	10
3.1.1 Addan Ad Yapan Ekler	11
1. +CE Eki:	11
2. +cEğİz Eki:	17
3. +CEk Eki:	19
4.+cEsİnE Eki:.....	21
5.+Cİ Eki:	22
6.+Cİk Eki:	36
7.+Cİl Eki:	38
8. +cİIEyİn Eki:	40
9. +Cİn Eki:	40
10. +(E/İ)ç Eki:	41
11. +DE Eki:	42
12. +DEk Eki:	44
13. +DEm Eki:	45
14. +DEn Eki:	46
15. +DEn...+E Eki:.....	49
16. +DEr Eki:.....	50
17.+DEş Eki:	50
18.+dİç Eki:	52
19.+dİrİk Eki:	52
20.+dİz Eki:	53
21.+E Eki:.....	53
22. +EdEk Eki:	56

23.+EIEk Eki:	57
24.+En Eki:	58
25.+(ş)Er Eki:	59
26. +Erİ Eki:	60
27. +Ey Eki:	61
28. +Ez Eki:	62
29. +GE Eki:	63
30. +geç Eki:	64
31. +GEn Eki:	65
32.+Gİ Eki:	66
33.+gil 34.+giller 35. +IEr Ekleri:	67
36. +GİN Eki:	70
37. +İ Eki:	71
38. +İN Eki:	72
39. +İR Eki:	73
40. +(İ)sE Eki:	74
41. +(İ)z Eki:	75
42. +(E/İ)k Eki:	75
43. +ki Eki:	76
44. +(E/İ)l Eki:	77
45. +IE Eki:	79
46. +IEk Eki:	80
47. +IErİ Eki:	81
48. +IEyİN Eki:	82
49. +İİ Eki:	83
50. +İİ...+sİz Eki:	102
51. +İİK Eki:	102
52. +(E/İ)m Eki:	140
53. +mEç Eki:	140
54. +mEn Eki:	141
55. +mEr Eki:	142
56. +(İ)msİ Eki:	143
57. +(İ)mtırak Eki:	144
58. +(n)cE Eki:	145
59. +(İ)ncİ Eki:	146
60. +rE Eki:	147
61. +rEk Eki:	148
62. +sEk Eki:	149
63. +sEl Eki:	149
64. +sİ Eki:	152
65. +(s)İ Eki:	153
66. +sİL Eki:	154
67. +sİN Eki:	155
68. +sİZ Eki:	155
69. +şİN Eki:	166
70. +(E/İ)t Eki:	167
71. +tay Ekİ:	167

72. +tİ Eki:.....	168
3.1.2. Eylemden Ad Yapan Ekler	169
1.-baç Eki:	169
2.-CE Ekİ:.....	170
3.-CEk Eki:	171
4.-(E/İ)ç Eki:.....	171
5. -DEç Eki:.....	173
6. -dın Eki:	173
7. -Dİ Eki:.....	173
8. -DİK Eki:	174
9. -E Eki:	175
10. -E...-E Eki:	176
11. -EcEk Eki:.....	176
12. -EcEn Eki:.....	177
13. -(E)ğEn Eki:	178
14. -ElgE Eki:	179
15. -EmEç Eki:	179
16. -EmEk Eki:	180
17.-En Eki:.....	180
18.-EnEk Eki:	181
19.-Esİ Eki:.....	182
20.-EsİyE Eki:	183
21.-(E)v Eki:	184
22.-(E)y Eki:	184
23. -GE Eki:.....	185
24. -GEç Eki:	186
25. -GEn Eki:.....	187
26. -Gİ Eki:.....	188
27. -gİç Eki:.....	190
28.-GİN Eki:.....	190
29. -İ Eki:.....	192
30. -İcİ Eki:.....	193
31.-(İ)İİ eki:	197
32. -(İ)m Eki:	198
33. -İN Eki:.....	201
34. -(İ)ñç Eki:	202
35. -(İ)ntİ ve 36.-tİ Ekleri:	203
37. -(y)(İ)ş Eki:	206
38. -(E/İ)t Eki:.....	207
39. -(E/İ)k Eki:	208
40. -(E/İ)l Eki:.....	212
42. -IEn Eki:.....	213
43. -mE Eki:.....	213
44. -mEcE Eki:.....	216
45. -mEç Eki:.....	217
46. -mEdEn Eki:	218
47. -mEk Eki:.....	219

48. -mEn Eki:.....	220
49. -mEsİnE Eki:	221
50. -mEz Eki:.....	222
51. -mİk Eki:.....	223
52. -mİş Eki:	223
53. -(E/İ)r Eki:	224
54. -(E/İ)r....-mEz Eki:	225
55. -sEl Eki:	226
3.2. Türk Milli Eğitiminin Genel Amaçları.....	226
3.2.1. Genel Amaçlar	227
3.3. Türkçe Dersi Öğretim Programı(6, 7, 8. Sınıflar)	228
3.3.1. Giriş.....	228
3.3.2. Programdaki Temel Yaklaşım	230
3.3.3. Programın Yapısı	231
3.3.3.1. Genel Amaçlar	231
3.3.3.2. Temel Beceriler.....	232
3.3.3.3. Temel Dil Becerileri.....	233
3.3.3.4. Kazanımlar.....	238
3.3.3.5. Etkinlikler	239
3.3.3.6. Açıklamalar.....	239
3.3.3.7. Ara Disiplinler.....	240
3.3.3.8. Atatürkçülük.....	240
3.3.4. Öğrenme ve Öğretme Süreci	240
4. BÖLÜM	242
BULGULARIN YORUMU	242
4.1. Birinci Alt Sorun.....	242
4.2. İkinci Alt Problem.....	242
4.3.Üçüncü Alt Sorun	244
4.4. Dördüncü Alt Sorun.....	245
BÖLÜM V	247
SONUÇ, TARTISMA VE ÖNERİLER	247
4.1. Sonuçlar.....	247
4.2. Öneriler.....	248
KAYNAKLAR.....	250

ÖZET

Bu çalışmada, Türkiye Türkçesindeki türemiş adların aldıkları yapım eklerine göre anlam ve görev özellikleri incelenerek; bu konudaki bilgi ve bulguların ilköğretim 2. kademe Türkçe (dilbilgisi) derslerinde nasıl kullanıldığı araştırıldı.

Türkiye Türkçesindeki türemiş adlar, Türkçe Sözlük'ten (TDK, Ankara,2005) ve Yazım Kılavuzu'ndan (TDK yay.,2005) tarama yöntemiyle tespit edildi. Türemiş adların listesi oluşturuldu.Belirlenen sözcükler, eklerine göre ayrılarak fişlere yazıldı. Adlardan ad yapan ve fiillerden ad yapan ekler tespit edildi.

Araştırmamızda, 72'si addan ad yapım eki, 55'i eylemden ad yapım eki olmak üzere toplam 127 adet ad yapım ek saptanmıştır. Görüldüğü gibi “addan ad yapan ekler” sayıca fazladır ve addan ad yapmak en çok tercih edilen üretme biçimidir.

İlköğretim 2. kademe Türkçe Dersi Müfredat Programı incelenerek; Türemiş adlar konusunun nasıl işlendiği incelendi.

Araştırma sırasında edinilen bilgi ve bulguların ilköğretim 2. kademe Türkçe (dilbilgisi) derslerine daha verimli kullanılabilmesi, gençlere ve çocuklara dil bilinci kazandırılması için önerilerde bulunuldu.

Anahtar Kelimeler: Türemiş Adlar, Yapım Ekleri, Türkçe Öğretimi

ABSTRACT

In this study, the meaning and function characters according to constructive suffixes that the Derived nouns take in Turkish used in Turkey were analyzed and a research was made on how this information is used in Turkish grammar lessons in 6-7-8 grades in elementary schools.

Derived nouns in Turkish used in Turkey were found in spelling dictionary and Turkish dictionary (TDK, Ankara, 2005). A list of Derived nouns was formed. The words determined are classified according to their suffixes. The suffixes making nouns from nouns and suffixes making nouns from verbs were determined.

In this study, we established 127 suffixes that 72 one's were the suffixes making nouns from nouns and 55 one's were the suffixes making nouns from verbs. The suffixes making nouns from nouns are more than the suffixes making nouns from verbs and also it is usually preferred in Turkish.

The meanings and the function properties that the suffixes put to the words were determined.

It was searched how The Derived nouns were taught in the lessons by analyzing syllabus program of Turkish lesson.

There have been advises about using the information taken from this research in teaching Turkish grammar lessons.

Key words: Derived nouns, constructive suffixes, teaching of Turkish

1. BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Türkçenin Yapısal Özellikleri

Dil insan iletişimini sağlayan bir dizgedir. Tanımda kullanılan dizge terimi dilin kurallı oluşundandır. Her dilin kendine özgü kuralları vardır.

Türkçe, Altay Dilleri içinde yer alan, yapı bakımından eklemeli(sondan eklemeli) bir dildir ve ek bakımından zengindir.

Türkçenin yapısından gelen güçlü türetme ve birleştirme yeteneği, ona somut ve soyut çeşitli kavramları kolaylıkla anlatabilme gücü vermiştir. Bu güç, geçmişten bugüne, hiç eksilmeden süregelmektedir.(Aksan, 2000: 43)

Yapım eklerinin bazıları çok işlektir. Bugün hala yeni sözcükler türetilmek için sıklıkla kullanılmaktadır. Bazıları ise fazla kullanılmadığından körelmiştir. Türkçenin gerçek zenginliğinin ortaya çıkması ve yabancı dillerdeki birçok kavramın Türkçe sözcüklerle karşılanabilmesi için yapım eklerinin işlekliliğini koruması çok önemlidir.

1.2 Amaç ve Önem

Yapım ekleri, sözcük kök ve gövdelerinden yeni anlamlı ve görevli sözcükler türetmektedir.

Türkçe, gelişimi boyunca yapım eklerinden yararlanarak, dilin ihtiyaç duyduğu sözcükleri türetmiş; bu durum dilin sözlüğünü zenginleştirmiştir.

Türkçe, insanlığın gelişimi ile hayatımıza giren yeni kavramları karşılayacak, yeni sözcükler türetebilecek kadar gelişmiş bir üretme sistemine sahiptir.

Türkçe, matematiksel bir mantıkla işleyen, son derece zengin bir dildir. Türkçede, ad ve eylem üretme sistemi kuralları, son derece açık ve anlaşılırdır. Bir insanın duygu, düşünce ve isteklerini anlatmak için, ihtiyaç duyabileceği her türlü sözcüğü yaratmaya uygundur. Türkçenin işleyiş biçimini anlamak ve açıklayabilmek için , eklerin ve bu eklerin özelliklerinin bilinmesi gerekir.

Türkiye Türkçesinin dilbilgisi kaynaklarında, yapım eklerinin sayısı ve özellikleri ile ilgili farklı bilgilere rastlanmaktadır. Bu durum, konu ile ilgili yeterli bilgiye ulaşmayı güçleştirmektedir. Bu nedenle bu konunun okullarda öğretilmesinde de sorunlar yaşanmaktadır.

Bu çalışma, ad türeten yapım eklerini ayrıntılı olarak tanıtarak; bunların görev ve anlam özellikleri ile ilgili bilgiler verecektir. Ayrıca, bu konudaki bilgilerin dilbilgisi öğretiminde kullanılması ve bu yolla Türkçenin tanıtılarak ,sevdirilmesi için öneriler sunacaktır.

Bu tezin amacı, Türkiye Türkçesindeki türemiş adların aldıkları yapım eklerine göre anlam ve görev özelliklerini açıklamak ve bu konudaki bilgi ve bulguların İlköğretim Türkçe(dilbilgisi) derslerinde kullanımına öneriler getirmektir.

1.2.1 Sorun Cümlesi

Türkiye Türkçesindeki türemiş adlar hangi yapım ekleri ile yapılmıştır, bu ekler sözcüklerin anlam ve görevlerini nasıl etkilemiştir ve bu konuda edinilecek bilgi ve bulgular İlköğretim Türkçe(dilbilgisi) derslerinde nasıl kullanılabilir?

1.2.2. Alt Sorunlar

1. Türkiye Türkçesindeki ad yapım ekleri hangileridir, kaç tanedir?
2. Addan ad yapan ekler hangileridir, kaç tanedir ve bu ekler belirlenen görevlerinden sonra yeni görevler üstlenmişler midir?
3. Eylemden ad yapan ekler hangileridir, kaç tanedir ve bu ekler belirlenen görevlerinden sonra yeni görevler üstlenmişler midir?
4. İlköğretim 2. kademe Türkçe derslerinde bu konu nasıl anlatılmaktadır?
- 5 Bu konuda edinilen bilgi ve bulgular, İlköğretim 2. kademe Türkçe derslerinde nasıl kullanılabilir?

1.3. Sayıtlar

1. Bu çalışmada, “Türkçe Sözlük”, TDKyay,Ankara,2005(10.Baskı), “Yazım Kılavuzu”,TDKyay,Ankara,2005(24..Baskı) ve Türk Edebiyatının kaynakçada belirtilen eserleri kullanılmıştır. Türkçede kullanılan türemiş adların tamamının bu kaynaklarda yer aldığı varsayılmıştır.

1.4. Sınırlılıklar

1. Bu çalışma, “Türkçe Sözlük”, TDKyay,Ankara,2005(10.Baskı), “Yazım Kılavuzu”,TDKyay,Ankara,2005(24..Baskı) ve Türk Edebiyatının kaynakçada belirtilen eserleri ile sınırlıdır.

2. Bu çalışma sadece türemiş adlar(ad, önad, belirteç,adıl) ile sınırlıdır.

1.5. Evren ve Örneklem

Türk Dil Kurumunun 2005 basımı Türkçe Sözlük ve Yazım Kılavuzu, ayrıca yapım ekleri hakkında bilgi veren dilbilgisi kaynakları araştırma evreni olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın örneklemini TDK yayını Türkçe Sözlükteki ve Türk Edebiyatının belirlenen yapıtlarındaki türemiş adlar(ad, önad, belirteç, adıl) oluşturmaktadır.

1.6. TDK- Türkçe Sözlüğün Özellikleri ve Türkçeyi Yansıtma İşlevi

Daha önceki bölümlerde de belirtildiği gibi, “Türkçe Sözlük”, TDK yay, Ankara,2005(10.Baskı) ve “Yazım Kılavuzu” ,TDK yay, Ankara, 2005(24..Baskı) çalışmamızın evrenini oluşturmaktadır.

Çalışmada yararlanılan Türkçe Sözlük, söz, terim, deyim, ek ve anlamdan oluşan 104.481 söz varlığına sahiptir. 63.818 madde başı, 13.589 da madde içi olmak üzere toplam 77.404 söz bulunmaktadır. Bu sözlerin 45.005’i ad, 11.305’i önad, 2.644’ü belirteç, 87’si adıl, 33’ü ilgeç, 289’u ünlem, 53’ü bağlaç, 6.441’i ise eylemdir. Türler yalnızca madde başlarında belirtildiği için bu sayılar madde başı olan sözleri göstermektedir.

Bazı madde başları hem ad hem önad veya hem önad hem belirteç olabildiği için kelime türlerinin toplam sayısı ile madde başı sayısı birbirinin aynı değildir. Türk Edebiyatından seçilmiş 29.040 örnek cümleyle sözler tanıtlanmıştır. Sözcük metni ise 1.236.484 sözden oluşmaktadır.

“Türkçe Sözlük”te, dilimizde kullanılmakta olan veya kullanılacağı umulan Türkçe sözler, hangi dilden olursa olsun terim olarak alınmış sözcükler, bugünün canlı konuşma veya yazı dilinde kullanılan yabancı kökenli sözler, bölge ağızlarının söz varlığından alınmış sözler bulunmaktadır.

Türkçe Sözlük, Türkçenin söz varlığının önemli bir bölümünü ortaya koyduğu için, Türkiye Türkçesindeki türemiş adların belirlenmesi ve aldıkları yapım eklerinin incelenmesine yönelik yürüttüğümüz çalışmada “çalışma evreni” olarak belirlenmiştir.

1.7. Tanımlar

Ad (geniş anlam): Anlatımdaki adlık, önadlık, adillik, belirteçlik görevi yapan sözcüklerin ve sözcük öbeklerinin ortak tür adı.

Ad (dar anlam): Varlıkların ve kavramların dildeki karşılığı olan sözcük ve sözcük öbekleri

Adıl: Adların yerini tutan ya da kişi kavramı anlatan sözcük ya da sözcük öbeği, zamir.

Addan Ad Yapan ekler: Ad kök ve gövdelerinden yeni adlar yapan eklerdir.

Belirteç: Eylemlerin, eylemsilerin, önadların ve belirteçlerin anlamlarını etkileyen, belirten sözcük ya da sözcük öbeği, zarf.

Biçimbilgisi: Bir dildeki Ekleri ve bunların işlevlerini inceleyen bilim dalına biçimbilgisi denir.

Çekim Eki: Kök ya da gövdelere ulanarak, onların sözdizimi birlikleri içinde birbirleriyle ve başka kavramlarla ilişki kurmalarını sağlayan eklerdir

Donmuş Kullanım: Bir ekin, temel işlevinden uzaklaşıp başka bir ekle ya da bir sözcükle kaynaşmış olarak kullanılması.

Ek: Tek başına anlamları olmayan, sözcüklere ulanarak çeşitli görevler yapan ses yada ses topluluklarına ek denir.

Eylem: Varlıkların ve kavramların eylemlerinin, oluşlarının dildeki karşılığı olan sözcüklere ve sözcük öbeklerine denir.

Eylemden Ad Yapan Ekler: Eylem kök ve gövdelerinden adlar yapan eklerdir.

Gövde: Yapım eki almış sözcüklere ya da sözcük öbeklerine gövde denir.

Kök: Kendi başına anlamı olan ve anlamlı daha küçük parçalara bölünemeyen ses ya da ses topluluklarına kök adı verilir.

Önad: Adların önlerine gelerek onları niteleyen ya da belirten sözcüklere ya da sözcük öbeklerine önad (sıfat) denir.

Türemiş Ad: Ad ya da eylem köküne ulanan yapım ekiyle türetilmiş adlara türemiş ad denir.

Yapım Eki: Sözcüklerin kök ya da gövdelerine gelerek yeni bir sözcük türeten eklere yapım eki denir.

2. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmada kullanılan araştırma modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması ve çözümlenmesi üzerine yapılan çalışmalarla ilgili bilgiler verilmiştir.

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada tarama modeli betimsel yöntemi uygulanmıştır.

Tarama modelleri, geçmişte ve halen varolan bir durumu varolduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan yaklaşımlardır. Araştırmaya konu olan olay, olgu, durum ya da nesne, kendi koşulları içinde var olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez.

2.2. Çalışma Sırasında İzlenen Yol ve Gözetilen İlkeler

1. Bu çalışmada öncelikli olarak literatür taraması yapıldı. YÖK tez arşivi tarandığında, bu konuda daha önce benzer bir çalışmanın yapılmadığı saptandı.

2. Türkiye Türkçesindeki türemiş adlar, Türkçe Sözlük'ten (TDK, Ankara, 2005) ve Yazım Kılavuzu'ndan (TDK yay.,Ankara,2005) tespit edildi.

Sadece bir ögesi türemiş ad olan madde başı sözcük öbekleri, çalışmaya alınmadı. Ancak, tüm öğeleri yapım eki almış madde başı sözcük öbekleri çalışmaya dahil edildi.

Eylemden ad türeten -mE, -mEk ve -İş ekleri anlamlarına göre değerlendirildi. Eylem anlamında kullanılanlar alınmadı. Ancak, bu ekler ile yapılmış kalıcı adlar çalışmada gösterildi.

3. Araştırmada belirlenen türemiş adlar baş harflerine göre kümelendirilerek listelendi. Daha sonra bu listeler birleştirilerek, Türkiye Türkçesindeki türemiş adlar listesi oluşturuldu.

4. Belirlenen sözcükler, aldıkları *addan ad yapım ekine* veya *eylemden ad yapım ekine* göre kümelendirilerek listelendi.

5. Araştırmada belirlenen sözcüklerin almış oldukları adlardan ad yapan ve eylemlerden ad yapan ekler belirlendi.

6. Kaynakçada belirtilen dilbilgisi alanında hazırlanmış eserlerden, ad türeten ekler, eklerin sözcüklere kattığı anlam ve görev özellikleri ile ilgili bilgi toplandı. Eklerin sözcüklere kattığı anlamlar ve görev özellikleri belirlendi.

7. Kaynakçada belirtilen Türk Edebiyatının yazınsal yapıtları taranarak, belirlenen yapım eklerini almış sözcüklerin kullanıldığı örnek cümleler tespit edildi.

8. İlköğretim 2. kademe Türkçe Dersi Müfredat Programı ve ders kitapları incelenerek; türemiş adlar konusunun nasıl işlendiği incelendi.

10. Araştırma sırasında edinilen bilgi ve bulguların ilköğretim 2. kademe Türkçe (dilbilgisi) derslerine daha verimli kullanılabilmesi için önerilerde bulunuldu.

2.3. Eklerin Yazımı ve Adlandırılması

Çalışmamızdaki eklerin yazımı ve adlandırılmasında şu ilkeleri uyguladık:

a- Kelimelere ulanırken, içindeki ünlü ses ya da sesler, ünlü uyumları gereğince ı, i, u, ü seslerinden biri olabilen dar ünlülü ekler i'li biçimleriyle adlandırılmış ve yazılırken büyük i (İ) harfi kullanılmıştır. (+Cİ eki, -Dİ eki...)

b- Kelimelere ulanırken, içindeki ünlü ses ya da sesler, ünlü uyumları gereğince a, e seslerinden biri olabilen düz geniş ünlülü ekler e'li biçimleriyle adlandırılmış ve yazımlarında büyük e (E) harfi kullanılmıştır. (+DE eki, -EcEk eki...)

c- Ek sözcüğe ulanırken başındaki ünsüzün ötümlüsünün (yumuşasının) ya da ötümsüzünün (sertinin) kullanılabilceği durumlarda ünsüzün ötümlüsü seçilmiş ve bu ötümlü ünsüzün karşılığı olan büyük harfle yazılmıştır. (+DEş eki, -Gİ eki...)

d- Yukarıdaki a, b, c maddelerinde belirtilen değişimlere uğramayan ve hangi biçimdeki kelimelere ulanırsa ulansın aynı kalan sesler küçük harfle yazılmıştır. (+DEn eki, -ken eki...)

e- Adlara ulanacak eklerin önünde artı işareti(+) kullanılırken, eyleme ulanacak eklerin önüne çizgi (-) çekilmiştir.

f- Ünsüzle biten sözcüklere ünsüzle başlayan eklerin ulanması sırasında, sözcüğün ünsüzü ile ekin ünsüzü arasında türeyen yardımcı ünlü ayraç içinde gösterilmiştir.¹

¹ Eklerin adlandırılması ve yazımında yaygınlaşan kullanıma ters düşmeyi göze alarak bu ilkeleri benimsememizin nedenleri şöyledir: İnce ünlüler ve ötümlü ünsüzler, ağızdan daha az enerji harcanarak, kolayca çıkarılırlar. (Enerji tablosu bunu göstermektedir.) Türkçede söyleyiş rahatlığına ve kolaylığına doğru bir eğilim vardır. Nitekim, ünsüz seslerin adlarının bir ince ünlü olan e'nin yardımıyla söylenmesi de halkın tercihidir: be, ce, çe... gibi.

3. BÖLÜM

BULGULAR

3.1 Yapım Ekleri

Diğer eklemeli dillerde olduğu gibi, Türkçede de ekler türetme ve çekim yapma görevini üstlenirler. Bu özellikleri doğrultusunda ekler, “yapım ekleri” ve “çekim ekleri” olmak üzere ikiye ayrılırlar.

Türkçede yapım ekleri, eylem kök ve gövdelerinden yeni eylemler ve adlar, ad kök ve gövdelerinden yeni adlar ve eylemler türetirler.

Buradan yola çıkılarak Türkçe yapım ekleri:

1. Addan ad yapan ekler,
2. Addan eylem yapan ekler,
3. Eylemden ad yapan ekler,
4. Eylemden eylem yapan ekler, olarak sınıflandırılmıştır.

Çalışmamız Türkiye Türkçesindeki türemiş adları kapsamaktadır. Bu nedenle sadece ad yapan ekler ve türettiği sözcükler incelenmiştir.

3.1.1 Addan Ad Yapan Ekler

Ad kök ve gövdelerinden yeni adlar yapan eklerdir.

Araştırmamızda belirlediğimiz sözcüklerdeki addan ad yapım ekleri, bu eklerin özellikleri ve kullanım örnekleri şöyledir:

1. +CE Eki:

Eski Türkçeden beri kullanılan bir ektir. Eski Türkçede bu ekin sadece ç’li biçimleri kullanılmaktaydı. Eski Anadolu Türkçesinden sonra c’li biçimleri kullanılmaya başlanmıştır. (Ergin,1998:167)

Bu ek hem yapım hem de çekim eki göreviyle kullanılmaktadır.

“+CE eki bazı kullanımlarında, ulandığı adlara yeni anlam özellikleri kazandırmaktan çok; onları “karşılaştırma, görelilik, yön, birliktelik... bildirme” işlevleriyle, yargı öbeklerinin eylemlerden oluşan yüklemine bağlamaktadır.”(Kahraman, 2007:87)

Böyle kullanımlarda +CE ekleri yeni bir sözcük yapma görevinde değil, “ilişki kurma, bağlama” görevini yerine getirdiklerinden, ad durum eki olarak kabul edilmektedirler. Taramamız sırasında Türkçe Sözlükte bu özellikleri gösteren 18 adet +CE’li sözcüğe rastlanmıştır:

1	aillece	7	hesapça	13	oranca
2	beraberce	8	idarece	14	sayıca
3	bizce	9	kafaca	15	sence
4	bünyece	10	kıdemce	16	sizce
5	duyguca	11	milletçe	17	ümmeççe
6	evce	12	onca	18	zihince

+CE , Eski Türkçeden beri gerçekleşen uzun kullanımı süresince, düşmüş öğelerin işlevini yüklenerek; varlık- kavram adları, yer adları ve donmuş biçimde kullanılan sözcükler oluşturarak;belirteç, önad, bağlaç görevli sözcüklerin yapısında yer alarak; çekim ekliğinden yapım ekliğine geçme eğilimi taşıyan bir ek olmuştur. (Kahraman,2007:81)

+CE eki yapım eki olarak ulandığı sözcüklere şu anlamları katar:

“Ulus ve kavim adlarına ulanarak bu ulusun ya da kavimin konuştuğu dil adını üretir: Arapça,Fransızca Türkçe...gibi. Adlara, önadlara ulanarak eşitlik benzerlik yaklaşıklık anlamları veren ad, önad ve belirteçler yapmakta kullanılır: dilekçe, düzce kaplıca: alaca (karanlık) , yiğitçe (duruş) ...gibi. Cümle başı bağlaçları türetir. Ayrıca, böylece, kısaca...gibi.”(Kahraman,2005:46)

Yapılan incelemede bu ek ile türetilmiş 557 adet sözcük belirlenmiştir.

+CE Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	abazaca	18	Almanca	35	aslanca
2	ablakça	19	Altayca	36	Asurca
3	Acemce	20	amansızca	37	avanakça
4	acemice	21	amatörce	38	Avarca
5	acıca	22	Amerikanca	39	ayça
6	acımasızca	23	amirce	40	ayrıca
7	adamca	24	anaca	41	azca
8	adetçe	25	anca	42	Azerice
9	Ahbapça	26	aptalca	43	babaca
10	ahlakça	27	Aramca	44	babacanca
11	ahlaksızca	28	Aramice	45	Balkarca
12	ahmakça	29	Arapça	46	barbarca
13	akarca	30	arkadaşça	47	basitçe
14	akça	31	Arnavutça	48	Baskça
15	akça pakça	32	arsızca	49	başkaca
16	akıllıca	33	artistçe	50	Başkutça
17	alaca	34	asırlarca	51	başlıca

52	bebekçe	92	çaylakça	132	doğruca
53	bedence	93	Çeçence	133	dolgunca
54	bencilce	94	çehrece	134	dostça
55	bilgece	95	Çekçe	135	dönekçe
56	bilgince	96	çekikçe	136	durumca
57	binlerce	97	çekingence	137	düşmanca
58	bohça	98	çelebice	138	düzce
59	bolca	99	çerkezce	139	düzence
60	Boşnakça	100	çetince	140	edebiyatça
61	boyca	101	çetrefilce	141	edepsizce
62	boyluca	102	çevikçe	142	efece
63	bozca	103	çılginca	143	efendice
64	bozukça	104	Çince	144	eğrice
65	bönce	105	Çingenece	145	enayice
66	böylece	106	çirkefçe	146	enlice
67	budalaca	107	çirkince	147	epeyce
68	bulamıkça	108	çocukça	148	epeyice
69	Bulgarca	109	çokça	149	erce
70	bunakça	110	Çuvaşça	150	erkekçe
71	burjuvaca	111	dağınıkça	151	erkence
72	burukça	112	dahice	152	Ermenice
73	buruşukça	113	dalgınca	153	eskice
74	büyükçe	114	dalkavukça	154	Eskimoca
75	cahilce	115	Danca	155	esmerce
76	canavarca	116	dangalakça	156	etraflıca
77	canice	117	darca	157	evvelce
78	celalice	118	defalarca	158	ezgince
79	cengâverce	119	delice	159	fakirce
80	centilmence	120	delişmence	160	falanca
81	cesurca	121	derbederce	161	farklıca
82	ceylanca	122	derince	162	Farsça
83	cimrice	123	despotça	163	fedaice
84	çoşkunca	124	devce	164	fedakârca
85	cömertçe	125	dikçe	165	Felemenkçe
86	cumhurca	126	dikenlice	166	fazlaca
87	çabukça	127	diktatörce	167	fettanca
88	çaçaronca	128	dilekçe	168	feylezofça
89	Çağatayca	129	dince	169	filozofça
90	çapkınca	130	diplomatça	170	Flamanca
91	çarpıkça	131	dirice	171	fodulca

172	Fince	212	Hakasça	252	irice
173	fizikçe	213	hakça	253	İskitçe
174	fütursuzca	214	haksızca	254	İskoçça
175	Fransızca	215	Halaçça	255	İslavca
176	Frenkçe	216	hâllice	256	İspanyolca
177	gaddarca	217	hâlsizce	257	isteksizce
178	Gagavuzca	218	hamaratça	258	İsveççe
179	gahice	219	hasımca	259	işgüzarca
180	gâvurca	220	haşarıca	260	İtalyanca
181	geççe	221	hayâsızca	261	iyice
182	genişçe	222	haylazca	262	ılıca
183	gerekçe	223	hayvanca	263	ılıkça
184	gergince	224	Hazarca	264	Irakça
185	gıcıkça	225	hercaice	265	Japonca
186	gittikçe	226	hesaplıca	266	kabaca
187	gizlice	227	hesapsızca	267	kabadayıca
188	Gotça	228	heybetlice	268	kaçıkça
189	göğüslüce	229	hınzırca	269	kadınca
190	gökçe	230	Hırvatça	270	kahpece
191	Göktürkçe	231	Hintçe	271	kahramanca
192	gönüllüce	232	Hititçe	272	kakırca
193	gönülsüzce	233	Hollandaca	273	kalabalıkça
194	görece	234	hoppaca	274	kalantorca
195	görgümlüce	235	hoşça	275	kalenderce
196	görgüsüzce	236	hovardaca	276	kalınca
197	gösterişlice	237	hoyratça	277	kalleşçe
198	gösterişsizce	238	hödukçe	278	kancıkça
199	Grekçe	239	hunharca	279	kanpanca
200	gururluca	240	huysuzca	280	kaplıca
201	güçsüzce	241	huzursuzca	281	karaca
202	günce	242	hürmetlice	282	Karaçayca
203	günlerce	243	hürmetsizce	283	Karaimce
204	gürcüce	244	iblisçe	284	Karakalpakça
205	gürültüsüzce	245	İbranca	285	Karayca
206	güvensizce	246	İbranice	286	kardeşçe
207	güzelce	247	ilçe	287	kartça
208	habersizce	248	ilkelce	288	Katalanca
209	hacimlice	249	İngilizce	289	kaygısızca
210	hafifçe	250	insafsızca	290	kayıtsızca
211	haince	251	insanca	291	kaynakça

292	kaynarca	332	Letonca	372	Oğuzca
293	kaypakça	333	loşça	373	olanca
294	Kazakça	334	lüzumsuzca	374	olgunca
295	Kıpçakça	335	Macarca	375	on binlerce
296	kırca	336	mağrurca	376	onlarca
297	Kırgızca	337	mahallece	377	Osmanlıca
298	kısaca	338	mahcupça	378	oylumluca
299	kısıkça	339	mahzunca	379	oynakça
300	kıvrakça	340	malca	380	ozanca
301	kızılca	341	Malkarca	381	ödlekçe
302	kibarca	342	manaca	382	önce
303	kilometrelerce	343	Mançuca	383	önemlice
304	kimyaca	344	mantıkça	384	önemsizce
305	kitapça	345	manyakça	385	öylece
306	kocamanca	346	maskaraca	386	Özbekçe
307	kokarca	347	masumca	387	özgürce
308	kolayca	348	mecnunca	388	pahalıca
309	kopça	349	melunca	389	paraca
310	Korece	350	memnunca	390	paralıca
311	korkakça	351	merhametsizce	391	partizanca
312	korkusuzca	352	merkezce	392	patavatsızca
313	köçekçe	353	mertçe	393	patlakça
314	Köktürkçe	354	mesutça	394	patronca
315	Kumanca	355	milyarlarca	395	paytakça
316	Kumukça	356	milyonlarca	396	Peçenekçe
317	kurnazca	357	minnetarca	397	pehlivanca
318	kurtluca	358	miskince	398	pekçe
319	kuruyasıca	359	Moğolca	399	pervasızca
320	kuvvetlice	360	mutluca	400	Peştuca
321	küflüce	361	muzafferce	401	peygamberce
322	külfetsizce	362	muzipçe	402	pısrıkça
323	Kürtçe	363	nadanca	403	pimpirikçe
324	küstahça	364	namertçe	404	pişkince
325	Laponca	365	namussuzca	405	Pomakça
326	latifçe	366	nankörce	406	Portekizce
327	Latince	367	nazikçe	407	rahatça
328	laubalice	368	nobranca	408	rezilce
329	Lazca	369	Nogayca	409	rintçe
330	lehçe	370	Norveççe	410	riyakârca
331	Letçe	371	oburca	411	Rumca

412	Rumence	452	sinirce	492	toplucu
413	Ruşça	453	sinsice	493	toyca
414	saatlerce	454	Slavca	494	Tunguzca
415	sadece	455	Slovakça	495	Tuvaca
416	sadıkça	456	Slovence	496	tümce
417	sadistçe	457	softaca	497	Türkçe
418	safça	458	sofucu	498	Türkmence
419	sağlamca	459	Soğdakça	499	ucuzca
420	sahaca	460	Soğdca	500	ufakça
421	sakarca	461	soğukça	501	ufarakça
422	sakinca	462	şapşalca	502	ukalaca
423	sakince	463	şarlatanca	503	Ulahça
424	salakça	464	şaşkınca	504	umursamazca
425	sanatkârca	465	şeytanca	505	Urduca
426	Sanskritçe	466	şımarıkça	506	ustaca
427	sapıkça	467	şirretçe	507	usulca
428	sarhoşça	468	şişmanca	508	utanmazca
429	sarıca	469	Şorca	509	Uygurca
430	sarışınca	470	şöylece	510	uysalca
431	sarsakça	471	Tacikçe	511	uzunca
432	savca	472	tanrıça	512	ürkekçe
433	savurganca	473	tarihçe	513	üstatça
434	saygısızca	474	taşkınca	514	vahşice
435	sebebsizce	475	Tatarca	515	vakitçe
436	sefilce	476	tatlıca	516	vicdansızca
437	selvice	477	tazece	517	vücutça
438	semizce	478	tedbirsizce	518	yabanice
439	serbestçe	479	teklifsizce	519	yahudice
440	serince	480	teleütçe	520	yakarca
441	sersemce	481	tellice	521	Yakutça
442	serserice	482	tembelce	522	yalnızca
443	sessizce	483	temkinlice	523	yanarca
444	seyrekçe	484	tenhaca	524	yankıca
445	sıcakça	485	terbiyesizce	525	yansıca
446	sıkça	486	tezce	526	yaramazca
447	sıkıca	487	Tibetçe	527	yârence
448	sırça	488	titizce	528	yarımca
449	sırdaşça	489	Toharca	529	yassıca
450	sırnaşıkça	490	tombulca	530	yaşlıca
451	Sırpça	491	toparlakça	531	yaşlıca başlıca

532	yavaşça	541	yobazca	550	zalimce
533	yavuzca	542	yosmaca	551	zarifçe
534	yenice	543	yumuşakça	552	zekice
535	yenirce	544	Yunanca	553	zevzekçe
536	yılgınca	545	yüklüce	554	zirzopça
537	yılışıkça	546	yüzlerce	555	zorbaca
538	yıllarca	547	yüzsüzce	556	zorca
539	yırtıkça	548	yüzyıllarca	557	züppece
540	yiğitçe	549	zahmetsizce		

Kullanım Örnekleri:

“Yağız derisi, yüzüne delice dökülen simsiyah saçları...” S.Ali

“Değirmenin kapısı yanındaki taş sedire saatlerce oturup...”S.Ali

“Seni gördüğü zaman zalimce başını çeviren mağrur bir dilberin kapısı önünde ve ay ışığı altında sabaha kadar dolaşmak...hoş şeydir.” S.Ali

“Kurallara ne kadar titizce riayet ettiğini bilmeyen yoktur.”
Y.K.Karaosmanoğlu

“Terbiyesizce işaretlerle birbirimizi tahkir etmeye başlarız.” H.R.Gürpınar

2. +cEğİz Eki:

“ +cEğİz, +CEk ekinin yine bir pekiştirme eki olan +Ez > İz ekiyle genişletilmesiyle oluşmuş bir bileşik ektir.” (Korkmaz, 2003:41)

“+cEğİz eki: Ulandığı kelimelere küçülme, sevgi, acıma anlamları katar: Çocukcağız, hayvancağız, kadıncağız.... örneklerinde olduğu gibi.”
(Kahraman,2005:46)

Türkçe Sözlükte bu ekle türetilmiş 7 adet sözcük tespit edilmiştir.

+cEğİz Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	adamcağız	4	hayvancağız	7	yavrucağız
2	buncağız	5	kadıncağız		
3	çocukcağız	6	kızcağız		

Bu sözcüklerden “buncağız” sözcüğü dikkat çekmektedir. +cEğİz eki, gösterme adılarından biri olan “bu” sözcüğüne eklenmiştir. Türkçe Sözlükte yer verilmemesine rağmen gösterme adıları “şu ve o” sözcüklerinin de bu ekle kullanıldığı örnekler tespit edilmiştir:

“yaşam şuncağız bir şey işte
bir defter kalır gidenlerden...” Emirhan Oğuz

“...vay benim Maraş'ım, anam, anam, can kardaşım,
vay ben ağlarım, can, can kurbanlarım
oncağız bebelerim, ellerim, gözlerim, dillerim sustu vay...”

Anonim

Buradan yola çıkarak bu ekin gösterme adılarına da eklenerek; onlara da küçülme, sevgi, acıma anlamları kattığımızı söyleyebiliriz.

Türkçe Sözlükte yer alan tüm örnekler ekin kalın ünlülü biçimiyle yapılmıştır. Ancak ekin ince ünlülü biçimleri de kullanılmaktadır.

“Bekirceğız oraya yıkılıverdi.” S.Ali

“Evceğızim, evceğızim

Saklar benim halceğızim” Halk Değiş

Kullanım Örnekleri:

“Onun için öldürdüler zavallı adamcağızı.” O.Pamuk

“Zavallı kızcağız benimle ahbap olmak istemişti.” S.Ali

“Kim bilir çocukcağız kaç gündür yol yürüyor.” Y.Kemal

3. +CEk Eki:

Eski Türkçede ek ç’li biçimiyle kullanılmaktaydı. Eski Anadolu Türkçesinden sonra c’li şekli kullanılmaya başlamıştır. (Ergin,1998:167)

+CE ekinin +ok pekiştirme ekiyle kaynaşmasından oluşmuş +CEk (<çE+ok) eki; küçültme, sevgi ve tahsis işleviyle önad, belirteç ve adlar türeten bir ektir. (Korkamaz, 2003:39)

Bugün çok kullanılan bir ek değildir.

Önadlara küçültme ve azlık anlamı verir:

Büyük — büyücek

Ilık -- ılıcak

Sevgi, şevkat, küçültme anlamı verir:

Yavru --yavrucak

Kuzu -- kuzucak

Topluluk ve birliktelik anlamı verir:

Ev – evcek

Aile – ailecek (Hengirmen,2002:289)

Yaptığımız sözlük taramasında bu ek ile türetilmiş 16 adet sözcük belirlenmiştir:

+CEk Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	ailecek	7	demincek	13	kolçak
2	ancak	8	elçek	14	oyuncak
3	ayakçak	9	evcek	15	yalıncak
4	büyücek	10	gökçek	16	yavrucak
5	çabucak	11	güncek		
6	çöğüncek	12	ılıcak		

Kullanım Örnekleri:

“...gelen keyiften ancak birtakım serserinin tattığına kızardı.”F.R.Atay

“Yataklar çabucak ahıra götürüldü.” Y.Kemal

“Kayanın sol yanında büyücek bir havuz oluyordu su.” Y.Kemal

“Cumartesi sabahı olduğu gibi gene ailecek oturmaya gitmişlerdi anneannesine.”E. Şafak(TS)

4.+cEsİnE Eki:

“Yapıca +CE ekinin, üçüncü şahıs iyelik ve yönelme durumu ekleriyle birleşmesinden oluşmuş bir ektir.” (Korkmaz,2003:76)

Sözlükte tespit edilen 12 sözcüğün anlamları incelendiğinde ekle ilgili şu sonuca varılmıştır: +cEsİnE eki ad ya da önad görevli sözcüklere eklenerek belirteçler türetmektedir.

+cEsİnE Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	adamcasına	5	delicesine	9	körcesine
2	aptalcasına	6	edepsizcesine	10	oburcasına
3	budalacasına	7	enayicesine	11	safçasına
4	çılıncasına	8	gâvurcasına	12	terbiyesizcesine

Kullanım Örnekleri:

“...çiselemekte olan yağmur delicesine bastırdı.” Y.Kemal

“Otele gidip de aptalcasına beklemeyi, yürek çarpıntısıyla kapıyı gözetlemeyi izzetinefsime yediremiyorum.” R. H. Karay(TS)

“Herkesin bu kadar uzun vadeli emelleri, bu kadar çılıncasına ölçüsüz ümitleri yok mudur?”A. Ş. Hisar(TS)

“Siz o kadar safçasına kandınız ki evraka bakmak lüzumunu duymadınız.”
R. H. Karay(TS)

“Öyle, delicesine, edepsizcesine borç harç yer, yaşardı.” R. H. Karay(TS)

5.+Cİ Eki:

Eski Türkçeden beri kullanılan ve işlekliliğini kaybetmemiş eklerden biridir. Eski Türkçede ekin yalnız +çı ve +çi şekilleri vardı. Eski imlada ç'ler çok defa c ile yazıldığından ekin c'li şekillerinin kesin olarak ne zaman ortaya çıktığı bilinmemektedir.

Bugün kök veya gövdenin bağlandıkları sesine göre bu ekin c'li ve ç'li şekilleri kullanılmaktadır. Ekin ünlü bakımından çok şekilliliği de Osmanlıcanın son devirlerinde ortaya çıkmıştır. Bugün ekte ünlü ve ünsüz bakımından tam bir çok şekillilik görülmektedir.(Ergin,1998:157-159)

“+Cİ eki:Varlık ya da kavramların adlarına ulanarak; onları benimseyen, onlarla ilgili işleri-uğraşları yapan kişilerin adlarını niteleyen önadlar türetir: Atatürkçü (genç) , dedikoducu (kız) ... gibi.

+Cİ ekiyle türemiş önadlar çoğu zaman,niteledikleri adı düşürüp onun yerini tutar ve anlatımda ad olarak kullanılırlar:akıncı,arabacı,turşucu.....”
(Kahraman,2005:44)

Oldukça işlek bir ektir. Sözlükte bu ek ile türetilmiş 1746 adet sözcük belirlenmiştir.

+Cİ Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	abacı	47	apreci	93	badanacı
2	abajurcu	48	arabacı	94	bademci
3	abartmacı	49	arabeskçi	95	bağcı
4	ablacı	50	aracı	96	bağıcı
5	aceleci	51	arakçı	97	bağintıcı
6	adcı	52	araştırmacı	98	bağışçı
7	ademci	53	arbedeci	99	bağıtçı
8	ademimerkeziyetçi	54	ardiyeci	100	bağlamacı
9	adliyeci	55	arıcı	101	baharatçı
10	afişçi	56	arıkçı	102	baharcı
11	afsuncu	57	aristocu	103	bahçeci
12	ağnamcı	58	aristotelesçi	104	bahisçi
13	ahçı	59	arpacı	105	bakımcı
14	ahlakçı	60	arpçı	106	bakırcı
15	akademici	61	arşivci	107	baklavacı
16	akaryakıtçı	62	artçı	108	balcı
17	akılcı	63	arzuhalci	109	balıkçı
18	akımcı	64	asabiyeci	110	baloncu
19	akıncı	65	asansörcü	111	baltacı
20	akliyeci	66	askerci	112	bandocu
21	akordeoncu	67	askıcı	113	bankacı
22	akordiyoncu	68	aşarcı	114	barbutçu
23	akortçu	69	aşçı	115	barcı
24	aksesuarcı	70	aşıcı	116	bardakçı
25	akşamcı	71	aşırmacı	117	barışçı
26	aktarmacı	72	atatürkçü	118	barokçu
27	akvaryumcu	73	atçı	119	barutçu
28	alafrangacı	74	ateşçi	120	basımcı
29	alımıcı	75	atılımcı	121	basketbolcu
30	alkışçı	76	atımcı	122	basketçi
31	almancı	77	atmasyoncu	123	baskıcı
32	ambalajcı	78	atomcu	124	baskıncı
33	ambarcı	79	avadancı	125	basmacı
34	anaforcu	80	avantacı	126	bastoncu
35	anahtarıcı	81	avcı	127	başakçı
36	analizci	82	ayakçı	128	başçı
37	anamalıcı	83	ayakkabıcı	129	başkonakçı
38	ananeci	84	ayarcı	130	başlıkçı
39	anatomici	85	ayıcı	131	başmakçı
40	anayasacı	86	ayingacı	132	baştan savmacı
41	angaryacı	87	aylakçı	133	batakçı
42	anketçi	88	aylıkçı	134	batıcı
43	anlatımcı	89	aynacı	135	bavcı
44	ansiklopedici	90	ayrancı	136	bavulcu
45	antikacı	91	ayrımcı	137	bayrakçı
46	antrepocu	92	bağcı	138	bedavacı

139	bedelci	185	birikimci	231	ciltçi
140	bedenci	186	biryancı	232	cinci
141	bekçi (<berk+çi)	187	bisikletçi	233	ciritçi
142	belediyeci	188	bitirimci	234	coğrafyacı
143	beleşçi	189	bitkici	235	cuntacı
144	belgeci	190	biyolojici	236	cübbeci
145	belgeselci	191	blöfçü	237	cümbüşçü
146	belirlenimci	192	bohçacı	238	çadırcı
147	belirlenmezci	193	bombacı	239	çağrışımçı
148	benbenci	194	bonboncu	240	çakıcı
149	benci	195	boncukçu	241	çakırcı
150	beniçinci	196	borazancı	242	çakmacı
151	benlikçi	197	borsacı	243	çakmakçı
152	benmerkezci	198	borucu	244	çalgıcı
153	benzinci	199	bostancı	245	çalımcı
154	besici	200	botanikçi	246	çalışmacı
155	besteci	201	boyacı	247	çalmacı
156	beşeriyetçi	202	boykotçu	248	çamaşırçı
157	beşikçi	203	bozacı	249	çamurlukçu
158	betimlemeci	204	bozguncu	250	çanakçı
159	betoncu	205	bozmacı	251	çancı
160	bevleviyeci	206	bölgeci	252	çantacı
161	beygirci	207	börekçi	253	çapacı
162	beylikçi	208	briketçi	254	çapaçulcu
163	beynelmineleci	209	bulaşıkçı	255	çapulacı
164	beyzbolcu	210	bulgurcu	256	çapulcu
165	bezci	211	butaforcu	257	çarıkçı
166	bezekçi	212	butikçi	258	çarkacı
167	bezemeci	213	buyrukçu	259	çarkçı
168	bıçakçı	214	buzcu	260	çarşafçı
169	bıçkıcı	215	büfeci	261	çatanacı
170	bibliyotekçi	216	büyücü	262	çatıcı
171	biçimci	217	cakacı	263	çaycı
172	biçkici	218	camcı	264	çayhaneci
173	bidoncu	219	cazbantçı	265	çekimci
174	bilardocu	220	cazıcı	266	çekirdekçi
175	biletçi	221	cebeci	267	çeltikçi
176	bilgici	222	cenkçi	268	çerçeveci
177	bilgisayarçı	223	cepçi	269	çerezci
178	bilimci	224	cephaneci	270	çergeci
179	bilinemezci	225	cevahirci	271	çergici
180	bilişimci	226	cımbızcı	272	çeşneci
181	biracı	227	cidalci	273	çeteci
182	birahaneci	228	ciğerci	274	çevreci
183	birci	229	cilacı	275	çeyizci
184	bireyci	230	cildiyeci	276	çığırtmacı

277	çıkarcı	323	denemeci	369	dokumacı
278	çıkıkçı	324	denetçi	370	dolapçı
279	çıkırıkçı	325	denetimci	371	dolmuşçu
280	çımacı	326	deneyci	372	donatımcı
281	çingirakçı	327	deneyimci	373	dondurmacı
282	çirpmacı	328	dengeci	374	dökmeci
283	çiçekçi	329	denizaltıcı	375	dökümcü
284	çiftçi	330	denizci	376	dönerci
285	çifttekerci	331	denkçi	377	dönüştürücü
286	çikolatacı	332	depocu	378	döşemeci
287	çilekçi	333	derici	379	döşemeci
288	çimentocu	334	derlemci	380	dövmeci
289	çinici	335	dernekçi	381	dövüşçü
290	çirişçi	336	dershaneci	382	duacı
291	çivici	337	desenci	383	dubaracı
292	çizimci	338	destancı	384	dublajcı
293	dadıcı	339	desteci	385	duvakçı
294	dağcı	340	destekçi	386	duvarcı
295	dağıtımcı	341	deterjancı	387	duyumcu
296	dahiliyeci	342	deveci	388	düdükcü
297	dalancı	343	devletçi	389	düelloocu
298	dalavereci	344	devrimci	390	düğmeci
299	dalgacı	345	dırdırcı	391	düğüncü
300	dalyancı	346	dızdızcı	392	dükkanacı
301	damacı	347	dikişçi	393	dümbelekçi
302	damgacı	348	dikizci	394	dümenci
303	danacı	349	diktacı	395	dünürücü
304	dansçı	350	dilci	396	dünyacı
305	darbeci	351	dinamitçi	397	düşçü
306	darbukacı	352	dinci	398	düvenci
307	davacı	353	direkçi	399	düzenci
308	davetçi	354	direnişçi	400	düzenlemeci
309	davulcu	355	diskçi	401	düzgüncü
310	dayanışmacı	356	dispeççi	402	düzmeçi
311	dayatmacı	357	dişçi	403	ebrucu
312	dedikoducu	358	diyalektikçi	404	edebiyatçı
313	defineci	359	dizayncı	405	egzozcu
314	defterci	360	dizgici	406	eğitimci
315	değirmenci	361	dogmacı	407	ekinci
316	değişimci	362	doğacı	408	ekmekçi
317	değnekçi	363	doğalcı	409	elci
318	dekartçı	364	doğancı	410	elçi
319	dekatloncu	365	doğüstücü	411	eldecı
320	dekorcu	366	doğramacı	412	elekçi
321	demetçi	367	doğrucu	413	elektrikçi
322	demirci	368	doktrinici	414	elektronikçi

415	eleştirimci	461	faytoncu	507	gazeteci
416	eleştirmeci	462	fıkracı	508	gazinocu
417	elmacı	463	fındıkçı	509	gazozcu
418	emanetçi	464	fırçacı	510	gececi
419	emekçi	465	fırıldakçı	511	gecekonducusu
420	emlakçı	466	fırınıcı	512	gelecekçi
421	emlakçi	467	ferdiyetçi	513	gelenekçi
422	enjeksiyoncu	468	fermeneci	514	gelgeççi
423	enternasyonalci	469	fesatçı	515	gelinlikçi
424	entrikacı	470	fetvacı	516	gelişimci
425	epikürosçu	471	fıçıcı	517	gemici
426	epikürcü	472	filikacı	518	genelci
427	erkenci	473	filmci	519	gerçekçi
428	erketeci	474	fırkacı	520	gerçeküstücü
429	erkinici	475	fırsatçı	521	gerekirici
430	eroinci	476	fıstıkçı	522	gerici
431	erosçu	477	fideci	523	gerillacı
432	esirci	478	fizikçi	524	getirimci
433	eskici	479	flamacı	525	gevrekçi
434	eskrimci	480	flütçü	526	gezginci
435	esperantocu	481	fodlacı	527	gırgırcı
436	esrarıcı	482	folklorcu	528	gırnatacı
437	estetikçi	483	fonetikçi	529	gıybetçi
438	eşitçi	484	fincancı	530	gygyıcı
439	eşkinici	485	fişekçi	531	girişimci
440	etçi	486	fitçi	532	gitaracı
441	etiketçi	487	fitilci	533	gizemci
442	etkinici	488	fitneci	534	golcü
443	evci	489	fiyakacı	535	golfçü
444	evdeci	490	futbolcu	536	gondolcu
445	evrimci	491	fütühatçı	537	goygoycu
446	eyerci	492	formaliteci	538	gömlekçi
447	eylemci	493	fortçu	539	göncü
448	eyyamcı	494	fotoğrafçı	540	göreci
449	ezancı	495	fotokopici	541	görenekçi
450	ezberci	496	francalacı	542	görüşmeci
451	fabrikacı	497	frençi	543	gösterişçi
452	faizci	498	frezeci	544	göstermeci
453	falakacı	499	fuarcı	545	gözcü
454	falcı	500	gabyacı	546	gözlemci
455	farfaracı	501	galerici	547	gözlemeci
456	felsefeci	502	galvanizci	548	gözlükçü
457	fenci	503	garajcı	549	gramerci
458	fenerci	504	gardıropçu	550	gravürçü
459	fayansçı	505	garpçı	551	grevci
460	faydacı	506	gaydacı	552	greyderci

553	gurbetçi	599	havuzcu	645	iddiacı
554	gübürücü	600	hayalci	646	idmancı
555	güderici	601	haybeci	647	iftiracı
556	güdücü	602	hazcı	648	iğci
557	güdümücü	603	hazırcı	649	iğneci
558	güfteci	604	hececi	650	ihbarcı
559	gülücü	605	helvacı	651	ihmalci
560	gülleci	606	hentbolcu	652	ihracatçı
561	gümrükçü	607	hergeleci	653	ihraççı
562	gümüşçü	608	hesapçı	654	ihtilalci
563	gündelikçi	609	heybeci	655	ikramcı
564	gündüzcü	610	heykelci	656	iktisatçı
565	günlükçü	611	hırdavatçı	657	ilahiyatçı
566	günücü	612	hırılıcı	658	ilerici
567	gürücü	613	hızarcı	659	ilikçi
568	güreşçi	614	hiççi	660	ilkeci
569	gürültücü	615	hikayeci	661	iltimasçı
570	haberci	616	hilafetçi	662	iltizamcı
571	hacamatçı	617	hileci	663	imalatçı
572	haddecı	618	himayeci	664	imarcı
573	hafriyatçı	619	hindici	665	imdatçı
574	haftalıkçı	620	hipnotizmacı	666	imgeci
575	halıcı	621	hizipçi	667	inakçı
576	halkacı	622	hizmetçi	668	inatçı
577	halkçı	623	hoşgörücü	669	incelemeci
578	haterci	624	hukukçu	670	inekçi
579	hamamcı	625	humbaracı	671	infazcı
580	hamburgerci	626	hurdacı	672	infiratçı
581	hamlacı	627	hücumcu	673	inhisarçı
582	hamleci	628	hülleci	674	inkârcı
583	hamurcu	629	hürriyetçi	675	inkılapçı
584	hancı	630	ılgarcı	676	insancı
585	hanutçu	631	ırkçı	677	inşaatçı
586	hapazlamacı	632	ıskatçı	678	intaniyeci
587	hapçı	633	ıslahatçı	679	intikamcı
588	haraççı	634	ıstampacı	680	ipçi
589	harbici	635	ışıkçı	681	ipekçi
590	hariciyeci	636	ıtriyatçı	682	iplikçi
591	haritacı	637	ıbrikçi	683	iradeci
592	harmancı	638	ıcapçı	684	islamcı
593	hasatçı	639	ıcatçı	685	ispiyoncu
594	hasetçi	640	ıcraatçı	686	ispiritizmacı
595	hasırcı	641	ıcracı	687	istatistikçi
596	havacı	642	ıçkici	688	istenççi
597	havalandırmacı	643	ıçtimaiyatçı	689	istifçi
598	havlucu	644	ıdareci	690	

691	istilacı	737	kakmacı	783	karidesçi
692	istismarcı	738	kalafatçı	784	karikatürcü
693	isyancı	739	kalandırcı	785	karmanyolacı
694	işaretçi	740	kalaycı	786	karpuzcu
695	işçi	741	kalburcu	787	karşıcı
696	işgalci	742	kalcı	788	karşılaştırmacı
697	işkembeci	743	kalçınıcı	789	karşıtçı
698	işkenceci	744	kaldırımcı	790	kartoncu
699	işlemci	745	kaleci	791	kartpostalcı
700	işlemeci	746	kalıpçı	792	kasacı
701	işletmeci	747	kalıtçı	793	kasetçi
702	işlevci	748	kaloriferci	794	kasideci
703	işportacı	749	kalpakçı	795	kasketçi
704	iştirakçi	750	kalpçi	796	kasnakçı
705	itfaiyeci	751	kaltakçı	797	kastarcı
706	ithalatçı	752	kalvenci	798	kaşıkçı
707	itilafçı	753	kalyoncu	799	katılımcı
708	itirafçı	754	kamacı	800	katırcı
709	itirazcı	755	kambiyocu	801	katmerci
710	ittihatçı	756	kampanacı	802	katrancı
711	iyilikçi	757	kampanyacı	803	kavalcı
712	izci	758	kampçı	804	kavaracı
713	izlenimci	759	kamyoncu	805	kavgacı
714	jeofizikçi	760	kamyonetçi	806	kavmiyetçi
715	jeokimyacı	761	kancacı	807	kavukçu
716	jetoncu	762	kandilci	808	kavuncu
717	jimnastikçi	763	kantarcı	809	kavurmacı
718	jiujitsucu	764	kantçı	810	kayakçı
719	judocu	765	kantinci	811	kayıkcı
720	jurnalci	766	kantocu	812	kayışçı
721	kabakçı	767	kanuncu	813	kaymakçı
722	kabalacı	768	kapamacı	814	kaynakçacı
723	kabareci	769	kapancı	815	kaynakçı
724	kablocu	770	kaparozcu	816	kaytarmacı
725	kaçakçı	771	kapıcı	817	kazancı
726	kadayıfçı	772	kapkaççı	818	kazıkçı
727	kaderci	773	kaplamacı	819	kazmacı
728	kadrocu	774	kaportacı	820	kebaççı
729	kafatasçı	775	karaborsacı	821	kebzeci
730	kafesçi	776	karacı	822	keçeci
731	kaftancı	777	karagözcü	823	kefenci
732	kâğıtçı	778	karanfilci	824	kehribarçı
733	kahvaltıcı	779	karateci	825	kelepirci
734	kahveci	780	karavanacı	826	kelleci
735	kahvehaneci	781	kargaşacı	827	kemancı
736	kaideci	782	kargocu	828	kemençeci

829	kenarcı	875	kokucu	921	kulakçı
830	kendirici	876	kolacı	922	kullukçu
831	kenevirici	877	kolancı	923	kulüpçü
832	kentçi	878	kolaycı	924	kumanyacı
833	kepekçi	879	kolcu	925	kumarcı
834	keresteci	880	koleksiyoncu	926	kumarhaneci
835	kerhaneci	881	kolpocu	927	kumaşçı
836	kerizci	882	koltukçu	928	kumcu
837	kerpiççi	883	komedyacı	929	kumrucu
838	kervancı	884	komisyoncu	930	kundakçı
839	kesenekçi	885	komitacı	931	kunduracı
840	kesimci	886	komplocu	932	kurabiyeci
841	kestaneci	887	konakçı	933	kuracı
842	keşideci	888	konfeksiyoncu	934	kuralcı
843	keşkekçi	889	konferansçı	935	kuramcı
844	kevelci	890	konsolitçi	936	kurugucu
845	kılıççı	891	kontrbasçı	937	kurşuncu
846	kılıfçı	892	kontrolcü	938	kurtarmacı
847	kıraathaneci	893	konukçu	939	kuruntucu
848	kırıkçı	894	konuşmacı	940	kuşçu
849	kırkıcı	895	kooperatifçi	941	kuşkucu
850	kırmacı	896	kopuzcu	942	kutucu
851	kırtasiyeci	897	kopyacı	943	kuyucu
852	kıskacı	898	kornetçi	944	kuyumcu
853	kışkırtmacı	899	kornişçi	945	küfeci
854	kıtırcı	900	korseci	946	külahçı
855	kıyacı	901	korucu	947	külhancı
856	kıyakçı	902	kostümcü	948	kürekçi
857	kibritçi	903	koşumcu	949	kürkçü
858	kilerci	904	kovcu	950	kürtajcı
859	kilimci	905	koyuncu	951	kütüphaneci
860	kimyacı	906	kozacı	952	lafçı
861	kinci	907	köfteci	953	lağımçı
862	kiracı	908	kökçü	954	lahmacuncu
863	kirdeci	909	köktenci	955	lakacı
864	kireççi	910	köleci	956	lakçı
865	kiremitçi	911	kömürcü	957	lakerdacı
866	kirişçi	912	köprücü	958	lakırtıcı
867	kitapçı	913	körükçü	959	lamacı
868	klarnetçi	914	kösçü	960	lapacı
869	klavsenci	915	kötülükçü	961	lastikçi
870	klikçi	916	köycü	962	laternacı
871	klişeci	917	kralcı	963	latifeci
872	koçancı	918	krikocu	964	lavantacı
873	kokainci	919	kronikçi	965	lavtacı
874	kokoreççi	920	kuklacı	966	leblebici

967	lehçeci	1013	mantarcı	1059	meyancı
968	lehimci	1014	mantıcı	1060	meydancı
969	lekeci	1015	mantıkçı	1061	meyhaneci
970	leninci	1016	manyetizmacı	1062	meyveci
971	levazımatçı	1017	maratoncu	1063	mezarıcı
972	levazımcı	1018	markacı	1064	mezatçı
973	levhacı	1019	markajcı	1065	mezeci
974	limonatacı	1020	marketçi	1066	mezhepçi
975	limoncu	1021	marksçı	1067	mısırcı
976	listeci	1022	marokenci	1068	mızıkacı
977	litografyacı	1023	marpuççu	1069	mızıkçı
978	lobici	1024	martavalcı	1070	mikrofoncu
979	lokantacı	1025	marulcu	1071	milletlerarasıcı
980	lokmacı	1026	masajcı	1072	milliyetçi
981	lostracı	1027	masalcı	1073	minareci
982	lotaryacı	1028	maşacı	1074	mineci
983	lüferci	1029	matbaacı	1075	minibüsçü
984	lügatçi	1030	matematikçi	1076	minyatürcü
985	lüleci	1031	matrakçı	1077	mirasçı
986	lüpçü	1032	mavnacı	1078	mitingci
987	lüterci	1033	mayıncı	1079	miyancı
988	maarifçi	1034	mayocu	1080	mizahçı
989	mabeyinci	1035	mecmuacı	1081	mobilyacı
990	maceracı	1036	medenici	1082	modacı
991	macuncu	1037	medeniyetçi	1083	modelci
992	madalyoncu	1038	medyacı	1084	montajcı
993	maddeci	1039	mefhumcu	1085	mortocu
994	madikçi	1040	mefkûreci	1086	motelci
995	mafıyacı	1041	mefruşatçı	1087	motorcu
996	mağazacı	1042	mekanikçi	1088	mozaikçi
997	mahyacı	1043	mekkâreci	1089	muayeneci
998	makarnacı	1044	mektupçu	1090	mugalatacı
999	makasçı	1045	memleketçi	1091	muhabereci
1000	maketçi	1046	menfaatçi	1092	muhallebici
1001	makineci	1047	menzilci	1093	muhasebeci
1002	makyajcı	1048	mercancı	1094	mukabeleci
1003	malcı	1049	merdivenci	1095	mukaddesatçı
1004	maliyeci	1050	merkepçi	1096	mukavemetçi
1005	mancınıkçı	1051	merkezci	1097	mumcu
1006	mandacı	1052	merkeziyetçi	1098	murabahacı
1007	mandıracı	1053	mermerci	1099	muskacı
1008	mandolinci	1054	mestçi	1100	muslukçu
1009	mânici	1055	meşaleci	1101	muştucu
1010	manifaturacı	1056	meşrubatçı	1102	mutlakçı
1011	manikürcü	1057	meşrutiyetçi	1103	mübalağacı
1012	manıtacı	1058	metafizikçi	1104	mübayaacı

1105	mücadeleci	1151	ondalıkçı	1197	paçacı
1106	mücevherci	1152	operacı	1198	paçavracı
1107	mühürücü	1153	operetçi	1199	pahacı
1108	müjdecı	1154	optikçi	1200	palamarcı
1109	mülteci	1155	orakçı	1201	palavracı
1110	müracaatçı	1156	orducu	1202	pamukçu
1111	mürekkepçi	1157	organikçi	1203	panayırıcı
1112	müstemelekeci	1158	orgcu	1204	panarcı
1113	müzakereci	1159	orkestracı	1205	panislamcı
1114	müzeci	1160	ormancı	1206	pansiyoncu
1115	müzikçi	1161	ortakçı	1207	pansumancı
1116	nahırcı	1162	ortaklaşacı	1208	pantoloncu
1117	nakışçı	1163	ortalıkçı	1209	pantufıacı
1118	nakliyatçı	1164	osmanlıcacı	1210	papelci
1119	nakliyecı	1165	otacı	1211	papıkçı
1120	nalıncı	1166	otağcı	1212	paracı
1121	namazcı	1167	otçu	1213	paraketeci
1122	nameci	1168	otelci	1214	paraşütçü
1123	narencıyecı	1169	otlakçı	1215	parçacı
1124	narkozcu	1170	otobüsçü	1216	parfümcü
1125	nasihatçı	1171	otomobilci	1217	parkçı
1126	nazariyatçı	1172	otoparkçı	1218	parkeci
1127	nazariyecı	1173	otostopçu	1219	partici
1128	nesnelci	1174	oyacı	1220	parttaymıcı
1129	nıfakçı	1175	oymacı	1221	paspasçı
1130	nisaiyecı	1176	oynatımcı	1222	pastacı
1131	nıspetçi	1177	oyuncakçı	1223	pastaneci
1132	nişancı	1178	oyuncu	1224	pastelci
1133	niyetçi	1179	ozalitçi	1225	pastırmacı
1134	noktacı	1180	ödüncü	1226	pastışçı
1135	nöbetçi	1181	öğlenci	1227	patatesçi
1136	numaracı	1182	öğütçü	1228	patenci
1137	nüfusçu	1183	öncü	1229	patroncu
1138	nükteci	1184	örgücü	1230	pavyoncu
1139	nümayışçı	1185	örgütçü	1231	paylaşımıcı
1140	obuacı	1186	öşürcü	1232	pazarcı
1141	ocakçı	1187	övgücü	1233	pazarlamacı
1142	odacı	1188	öykücü	1234	pazarlıkçı
1143	oduncu	1189	öykünmeci	1235	pedikürcü
1144	ofsetçi	1190	özdekçi	1236	pekmezci
1145	oğıancı	1191	özenci	1237	perakendeci
1146	okçu	1192	özgeci	1238	perdahçı
1147	olgucu	1193	özgürlükçü	1239	perdecı
1148	oltacı	1194	özleştırmeci	1240	peremeci
1149	oluşumcu	1195	öznelci	1241	perukçu
1150	onarımıcı	1196	pabuççu	1242	pervaneci

1243	peşinci	1289	pusucu	1335	sahtiyancı
1244	peşkirci	1290	radarcı	1336	sakatatçı
1245	peştamalcı	1291	radyatörcü	1337	sakatçı
1246	petrolcü	1292	radyocu	1338	sakızcı
1247	peynirci	1293	rakıcı	1339	saksafoncu
1248	pıtırıcı	1294	rampacı	1340	salmuracı
1249	pideci	1295	randevucu	1341	salcı
1250	pikajcı	1296	rantçı	1342	salepçi
1251	piknikçi	1297	rantiyeci	1343	salgıncı
1252	pikocu	1298	raporcu	1344	salıncakçı
1253	pişmaniyeci	1299	rasatçı	1345	saltanatçı
1254	pişpirikçi	1300	raspacı	1346	sambacı
1255	piyangocu	1301	reçelci	1347	sanatçı
1256	piyanocu	1302	refakatçı	1348	sanayici
1257	piyasacı	1303	reformcu	1349	sancı
1258	piyazcı	1304	rekabetçi	1350	sandalcı
1259	pizzacı	1305	reklamcı	1351	sandalyeci
1260	plaçkacı	1306	remilci	1352	sandıkçı
1261	plakacı	1307	renkçi	1353	sandviççi
1262	plakçı	1308	repocu	1354	sansürcü
1263	plancı	1309	resimci	1355	santralci
1264	planlamacı	1310	revanici	1356	santurcu
1265	planörcü	1311	revizyoncu	1357	sarakacı
1266	planyacı	1312	ricacı	1358	sarıklı
1267	plastikçi	1313	riyaziyeci	1359	satımcı
1268	platoncu	1314	rodeocu	1360	satranççı
1269	poğaçacı	1315	rolcü	1361	savacı
1270	pohpohçu	1316	romancı	1362	savaşçı
1271	pokerci	1317	rotatifçi	1363	savaşımçı
1272	polemikçi	1318	röntgenci	1364	savcı
1273	politikacı	1319	röportajcı	1365	savmacı
1274	popçu	1320	rötuşçu	1366	sayacı
1275	porcelenci	1321	ruhiyatçı	1367	sayımlamacı
1276	portreci	1322	rüşvetçi	1368	sazcı
1277	postacı	1323	saatçı	1369	sebilci
1278	presçi	1324	sabahçı	1370	sebzeci
1279	programcı	1325	sabotajcı	1371	seccadeci
1280	projeci	1326	sabuncu	1372	seçmeci
1281	propagandacı	1327	saçmacı	1373	sedefçi
1282	protezci	1328	safsatacı	1374	sedyeci
1283	protokolcü	1329	sagucu	1375	semerci
1284	psikanalizci	1330	sağcı	1376	senaryocu
1285	pulcu	1331	sağlamcı	1377	sendikacı
1286	pullukcu	1332	sahabetçi	1378	sepetçi
1287	pusatçı	1333	sahici	1379	sepici
1288	pusetçi	1334	sahteci	1380	seracı

1381	seramikçi	1427	söylevci	1473	şerbetçi
1382	sergici	1428	sözcü	1474	şeriatçı
1383	sergüzeştçi	1429	sözlükçü	1475	şeritçi
1384	sermayeci	1430	sporcu	1476	şiracı
1385	serüvenci	1431	spotçu	1477	şifreci
1386	servisçi	1432	statükocu	1478	şikayetçi
1387	sesçi	1433	stoacı	1479	şipşakçı
1388	seslikçi	1434	stokçu	1480	şişeçi
1389	seyirci	1435	striptizci	1481	şüpheci
1390	sıfırcı	1436	sucu	1482	tabakçı
1391	sığınmacı	1437	sucukçu	1483	tabelacı
1392	sığircı	1438	suikastçı	1484	tabiatüstücü
1393	sıhhiyeci	1439	sulhçu	1485	tablacı
1394	sılacı	1440	sülükçü	1486	tafracı
1395	sınıkçı	1441	süngerci	1487	tahminci
1396	sıracı	1442	sünnetçi	1488	tahmişçi
1397	sırıkeçi	1443	süpermarketçi	1489	tahrikçi
1398	sırtçı	1444	süprütücü	1490	tahtacı
1399	sıvacı	1445	süpürgeci	1491	takacı
1400	sigaracı	1446	sürekçi	1492	takdimci
1401	sigortacı	1447	sürücü	1493	takipçi
1402	silahçı	1448	süslemeci	1494	taklacı
1403	silmeci	1449	sütçü	1495	taklitçi
1404	simgeci	1450	sütyenci	1496	taksici
1405	simitçi	1451	şabloncu	1497	taktikçi
1406	simyacı	1452	şahinci	1498	takunyacı
1407	sinemacı	1453	şakacı	1499	talancı
1408	siparişçi	1454	şakşakçı	1500	tamburacı
1409	sirkeci	1455	şamatacı	1501	tamirci
1410	sistireci	1456	şamdancı	1502	tanıtmacı
1411	siyasetçi	1457	şantajcı	1503	tankçı
1412	slalomcu	1458	şapçı	1504	tankerci
1413	slogancı	1459	şapkacı	1505	tantanacı
1414	sobacı	1460	şarapçı	1506	tanzimatçı
1415	sofracı	1461	şarkçı	1507	taponcu
1416	soğancı	1462	şarkıcı	1508	tapucu
1417	solcu	1463	şarkiyatçı	1509	tarakçı
1418	solocu	1464	şebekçi	1510	tarımcı
1419	sondajcı	1465	şecereci	1511	tarihçi
1420	sondalamacı	1466	şehirci	1512	tarikatçı
1421	soruşturmacı	1467	şehnameci	1513	tartışmacı
1422	soyguncu	1468	şekerci	1514	tasarımcı
1423	sökükçü	1469	şekerlemeci	1515	tasarrufçu
1424	sömürgeci	1470	şekilci	1516	tasfiyeci
1425	sörfçü	1471	şekvacı	1517	tasvirci
1426	sövgücü	1472	şemsiyeci	1518	taşçı

1519	taşımacı	1565	tetikçi	1611	tuzcu
1520	taşıtçı	1566	tevkici	1612	tüfekçi
1521	taşlamacı	1567	tezgâhçı	1613	tülbentçi
1522	tatbikatçı	1568	tezhipçi	1614	tüpçü
1523	tatlıcı	1569	tezereci	1615	Türkçeci
1524	tavcı	1570	tımarcı	1616	Türkçü
1525	tavizci	1571	tıraşçı	1617	türkücü
1526	tavlacı	1572	tırnakçı	1618	tütüncü
1527	tavşancı	1573	tırpancı	1619	ucuzcu
1528	tavukçu	1574	tırtıkçı	1620	ulufeci
1529	tayyareci	1575	tipocu	1621	ulusçu
1530	tazıcı	1576	tiyatrocı	1622	uluslararası
1531	tedarikçi	1577	tohumcu	1623	uncu
1532	tedhişçi	1578	tokatçı	1624	urgancı
1533	tefeci	1579	tokmakçı	1625	uşçu
1534	tekçi	1580	tombalacı	1626	utçu
1535	tekelci	1581	topaççı	1627	uydurmacı
1536	tekerlekçi	1582	topçu	1628	uydurukçu
1537	tekneci	1583	toplumcu	1629	uygulayıcı
1538	teknikçi	1584	toptancı	1630	uykucu
1539	tekstilci	1585	tornacı	1631	uzaycı
1540	telefoncu	1586	torpilci	1632	uzlaşmacı
1541	teleksçi	1587	tostçu	1633	üçkağıtçı
1542	televizyoncu	1588	toycu	1634	üfürükçü
1543	telgrafçı	1589	töreci	1635	ülkücü
1544	telhisçi	1590	trafikçi	1636	ümmetçi
1545	telsizci	1591	traktörcü	1637	üslupçu
1546	temsilci	1592	trampetçi	1638	üstenci
1547	tenekeci	1593	trapezci	1639	ütopyacı
1548	tenisçi	1594	trikotaçcı	1640	ütücü
1549	tenkitçi	1595	Troçkici	1641	üzümcü
1550	terbiyeci	1596	tromboncu	1642	varakçı
1551	tereci	1597	trompetçi	1643	vardacı
1552	terlikçi	1598	tuğcu	1644	vardiyacı
1553	terörcü	1599	tuğlacı	1645	varidatçı
1554	tertipçi	1600	tuhafiyeci	1646	varoluşçu
1555	tesisatçı	1601	tuluatçı	1647	varyeteci
1556	teslimatçı	1602	tulumbacı	1648	vaybabamcı
1557	teslimiyetçi	1603	tulumcu	1649	vayvaycı
1558	tespihçi	1604	turfandacı	1650	velveleci
1559	testici	1605	turizmci	1651	veresiyeci
1560	tesviyeci	1606	turnacı	1652	vergici
1561	teşirci	1607	turşucu	1653	vırvırcı
1562	teşkilatçı	1608	tutkalcı	1654	vesikacı
1563	teşrifatçı	1609	tuvaletçi	1655	vestiyerci
1564	teşvikçi	1610	tuzakçı	1656	vezneci

1657	videocu	1687	yarıcı	1717	yıkımcı
1658	viglacı	1688	yarışçı	1718	yıkmacı
1659	viyolacı	1689	yarışımca	1719	yılancı
1660	viyolonselci	1690	yarışmacı	1720	yılıkcı
1661	voleybolcu	1691	yasakçı	1721	yıllıkçı
1662	vurguncu	1692	yatakçı	1722	yırtımcı
1663	yabancı	1693	yatçı	1723	yoğurtçu
1664	yağcı	1694	yatırımcı	1724	yokçu
1665	yağlıkçı	1695	yaygaracı	1725	yoklamacı
1666	yağmacı	1696	yayılmca	1726	yokuşcu
1667	yakımcı	1697	yayılmca	1727	yolcu
1668	yakıtçı	1698	yayımcı	1728	yorgancı
1669	yalancı	1699	yayıncı	1729	yorumcu
1670	yaldızcı	1700	yaylacı	1730	yufkacı
1671	yalnızcı	1701	yaymacı	1731	yumurtacı
1672	yaltakçı	1702	yazgıcı	1732	yükçü
1673	yamacı	1703	yazımcı	1733	zağarcı
1674	yancı	1704	yazıncı	1734	zağcı
1675	yangıncı	1705	yazlıkçı	1735	zanaatçı
1676	yanıltmacı	1706	yazmacı	1736	zarcı
1677	yapağıcı	1707	yedekçi	1737	zarfçı
1678	yapakçı	1708	yelkenci	1738	zemberekçi
1679	yapımcı	1709	yemci	1739	zeneci
1680	yapısalcı	1710	yemenici	1740	zerzevatçı
1681	yapsatçı	1711	yemişçi	1741	zeytinci
1682	yararcı	1712	yenici	1742	zıpkıncı
1683	yaratımcı	1713	yenilikçi	1743	zindancı
1684	yardakçı	1714	vergici	1744	ziraatçı
1685	yardımcı	1715	yermece	1745	ziyaretçi
1686	yargıcı	1716	yevmiyeci	1746	zurnacı

Kullanım Örnekleri:

“...bir şarkıcı kızın kadeh, tabak gürültüleri ve el şakırtıları arasında şarkı söylediğini işittimse bu biçareyi hatırlamış...” R.N.Güntekin

“Kim bilir gecede kaç lira alan ..., dövünen çalgıcılar...”R.N.Güntekin

“Avcı elbiseleri giymiş, kasketli ve çizmeli bir genç adam, boğazı beyaz bir tülbentle bağlı zayıf bir ihtiyarı kolundan tutuyordu.” R.N.Güntekin

“...bütün savcı yardımcılarını gibi zeki bir adamdı.” H.Taner(TS)

“Tapucu Ragıp Efendi'nin çiçekleri dillere destandır.” T.Buğra(TS)

6.+Cık Eki:

“Bu ek Batı Türkçesinin başından beri görülen ve son zamanlarda çok işlek hale gelen bir ektir.” (Ergin,1998:163)

Bu ekin +CEk ekinden türemiş olduğu anlaşılmaktadır.Eski Anadolu Türkçesinde ekin yalnız yuvarlak ünlülü şekilleri kullanılmaktaydı.Ekin düzlük yuvarlaklık uyumuna girerek düz şekillerinin de ortaya çıkması Osmanlıca içinde olmuş, Türkiye Türkçesinde çok şekilli olarak kullanılmaktadır. (Ergin,1998:164)

+Cık eki, “k” ile biten adlara veya önelere geldiğinde, kelimenin sonundaki “k”ler düşer.(küçükük, alçacık..vb) Bu eki alan bazı sıfatlarda da ek ile sözcük arasında ünlü türemesi olur.(azıcık, daracık..vb) (Korkmaz;2003:42)

+Cık eki:Ulandığı adlara küçülme anlamı katar: bebecik, evcik, kuzucuk... örneklerindeki gibi.

Azlık,küçüklük,yetersizlik bildiren niteleme önelerine ulandığı zaman, onların bu anlamlarını pekiştirir: kısacık, küçükük,ufacık... örneklerindeki gibi.

Bu ekin, ulandığı adlara yakınlık ıçtenlik anlamı da kattığı ve bu anlamıyla, günümüzde yaygın olarak kullanıldığı görülmektedir: Aliciğim, anneciğim, babacığim... örneklerinde olduğu gibi. (Kahraman,2005:45)

Bu eki almış 157 adet sözcük tespit edilmiştir.

+Cık Eklî Sözcük Dizelgesi:

1	adancık	47	emcik	93	kolaycacık
2	ahacık	48	ercecik	94	korucuk
3	anacık	49	ercik	95	kovucuk
4	arpacık	50	eçcik	96	koyucuk
5	azıcık	51	evcik	97	kökçük
6	babacık	52	filizcik	98	köprücük
7	bademcik	53	fidancık	99	körfezcik
8	bağcık	54	gelincik	100	körpecik
9	baloncuk	55	gencecik	101	kurbağacık
10	baltacık	56	gevecik	102	kurtçuk
11	barakacık	57	gölecük	103	küçücük
12	başakçık	58	havuzcuk	104	lahzacık
13	başcık	59	hayvancık	105	levhacık
14	bebecik	60	hemencecik	106	lokmacık
15	beyincik	61	hıyarcık	107	lopçuk
16	birazcık	62	hikayecik	108	marulcuk
17	biricik	63	iğnecik	109	maymuncuk
18	bir kerecik	64	ihtiyarcık	110	mehmetçik
19	bir lahzacık	65	ikircik	111	memecik
20	broşçuk	66	incecik	112	meşecik
21	buldumcuk	67	ipçik	113	meydancık
22	bulgurcuk	68	kabarcık	114	minarecik
23	bulutçuk	69	kadehçik	115	minicik
24	bürümcük	70	kadincık	116	minnacık
25	cisimcik	71	kahpecik	117	odacık
26	cümlecik	72	kamışçık	118	oğlancık
27	çabucacık	73	kanalcık	119	oğulcuk
28	dağarcık	74	kanatçık	120	olukçuk
29	dalcık	75	kapakçık	121	oracık
30	dalgacık	76	kapçık	122	öpücük
31	damarcık	77	kapıcık	123	pamukçuk
32	damlacık	78	karıncık	124	parçacık
33	dapdaracık	79	kasabacık	125	pericik
34	daracık	80	kâsecik	126	pırıldakçık
35	darbecik	81	kemikçik	127	piramitçik
36	demetçik	82	kemircik	128	pöçük
37	demircik	83	kesecik	129	pusulacık
38	derecik	84	kestanecik	130	püskülcük
39	dikencik	85	ketencik	131	sapçık
40	dilcik	86	kınacık	132	sarıcık
41	dipçik	87	kırbacık	133	selcik
42	dişçik	88	kısacık	134	sığırcık
43	dokurcuk	89	kıvracık	135	soğancık
44	elcik	90	kızamıkçık	136	sözcük
45	elmacık	91	kızılıcık	137	sütuncuk
46	emarecik	92	kimsecik	138	şimdıcik

139	şuncacık	146	ufacık	153	yavrucuk
140	şuracık	147	ufacık tefecik	154	yılancık
141	tanecik	148	usulcacık	155	yumrucuk
142	telcik	149	yapmacık	156	yumurtacık
143	toparlacık	150	yapracık	157	yuvarlacık
144	tosuncuk	151	yaprakçık		
145	tulumcuk	152	yavaşçacık		

Kullanım Örnekleri:

“Babasının ... sarı postallarını incecik ayaklarına geçirmiş...” O.Kemal

“Görünürlerde kimsecikler yoktu.”Y.Kemal

“... köyün ufacık çarşısına geldiler.” R.H.Karay

“...titreşen damlaların kısacık hayatını...” A.H.Tanpınar

7.+CİL Eki:

Eski Türkçede +çıl, +çil (+çİ²) şeklinde olan ek bugün uyumlara bağlıdır.(Ergin,1998:176)

Pek işlek bir ek değildir. Adlara ulanarak, düşkünlük, bağlılık, benzetme anlamlı adlar ve önadlar yapar:İnsancıl, balıkçıl, evcil...

“Türkçeleştirme çalışmalarında bu ekten bazı terimlerin yapımında da yararlanılmış: biyoloji ve zoolojide bitki ve hayvan gruplarını gösteren terimler yapılmıştır: böcekçiller “böcekle beslenen hayvan ve bitkiler”, etçiller “etle beslenen hayvanlar grubu”, otçullar “otla beslenen hayvanlar grubu” gibi.”(Korkmaz, 2003:44)

+CİL eki ile türetilmiş 61 adet sözcük tespit edilmiştir:

+Cil Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	adamcıl	22	hepçil	43	öncül
2	akbalıkçıl	23	hıyarcıl	44	özgecıl
3	akçıl	24	insancıl	45	pislikçıl
4	anacıl	25	iyicıl	46	sesçıl
5	babacıl	26	ılıkçıl	47	silisçıl
6	balıkçıl	27	kadıncıl	48	sinekçıl
7	barışçıl	28	kancıl	49	soncul
8	batakçıl	29	kırçıl	50	sucul
9	bencil	30	kireççıl	51	sürücül
10	böcekçıl	31	kötücül	52	tanecıl
11	buğdaycıl	32	kumcul	53	taşçıl
12	bütüncül	33	kurakçıl	54	tavşancıl
13	çağçıl	34	kurtçul	55	toprakçıl
14	çürükçül	35	larvacıl	56	tuzcul
15	dağçıl	36	leşçıl	57	yabancıl
16	erkekçıl	37	merkezçıl	58	yaprakçıl
17	etçıl	38	nemcıl	59	yemişçıl
18	evcıl	39	oduncul	60	yılancıl
19	gökçül	40	otçul	61	yosuncul
20	gölcül	41	ödevcıl		
21	gölgecıl	42	ölümcül		

Kullanım Örnekleri:

“...keten önlüklü, kart, kırçıl bir kuyumcu, loşluğa gömülü işiyle meşguldü.” R.H.Karay

"Kendilerini akıllı, üstün ve insancıl görmek için..." O.Pamuk

“...bencilce bir ilgisizlik geçti içinden.”O.Pamuk

8. +cİlEyiN Eki:

Eski Anadolu Türkçesinde sıkça kullanılan bu ekin kullanışı azalmıştır. Çağdaş Türkiye Türkçesinde, kullanım alanı eski metinlerden yapılan aktarmalarla sınırlıdır. Adılara ulanarak, benzerlik ve eşitlik anlamı katar.

Yaptığımız araştırmada (3 adet) “ *bencileyin, bizcileyin, onculayın* ” sözcükleri belirlenmiştir.

Kullanım Örnekleri:

“Bencileyin gülmedik baş cihana gelmiş var mıdır.” Yunus Emre(TS)

“Dünya havadislerini, çok defa, bizcileyin, gazetelerden, radyolardan öğrenirlermiş.” Y.K.Karaosmanoğlu

9. +Cİn Eki:

Eski bir üretim eki olmakla birlikte az kelime vermiştir. (Banguoğlu, 2004:166)

“Addan ad türeten ve işlevce +CİL ekine benzeyen vurgulu bir ektir.”(Korkmaz,2003:45)

Bu eki almış 6 adet sözcük belirlenmiştir: Balıkçın, ayakçın, kaşıkçın, kırçın, güvercin bildircin.²

² Korkmaz(2003:45), +Cin ekini açıklarken, “bildircin ve güvercin” sözcüklerini de bu ek ile türemiş sözcükler arasında göstermiştir.Ancak yaptığımız araştırmada sözcüklerin kökeni ile ilgili net bir bilgiye ulaşamadık.

Güvercin: Türkçe kök (gök~Çuvaşça kāvak) kökünden geldiği açıktır.Yalnız morfolojik açıdan açıklamaya muhtaçtır.(Eren,1999:168)

Bıldircin: Kâşgarlı Mahmud’un tanıklığına göre, Orta Türkçede bıldircina *budursun* adı verilir. Bu adın sonundaki –sın, eski ve yeni diyalektiklerde çok seyrek kullanılan bir ektir. Orta Türkçe *budursun* adıyla bıldircin biçimi arasında bir bağ kurulabilir mi, bilmiyoruz.(Eren,1999:51)

10. +(E/İ)ç Eki:

Bazı dilbilimciler “+ç” ve “+Eç” olmak üzere iki ayrı ek olduğunu söylemekte ve yaptıkları açıklamalarda +Eç ekinin, “yaklaşma, yakınlık, benzerlik” bildirdiğini; +ç ekinin ise eklendiği sözcüklerin işlev ve anlam özelliğini güçlendirdiğini belirtmektedirler.

Eserler incelendiğinde +ç eki ile türetilen sözcüklere “anaç ve babaç” sözcüklerinin örnek verildiği gösterilmektedir.

Türkçe sözlükte bu iki sözcüğün anlamları şöyledir:

“Anaç:

* Yavru yetiştirecek duruma gelmiş olan hayvan veya yemiş verecek durumdaki ağaç.

* İri, kart.

* Kurnaz, deneyli, bilgili, başına buyruk.

Babaç:

* Erkek kümes hayvanlarının en iri ve yaşlı olanı.”

Açıklamalarda da anlaşıldığı gibi “anaç” ana gibi olan; “babaç” baba görevindeki, baba gibi olan anlamı taşımaktadır. Bu durumda bu sözcüklere gelen ekin de benzerlik yaklaşıklık anlam verdiğini söyleyebiliriz. Ayrıca bu ek sadece bu iki sözcüğe “+ç” biçimiyle eklenmemektedir. Arkaç, arkalıç, dağlıç, sivriç sözcüklerine de “+ç” biçimiyle eklenmektedir.

Bu bulgulardan yola çıkarak, +ç ve +Eç eklerinin ayrı ayrı iki ek değil de aynı ek olduğunu söyleyebiliriz.

Nişanyan(2002), *bıldırın* sözcüğü için: “Biçim itibariyle yabancı bir alıntı olduğu muhakkak olmakla birlikte kökeni meçhuldür.” demektedir.

+(E/İ)ç ekiyle türetilen 17 sözcüğün anlamları incelendiğinde, bu ekin eklendiği sözcüklerin bazılarında benzerlik-yaklaşık anlamı kattığı görülmektedir. Bazı sözcüklerden de alet anlamı sözcükler türetmektedir.

+(E/İ)ç Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	anaç	7	darac	13	ortac
2	arkaç	8	düzeç	14	sivriç
3	arkalıç	9	güneç	15	tokaç
4	babaç	10	kakaç	16	topaç
5	bakraç	11	kayaç	17	yeleç
6	dağlıç	12	kıraç		

Kullanım Örnekleri:

“Çakır diken en pis, en kıraç toprakta biter.” Y. Kemal

“Bir yıllanmış ağaca anaç derler, babaç demezler.” B. Felek(TS)

“... bu topaç, boşlukta hareket edeceği için arzu ettiğim hıza ulaşır ve karşı hareketi gerçekleştirir.” İ. O. Anar(TS)

“...geçtiğimiz darac bir sokaktaki yamru yumru karanlık evlerin arasından görünen gökyüzünün mavi boşluğuna ...” R. N. Güntekin(TS)

11. +DE Eki:

Bu ek aslında çekim ekidir; ancak bazı durumlarda yapım eki özelliği kazanabilmektedir. Bu konuda, Banguoğlu (2004:167) “ek yer yön, zaman, miktar ve hal gösteren isimlere geldiğinde belli anlamda belirteçler yapar. “ demektedir.

Kahraman (2007) eserinde, +DE ekinin kullanım alanlarına ilişkin detaylı bilgiler verirken; +DE ekinin yapım ekliği ile ilgili açıklamalar yapmıştır:

Adları önad yapım öğelerine bağlayan +DE ekleri; Türkçedeki “anlatımı kısaltma eğilimi” nedeniyle düşürülen bu önad yapım öğelerinin işlevini üstlenerek birer yapım eki özelliği kazanabilmektedir.

+DE'nin yapım eki işlevi gördüğü kullanımları iki maddede toplanmıştır:

1. “...+DE *olan*, ...+DE *bulunan*” biçimlerinde oluşan ön ad öbeklerindeki “*olan*, *bulunan*” ortaçlarının düşürülmesiyle, +DE onların işlevlerini üstlenerek önad yapım eki niteliği kazanabilmektedir.

Örneğin:

En yakın şehir sekiz kilometre uzakta bir köyden ibaretti. TS (Abasıyanık)

Ama Halet aklıbaşında bir insan, tavuğu bana vermedi. (M. Urgan)

2. Bilindiği gibi; +DE'li ada önad yapım eki +ki'nin ulanmasıyla, +DE çekim ekliği görevini yapamamakta, +ki ile birleşerek “birleşik bir önad yapım eki olan +Deki” yi oluşturmaktadır: evdeki (hesap), dağdaki (koyun)... örneklerinde olduğu gibi. Bu birleşik ekin +ki'si, anlatımı kısaltarak ve akıcılaştırmak amacıyla düşürülünce, +DE onun işlevini üstlenerek tek başına önad yapım eki işlevi görebilmektedir.

Örneğin:

“... ev deyince, kasabada dört beş tane zengin evini kastediyorum.” TS(Abasıyanık)

“...gecekondualarda eğitim ve zenci eğitimi üzerinde araştırmalar yoğunlaşmıştır.” (F.Varış) (Kahraman,2007:42)

Türkçe Sözlükte +DE eki almış 55 adet sözcük belirlenmiştir. Bu eklerin hangi işlevde kullanıldığı ancak kullanım içinde belirlenebilmektedir.

+DE Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	anında	20	içinde	39	sularında
2	aralıkta	21	ileride	40	şimdilerde
3	ayakta	22	kapıda	41	şuracıkta
4	birlikte	23	kolayda	42	şurada
5	bizde	24	kucakta	43	uğrunda
6	bugünlerde	25	meydanda	44	üzerinde
7	bunda	26	onda	45	vaktinde
8	buracıkta	27	oracıkta	46	yakında
9	burada	28	orada	47	yakınlarda
10	dünyada	29	ortada	48	yanında
11	elde	30	ortalıkta	49	yedekte
12	geçende	31	öğlende	50	yenilerde
13	geçenlerde	32	payda	51	yukarda
14	gerçekte	33	peşinde	52	yüzde
15	görünürde	34	pratikte	53	zamanında
16	görünürlerde	35	sayesinde	54	zarında
17	görünüşte	36	sende	55	zımınında
18	gözde	37	sonunda		
19	günde	38	sözde		

Kullanım Örnekleri:

“Sonra kardaşıma deyim, ben Abdi Ağanın gözdesiyim.” Y.Kemal

“...sis halinde soğuk su damlaları insanın yüzüne yayılır.” S.Ali

“...moda da çıplaklıktır fakat bu bir sözde çıplaklıktır.”H. E. Adıvar(TS)

12. +DEk Eki:

“Yansımalı sözcüklerden eylem yapan –DE ekine, eylemden ad yapan –k ekinin gelmesiyle oluşmuş bileşik ektir. Ses taklidi bir hareketin sonucunu bildiren veya araç gereçleri karşılayan adlar türetir. Önad ya da belirteç olarak da kullanılırlar. Bıngıldak, çakıldak, fırıldak, ışıldak, kıkırdak...” (Korkmaz, 2003:45)

Bu ekin kullanıldığı 15 adet sözcük belirlenmiştir.

+DEk Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	bağıldak	6	dingildek	11	fokurdak
2	bingıldak	7	fırıldak	12	ışıldak
3	cıbıldak	8	fıkırdak	13	özdek
4	çakıldak	9	fişkirdak	14	pırıldak
5	çingirdak	10	fingirdek	15	şakıldak

Kullanım Örnekleri:

“...o zaman olduğum yerde fırıldak gibi dönüyorum.” A.Nesin

“...ışıldak mavi gözlerinden...yaşlar dökerek...anlatıyordu.” R.H.Karay

“... iki uçaksavar ışıldağı karanlık gökyüzünü tarıyorlardı.”H. Taner(TS)

13. +DEm Eki:

Eski ve Orta Doğu Türkçesinde sayılı kelimeler canlı bir +DEm ekinin varlığını gösteriyor:

Kündem(güneşli), erdem (yeğitlik), saydam(duru)...

“Eski Türkçede de seyrek olan bu ek, Türkiye Türkçesine uzanan süreçte ölü ek durumuna düşmüştür.Yalnız Türkçeleştirme Çalışmaları sırasında eki canlandırmak için yordam (el yordamı)gibi kalıntılara dayanılarak erdem, gündem, saydam, yöntem gibi bazı türetmeler yapılmıştır.”(Korkmaz,2003:46)

Dilimizde az sayıda +DEm ile türetilmiş adlara ve önelere rastlanır. (Banguoğlu, 2004:168)

Bizim araştırmamızda bu eki almış 5 adet sözcük bulunmuştur.

+DEm Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	çiğdem ³	3	gündem	5	yöntem
2	erdem	4	saydam		

Kullanım Örnekleri:

“...intiharın fikri kadar, yöntemi de bulaşıcıydı.” O.Pamuk

"Spor, alçak gönüllülük gibi bir erdem aşılar sporcuya." N. Cumalı (TS)

“...vücudunu ...gösteren, saydam bir sabahlık giymişti.”A.İlhan (TS)

“El yordamıyla ilerlemeyi sürdürürken, sanki karanlıkta bir gedik açılıyor, bir yerlerden içeriye ışık vuruyor.” A. Ümit (TS)

“Yediğı çilek ve çiğdem, ninnisi kaval ve bülbül, arkadaşı turna ve keklik imiş.”R. H. Karay (TS)

14. +DEn Eki:

Bu ekte tıpkı +DE eki gibi ad çekim eklerinden biridir. Bu yüzden dilbilimciler yapım eklerini açıklarken bu eke yer vermemişlerdir.

+DEn ekinin yapım eki olarak kullanımıyla ilgili bilgi Kahraman’ın(2007:57) eserinde açıklanmıştır:

³ Nişanyan(2002), “*çiğdem*” sözcüğünü, “yaşlık, nem anlamlı” “çiğ” sözcüğünün eş kökenleri arasında göstermiş; ancak kökeni hakkında net bir açıklama yapmamıştır. “Belki sonbahar yağmurlarından sonra ıslak toprakta yetiştiğı için.- (i)dem eki açıklanamamıştır.” demiştir.

+DEn ; ulandığı adları başka eylemsilere olduğu gibi, ortaçlara da bağlayabilir: kardan yapılmış (adam), çelikten oluşturulmuş (bir hat)... örneklerindeki gibi.

Buradaki ortaçlar, Türkçedeki “anlatımı kısaltma eğilimi” nedeniyle düşürülünce, +DEn eki o düşürülen ortacın işlevini üstlenmekte ve onun yerini tutmaktadır. Böylece, aslında birer çekim eki olan ve söz konusu ortaç öbeklerinde bağlama görevi yapan +DEn ekleri, birer yapım eki konumuna yükselmektedir. Bu konumdaki sözcükler anlatımda:

1. Doğrudan önad olarak kullanılabilirler: Ateşten (gömlek), demirden (raylar)

“Bu sıradan aksilik, bir sophokles tragedyasına dönüşüyor.” (M.Urgan)

2. Niteledikleri adları düşürüp onların yerini tutabilir, böylece ad görevi yapabilirler: Candan (özel ad), Gülden (özel ad), özden eylem (cevher eylemi, ek eylem)... gibi.

“Ama dostumun özdenliğine inandığımdan, ister istemez ben de ona uymak zorunda kalırım. (A. Nesin)

“Ondan hoşlanmam için yeterli bir neden değildi.” (M.Urgan)

Türkçe Sözlükte +DEn eki almış 81 adet sözcük belirlenmiştir. Bu ekin hangi işlevde kullanıldığı ancak kullanım içinde belirlenebilmektedir.

+DEn Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	açıktan	28	evvelden	55	önünden
2	akşamdan	29	ezberden	56	öteden beriden
3	Allahtan	30	fazladan	57	özden
4	anafordan	31	gençten	58	sabahtan
5	aniden	32	gerçekten	59	sahiden
6	avantadan	33	gibilerden	60	senden
7	bakımından	34	gibisinden	61	sıradan
8	baştan	35	hafiften	62	sizden
9	bedavadan	36	havadan	63	sonradan
10	beleşten	37	haybeden	64	sudan
11	benden	38	helalinden	65	şakacıktan
12	birden	39	hepten	66	şakadan
13	bizden	40	hiçten	67	şimdiden
14	boktan	41	içten	68	tekrardan
15	bundan	42	ilkten	69	toptan
16	buradan	43	incecikten	70	tümden
17	çoktan	44	inceden	71	usuldan
18	deminden	45	kafadan	72	üstten
19	derinden	46	kendiliğinden	73	yakından
20	dıştan	47	kendinden	74	yalancıkdan
21	doğaçtan	48	kökten	75	yalandan
22	doğrudan	49	kudretten	76	yaradılıştan
23	doğuştan	50	kulaktan	77	yeniden
24	dünden	51	lüpten	78	yukardan
25	elden	52	ondan	79	yürekten
26	erkenden	53	oradan	80	yüzden
27	eskiden	54	önceden	81	yüzünden

Kullanım Örnekleri:

“Eskiden bu merakım estetiğin sınırı içinde kalırdı.” R.H.Karay

“Kolayca buluşup münasebete girişememek yüzünden bu hesaba gayet geri, gayet uyuşuk, şevksiz kalmıştı.” R.H.Karay

“İstanbul'da aniden karar verdiği Kars yolculuğuna çıkarken neden bir çeşit çocukluğa dönüş dürtüsüyle hareket ettiğini açıklamak zor.” O.Pamuk

“...biz yeniden doldurmaya koyulurduk.” M.İzgü

15. +DEn....+E Eki:⁴

Aslında ad durum eki olan +DEn ve +E eklerinin ikileme oluşturarak daha çok zaman belirteci görevinde sözcükler türetmesine yarar.

Türkçe sözcükte bu eki almış 10 adet sözcük belirlenmiştir.

+DE...+E Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	akşamdan akşama	5	gizliden gizliye	9	iyiden iyiye
2	aydan aya	6	günden güne	10	nesilden nesile
3	boydan boya	7	içten içe		
4	dilden dile	8	ineden inceye		

Kullanım Örnekleri:

“Tam bu sırada esen nemli bir rüzgar Deveci Halil'i içten içe titretmişti ki...” O.Kemal

“Günden güne eriyor, sararıyordu.” S.Ali

“Adları dilden dile dolaşan insanların en büyük hususiyetlerinden biri de güzel konuşmalarıdır.”B. R. Eyuboğlu (TS)

“Gün iyiden iyiye ışıdı artık...” N. Hikmet (TS)

“Her tarafını ineden inceye araştırıyorlar gümrükte.” R. Enis (TS)

“Bir şehrin hayalimizde aldığı çehreleri, insandan insana değiştği gibi nesilden nesile de değişir.”A. H. Tanpınar (TS)

⁴ +Den ve +E ekleri birer ad durum ekidir, yapım eki değildir. Ancak +Den....+ E eklerinin ulandığı sözcükler belirteç görevinde kullanıldığı için sözlükte ayrı bir sözcük türü olarak gösterilmiştir. Bu nedenle yapım eklerini kapsayan bu çalışmaya bu ek de dahil edilmiştir.

16. +DEr Eki:

Yaptığımız araştırmada “çultar, ve önder” (2 adet) sözcüklerinde bu ekin bulunduğunu saptadık.

Kullanım Örnekleri:

“Bu önderliği onların yapması daha doğru olmaz mı?” H.Taner(TS)

17.+DEş Eki:

“+DEş ekinin karın-da eş > karın-daş gibi bir bileşikten geldiği sanılıyor.”(Banguoğlu,2004:170)

Eski Türkçeden beri kullanılan bu ekin kullanım alanı sınırlı olmakla birlikte, ek işlekliliğini korumuş ve örnekleri artmıştır.(Ergin,1998:167)

“Yeni Türkçede +DEş eki erkenden canlılık göstermiş ve daha geniş bir anlatım ile yaratıcı olmuştur.” (Banguoğlu,2004:170)

“ +DEş eki:Eşitlik,ortaklık anlamı taşıyan adlar türetir.Bu ek, genellikle büyük ünlü uyumu kuralına uymakla birlikte kardeş, meslektaş gibi bazı kelimelerde bu uyumu göstermemektedir.”(Kahraman,2005:46)

Yapmış olduğumuz sözlük taramasında +DEş eki ile türemiş 57 adet sözcük tespit ettik. Bu sözcüklerin 35 tanesi, ekin +daş, 10 tanesi ekin +deş, 9 tanesi ekin +taş, 3 tanesi de ekin +teş şeklini alarak türetilmiştir.Bu tespitten de açıkça anlaşıldığı gibi ekin genellikle kalın ünlülü şekli kullanılmaktadır.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi ek “Dindaş, .meslektaş” gibi sözcüklere ünlü uyumuna aykırı bir biçimde ulanmaktadır. Ekin kalın ünlülü biçiminin daha işlek olmasının buna neden olabileceği kanısındayız.

+DEŞ Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	adaş (addaş)	20	ırktaş	39	paydaş
2	anlamdaş	21	işteş	40	renktaş
3	arkadaş	22	kadehdaş	41	sestaş
4	âşıktaş	23	kafadaş	42	sesteş
5	ayaktaş	24	kandaş	43	sınırdaş
6	bağdaş	25	kardaş	44	sırdaş
7	boydaş	26	kardeş	45	soydaş
8	çağdaş	27	karındaş	46	şekildaş
9	dildaş	28	kenttaş	47	taydaş
10	dindaş	29	kıyıdaş	48	toplumdaş
11	duygudaş	30	koldaş	49	türdeş
12	düşündaş	31	kökdeş	50	ülküdaş
13	düşündeş	32	köydeş	51	ündeş
14	evdeş	33	meslektaş	52	vatandaş
15	fikirdeş	34	millettaş	53	yandaş
16	gönüldaş	35	okuldaş	54	yoldaş
17	görevdaş	36	omuzdaş	55	yöndeş
18	gündaş	37	oydaş	56	yurttaş
19	gündeş	38	özdeş	57	zamandaş

Kullanım Örnekleri:

“...eski kapı yoldaşlarımı yoklamaya gelmişti.” R.N.Güntekin

“- Niye, kızını meydanda değil mi? Bir de kardeşi var.” O.Kemal

“- Arkadaş söndür cigaranı! diye sertçe söylendi.”O.Kemal

“...bir sedirin üstüne bağdaş kurmuş oturuyordu.”Y.Kemal

“Elinizi vicdanınızın üstüne koyun köylülerim, kardaşlarım...” Y.Kemal

18.+dİç Eki:

“Andıç ve sağdıç” sözcüklerinde rastlanmıştır. Kullanım sıklığının fazla olmadığı anlaşılmaktadır.

Kullanım Örnekleri:

“...andıçın detayları büyük gürültü koparttı.”([http:// www. sabah. com.tr / ozel/andic3597/dosya_3597.html](http://www.sabah.com.tr/ozel/andic3597/dosya_3597.html))

“...son yıllarda "sağdıçlık" kurumunun ortadan kalktığını ifade eden...”
(<http://www.haber10.com/haber/135120/>)

19.+dİrİk Eki:

Bu ek ile türetilen *7 adet* sözcük belirlenmiştir. Bu da kullanım alanının azlığını açıkça göstermektedir. Eklendiği adlarla ilgili aygıt isimleri yapmaktadır.Ancak, belirlenen sözcüklerden “akındırık”, Türkçe Sözlükte, “Reçine, çam sakızı, akma.” Şeklinde tanımlanmıştır. Bu da bir aygıt adı değildir.

+dİrİk Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	akındırık	4	çiğindirik	7	sakandırık
2	boyunduruk	5	gömüldürük		
3	burunduruk	6	oğulduruk		

Kullanım Örnekleri:

“Hem de boyundurukla, arkalarında sabanla yatmışlardı.” Y.Kemal

“Dönünce, boyunlarında boyunduruk; arkalarında saban...” Y.Kemal

20.+dİz Eki:

İşlevi kesin olarak bilinmeyen ölü bir ektir.Eski Türkçede de işlek değildir: idiz / yitiz “yüksek”, yıldız / yiltız gibi birkaç örnek bırakmıştır. Herhalde Eski Türkçeden daha eski bir döneme ait bir ektir.(Korkmaz,2003:47)

Yaptığımız araştırmada, 3 adet sözcükte bu ek belirlenmiştir: gündüz, yıldız, yaldız. Sözcüklerin incelendiğinde “ışık, parlaklık” anlamlı sözcükler olduğu görülmektedir.

Kullanım Örnekleri:

“...kendisine yıldızlardan daha uzak yabancı dünyalardır.” R.N.Güntekin

“Karanlıkta erimiş dutun gövdesini, dallarını yaldıızladı.” Y.Kemal

“Gündüzleri kapı kapı dilenirmiş...” Y.K.Karaoşmanoğlu

21.+E Eki:

“Çok az sayıdaki donmuş örnekte bulunur.Dil Devrimi'nin ürünü olan komuta sözcüğünde ve halk dilinde “su kaynağı”, biyolojide “hücre” anlamında kullanılan göze sözcüğünde de vardır.”(Eker,2005)

Yaptığımız incelemede +E yapım eki ile yapılmış 3 adet sözcük tespit ettik.

+E Eklİ Sözcük Dizelgesi:

1	göze	2	ilke	3	sava
---	------	---	------	---	------

Kullanım Örneği:

“...bir yüksek yaşantı ilkesi haline girmiştir.” Y.K.Karaosmanoğlu

Araştırmamız sırasında Türkçe Sözlükte, yapım eki olan +E’den başka, ad durum eki olan +E’nin 22 adet sözcüğe eklendiğini belirledik. Sözlükte bu sözcüklerin belirteç görevinde kullanıldığı belirtilmiştir. Aldıkları eklerle farklı görevler üstlendikleri için bu adlar da çalışmada gösterilmiştir. Bu duruma açıklık getirmek için, ad durum eki olan +E’nin yapım eki göreviyle kullanılışından da söz etmek gerektiği kanısındayız.

Kahraman(2007:28-30) eserinde ad durum eki olan +E’nin “donmuş kullanım” ve “yapım ekliği” göreviyle kullanılışını örneklerle açıklamıştır:

Donmuş kullanım:

+E; bazı anlatımlarda, “çekim ekliği” işlevi zayıflayarak ya da bu işlevini tümüyle yitirerek bağlama-ilişki kurma görevi yapmamakta, eylemlerle ya da başka sözcüklerle birlikte donmuş olarak kullanılmaktadır.

1. Durum belirteci, neden bildiren durum belirteci ve zaman belirteci görevleriyle kullanılmaktadır:

“Bunun üzerine.... “Memleketim” şiirini ezbere okudu. (M.Urgan)

“İsteğim üzerine, bana bu konuda iki sayfalık bir metin dikte etti. (M.Urgan)

“Dağlar ne güne duruyor Behram?” Abehram

2. “Ünlem” ya da “bağımsız ilgeç” türlerinden sayılabilecek sözcükler olarak kullanılır:

“...Allahaşkına aydım artık, gidip yatayım.” TS (Abasıyanık)

3. “böyle, şöyle, öyle; gibi, nasıl...” belirteçlerinden birini almış olan gel- eylemine bağlanarak “sanmak” anlamlı öbekler oluştururlar: sana öyle gelmiş, bana çalışkanmış gibi geldi... örneklerinde olduğu gibi.

4. Deyimlerin ve kalıplaşmış sözlerin oluşumunda görev alırlar: Ağza almamak. Aklını başına almak. (deyim)

5. İkilemelerin oluşumunda kullanılır:
“Ne yapayım ele avuca sığmıyor adam. ÖİOtu

Yapım Ekliği:

Türkçedeki “anlatımı kısaltma eğilimi” nedeniyle, tümcedeki bir ortaç ya da ulaç düşebilmektedir. +E de düşürülen ögenin işlevini üstlenerek yapım eki niteliği kazanmaktadır:

“...Mustafa annesine güvenini henüz yitirmemişti.” (M. Urgan)
“Soluk soluğa yere çöktü.” TS (F.R.Atay)

1	adına	9	domuzuna	17	üste
2	aksine	10	dörtnala	18	üstüne
3	boşuna	11	ezbere	19	üzerine
4	boyuna	12	İyicene*	20	verevine
5	böylecene*	13	öylesine	21	yerine
6	böylesine	14	seneye	22	zararına
7	derinliğine	15	şöylesine		
8	dikine	16	ucuzuna		

Kullanım Örnekleri:

"Haklı bir öfke adına da olsa bir insandan aklını yüreğinden ayırması istenemez."- S. Eyuboğlu (TS)

"...Aksine gittikçe artan bir güvensizlik duyuyordu ..." N. Cumalı (TS)

"... kurduğu tüm hayaller boşunaydı." E. Şafak(TS)

"Hızlı adımlarla caddeyi boyuna yürüyorlar." H. Taner(TS)

"Doktor Haldun ... boyuna anlatıyordu." M. C. Kunta (TS)

"Doğrusu ondan böylesine bir dostluk... beklemiyordum." E. Bener (TS)

* Sözlükte “böylece” ve “iyice” sözcüklerinin halk ağzında kullanılışı olarak açıklanmıştır.

“Alnı da bir enlemesine, bir dikine kırış kırış oluyordu.” T. Buğra (TS)

“Bu sözler hiç şüphesiz Celal Sahir'in değildi, domuzuna harbe sokulmamız için havaya atılmış mantıklardı.”- Y. K. Beyatlı (TS)

“... atlar şaha kalkarak ... dörtнала ileri atılıyorlardı.”Ö. Seyfettin (TS)

“... hemen götürüp kahvede ucuzuna satmak için istiyorlardı.”H. Taner(TS)

22. +EdEk Eki:

“+EdEk eki yansımali köklere +dE addan fiil ve -k fiilden önad türetme ekinin getirilmesiyle oluşmuş bir bileşik ektir. Sonu çift ünsüzle biten tek heceli ses taklidi sözlere gelerek o sözdeki hareket tarzını bildiren belirteçler türetir.” (Korkmaz,2003:34)

“Bu ek sonu tek ünsüz olan tek heceli sözcüklere geldiğinde, ekten önce ses ikizleşmesi olur.” (Zülfikar,1991:91)

Bu ekle türetilmiş 17 adet sözcük belirlenmiştir.

+EdEk Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	cartadak	7	loppadak	13	şıppadak
2	cuppadak	8	patadak	14	takkadak
3	hartadak	9	pattadak	15	tingadak
4	hoppadak	10	rappadak	16	zingadak
5	lappadak	11	şakkadak	17	zıppadak
6	larpadak	12	şappadak		

Kullanım Örnekleri:

“Düştü gönül bahrı gama cuppadak.” (Banguoğlu, 2004:172)

“...duyunca ben de hoppadak inanıvermedim.”H. R. Gürpınar(TS)

“Sonra şappadak alnımdan öpersin.” E. E. Talu(TS)

“Bugün böyle, yarın şöyle derken, hiç olmadığı bir adam oldu; geveze, övünme meraklısı, ağzına geleni pattadak söyleyen!”A. İlhan (TS)

“Şıppadak çıkageldi.” (TS)

23.+EIEk Eki:

“İsimden küçültme veya aşağılama anlatımları ile başlıca meyveler, bitkilerle ilgili bir sıra adlarda rastlanan bu vurgulu ek -e-le-k veya -el-ek gibi eklerden meydana gelmiş olacaktır: kozalak, topalak...

Bazı önadlarda da görülür: dangalak, tombalak...” (Banguoğlu,2004:174)

Türkçe sözlükte bu ekle türetilmiş 4 adet sözcük vardır.

+EIEk Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	dangalak	3	tombalak
2	kozalak	4	topalak

Kullanım Örnekleri:

“Nasıl bu tombalak? Fena mı şu küçük?” R.H.Karay

“Memleketimizin yüzyılda bir yetiştirdiği nadir dangalaklardan.” A.Nesin

“Bu dangalağın hiçbir şeyden haberi yoktu.” Ö. Seyfettin(TS)

“Kozalaklar çıtırdıyor çamlarda...”Z. Selimoğlu(TS)

24.+En Eki:

“Türkçede eskiden beri bulunan bu ek hiç değişmemiş; Eski Türkçede, Eski Anadolu Türkçesinde ve daha sonra hep aynı olmuştur.” (Ergin,1998:174)

İşlek olmayan bir ektir. Birkaç örnekte görülür. Bulunduğu kelimelerde köke karışmış durumdadır:Oğlan, kızan, eren...

Bu eki almış 5 adet sözcük belirlenmiştir.

+En Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	eren	3	köken
2	kızan	4	oğlan

Kullanım Örnekleri:

“Oğlan ne buldu ise derleyip toplayarak dışarı çıktı.” S.Ali

“...Horasan erenlerinden Bursa'daki Geyikli Baba'nın çağdaşı... Celveti Baki Efendi yatıyordu” A.H.Tanpınar

“Yazının kökeni resimdir.”(TS)

“Kızanlarla köyün eşiğinde ertesi gün öğle vakti, Menderes köprüsündeki köpekleri tepelemeye ant içtik.”H. E. Adıvar TS)

25.+(ş)Er Eki:

Bu ek aslında +Er şeklinde iken, hece bölünmesi be-şer şeklinde olan beş-er'in etkisiyle +şer, +şar şekilleri oluşmuştur.(Ergin,1998:170)

“+(ş)Er eki, asıl sayı önadlarına ulanarak üleştirme sayı önadları türetmekte kullanılır: beşer(not),onar(ekmek),yirmişer(koyun)...örneklerinde olduğu gibi.”(Kahraman,2005:46)

+(ş)Er eki ile türetilmiş sözcükler ikileme oluşturarak cümlede belirteç olarak da görev alırlar.

Beşer beşer ayırmak, üçer üçer almak...gibi.

Bu ek sayılar dışında az-ar ve kaç-ar sözcüklerinde de görülür.
(Ergin,1998: 170)

Türkçe sözlükte +(ş)Er ekini almış 23 adet sözcük tespit edilmiştir. Bunlardan 4 tanesi ikileme şeklindedir ve sözlükte belirteç görevli oldukları belirtilmiştir.

+(ş)Er Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	altışar	9	dörder	17	teker teker
2	altmışar	10	ellişer	18	üçer
3	azar azar	11	ikişer	19	üçer beşer
4	beşer	12	kaçar	20	yedişer
5	birer	13	kırkar	21	yetmişer
6	bire ikişer	14	otuzar	22	yirmişer
7	doksanar	15	sekizer	23	yüzer
8	dokuzar	16	seksener		

Kullanım Örnekleri:

“Onları da ikişer ay arayla postaladım.” O.Pamuk

“İki şarap şişesi kırıldı, yüz ellişerden üç lira...” S.Ali

“...birer kart göndermişlerdi.” A.Nesin

“Demin trenin gürültüsünden ürküp havalanan güvercinler şimdi birer ikişer perona konuyorlardı.”H.Taner (TS)

“Bu ikişer katlı ve yan yana iki binadır”.A.Ş.Hisar (TS)

“Davalarını teker teker sattım.”Halikarnas Balıkçısı (TS)

“Gökte yıldızların üçer beşer eksilmeye başlamasından anlaşılıyordu sabahın yaklaştığı.” N.Cumalı (TS)

26. +Erİ Eki:

“Eski Türkçede adın *yönlem* halini yapan bileşik –ge –rü çekim eki Eski Osmanlıcada henüz az çok canlı görünür(dikerü, añaru).Yeni Türkçede ancak belirteç olan birkaç kelimedede kalmıştır: içeri,dışarı,ileri, yukarı.” (Banguoğlu, 2004:175)

Bizim tespit ettiğimiz 4 adet sözcükte yukarıda belirtilen sözcüklerdir.

+Erİ Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	dışarı	3	ileri
2	içeri	4	yukarı

Kullanım Örnekleri:

“...terbiyeli bir ihtiyarcık addedilmesinden ileri gelmiştir. R.N.Güntekin

“Bu yüzden Muhtar, bir konu sıkıntısı içerisinde..”O.Pamuk

“...eline kırk elli bangonot sıkıştırmışlar, kapı dışarı etmişler.”S.Ali

“Birazdan bu adamlar yukarı gelir, bizi merkeze götürürler.” O.Pamuk

27. +Ey Eki:

“Kökteki kavrama bağlı ad soylu sözcükler türetir.”(Hatiboğlu,1974:34)

“Özellikle kuz ve gün köklerine getirilen bu iki örneksemeyle,düzey,dikey gibi yeni sözcükler türetilmiştir.” (Eker,2005:349)

Araştırmamızda bu eke örnek olacak 10 adet sözcük belirlenmiştir.

+Ey Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	aday ⁵	5	kuzey	9	yerey
2	birey ⁶	6	uzay	10	yüzey
3	düzey	7	üvey		
4	güney	8	yanay		

⁵ Nişanyan(2002), “aday” sözcüğünü “ad” sözcüğünün eşkökenleri arasında göstererek; Fr nominé (aday) < nom (ad) sözcüğüne kıyasla türetilildiğini söylemiştir

⁶ Nişanyan(2002), “birey” sözcüğünün bir adından türetilildiğini belirtmiş sözcüğü şöyle açıklamıştır: “. *Tü bireği* [xiv Kıp] kişi, fert”

Kullanım Örnekleri:

“Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan adayları, on gün içinde Başkanlık Divanına bildirilir.” Anayasa (TS)

“...bir üvey ananın göğsü gibi hareketsiz bu topraklarda ancak böyle bir öksüz...” Y.K.Karaosmanoğlu

“...söylentilerin bir çeşit efsane düzeyine ulaşması Lacivert'in kendi esrarengiz havasından besleniyordu .”O.Pamuk

“Gölgeler kuzeyden doğuya dönerken, kayalıklardan aşağı indiler.”
Y.Kemal

28. +Ez Eki:

“Batı Türkçesinde *az* kelimesinden gelmiş bir +Ez küçültme ekinin varlığını gösteren sayılı örneklere rastlanır: geñez, çöpez, yalaz... gibi

Yazı lehçemizde verimsiz olan bu ek Anadolu ağızlarında daha canlı görülmektedir.” (Banguoğlu, 2004:175)

“Ek, eklendiği köke kaynaşıp kalıplaşmıştır.ayaz, çerez, çöpez, (göğez<)güvez, genez, kepez, üvez, yalaz..vb.” (Korkmaz, 2003:36)⁷

⁷ Korkmaz'ın (2003:36), +Ez ekini açıklarken, bu ek ile türetilmiş sözcüklere verdiği örnekler arasında bulunan “çöpez ve genez” sözcükleri sözlükte yer almadığı için; “çerez ve üvez” sözcüklerinin de kökeni ile ilgili farklı bilgilere ulaştığımız için , bu sözcükler + Ez ekli sözcük dizelgesinde gösterilmemiştir.

Eren(1999:86-429), “*çerez*” sözcüğünün Farsça “*çaraş*” sözcüğünden Türkçeye geçtiğini, *çerez* biçiminin benzeşmezlik (dissimilation) sonucunda oluştuğunu söylemektedir. “Üvez” sözcüğü içinse, “*onomatopéique* bi tüevdir. Türkçede *vız, viz* “böcek uçarken çıkan ses” olarak yaygındır.Ağızlarda “sivri sinek” olarak geçen *vizik'in* de *vizden* geldiği açıktır. Yerel olarak kullanılan biçimlerin çokluğu da üvez'in *onomatopéiqu* bir türev olduğuna kanıttır.” demektedir.

Türkçe sözlükte bu eki almış 6 adet sözcüğe rastlanmıştır.

+Ez Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	alaz	3	burnaz	5	kepez
2	ayaz	4	güvez	6	yalaz

Kullanım Örnekleri:

“Akşam ayazı bastırmıştı.”O.Pamuk

“Sürüp gider en sert ayazlarda bile

Bir tatlı sıcak kış vakti...” B. Necatigil (TS)

“Hâlâ parıldayan hafif bir yalaz aydınlığında eşyalar vakit vakit olduğundan daha fazla büyüüp küçülüyor.”P. Safa(TS)

“Pantolon bol paça, arka kenarlarının içi koyu güvez kadife.”A. İlhan (TS)

29. +GE Eki:

Bazı dilciler bu ekin özge ve başka örneklerinden başka bir kullanımı olmadığını söylemektedir. Yapmış olduğumuz taramada bu ek ile türeyen 4 adet sözcük olduğunu belirledik.

+GE Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	başka	3	özge
2	imge ⁸	4	simge ⁹

⁸ Sevan Nişanyan (2002)“Sözlerin Soyağacı-Çağdaş Türkçenin Etimolojik Sözlüğü” adlı eserinde, “imge” sözcüğünü açıklarken “Fr image < Lat imago (imge) sözcüğünden esinlendiği açıktır. İsme gelen -ge ekinin işlevi meçhuldür.” demektedir.

Kökeni hakkında kesin bir bilgiye ulaşamadığımız “imge” sözcüğünün im (işaret, iz) adına gelen +GE eki ile yapıldığını düşündüğümüzden bu grubun içinde gösterdik.

Kullanım Örnekleri:

“...anlatılması gereken başka şeyler yapmadığı anlamına gelmiyor.”O.Pamuk

“...İslam'ın bir simgesi olarak benimsemeyi ...”O.Pamuk

"Güzel sever diye isnat ederler / Benim haktan özge sevdiğim mi var?"
Karacaoğlan (TS)

30. +geç Eki:

Türkçe sözlükte bu eki almış 2 adet sözcük belirlenmiştir: nişangeç ve yengeç

“Nişangeç” sözcüğü, Türkçe Sözlükte, “düzeltilmiş bir ağaç parçasının kenarına değişik aralıklarda paralel çizgiler çizmek için, marangozlukta kullanılan el aracı.” Olarak tanımlanmıştır. Yani işaretlemeye yarayan bir araçtır.

“Yengeç” sözcüğü, (Eyüboğlu ,2004) “Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü”nde ve (Nişanyan, 2002) Sözlere Soyağacı adlı eserde “yen/yan kökünden yan giden” olarak açıklanmıştır.

İki sözcük arasında belirgin bir anlam ilişkisi yoktur. Bu da ekin görevi ile ilgili bir sonuca varmamızı güçleştirmektedir. Bu durumda, “Çeşitli anlamlarda adlar türeten, pek işlek olmayan bir ektir.” tanımlamasının uygun olacağı kanısındayız.

---

⁹ Nişanyan(2002) simge sözcüğünü açıklarken, muhtemelen Fr signe < Lat signum (işaret, nişan) sözcüğünden serbest çağrışım yoluyla meydana çıkmıştır, imge ile karşılaştırmaktadır.

Kullanım Örneği:

“Fakat bu el, bu kemik el oraya bir yengeç kısıkacı gibi yapışmıştı.” S.Ali

31. +GEn Eki:

Türkçe sözlükte bu eki almış 15 adet sözcük belirlenmiştir. Bu sözcüklerden “başkan, belitken, kısırgan, yelken” dışındakiler. Matematik terimidir: “altıgen, beşgen, çokgen, dikdörtgen, dikgen, dokuzgen, dörtgen, köşegen, ongen, sekizgen, üçgen”

Bu eki almış diğer sözcüklerin anlamları incelenmiştir: başkan: baş olan; belitken: belitler sistemi; kısırgan: kısır verimsiz olan; yelken: yel tutan anlamına gelmektedir.

Sözcükler arasında belirgin bir anlam ilişkisi olmadığı için, bu ek adlardan çeşitli anlamlı adlar türetir demek uygun olacaktır.

+GEn Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	altıgen	6	dikdörtgen	11	köşegen
2	başkan	7	dikgen	12	ongen
3	belitken	8	dokuzgen	13	sekizgen
4	beşgen	9	dörtgen	14	üçgen
5	çokgen	10	kısırgan	15	yelken ¹⁰

Kullanım Örnekleri:

“... altıgen bir biçimi olan güzel kristal yıldızcıklar halindedir.” O.Pamuk

¹⁰ Hasan Eren, “Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü” adlı eserinde “yelken” sözcüğünün kökenini açıklarken şöyle demektedir: “Türkçe ‘rüzgar’ olarak kullanılan yel’den geldiği çok açıktır. Ancak yapı bakımından açıklamaya muhtaçtır. Dmitriev’e göre yel’den –ken ekiyle yapılmıştır.

“... altı üçgen parçadan oluşan yuvarlak Kars peyniri...”O.Pamuk

“...müsteşar, yarın daire başkanlarını...toplantıya çağırılmış.”A.Ümit(TS)

“Saz takımında cızgara denilen ensiz, dikdörtgen bir kemanla santur da yer alır.”S. Birsal (TS)

32.+Gİ Eki:

Türkçe sözlükte addan ad yapan +Gİ eki ile türetilmiş 6 adet sözcük tespit edilmiştir.

Sözcüklerin anlamları incelendiğinde, +Gİ ekinin, eklendiği kökün bildirdiği özellikleri taşıyan kavramlar yaptığı görülmektedir.

1. Belgi: belirli olan
2. Dışkı: dışarıda olan, dışarı çıkan.
3. Düzgü: Düz, doğru olan
4. Gözğü: Gözün gördüğü(ayna).
5. Özgü: Özüne uygun, farklı olan.
6. Zorğu: Zorunlu olan.

Kullanım Örnekleri:

“...kemikleri kullanılır, dışkısı bile gübre olur, demişti.” A.Nesin

“Baskılı siyasal dönemlere özgü bir havayla fısıldayarak konuşmaya başlaması...” O.Pamuk

33.+gil 34.+giller 35. +lEr Ekleri:

“+gil eki: Akrabalık ve aile adları yapmak için kullanılan bir ektir. Ayşegil, Baklagil, dayımgil....gibi.Günümüzde +gil’in yerine, +lEr eki de kullanılabilir: Ayşeler, dayımlar, kaymakamlar ... örneklerinde olduğu gibi.”(Kahraman,2005:47)

Türkçe sözlükte +gil ve +lEr ekinin ayrı ayrı kullanımlarından daha çok bu iki ekin kalıplaşarak kullanıldığı belirlenmiştir. Üç ek de ulandığı sözcüğe akrabalık, tür, aile anlamı katmaktadır.

Sözlükte *1 adet +gil, 140 adet +lEr, 175 adet +giller* eki almış sözcük vardır.

+gil: 1.şergil

+lEr Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	akarlar	19	boalar	37	gotlar
2	akciğerliler	20	böcekçiller	38	gökkuzgunlar
3	akkarıncalar	21	böcekler	39	gökkuzgunumsular
4	akrepler	22	bunlar	40	gölekliler
5	amfibyumlar	23	bütünler	41	günsüler
6	amipler	24	delikliler	42	güvercinler
7	antiloplar	25	dinazorlar	43	haçlılar
8	antropoitler	26	doğuranlar	44	halkalılar
9	arılar	27	duyargalılar	45	haşlamlılar
10	armodiler	28	eklemliler	46	hidralar
11	ayaksızlar	29	eklemsizler	47	hortumlular
12	balıkçılar	30	eklentiler	48	ıspanaklar
13	balinalar	31	etçiller	49	ıstakozlar
14	balkanlar	32	eteneliler	50	ışınılar
15	beyaz yakalılar	33	etenesizler	51	içindekiler
16	bir çenekliler	34	etoburlar	52	içmeler
17	birler	35	flamanlar	53	ikizler
18	bitler	36	fundalar	54	ilkelciler

55	insanımsılar	84	kuyruksuzlar	113	sporlular
56	insansılar	85	leylekler	114	susallar
57	ipsiler	86	leyleksiler	115	sülükler
58	kabuklular	87	maymunlar	116	süngerler
59	kalafatçılar	88	memeliler	117	sürüngepler
60	kamçılılar	89	mercanlar	118	şebekler
61	kanatlılar	90	omurgalılar	119	şeritler
62	kanatsızlar	91	omurgasızlar	120	şunlar
63	kaplumbağalar	92	onlar	121	taşsızlar
64	karıncalar	93	otçullar	122	taraklılar
65	karından ayaklılar	94	otoburlar	123	tarksızlar
66	karından bacaklılar	95	otiyenler	124	tavuklar
67	karinalılar	96	öncüller	125	tavuksular
68	kavuzlular	97	örümceğimsiler	126	termitler
69	keçiler	98	örümcekler	127	tırmanıcılar
70	kefaller	99	palamutlar	128	timsahlar
71	kelebekler	100	papağanlar	129	tırmananlar
72	kemiriciler	101	pelikansılar	130	toynaklılar
73	keneler	102	penguenler	131	tulumlular
74	kertenkeleler	103	pireler	132	tulumsular
75	keseliler	104	primatlar	133	trakeliler
76	kırklar	105	sağanlar	134	troplar
77	kirpikliler	106	seçmeler	135	tümeller
78	koordinatlar	107	sıçanımsılar	136	üçler
79	kordalılar	108	sifonlular	137	yırtıcılar
80	kozalaklılar	109	sinekler	138	yumurtlayanlar
81	kurbağalar	110	slavlar	139	yumuşakçalar
82	kuşlar	111	solucanlar	140	yüzler
83	kuyruklular	112	sölömlular		

Kullanım Örnekleri:

“Bu deliklerin üstünde sineklerin yüzlercesi kalkıp yüzlercesi konmaktaydı.” Y.K.Karaosmanoğlu

“Kuşlar niçin 'V' şeklinde uçuyorlar?”

Sinekler tavanda nasıl yürüyebiliyorlar?” Tamer Korugan

+giller Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	abanozgiller	42	fukusgiller	83	kayıngiller
2	akbabagiller	43	fundagiller	84	kedigiller
3	akçaağaçgiller	44	gecesefasıgiller	85	kefalgiller
4	alabalıkgiller	45	gelincikgiller	86	kelergiller
5	ananasgiller	46	gergedangiller	87	kemirgenler
6	aslangiller	47	geyikgiller	88	kendirgiller
7	asmagiller	48	gökkuşgungiller	89	ketengiller
8	atgiller	49	gugukgiller	90	kırlangıçgiller
9	atkuyruğugiller	50	gülgiller	91	kızılıcgiller
10	ayıgiller	51	gürgengiller	92	kirpigiller
11	baklagiller	52	güvercingiller	93	kivigiller
12	bakterigiller	53	hamsigiller	94	kobaygiller
13	balıkçılğiller	54	hanigiller	95	kobragiller
14	ballıbabagiller	55	haryasgiller	96	kolagiller
15	barbunyangiller	56	hindigiller	97	kolibrigiller
16	baştankaragiller	57	hipopotamgiller	98	köpekgiller
17	baykuşgiller	58	hodangiller	99	köstebekgiller
18	begonyagiller	59	horozbinagiller	100	ladengiller
19	bileşikgiller	60	horozibiğigiller	101	lapinagiller
20	boagiller	61	hünnapgiller	102	levregiller
21	boynuzlugiller	62	ıhlamurgiller	103	leylekgiller
22	buğdaygiller	63	ılgımgiller	104	lüfergiller
23	bukalemungiller	64	ısrıgangiller	105	makigiller
24	cevizgiller	65	ıspanakgiller	106	manolyagiller
25	çamgiller	66	ıguanagiller	107	martıgiller
26	çarkıfelekgiller	67	iğdegiller	108	maydanozgiler
27	çaygiller	68	insangiller	109	menekşegiller
28	çınargiller	69	iskorpitgiller	110	mersingiller
29	çinçilyagiller	70	ispinozgiller	111	mezgitgiller
30	çullukgiller	71	izmaritgiller	112	morsgiller
31	defnegiller	72	kabakgiller	113	muzgiller
32	domuzgiller	73	kaktüsçiller	114	nargiller
33	droseragiller	74	kangurugiller	115	nergisçiller
34	dutgiller	75	karaağaççiller	116	nilüferçiller
35	ebegümecigiller	76	karabatakçiller	117	öğlenagiller
36	engerekçiller	77	karabibergiller	118	ördekçiller
37	eguvangiller	78	karabuğdayçiller	119	ötleğengiller
38	fasulyegiller	79	karanfilçiller	120	palmiyegiller
39	filçiller	80	karatavukçiller	121	papağangiller
40	flamangiller	81	kargagiller	122	papirüsçiller
41	fokçiller	82	karıncayiyengiller	123	patlıcangiller

124	pelikangiller	142	sırtlangiller	160	zambakgiller
125	penguengiller	143	sincapgiller	161	zencefilgiller
126	porsukgiller	144	sinekkapangiller	162	zeytingiller
127	salepgiller	145	skinkgiller	163	zürafagiller
128	sandalgiller	146	söğütgiller	164	şahteregiller
129	sansargiller	147	suibiğigiller	165	şeritgiller
130	sapotgiller	148	suokugiller	166	şeytaniğnesigiller
131	sardunyagiller	149	susamgiller	167	şimşirgiller
132	sarısmagiller	150	sülüngiller	168	tapirgiller
133	sarmaşıkçiller	151	sümsükçiller	169	taşemengiller
134	sazangiller	152	süsengiller	170	taşkırangiller
135	semendergiller	153	sütleğengiller	171	tavşangiller
136	semizotugiller	154	turunçgiller	172	tavukgiller
137	serçegiller	155	uskumrugiller	173	toygiller
138	servigiller	156	uskumrumsugiller	174	turnagiller
139	sıçangiller	157	yelkovangiller	175	turpgiller
140	sığırdiligiller	158	yı lanyastığıgiller		
141	sıracagiller	159	zakkumgiller		

Kullanım Örnekleri:

“...turunçgillerde, yani portakal, limon ve mandalinada esmerleşme olayı görülmez.” Tamer Korugan

“Ördek gibi bazı kuşgiller kafaları kesildikten sonra da ötmeye devam ederler.” Tamer Korugan

“Uzmanlara göre papağanlar, ruhsal bakımdan kargagillerden daha az gelişmişlerdir.” Tamer Korugan

36. +GİN Eki:

Türkçe sözlükte bu eki almış 6 adet sözcük belirlendi. Sözcüklerin anlamları incelendiğinde kökün bildirdiği kavramı taşıyan nesne ya da kişi anlamlı sözcükler türettiği görülmektedir:

1. Elgin: El(yabancı)olan.
2. Engin: Enli olan
3. Evgin: ivedi(çabuk) olunan.
4. İçkin: İçte olan
5. Fıskın: Fıskırmış olan dal.
6. Özgün: Özüne uygun, farklı olan

Kullanım Örnekleri:

“Bu ıssız, engin Anadolu bozkırının ortasında...”Y.K.Karaosmanoğlu

“Ama bu kitap kendi başına bir özgünlüğe ve değere sahipti.”A.Nesin

“Bu, evgin bir iştir, fazla geciktirmeyiniz.”(TS)

37. +İ Eki:

Türkçe sözlükte 7 adet +İ eki almış sözcük vardır. Bu ek 3. tekil kişi iyelik ekinin donmuş kullanımındır.

+İ Eklî Sözcük Dizelgesi:

1	çoğu	4	geleni	7	öteyi beriyi
2	epeyi	5	günü		
3	evveli	6	oluru		

Kullanım Örnekleri:

“...işsiz çayhanelerinin çoğu kapalıydı.” O.Pamuk

“Gün epeyi yükselmişti ki çadırlara yaklaştılar.”Y.Kemal

“... akşam gözleriyle öteyi beriyi arayarak eve geldi.”H.E.Adıvar(TS)

38. +İn Eki:

Eski Türkçe ve Eski Anadolu Türkçesindeki vasıta durumu ekinin bir kalıplaşma aşamasından geçerek belirteç türetme ekine dönüşmesinden oluşmuş bir yapım ekidir.(Korkmaz,2003:48)

* Zaman bildirme anlamı taşıyan sözcüklere gelerek zaman belirteçleri yapar: yazın, kışın, gündüzün, ansızın...gibi.

* Değişik anlamlı isim ve sıfatlar yapar:bağın,erkin, ısın, tekin...gibi.

Türkçe sözcükte bu eki almış 23 adet sözcük tespit edilmiştir.

+İn Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	amanın	9	gündüzün	17	sağın
2	ansızın	10	güzün	18	tekin
3	bağın	11	ikindiyyin	19	uğrun
4	besin ¹¹	12	ilkin	20	üstün
5	çoğun	13	ısın	21	yazın
6	dördün	14	kışın	22	yeğın
7	düşün ¹²	15	odun ¹³	23	yükün
8	erkin	16	örneğin ¹⁴		

¹¹ Farsça ve Orta Farsçada *bas*: yeter, yeterli, kafi anlamında kullanılmaktadır. “Besle-” fiilinin Dil Devrimi döneminde Öz Türkçe olduğu varsayımıyla türevleri yapılmıştır.Besin sözcüğü de aynı kökten gelmektedir ancak türeyiş biçimi açık değildir.(Nişanyan:2002)

¹² Nişanyan, *düşün* sözcüğünü “düş” adının eş kökenli türevleri arasında göstermiş ancak kökeni ile ilgili bilgi vermemiştir. .(Nişanyan:2002)

¹³ Eski Türkçeden başlayarak kullanılır.Yaygın bir inanişaya göre, Eski Türkçe *öt*’tan gelir :*öt* (ateş) + (u)n eki.(Eren,1999)

¹⁴ Yeni bir kelime olan *örneğin* de +İn eki ile türetilmiştir.Ancak, bu ek şekilce ilgi durumu ekiyle karıştığı için canlandırılmaya elverişli olmamıştır.(Korkmaz,2003:48)

Kullanım Örnekleri:

“Kışın yağmur bastırıp bunları yarı ıslak ...” S.Ali

“...yazın göğsü bağı açık, ak saçları ter içinde...” S.Ali

“Ninem, 'akşam saatlerinde hamamlar tekin değildir, insanı çarpar' demişti.”Y. K. Karaosmanoğlu(TS)

39. +İr Eki:

Belirlenen sözcükler incelendiğinde, bu ekin yansıma kelimeler türetmekte kullanıldığı görülmektedir.

Genlikle +İr...+İr şeklinde kullanılarak ikileme biçiminde belirteçler türetmektedir. +İr şeklinde kullanılışında az sayıda önad türettiği görülmektedir. Bu eke örnek olabilecek 41 adet sözcük belirlenmiştir.

+İr Eklili Sözcük Dizelgesi:

1	fısır fısır	15	pofur pofur	29	tangır tangır
2	fosur fosur	16	potur	30	tangır tungur
3	hışır hışır	17	püfür püfür	31	tıkır
4	kakır kakır	18	şakır şakır	32	tıkır tıkır
5	katur kutur	19	şakır şukur	33	tingır
6	kıtır	20	şangır şungur	34	tingır mıngır
7	kıtır kıtır	21	şapır şapır	35	tingır tıngır
8	kütür kütür	22	şapır şupur	36	tıpır tıpır
9	lıkır lıkır	23	şıkır şıkır	37	vızır vızır
10	lopur lopur	24	şıldır şıldır	38	vicır vicır
11	lopür lopür	25	şingır şingır	39	zangır zangır
12	patır kütür	26	şıpır şıpır	40	zingır zingır
13	patır patır	27	takır takır	41	zıpır
14	pıtır pıtır	28	takır takur		

Kullanım Örnekleri:

“Bu, Gelibolu'daki tıngır tıngır boş, eğreti eşyalı evden çok başka bir evdi.” H.E.Adıvar (TS)

“Bu ideal kocalar, eşref saatleri tıkır tıkır işletmesini bilen kadınların kocalarıdır.”Ş.Rado (TS)

“Bataklıklar yaz aylarında fıkır fıkır kaynar.”Y.Kemal

40. +(İ)sE Eki:

İncelenen eserlerde böyle bir ek ile ilgili bilgiye rastlanmamıştır.

İse (<+(İ)sE) ekeyleminin şart kipi 3.tekil kişi çekiminin donmuş biçimi olduğu kanısındayız.

Bu eki almış 4 adet sözcük tespit edilmiştir.

+(İ)sE Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	kimse	3	neyse
2	nedense	4	yoksa

Kullanım Örnekleri:

“...bu zamanda kimse arayıp sormuyor.”R.N.Güntekin

“Türk kanalında nedense Almanca olarak gösterdiler.”O.Pamuk

“Yoksa çoktan çergiyi toplar,başka yere göçerdim...” S.Ali

“Neyse, sofraya davet olunduk.”N. Hikmet (TS)

41. +(İ)z Eki:

Türk dilinin en erken dönemlerinde yapım eki niteliği kazanmış çekim eklerinden biridir.İkiz,üçüz,..yediz vb.2-7 arasındaki sayılarda çokluk ifade eder. (Eker,2005:s.349-354)

Tanımda da anlaşıldığı gibi bu ek ile yapılmış 6 adet sözcük vardır.

+(İ)z Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	altız	3	dördüz	5	üçüz
2	beşiz	4	ikiz	6	yediz

Kullanım Örnekleri:

“İkizler çok yalan söylemiş, ama ben bilmiyorum.” O.Pamuk

“Rıza...ikiz pembe villaları, havuzlu bahçeyi geçti.”H. Taner(TS)

42. +(E/İ)k Eki:

Benzerlik ve küçültme ifade eden adlar yapar.Bu ek ile türetilmiş 27 adet sözcük tespit edilmiştir.

+(E/İ)k Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	bağışık	10	ortak	19	saltık
2	baldırak	11	özek	20	solak
3	başak	12	pasak	21	suyuk
4	betik	13	patak	22	topak
5	bücürük	14	patik	23	ufak
6	genzek	15	pısırık	24	uruk
7	gölek	16	potuk	25	yelek
8	ışılak	17	pusuruk	26	yumruk
9	Minik	18	pusarık	27	yumuşak

Kullanım Örnekleri:

“Kumandan yaradılıştan yumuşak adam.”M.Ş. Esendal

“... iki kişiyle ortak bir bildiriye hemen hazırlayabiliriz,” O.Pamuk

“... anası yayığın ilk tereyağı topağını ona verirdi.”Y. Kemal(TS)

43. +ki Eki:

Türkçe Sözlükte bu eke örnek olan 22 adet sözcük belirlenmiştir. Ek sadece “bugünkü, dünkü,öbürkü” sözcüklerinde ses değişikliğine uğrar.

a)genellikle zaman ve yön bildiren adlara ve ilgeç öbeklerine ulanarak bağılılık-aitlik bildiren niteleme önadları yapar:sabahki (kahvaltı), karşıki (ev)...gibi.

b)+ki,bulunma durumu ekiyle birleşerek yer-yön, varlık-nesne adlarına,genellikle +Deki, yer bildiren niteleme önadları yapar: damdaki (deli),eldeki(yara),evdeki(hesap)...gibi.

c)Belirtili ad takımlarındaki “belirten” kişi zamirlerine,belirten ekinden sonra ulanarak belirtilenin yerini tutar.Böylece zamir görevi yapar:Ali’ninki (Ali’nin kalemi)...gibi.”(Kahraman,2005:44)

+ki Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	akşamki	9	geceki	17	sabahki
2	benimki	10	gündüzki	18	sanki
3	beriki	11	onlarınki	19	seninki
4	bizimki	12	onunki	20	sizinki
5	bugünkü	13	öbürkü	21	sonraki
6	deminki	14	önceki	22	şimdiki
7	dünkü	15	öteki		
8	evellki	16	öteki beriki		

Kullanım Örnekleri:

“Süleyman da semerin başına oturmuş, akşamki bıraktığı yerden yapmaya başlamıştı.”Y.Kemal

“...bu saati yirmi sene evvelki bir mes’ud gün gibi ona uzak.” R.H.Karay

“Dünkü kaplan, bir külkedisi yumuşaklığı ile göğsüme yaslandı.”
A. Gündüz(TS)

“O zaman, bugünkü hâlinizi rüyada görmemek için uykudan korkmaya başlarsınız.”N. F. Kısakürek(TS)

“Deminki kavgadan dolayı pişmanlık duydu.” R. H. Karay (TS)

“Sağ ol şekerim, bizimki de neredeyse gelir...” A. Ümit (TS)

“Küfürlerin arasında duyduğu sözlerden, bu gözdağının sabahki olayla ilintili olduğunu anlar gibiydi.”A. Kulin (TS)

44. +(E/İ)l Eki:

Türkçe Sözlükte yer alan bu eki almış 72 adet sözcük incelendiğinde, +(E/İ)l ekinin sözcüklere çeşitli anlamlar kattığı belirlenmiştir:

1. Sayısal nicelik bildiren sözcükler yapmaktadır: tekil, çoğul, birincil, ikincil...gibi.

2. Ulandığı sözcüğe benzerlik anlamı katmaktadır: kızıl, yeşil...gibi.

3. Ulandığı sözcüğe o sözcükle ilgili anlamını katmaktadır: yasal, törel...gibi. “Günümüzde, bu ek geniş bir kullanım alanı kazanmıştır: İyelik ve ilgi bildiren önad yapım ekleri olarak işletilmişlerdir: ilkel, özel, sözel örneklerinde olduğu gibi.” (Kahraman,2005:47)

4. Yansıma sözcüklere ....+İl.....+İl biçiminde ulanarak ses ya da davranış taklidi niteliğinde ikilemeler oluşturmaktadır: horul horul, tiril tiril...gibi.

+( )l Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	adıl	26	hırıl hırıl	51	sözel
2	anaerkil	27	hışıl hışıl	52	şarıl şarıl
3	ardıl	28	horul horul	53	şırıl şırıl
4	asal	29	ıslıl	54	tartıl
5	asıl	30	ışıl	55	taşıl
6	ataerkil	31	ışıl ışıl	56	tekil
7	atomal	32	ikincil	57	tiril tiril
8	birincil	33	ilkel	58	tortul
9	buzul	34	ipil ipil	59	törel
10	cinsel	35	kılcal	60	tözel
11	çoğul	36	kızıl	61	tümel
12	dişil	37	kösnül	62	tüzel
13	dönencel	38	kumul	63	türel
14	dördül	39	mırıl mırıl	64	uğul uğul
15	eril	40	mışıl mışıl	65	usul
16	erosal	41	nesnel	66	ulusal
17	fısıl fısıl	42	nicel	67	üçüncül
18	finansal	43	nitel	68	üstel
19	genel	44	önel	69	yasal
20	genzel	45	özel	70	yerel
21	gizil	46	özgül	71	yeşil
22	gövel	47	öznel	72	zingil zingil
23	güncel	48	parıl parıl	73	zırıl zırıl
24	gürül gürül	49	pırıl pırıl		
25	helisel	50	sayrıl		

Kullanım Örnekleri:

“Tiril tiril beyazlar giyer, başına da geniş kenarlı bir hasır şapka geçirirdi.”

H.Taner(TS)

“Kenarda yeşil boyalı tahta sandıklar diziliydi.”R.H.Karay

“Özel bir diyeceği varmış gibi koluma girdi sokakta.” N. Cumalı(TS)

“Bu kubbelerin yaldızı Sofya civarının her tarafından parıl parıl sırtıyor.”

Y. K. Beyatlı (TS)

45. +IE Eki:

Türkçe sözlükte +IE ekini almış 61 adet sözcük belirlenmiştir. Bunlardan “ayla, buzla, kışla, kumla, sinle, yayla” sözcüklerindeki +IE yer adı türetmektedir.

Diğer örneklerdeki +IE’ler ad çekim eki olan +IE’nin donmuş kullanımlarıdır ve cümlede değişik işlevler üstlenebilirler.

+IE Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	aracılığıyla	11	esefle	21	hayretle
2	ayla	12	evleviyetle	22	haysiyetiyle
3	aynıyla	13	fazlasıyla	23	heyetiyle
4	buzla	14	gayetle	24	hızla
5	böylelikle	15	genellikle	25	içtenlikle
6	çoğunlukla	16	güçlülükle	26	itibarıyla
7	doğallıkla	17	güzellikle	27	ivedilikle
8	dolayısıyla	18	hakkıyla	28	iyilikle
9	ekseriyetle	19	hatasıyla sevabıyla	29	kanalıyla
10	eliyle	20	hayranlıkla	30	kesinlikle

31	kışla	42	sağlıcakla	52	umumiyetle
32	kolaylıkla	43	samimiyetle	53	ustalıkla
33	kumla	44	sırasıyla	54	vaktiyle
34	memnuniyetle	45	sinle	55	vasıtasıyla
35	münasebetiyle	46	süratle	56	yayla
36	oranla	47	şaşkınlıkla	57	yığınla
37	öncelikle	47	tabiatıyla	58	yoluyla
38	öylelikle	48	tamamıyla	59	yüreklilikle
39	özellekle	49	tatlılıkla	60	zamanla
40	saadetle	50	titizlikle	61	zorlukla
41	sabırla	51	tuzla		

Kullanım Örnekleri:

“Yaylaya çıkmayalım diye de dağ yollarına asker dikti.”Y.Kemal

“...hayretle gözlerini açarak Ali Rıza Bey’i süzdü.” R.N.Güntekin

46. +IEk Eki:

Adlara gelen ve eylem yapan +IE eki ile, eylemden ad yapan –k ekinin birleşmesiyle oluşmuş bir bileşik ektir. Yalnız, ek kaynaşmaya uğradıktan sonra +IEk biçimiyle özel bir nitelik kazanarak çeşitli adlar ve önadlar türetmiştir.”(Korkmaz,2003:50)

Türkçe sözlükte 12 adet +IEk eki almış sözcük belirlenmiştir.

+IEk Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	anlak	5	dillek	9	otlak
2	avlak	6	dişlek	10	şaplak
3	aylak	7	güzlek	11	taylak
4	beslek	8	kuşlak	12	tuzlak

Kullanım Örnekleri:

“İyi bir otlak buldum da keçileri ayıramadım...” Y.Kemal

“...birkaç gün daha aylak aylak dolaşırsak....” M.İzgi

“Kız, hafifçe dişlektir, gülünce belli olur.” R. H. Karay(TS)

“Otlaktan çıktıkları sırada hava kuru soğuktu.” N. Cumalı (TS)

“O anda giriş kapısında bulunan adamların okkalı küfürleri, şiddetli şaplaklarla ansızın kesiliyor ve acı feryatlarına karışıyordu.”İ. O. Anar (TS)

47. +lErİ Eki:¹⁵

+lEr eki ile +İ ekinin birleşmesinden oluşmuştur. Belirlenen *13 adet* sözcük incelendiğinde belgisiz zamirler ve zaman belirteçleri yaptığı görülmektedir.

+lErİ Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	akşamları	6	gündüzleri	11	ötekileri
2	birçokları	7	hazretleri	12	sabahları
3	birileri	8	iptidaları	13	sonraları
4	çokları	9	öbürleri		
5	evvelleri	10	önceleri		

Kullanım Örnekleri:

“Artık davet akşamları o da oyuna çıkacak....R.N.Güntekin

¹⁵ Aslında birer çekim eki olan +lEr ve +İ eklerini almış sözcükler Türkçe Sözlükte belgisiz zamir ya da zaman belirteçi göreviyle gösterilmiştir. Bu ekin sözcüklerin görevlerini değiştirdiği göz önünde bulundurularak. +lErİ eki çalışmaya dahil edilmiştir.

“...çokları toprağa, ... toprağa sahip olmak için savaşırlar.” Y.Kemal

“Birçokları onu memleketin mukadderatına yabancı bulmuşlardır.” A. Ş. Hisar (TS)

“Çokları bunu, burnumun büyüklüğüne verir.”A. Ağaoğlu (TS)

“Gazi Paşa hazretlerinin beyanatını okumayanlar var.”T. Buğra (TS)

“Önceleri kapıldığım düşünce, kafamdan defolup gitmişti.”R.H.Karay(TS)

“Öbürleri, elleri silahlarında bu oyunu seyrediyorlardı.” Ö. Seyfettin (TS)

“Sonraları herkes konusuna ayrı bir işaret koydu.”L. Tekin (TS)

48. +İEYİN Eki:

Yaptığımız araştırmada 6 adet sözcüğün bu eki aldığı görülmüştür.

“İki bilelik hali ekinin üst üste gelmesiyle erkenden bir +leyin bileşik eki meydana gelmiştir.

Eski Osmanlıcada bir benzerlik hali anlatımına sahip olarak canlıdır.(ogrılayın,bülbülleyin,nergisleyin).

Yeni Türkçede yalnız zaman adlarından yapılmış +in zaman belirteçleri değerince birkaç kelimedede görülür:

Geceleyin,gündüzleyin,sabahleyin,akşamleyin,öyleyin.”
(Banguoğlu,2004:s.161-191)

+lEyİN Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	akşamleyin	3	kimileyin	5	sabahleyin
2	geceleyin	4	öğleyin	6	şimdileyin

Kullanım Örnekleri:

“Sabahleyin iki saat bile uyumadın, tekrar ayağa kalktın.” R.N.Güntekin

“Öğleyin şöyle on dakika dinlenip biraz ekmekle yarım karpuz yemiş...”

S.Ali

“Geceleyin bir ses böler uykumu / İçim ürpermeyle dolar, neredesin?”

A. K. Tecer(TS)

“...dördüncü günü sabahleyin gelip annemle konuştu.”H.C.Yalçın (TS)

“Babam içki içiyordu. Bazen öğleyin de içiyordu.”A. Kutlu (TS)

49. +lİ Eki:

Tespit edilen en işlek eklerden biridir 2331 adet örnek tespit edilmiştir.

Eski Türkçeden beri yaygın olarak kullanılmaktadır.Eski Türkçede ek –lġ, -lig,-luġ, -lġ şeklindeydi. Batı Türkçesine geçerken ekin sonundaki ġ ve g’ler düşmüştür. Bu düşüş ekin ünlülerini de etkilemiş, kökün ünlüsü ne olursa olsun ekteki ünlü yuvarlak olarak kullanılmıştır: ad-lu, daġ-lu, çeşme-lü... Ekin düz ünlülü şekilleri Osmanlıca içinde ortaya çıkmıştır. Bugün düzlük-yuvarlaklık uyumuna sahiptir. (Ergin,1998:160-161)

“+İ eki: adlara ulanarak varlık, bolluk bildiren önadlar türetir:bulutlu (gök),kirli (gök), limonlu(salata)...gibi

Yer, kurum adlarına ulanarak, onlarla ilgili bağlılık bildiren önadlar da yapar: Fenerbahçeli(Ali), köylü(kız), okullu (çocuk), Sincanlı (arkadaş)...gibi.

Ayrıca,iki kelimeye birden ulanarak topluluk, birliktelik bildiren öbekler oluşturur. İrili Ufaklı,sağlı sollu...gibi.

+İ ekiyle türemiş kimi önadlar da,nitelediği adların karşıladığı varlıkların hangi maddeyle çalıştıklarını bildirirler:elektrikli(araç), nefesli(saz)...örneklerinde olduğu gibi.” (Kahraman,2005:45)

Kullanım Örnekleri:

“Onun için burada bağırarak değil, hızlı bile konuşamıyorlardı.”S.Ali

“Senin için fazla yaşlı değil mi?”R.N.Güntekin

“Çehov kahramanları gibi kederliydi hep.”O.Pamuk

“Fidan gibi, dal boyluydu.” Y.Kemal

“Büyük kristallerin arkasında türlü göz alıcı renklerde boyunbağları...”

S.Ali

+İ Eklî Sözcük Dizelgesi:

1	abajurlu	47	allı	93	aslı nesli
2	abalı	48	almaşlı	94	asmalı
3	abartılı	49	alternatifli	95	astarlı
4	abartmalı	50	altılı	96	astımlı
5	abdestli	51	altlı	97	Asyalı
6	acıklı	52	amaçlı	98	aşağılı yukarılı
7	acılı	53	ambalajlı	99	aşamalı
8	adaklı	54	ameliyatlı	100	âşıklı
9	adaleli	55	Amerikalı	101	aşılı
10	adaletli	56	amipli	102	ateşli
11	adalı	57	Anadolulu	103	atkılı
12	adlı	58	anaforlu	104	avantajlı
13	Afganlı	59	analı	105	Avrupalı
14	afili	60	anasonlu	106	avurtlu
15	aforozlu	61	andavallı	107	Avustralyalı
16	afralı tafıralı	62	angajmanlı	108	Avusturyalı
17	Afrikalı	63	Angolalı	109	ayaklı
18	afsunlu	64	anıtlı	110	ayarlı
19	afyonlu	65	anlaklı	111	aybaşılı
20	ağlı	66	anlamlı	112	ayıplı
21	ağrılı	67	anlaşmalı	113	aylı
22	aharlı	68	anlatımlı	114	aylıklı
23	ahenkli	69	anlayışlı	115	aynalı
24	ahlaklı	70	anlı sanlı	116	ayrıcalı
25	ajurlu	71	antenli	117	ayrıcalıklı
26	akçeli	72	antetli	118	ayrıklı
27	akıllı	73	antlı	119	ayrımli
28	akıllı uslu	74	antremanlı	120	ayrıntılı
29	akıntılı	75	antrenörlü	121	azametli
30	akışmalı	76	apreli	122	azatlı
31	akıtmalı	77	arabalı	123	Azerbaycanlı
32	aklı	78	araçlı	124	azıklı
33	akortlu	79	aralıklı	125	azimli
34	aksırıklı	80	argolu	126	azotlu
35	aksırıklı tıksırıklı	81	arızalı	127	babalı
36	aktarmalı	82	Arjantinli	128	bacaklı
37	aktinyumlu	83	arkalı	129	badanalı
38	alacaklı	84	arkalıklı	130	badeli
39	alacalı	85	arlı	131	bademli
40	alacalı bulacalı	86	armalı	132	badireli
41	alakalı	87	aromalı	133	bagetli
42	alametifarikalı	88	arslanlı	134	bağcıklı
43	alımlı	89	artımlı	135	bağimli
44	alımlı çalımlı	90	arzulu	136	bağıntılı
45	alındılı	91	asetatlı	137	bağıtli
46	alkollü	92	askılı	138	bağlaçlı

139	bağlantılı	185	bataklı	231	biyıklı
140	bağlaşımli	186	bataryalı	232	biberli
141	bağlı	187	batılı	233	biçimli
142	bahaneli	188	battaniyeli	234	biletli
143	baharatlı	189	bavlı	235	bilezikli
144	baharlı	190	bavullu	236	bilgili
145	bahçeli	191	bavyeralı	237	bilinçli
146	bahçıvanlı	192	bayraklı	238	billurlu
147	bahriyeli	193	bazalı	239	bilyeli
148	bahtlı	194	becerikli	240	bindirimli
149	bakalitli	195	bedelli	241	bireşimli
150	bakımlı	196	beğenili	242	birli
151	bakırlı	197	beklemeli	243	bisikletli
152	bakışımli	198	belagatli	244	bitişimli
153	baklalı	199	belalı	245	bitli
154	baklavalı	200	belçikalı	246	bitümlü
155	balçıklı	201	belgeli	247	biyeli
156	baldudaklı	202	belgili	248	boğazlı
157	balgamlı	203	belirli	249	boğmacalı
158	balıklı	204	belirtili	250	boğmaklı
159	balinalı	205	belkili	251	boğumlu
160	balkanlı	206	belli	252	boklu
161	ballı	207	benekli	253	Bolivyalı
162	ballıklı	208	benizli	254	bombeli
163	balsamlı	209	benli	255	boncuklu
164	baltalı	210	benlikçi	256	boralı
165	bandıralı	211	benzinli	257	borçlu
166	bandrollü	212	bereketli	258	bordolu
167	Bangladeşli	213	bereli	259	borikli
168	banyolu	214	besili	260	borulu
169	baritli	215	besinli	261	boyalı
170	bariyerli	216	besteli	262	boylu
171	barkodlu	217	beşerli	263	boynuzlu
172	basaklı	218	beşizli	264	boyunlu
173	basamaklı	219	beşli	265	boyutlu
174	basınçlı	220	beş yüzlü	266	böcekli
175	basiretli	221	betili	267	bölmeli
176	baskılı	222	betimlemeli	268	bölüntülü
177	basmalı	223	beyazlı	269	bölütlü
178	bastonlu	224	beygirli	270	briyantınli
179	basurlu	225	beyinli	271	bromürlü
180	başaklı	226	beyitli	272	bucaklı
181	başarılı	227	beylikçi	273	buçuklu
182	başlı	228	bezekli	274	budaklı
183	başlıklı	229	bezemeli	275	buğulu
184	başörtülü	230	bıçaklı	276	buharlı

277	buhanlı	323	cenuplu	369	çarpıntılı
278	bukağılı	324	cevaplı	370	çarpmalı
279	bukleli	325	cevherli	371	çarşafı
280	Bulgaristanlı	326	cevizli	372	çarşılı
281	bulgurlu	327	cezalı	373	çatalı
282	bulutlu	328	Cezayirli	374	çatılı
283	bulvarlı	329	cezbeli	375	çatırtılı
284	bunalımlı	330	coşkulu	376	çatkılı
285	bunlu	331	cızırtılı	377	çavdarlı
286	buralı	332	cicili bicili	378	çayırılı
287	burgulu	333	cilalı	379	çaylı
288	burslu	334	ciltli	380	çehreli
289	burunlu	335	cilveli	381	çekimli
290	butlu	336	cinaslı	382	çekirdekli
291	buutlu	337	cinli	383	çekişli
292	buzacağılı	338	civcivli	384	çekişmeli
293	buzlu	339	cumbalı	385	çekmeceli
294	buzullu	340	curcunalı	386	çekmeli
295	büğü	341	cübbeli	387	Çekoslovakyalı
296	bükümlü	342	cümbüşlü	388	çelikli
297	bükünlü	343	cüretli	389	çelimli
298	bürgülü	344	cüsseli	390	çelişkili
299	bütünlemeli	345	cüzzamlı	391	çelişmeli
300	büyülü	346	çadırılı	392	çeltikli
301	büzgülü	347	çağanaklı	393	çemberli
302	cafcaflı	348	çağıltılı	394	çemenli
303	cakalı	349	çağrılı	395	çenekli
304	camadanlı	350	çağrışımlı	396	çeneli
305	camekânlı	351	çakıllı	397	çenetli
306	camlı	352	çakıntılı	398	çengelli
307	canlı	353	çakışmalı	399	çentikli
308	carlı	354	çakmaklı	400	çepeli
309	cefalı	355	çakşırılı	401	çeperli
310	ceketli	356	çalgılı	402	çerçevesi
311	çayırtılı	357	çalılı	403	çervişli
312	cazırtılı	358	çalımlı	404	çeşitli
313	cazibeli	359	çalkantılı	405	çeşnili
314	cazipli	360	çamurlu	406	çetrefilli
315	cazlı	361	çantalı	407	çevrimli
316	cıvalı	362	çapaklı	408	çevrintili
317	cıvıltılı	363	çapalı	409	çıkıntılı
318	cızıltılı	364	çaplı	410	çıkışlı
319	cemaatli	365	çardaklı	411	çıkmalı
320	cembiyeli	366	çarıklı	412	çıkıklı
321	cemiyetli	367	çarklı	413	çınarlı
322	Cenevizli	368	çarpılı	414	çingiraklı

415	çınlamalı	461	Danimarkalı	507	dikişli
416	çıralı	462	danslı	508	dikkafalı
417	çırpıntılı	463	dantelli	509	dikkatli
418	çiçekli	464	dar kafalı	510	dilli
419	çifteli	465	davetli	511	dingilli
420	çiftetelli	466	dayaklı	512	dinli
421	çiğitli	467	dayanaklı	513	dipli
422	çikolatalı	468	dayanıklı	514	diplomalı
423	çileli	469	dayanısmalı	515	dirayetli
424	çilli	470	debdebeli	516	direkli
425	çimenli	471	dedikodulu	517	dirençli
426	çimentolu	472	defolu	518	dirimli
427	çinili	473	değerli	519	disiplinli
428	Çinli	474	değimli	520	dişli
429	çirişli	475	değişimli	521	divaenli
430	çirkefli	476	dehşetli	522	dizanterili
431	çitili	477	delikanlı	523	dizemli
432	çivili	478	delikli	524	dizgeli
433	çivitli	479	demetli	525	doğrulu
434	çizgili	480	demirli	526	doğulu
435	çizikli	481	demli	527	doğumlu
436	çizmeli	482	denetimli	528	doktoralı
437	çocuklu	483	deneyimli	529	dokulu
438	çoklu	484	deneyli	530	dokumalı
439	çorlu	485	dengeli	531	dokunaklı
440	çökelekli	486	denli	532	dokuncalı
441	çöplü	487	depozitolu	533	dokuzlu
442	çözümlemeli	488	dereceli	534	dolambaçlı
443	çubuklu	489	derili	535	dolaylı
444	çuhalı	490	dertli	536	dolgulu
445	çukurlu	491	desenli	537	donatılı
446	çuvallı	492	destanlı	538	donlu
447	çürüklü	493	destarlı	539	doyumlu
448	dağdağalı	494	destekli	540	dökümlü
449	Dağistanlı	495	desturlu	541	döküntülü
450	dağlı	496	devamlı	542	dönenceli
451	daireseli	497	devimli	543	dönmeli
452	dalgalı	498	devirli	544	dönüslü
453	dallı	499	devletli	545	dönüşümlü
454	damaklı	500	devrişimli	546	dörtlü
455	damalı	501	dışarılı	547	döşekli
456	damarlı	502	dışarılıklı	548	döşemeli
457	damgalı	503	diferili	549	döşemli
458	damlı	504	dikbaşı	550	döşlü
459	damperli	505	dikencikli	551	dualı
460	danışıklı	506	dikenli	552	dudaklı

553	duldalı	599	elektirikli	645	eyerli
554	dumanlı	600	elemli	646	eylemli
555	duraklı	601	eleştirmeli	647	ezgili
556	duraksamalı	602	elli	648	eziyetli
557	duvaklı	603	elmaslı	649	facialı
558	duyarlı	604	elverişli	650	façalı
559	duyarlıklılı	605	emekli	651	façetalı
560	duygulu	606	emniyetli	652	faizli
561	duyumlu	607	emzikli	653	fakülteli
562	düdüklü	608	endamlı	654	falakalı
563	düğmeli	609	endazeli	655	falçatalı
564	düğümlü	610	endeksli	656	falsolu
565	dünyalı	611	enderunlu	657	fanuslu
566	dürbünlü	612	endişeli	658	farklı
567	düşünceli	613	Endonezyalı	659	fasılalı
568	düşüntülü	614	engebeli	660	faslı
569	düzenli	615	engelli	661	faturalı
570	düzeyli	616	enli	662	faullü
571	düzgünlü	617	envaiçeşitli	663	faydalı
572	düzgünlü	618	envaitürlü	664	faziletli
573	ebeli	619	erdemli	665	fehametli
574	ebrulu	620	erinçli	666	felaketli
575	eczalı	621	erkekli	667	felçli
576	edalı	622	erkli	668	Felemenkli
577	edatlı	623	esaslı	669	fenerli
578	edepli	624	esefli	670	fenikeli
579	edimli	625	esintili	671	feraceli
580	efkarlı	626	espaslı	672	feragatli
581	efsaneli	627	esprili	673	ferasetli
582	egzamalı	628	esrarlı	674	ferli
583	eğilimli	629	eşeyli	675	fermanlı
584	eğimli	630	eşkinli	676	fermeneli
585	eğitimli	631	eşlemeli	677	feyizli
586	eğlenceli	632	eşli	678	fırçalı
587	eğmeçli	633	eşyalı	679	fırfırlı
588	eğrili	634	eteneli	680	fırınlı
589	ehemmiyetli	635	etiketli	681	fırtınalı
590	eklemeli	636	Etopyalı	682	fitıklı
591	eklemli	637	etkileşimli	683	figürlü
592	ekli	638	etkili	684	fikirli
593	eksikli	639	etli	685	filarlı
594	ekşili	640	etraflı	686	filigranlı
595	elbiseli	641	evhamlı	687	Filipinli
596	elçekli	642	evinli	688	Filistinli
597	eldeli	643	evlatlı	689	filizli
598	eldivenli	644	evli	690	filtreli

691	fıracıklı	737	gedikli	783	Guetamalalı
692	fistanlı	738	gelenekli	784	guguklu
693	fistolu	739	gelgeleli	785	gururlu
694	fişekli	740	gelirli	786	gübreli
695	fişekli	741	gerçekli	787	güçlü
696	fişli	742	gerekçeli	788	güdümlü
697	fitilli	743	gerekli	789	güllü
698	fiyakalı	744	gergili	790	gülmeceli
699	fiyaskolu	745	gerilimli	791	gülünçlü
700	fiyatlı	746	getirimli	792	gümbürtülü
701	fiyonklu	747	gıcırıklı	793	gümrüklü
702	formaliteli	748	gıdalı	794	gümüşlü
703	formatlı	749	gıllığışlı	795	günahlı
704	formüllü	750	gidimli	796	gündelikli
705	forslu	751	Gineli	797	gündüzlü
706	fosforlu	752	girintili	798	güneşli
707	fosilli	753	Giritli	799	güneyli
708	fraklı	754	giyimli	800	günlü
709	frengili	755	gizemli	801	gürültülü
710	gabonlu	756	gizli	802	güvenceli
711	gacırtılı	757	gocuklu	803	güvenli
712	gagalı	758	gollü	804	haberli
713	gaileli	759	göbekli	805	hacimli
714	galeyanlı	760	göğüslü	806	hacizli
715	galoşlu	761	gölgeli	807	haçlı
716	galvanizli	762	gölekli	808	hadiseli
717	gamalı	763	gönderli	809	hafızalı
718	gametli	764	gönençli	810	haftalıkli
719	gamlı	765	gönüllü	811	hakemli
720	gamzeli	766	göreceli	812	hakikatli
721	ganalı	767	görelili	813	haklı
722	garantili	768	görenekli	814	halayıklı
723	garazlı	769	görevli	815	haleli
724	garnitürlü	770	görgülü	816	halkalı
725	garplı	771	görkemli	817	hamiyetli
726	gayeli	772	görklü	818	haneli
727	gayretli	773	görünümlü	819	hapşırıklı
728	gazaplı	774	görüşlü	820	haraçlı
729	gazlı	775	gösterişli	821	hararetli
730	gecikmeli	776	götürümlü	822	harbiyeli
731	geçeli	777	gövdeli	823	harçlı
732	geçerli	778	gözeli	824	hardallı
733	geçimli	779	gözenekli	825	harekeli
734	geçirimli	780	gözlü	826	hareli
735	geçişli	781	gözlüklü	827	harlı
736	geçmeli	782	gripli	828	hasarlı

829	hasetli	875	hileli	921	ihtişamlı
830	hasılatlı	876	hintli	922	ihtiyatlı
831	hasırlı	877	hipnotizmalı	923	ikili
832	hasiyetli	878	hisli	924	ikircikli
833	hasretli	879	hisseli	925	ikircimli
834	hastalıklı	880	hizmetli	926	ikizli
835	haşırtılı	881	hollandalı	927	ikramiyeli
836	haşmetli	882	homurtulu	928	iktisatlı
837	hatalı	883	honduraslı	929	ilaçlı
838	hatırlı	884	hoparlörlü	930	ilaveli
839	havalandırmalı	885	horasanlı	931	ilgeçli
840	havaleli	886	hortumlu	932	ilgili
841	havahı	887	hoşgörülü	933	ilikli
842	havlı	888	hotozlu	934	ilintili
843	havlu	889	hörgüçlü	935	ilişikli
844	havuzlu	890	hudutlu	936	ilişkenli
845	hayâli	891	hummalı	937	ilişkili
846	hayalli	892	huylu	938	illetli
847	hayatiyetli	893	huzurlu	939	ilmikli
848	hayırlı	894	hücreli	940	iltifatlı
849	haysiyetli	895	hükümlü	941	iltihaplı
850	hazakatlı	896	hülyalı	942	iltimaslı
851	hazımlı	897	hünerli	943	imalı
852	hazırlıklı	898	hürmetli	944	imanlı
853	heceli	899	hüzmeli	945	imgeli
854	helalli	900	hüzünlü	946	imtiyazlı
855	helezonlu	901	iadeli	947	imzalı
856	helmeli	902	iadeli taahhütlü	948	inançlı
857	hemoroitli	903	ibikli	949	inanlı
858	hesaplı	904	içerikli	950	indirimli
859	hevesli	905	içgüdümlü	951	iniltili
860	heybetli	906	içimli	952	inişli
861	heyecanlı	907	içkili	953	inişli çıkışlı
862	heykelli	908	içli	954	inişli yokuşlu
863	hınçlı	909	içli dışlı	955	inmeli
864	hırılıtlı	910	içtenlikli	956	insaflı
865	hırkalı	911	idareli	957	insaniyetli
866	hırlı	912	iddiali	958	insanlı
867	hırslı	913	idmanlı	959	insicamlı
868	hışılıtlı	914	iffetli	960	intizamlı
869	hışımlı	915	iğneli	961	ipekli
870	hışırtılı	916	ihatalı	962	ipotekli
871	hızlı	917	ihbarlı	963	iradeli
872	hiddetli	918	ihlaslı	964	İranlı
873	hidratlı	919	ihtimalli	965	irili ufaklı
874	hikmetli	920	ihtiraslı	966	irinli

967	İrlandalı	1013	işıltılı	1059	kalkerli
968	irtibatlı	1014	işinli	1060	kalmalı
969	isabetli	1015	ıtırılı	1061	kalpaklı
970	ishalli	1016	ızgaralı	1062	kalpli
971	isimli	1017	jaketataylı	1063	kalsiyumlu
972	İskandinavyalı	1018	jakuzili	1064	kamalı
973	İskoçyalı	1019	jaluzili	1065	kamçılı
974	iskontolu	1020	janjanlı	1066	kameriyeli
975	isli	1021	jelatinli	1067	kamışlı
976	ismetli	1022	jiletli	1068	kanaatli
977	ispatlı	1023	jokeyli	1069	kanadalı
978	ispatlı şahitli	1024	jöleli	1070	kanalcıklı
979	ispirtolu	1025	kabahatli	1071	kanamalı
980	İsrailli	1026	kabaralı	1072	kanatlı
981	istekli	1027	kabarcıklı	1073	kanayaklı
982	istemli	1028	kabartılı	1074	kancalı
983	istençli	1029	kabartmalı	1075	kandilli
984	istidatlı	1030	kabiliyetli	1076	kangrenli
985	istihzalı	1031	kablolu	1077	kanıtli
986	istikrarlı	1032	kabuklu	1078	kanlı
987	İsveçli	1033	kâbuslu	1079	kanlı bıçaklı
988	işaretli	1034	kaçamaklı	1080	kanlı canlı
989	işkembeli	1035	kaçlı	1081	kanserli
990	işkilli	1036	kademeli	1082	kantarlı
991	işlemeli	1037	kademli	1083	kaolinli
992	işli	1038	kadınli	1084	kapaklı
993	iştahlı	1039	kadınli erkekli	1085	kapalı
994	iştıyaklı	1040	kadro lu	1086	kapasiteli
995	işveli	1041	kafalı	1087	kapçıklı
996	itaatli	1042	kafesli	1088	kapılı
997	itibarlı	1043	kafiyeli	1089	kaplamalı
998	itidalli	1044	Kafkasyalı	1090	kaplamalı
999	itikatlı	1045	kâğıtlı	1091	kaplı
1000	itimatlı	1046	kahırlı	1092	kaporalı
1001	itinalı	1047	kaideli	1093	kaprisli
1002	itriyumlu	1048	kakaolu	1094	kapsamlı
1003	ivazlı	1049	kakmalı	1095	Karaçaylı
1004	ivedili	1050	kakuleli	1096	Karadağlı
1005	izinli	1051	kâküllü	1097	Karahanlı
1006	ılımlı	1052	kalaylı	1098	karakterli
1007	İraklı	1053	kalçalı	1099	karalı
1008	ışıklı	1054	kaldırımli	1100	kararlı
1009	İspanaklı	1055	kalımlı	1101	karboksilli
1010	ısrarlı	1056	kalıplı	1102	karbonatlı
1011	ıstıraplı	1057	kalıplı kıyafetli	1103	karbonlu
1012	ışıklı	1058	kaliteli	1104	kardeşli

1105	kareli	1151	kazalı	1197	kıpırtılı
1106	kargışlı	1152	kazançlı	1198	kıprayışlı
1107	karılı	1153	kazıklı	1199	kırağılı
1108	karıncalı	1154	kazıntılı	1200	Kırımlı
1109	karınlı	1155	kebaplı	1201	kırıntılı
1110	karlı	1156	keçeli	1202	kırışıklı
1111	kârlı	1157	kederli	1203	kırkılı
1112	karşılaştırmalı	1158	kefeli	1204	kırmalı
1113	karşılıklı	1159	kefenli	1205	kısaltmalı
1114	karşıtlı	1160	kekikli	1206	kısıntılı
1115	kartallı	1161	kelepçeli	1207	kısıtlı
1116	kartlı	1162	kelli	1208	kısmetli
1117	kartonpiyerli	1163	kelli felli	1209	kıtlıklı
1118	karyağdılı	1164	kemerli	1210	kıvamlı
1119	kasabalı	1165	kemikli	1211	kıvançlı
1120	kasalı	1166	kenarlı	1212	kıvılcımlı
1121	kasavetli	1167	kenetli	1213	kıvrımlı
1122	kasıntılı	1168	kentli	1214	kıyafetli
1123	kasıtlı	1169	kenyalı	1215	kıyımlı
1124	kasketli	1170	kepçeli	1216	kıymalı
1125	kaslı	1171	kepekli	1217	kıymetli
1126	kastarlı	1172	kerametli	1218	kıymıklı
1127	kasvetli	1173	keratinli	1219	kızamıklı
1128	kaşarlı	1174	keresteli	1220	kızartılı
1129	kaşeli	1175	kerrakeli	1221	kibirli
1130	kaşıntılı	1176	kertikli	1222	kifayetli
1131	kaşlı	1177	kesekli	1223	kilitli
1132	katıklı	1178	keseli	1224	killi
1133	katkılı	1179	kesikli	1225	kilolu
1134	katlı	1180	kesintili	1226	kimyonlu
1135	katmalı	1181	kesirli	1227	kinayeli
1136	katmanlı	1182	kesmikli	1228	kininli
1137	katmerli	1183	keyifli	1229	kinli
1138	katranlı	1184	kıbrıslı	1230	kiralı
1139	kauçuklu	1185	kıdemli	1231	kireçli
1140	kavgalı	1186	kıkırdaklı	1232	kiremitli
1141	kavisli	1187	kılağılı	1233	kirişli
1142	kavkılı	1188	kılçıklı	1234	kirli
1143	kavrayışlı	1189	kılgılı	1235	kirpikli
1144	kavuklu	1190	kılıçlı	1236	kirtikli
1145	kavurmalı	1191	kılıflı	1237	kişilikli
1146	kaygılı	1192	kılıkli	1238	klavyeli
1147	kayıtlı	1193	kıllı	1239	klorlu
1148	kaymaklı	1194	kımıltılı	1240	kocalı
1149	kaynaklı	1195	kınalı	1241	kokartlı
1150	kaytanlı	1196	kınlı	1242	kokulu

1243	kolalı	1289	kumalı	1335	lakaplı
1244	kolejli	1290	kumandalı	1336	laleli
1245	koleralı	1291	kumandanlı	1337	lanetli
1246	kolesterollü	1292	kumaşlı	1338	lapçınlı
1247	kollu	1293	kumlu	1339	Laponyalı
1248	kolonyalı	1294	kundaklı	1340	lastikli
1249	koltuklu	1295	kuralı	1341	latalı
1250	kombili	1296	kurallı	1342	lateksli
1251	kompleksli	1297	kurdeleli	1343	lateritli
1252	konçlu	1298	kurgulu	1344	lehimli
1253	konforlu	1299	kurnalı	1345	lekeli
1254	kontörlü	1300	kursaklı	1346	Letonyalı
1255	kontratlı	1301	kurşunlu	1347	lezzetli
1256	konulu	1302	kurtlu	1348	lığlı
1257	kopçalı	1303	kurumlu	1349	Libyalı
1258	koreli	1304	kuruntulu	1350	lifli
1259	korseli	1305	kurutmalı	1351	limonlu
1260	kortizonlu	1306	kuskunlu	1352	lisanslı
1261	korunaklı	1307	kusurlu	1353	lityumlu
1262	korunumlu	1308	kuşaklı	1354	livarlı
1263	koşullu	1309	kuşetli	1355	liyakatli
1264	koşumlu	1310	kuşkulu	1356	lodoslu
1265	kozalı	1311	kutlu	1357	lokantalı
1266	kökenli	1312	kutulu	1358	lokomotifli
1267	köklü	1313	kuveytli	1359	Lübnanlı
1268	köleli	1314	kuvvetli	1360	lüleli
1269	kömürlü	1315	kuyruklu	1361	lüzumlu
1270	köpekli	1316	kuzeyli	1362	maaşlı
1271	köprülü	1317	kuzulu	1363	maceralı
1272	köpüklü	1318	kübalı	1364	madalyalı
1273	körüklü	1319	küçükü büyüklü	1365	magnezyumlu
1274	kösnülü	1320	küflü	1366	mahalleli
1275	köstekli	1321	kükürtlü	1367	maharetli
1276	köşeli	1322	külahlı	1368	mahfazalı
1277	köşklü	1323	külfetli	1369	mahlemeli
1278	köylü	1324	külliyetli	1370	mahmuzlu
1279	kravatlı	1325	küllü	1371	mahzurlu
1280	kredili	1326	kültürlü	1372	makaralı
1281	kremalı	1327	kümeli	1373	makaslı
1282	kromlu	1328	küpelı	1374	makferanlı
1283	kubbelı	1329	küplü	1375	makınelı
1284	kudretli	1330	kürekli	1376	maksatlı
1285	kukuletalı	1331	kürklü	1377	makyajlı
1286	kulaklı	1332	küsurlu	1378	maliyetli
1287	kullanımlı	1333	kütlü	1379	maltalı
1288	kullanışlı	1334	ladenli	1380	malumatlı

1381	manalı	1427	mesuliyetli	1473	muvaffakiyetli
1382	mandallı	1428	meşakkatli	1474	muvazaalı
1383	mangırlı	1429	metanetli	1475	muvazeneli
1384	mâniyalı	1430	metotlu	1476	mübalâğalı
1385	manikürlü	1431	metrajlı	1477	müddetli
1386	manivelalı	1432	mevzulu	1478	mühreli
1387	mantarlı	1433	meyilli	1479	mühürlü
1388	mantıklı	1434	meymenetli	1480	müjdeli
1389	mantolu	1435	meyveli	1481	mülkiyeli
1390	manyetolu	1436	meziyetli	1482	münakaşalı
1391	manzaralı	1437	mıhlı	1483	münasebetli
1392	marazlı	1438	mıknatıslı	1484	münavebeli
1393	marifetli	1439	Mısırlı	1485	mürekkepli
1394	marjlı	1440	mızıkalı	1486	mürüvvetli
1395	markalı	1441	mikalı	1487	müsamahalı
1396	maskeli	1442	mikroplu	1488	müşkülâtlı
1397	masraflı	1443	mikyashı	1489	müzikli
1398	maşalı	1444	mineli	1490	nadaslı
1399	matemli	1445	mineralli	1491	nağmeli
1400	mavili	1446	mizaçlı	1492	nakaratlı
1401	mayalı	1447	mizanpajlı	1493	nakışlı
1402	mayınlı	1448	mobilyalı	1494	nalçalı
1403	mayıslı	1449	modüllü	1495	nalınlı
1404	mayonezli	1450	molalı	1496	Namibyalı
1405	mazeretli	1451	Moldovalı	1497	namlı
1406	mazgalı	1452	Moritanyalı	1498	namlı şanlı
1407	mecazlı	1453	motifli	1499	namuslu
1408	medreseli	1454	motorlu	1500	naneli
1409	mehabetli	1455	möbleli	1501	nasırlı
1410	mehtaplı	1456	muammalı	1502	nasipli
1411	meksikalı	1457	mucizeli	1503	natıkalı
1412	mektepli	1458	muflonlu	1504	nazlı
1413	memeli	1459	muhafazalı	1505	nedenli
1414	memleketli	1460	muhtaralı	1506	nafesli
1415	mendilli	1461	muhtevalı	1507	nemli
1416	menşeli	1462	muinli	1508	nereli
1417	mentollü	1463	mukabeleli	1509	nevürlü
1418	meraklı	1464	mukataalı	1510	neşeli
1419	merasimli	1465	mukaveleli	1511	nezaketli
1420	mercanlı	1466	mukavemetli	1512	nezaretli
1421	mercekli	1467	mukayeseli	1513	nezleli
1422	merdivenli	1468	muumlu	1514	Nijeryalı
1423	merhametli	1469	musluklu	1515	nikâhlı
1424	mermerli	1470	muşambalı	1516	nikelli
1425	mesafeli	1471	muştulu	1517	nispetli
1426	mesnetli	1472	mutlu	1518	nişanlı

1519	nitelikli	1565	oturaklı	1611	paftalı
1520	nitratlı	1566	ovalı	1612	pahalı
1521	niyetli	1567	oyalı	1613	Pakistanlı
1522	nizamlı	1568	oylumlu	1614	palangalı
1523	nohutlu	1569	oymalı	1615	paletli
1524	noktalı	1570	oyuklu	1616	paltolu
1525	Norveçli	1571	oyuncaklı	1617	pamuklu
1526	numaralı	1572	öçlü	1618	Panamalı
1527	nurlu	1573	ödemeli	1619	pankartlı
1528	nüfuzlu	1574	ödemli	1620	papatyalı
1529	nükteli	1575	ödenekli	1621	parafinli
1530	nüzüllü	1576	ödevli	1622	Paraguaylı
1531	obruklu	1577	ödünlü	1623	paralı
1532	ocaklı	1578	öfkeli	1624	parametrelî
1533	odalı	1579	öğrenimli	1625	paraşütlü
1534	oğullu	1580	ökçeli	1626	parazitli
1535	ojeli	1581	öksürüklü	1627	parçalı
1536	okkalı	1582	öksürüklü tıksırıklı	1628	parıltılı
1537	oksijenli	1583	ölçekli	1629	parmaklı
1538	okullu	1584	ölçülü	1630	parmaklıklılı
1539	okunaklı	1585	ölçümlü	1631	paselli
1540	olanaklı	1586	ölçünlü	1632	partili
1541	olasılı	1587	ölçütlü	1633	pasaklı
1542	olaylı	1588	ölümlü	1634	pashı
1543	olmazlı	1589	ömürlü	1635	pastalı
1544	oluklu	1590	öncelikli	1636	pastırmalı
1545	olumlu	1591	önemli	1637	paşalı
1546	omuzlu	1592	öngörülü	1638	patatesli
1547	onaylı	1593	önlüklü	1639	patırtılı
1548	onbeşli	1594	önsezili	1640	patlamalı
1549	on birli	1595	örgülü	1641	pathcanlı
1550	ondüleli	1596	örgütlü	1642	payandalı
1551	onikitelli	1597	örtülü	1643	paydaşlı
1552	onlu	1598	örümcekli	1644	paylı
1553	onurlu	1599	ötümlü	1645	pazarlıklı
1554	opsiyonlu	1600	ötürüklü	1646	pazılı
1555	oralı	1601	özenli	1647	pazubentli
1556	oranlı	1602	özentili	1648	peçeli
1557	orantılı	1603	özlemli	1649	peçeteli
1558	orkestralı	1604	özlentili	1650	pekiştirmeli
1559	ortalı	1605	özlü	1651	pekmezli
1560	ortancalı	1606	özünlü	1652	pencereli
1561	oruçlu	1607	özürlü	1653	pençeli
1562	osmiyumlu	1608	özverili	1654	perçemli
1563	otlu	1609	pabuçlu	1655	perçinli
1564	otoriteli	1610	paçalı	1656	perdahlı

1657	perdeli	1703	pürüzlü	1749	sabunlu
1658	perforjeli	1704	püsküllü	1750	saçaklı
1659	perhizli	1705	püsürlü	1751	saçlı
1660	perili	1706	pütürlü	1752	saçlı sakallı
1661	perlitli	1707	rabıtalı	1753	sadakatli
1662	perulu	1708	rağbetli	1754	sadaklı
1663	pervaneli	1709	rakamlı	1755	safralı
1664	peşli	1710	rakkaslı	1756	sağımlı
1665	peynirli	1711	rampalı	1757	sağlıklı
1666	pırılıtlı	1712	randevulu	1758	sağlı sollu
1667	ırlantalı	1713	randımanlı	1759	sahipli
1668	pideli	1714	raporlu	1760	sakalı
1669	pilili	1715	rastıklı	1761	sakallı
1670	pilli	1716	rayihalı	1762	sakametli
1671	pimpirikli	1717	reçeteli	1763	sakıncalı
1672	piramitli	1718	reçineli	1764	sakınımlı
1673	pireli	1719	refahlı	1765	sakıntılı
1674	pistonlu	1720	rehberli	1766	sakızlı
1675	piyangolu	1721	rendeli	1767	saklı
1676	plakalı	1722	renkli	1768	salahiyetli
1677	planlı	1723	resimli	1769	salçalı
1678	Polonyalı	1724	revnaklı	1770	salgılı
1679	pompalı	1725	rikkatli	1771	salıncaklı
1680	Portekizli	1726	rimelli	1772	salipli
1681	posalı	1727	riskli	1773	sallı
1682	postlu	1728	ritimli	1774	saltanatlı
1683	poşulu	1729	robalı	1775	samanlı
1684	potalı	1730	Rodezyalı	1776	sanatlı
1685	potulu	1731	Romalı	1777	sancılı
1686	prangalı	1732	Romanyalı	1778	sandıklı
1687	problemlı	1733	röfleli	1779	sanlı
1688	programlı	1734	rölyefli	1780	sansürlü
1689	promosyonlu	1735	rötarlı	1781	saplı
1690	proteinli	1736	rötuşlu	1782	saralı
1691	Prusyalı	1737	ruhlu	1783	saraylı
1692	puanlı	1738	ruhsatlı	1784	sargılı
1693	puğralı	1739	rujlu	1785	sarıklı
1694	pullu	1740	rumelili	1786	sarılıklı
1695	puntolu	1741	rumuzlu	1787	sarımlı
1696	pusatlı	1742	rutubetli	1788	sarımsaklı
1697	puslu	1743	rütbeli	1789	sarkaçlı
1698	pusulalı	1744	rüzgârlı	1790	sarnıçlı
1699	putrelli	1745	saadetli	1791	sarsıntılı
1700	pürçekli	1746	saatli	1792	satrançlı
1701	pürçüklü	1747	sabıkalı	1793	savatlı
1702	pürtüklü	1748	sabırlı	1794	saygılı

1795	sayımlamalı	1841	sızıntılı	1887	suratlı
1796	sayımlı	1842	sicilli	1888	suriyeli
1797	sazlı	1843	Sicilyalı	1889	sustalı
1798	sebatlı	1844	sidikli	1890	sübekli
1799	sebebli	1845	sigaralı	1891	sükûnetli
1800	seciyeli	1846	sigortalı	1892	şümükllü
1801	seçmeli	1847	sihirli	1893	süngerli
1802	sedalı	1848	silahlı	1894	süngülü
1803	sedefli	1849	silindirli	1895	sünnetli
1804	sefalı	1850	silisli	1896	süratli
1805	seferli	1851	simetrili	1897	sürekli
1806	sekili	1852	sinirli	1898	sürelî
1807	sekizli	1853	siperli	1899	sürgülü
1808	Selçuklu	1854	şirkeli	1900	şürmeli
1809	semereli	1855	sirozlu	1901	sürümlü
1810	semerli	1856	sisli	1902	süslü
1811	sendikalı	1857	sistemli	1903	süslü püslü
1812	Senegalli	1858	sitemli	1904	sütlü
1813	senetli	1859	sivilceli	1905	süzgeçli
1814	senetli sepetli	1860	sizli bizli	1906	şahitli
1815	senli benli	1861	Slovakyalı	1907	şahnişinli
1816	sepetli	1862	Slovenyalı	1908	şahsiyetli
1817	sermayeli	1863	sodyumlu	1909	şâibeli
1818	sertifikalı	1864	soğanlı	1910	şakırtılı
1819	serüvenli	1865	soğurmali	1911	şalvarlı
1820	seryumlu	1866	Somalili	1912	şamalı
1821	sesli	1867	sonlu	1913	şamatalı
1822	sevdalı	1868	sopalı	1914	şampanyalı
1823	sevgili	1869	sorguçlu	1915	şanjanlı
1824	sevimli	1870	sorumlu	1916	şanlı
1825	sevinçli	1871	sorunlu	1917	şanlı şöhretli
1826	seviyeli	1872	soylu	1918	şanslı
1827	sezaryenli	1873	soylu soplü	1919	şapkalı
1828	sezgili	1874	söğütlü	1920	şaplı
1829	sıhhatli	1875	sönümlü	1921	şaraplı
1830	sıkıntılı	1876	sözleşmeli	1922	şarıltılı
1831	sınıflı	1877	sözlü	1923	şarjörli
1832	sınırlı	1878	standartlı	1924	şarklı
1833	sıracalı	1879	storlu	1925	şartlı
1834	sıralı	1880	stresli	1926	şaşaalı
1835	sırbistanlı	1881	sualli	1927	şatafatlı
1836	sırlı	1882	sucuklu	1928	şecereli
1837	sırmalı	1883	suçlu	1929	şeddeli
1838	sıtmalı	1884	Sudanlı	1930	şefkatli
1839	sıvalı	1885	sulu	1931	şehirli
1840	sızıltılı	1886	sunturlu	1932	şehvetli

1933	şekerli	1979	talimli	2025	teferruatlı
1934	şekilli	1980	talipli	2026	tehditli
1935	şenlikli	1981	tanecikli	2027	tehirli
1936	şerbetli	1982	taneli	2028	tehlikeli
1937	şerefli	1983	tangırtılı	2029	tekerlekli
1938	şeritli	1984	tanıtılı	2030	tekerli
1939	şetaretli	1985	taninli	2031	tekli
1940	şevketli	1986	tantanalı	2032	teklifli
1941	şevkli	1987	Tanzanyalı	2033	tekrarlı
1942	şıralı	1988	tapalı	2034	telaşlı
1943	şiddetli	1989	tapulu	2035	telli
1944	şifalı	1990	tarafli	2036	teltikli
1945	şifreli	1991	taraklı	2037	tembihli
1946	şiirli	1992	taralı	2038	temelli
1947	şikeli	1993	taravetli	2039	teminatlı
1948	şimşekli	1994	tarifeli	2040	temkinli
1949	şistli	1995	tarifli	2041	tempolu
1950	şiveli	1996	tarihli	2042	tenkitli
1951	şöhretli	1997	tartımlı	2043	tenteli
1952	şömizli	1998	tartıçmalı	2044	tenteneli
1953	şuralı	1999	tasalı	2045	tenzilathı
1954	şuralı buralı	2000	tasarımlı	2046	tepelı
1955	şuurulu	2001	tasarruflu	2047	tepkili
1956	şümüllü	2002	tasdikli	2048	terbiyeli
1957	şüpheli	2003	taşaklı	2049	tereddütlü
1958	taahütlü	2004	taşılı	2050	tereyağlı
1959	tabakalı	2005	taşlı	2051	terli
1960	tabanlı	2006	taşralı	2052	tersaneli
1961	tabiatlı	2007	tatlandırıcılı	2053	tertipli
1962	tabiiyetli	2008	tatlı	2054	tescilli
1963	tablalı	2009	tatlılı	2055	tesirli
1964	taçlı	2010	tavlı	2056	tespihli
1965	tafsilatlı	2011	tavsiyeli	2057	testereli
1966	tahinli	2012	tavuklu	2058	teşkilathı
1967	tahkimli	2013	tayinli	2059	tevazulu
1968	tahrilli	2014	Tayvanlı	2060	tevellütlü
1969	tasisli	2015	tazyikli	2061	teyelli
1970	tahtalı	2016	teberli	2062	tezatlı
1971	takatlı	2017	tebessümlü	2063	tezli
1972	takınaklı	2018	tebeşirli	2064	tıbbiyeli
1973	takıntılı	2019	tecrübeli	2065	tıkaçlı
1974	takkeli	2020	tecvitli	2066	tıkalı
1975	taksalı	2021	tedarikli	2067	tıkamalı
1976	taksirli	2022	tedbirli	2068	tıksırıklı
1977	takunyalı	2023	tedhişli	2069	tılsımlı
1978	talihli	2024	tefeli	2070	tımarlı

2071	tınlamalı	2117	tütsülü	2163	ürküntülü
2072	tıpalı	2118	tüylü	2164	ürpertili
2073	tıraşlı	2119	uçkurlu	2165	ürünlü
2074	tırnaklı	2120	uçlu	2166	üsluplu
2075	tırtıklı	2121	ufaklı	2167	üstlü
2076	tırtıllı	2122	ufuklu	2168	ütülü
2077	tıynetli	2123	ufunetli	2169	üzengili
2078	Tibetli	2124	ugandalı	2170	üzgülü
2079	tipili	2125	uğultulu	2171	üzümlü
2080	titreşimli	2126	uğurlu	2172	üzünçlü
2081	Togolu	2127	Ukraynalı	2173	üzüntülü
2082	tokalı	2128	uluslu	2174	vadeli
2083	toleranslı	2129	umutlu	2175	vahametli
2084	tolgalı	2130	unvanlı	2176	vakarlı
2085	toplu	2131	uranyumlu	2177	vakitli
2086	topraklı	2132	urbalı	2178	vakumlu
2087	topuklu	2133	Uruguaylı	2179	varaklı
2088	topuzlu	2134	uskurlu	2180	varışlı
2089	torbalı	2135	usturuplu	2181	varisli
2090	tornalı	2136	utkulu	2182	variyetli
2091	torpilli	2137	utlu	2183	varlıklı
2092	tortulu	2138	uyaklı	2184	varsayımlı
2093	tozlu	2139	uygulamalı	2185	vasıflı
2094	töhmetli	2140	uykulu	2186	vasıtalı
2095	törelı	2141	uykulu uykulu	2187	vazelinli
2096	törenli	2142	uyruklu	2188	vazifeli
2097	törpülü	2143	uyumlu	2189	vebalı
2098	tövbelı	2144	uyuzlu	2190	vefalı
2099	trençkotlu	2145	uzatmalı	2191	vehimli
2100	tuğlu	2146	uzaylı	2192	verecekli
2101	tuğralı	2147	uzlaşmalı	2193	veremli
2102	tumturaklı	2148	ücretli	2194	vergili
2103	Tunuslu	2149	üçerli	2195	verimli
2104	Turanlı	2150	üçlü	2196	vicdanlı
2105	tutamaçlı	2151	üçüzlü	2197	vidalı
2106	tutarıklı	2152	üflemele	2198	vesikalı
2107	tutarlı	2153	üleştirimli	2199	vesveseli
2108	tutkallı	2154	ümitli	2200	vezinli
2109	tutkulu	2155	ümranlı	2201	vücutlu
2110	tutuklu	2156	üniformalı	2202	vidolu
2111	tutumlu	2157	üniversiteli	2203	Vietnamlı
2112	tuzlu	2158	ünlü	2204	virajlı
2113	tümsekli	2159	ünlülü	2205	vitaminli
2114	tüplü	2160	ünsüzlü	2206	vitesli
2115	Türkistanlı	2161	Ürdünlü	2207	voltajlı
2116	türlü	2162	ürkülü	2208	vukufu

2209	vurdulu kırdılı	2250	yedekli	2291	yuvalı
2210	vurgulu	2251	yedili	2292	yüklü
2211	vurmali	2252	yeldirmeli	2293	yükümlü
2212	yağışlı	2253	yeleli	2294	yünlü
2213	yağlı	2254	yelkenli	2295	yürekli
2214	yağlı ballı	2255	yelli	2296	yüzgeçli
2215	yağmurlu	2256	yemekli	2297	yüzlü
2216	yakalı	2257	yemenili	2298	zağlı
2217	yakalıklı	2258	Yemenli	2299	zahmetli
2218	yakamozlu	2259	yeminli	2300	zaireli
2219	yakışıklı	2260	yemlikli	2301	zakkumlu
2220	yaldızlı	2261	Yeni Gineli	2302	zamanlı
2221	yalpılı	2262	yenli	2303	Zambiyalı
2222	yamalı	2263	yerli	2304	zamklı
2223	yamçılı	2264	yermeli	2305	zamlı
2224	yanaklı	2265	yeşilli	2306	zanlı
2225	yangılı	2266	yetenekli	2307	zararlı
2226	yanıtlı	2267	yeterli	2308	zarflı
2227	yankılı	2268	yetkeli	2309	zavallı
2228	yanlı	2269	yetkili	2310	zedeli
2229	yansımali	2270	yevmiyeli	2311	zehirli
2230	yapıntılı	2271	yıldırımli	2312	zekâlı
2231	yapmacıklı	2272	yıldızlı	2313	zemberekli
2232	yapraklı	2273	yıllıklı	2314	zeminli
2233	yaradılışlı	2274	yırtmaçlı	2315	zevkli
2234	yaralı	2275	yinelemeli	2316	zeytinli
2235	yararlı	2276	yivli	2317	zeytinyağlı
2236	yaraşıklı	2277	yiymli	2318	zıhlı
2237	yarayışlı	2278	yiyntili	2319	zımbalı
2238	yasaklı	2279	yoğurtlu	2320	zırhlı
2239	yasalı	2280	yoksunlu	2321	zıvanalı
2240	yasamalı	2281	yokuşlu	2322	zikzaklı
2241	yaslı	2282	yollu	2323	zilli
2242	yastıklı	2283	yordamlı	2324	zimetli
2243	yaşlı	2284	yosunlu	2325	zincirli
2244	yaşlı başlı	2285	yönelmeli	2326	ziyalı
2245	yaşmaklı	2286	yönlü	2327	zorgulu
2246	yataklı	2287	yöntemli	2328	zorlu
2247	yavuklu	2288	Yugoslavyalı	2329	zorunlu
2248	yaylı	2289	Yunanistanlı	2330	zülüflü
2249	yazlı kışlı	2290	Yunanlı	2331	zürriyetli

50. +İİ...+sİz Eki:

+İİ ve +sİz ekleri ikilemeler kurmaya yarar. Belirlenen 7 adet ikileme önad ve belirteç görevli sözcüklerdir.,

+İİ...+sİz Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	lüzumlu lüzumsuz	4	sebepi sebepsiz	6	vakitli vakitsiz
2	mevsimli mevsimsiz	5	sıralı sırasız	7	zamanlı zamansız
3	nedenli nedensiz				

Kullanım Örnekleri:

“Su salası, gündüz, vakitli vakitsiz verilirdi.” Y. K. Beyatlı(TS)

“...Sıralı sırasız ev sahiplerine gelir gider...” N. Cumalı(TS)

“Onun büyükelçilik konutuna zamanlı zamansız gelip gitmesine aldırış etmiyordu.”E. Bener (TS)

“Bu toy müdürü küçümsediğini her hâliyle belli ediyor, bir mesele hakkında izahat verirken, lüzumlu lüzumsuz bilgiçlik taşıyordu.” H. Taner (TS)

51. +İİK Eki:

Çağdaş Türkiye Türkçesinde kullanılan *en işlek* yapım ekidir. Bu ek ile türetilmiş 4952 adet sözcük belirlenmiştir.

“+İİK eki: Adlara ulanarak;

yer adları:cevizlik,hurdalık,kömürlük.....gibi;

araç-gereç adları:askılık,gözlük,kulaklık.....gibi;

meslek adları:askerlik,öğretmenlik.....gibi;

topluluk adları:insanlık,kalabalık....gibi;

durum adları:açlık,aydınlık....gibi;

soyut adlar:güzellik,iyilik,kötülük...gibi;

Önadlar:gömleklık(kumaş),salçalık(biber)....gibi türetir.”

(Kahraman,2005:44)

Türkçe de genellikle çekim ekinden sonra yapım eki gelmemesine rağmen +lîk eki çekim eklerinden sonra da gelebilmektedir.(Gündelik, ondalık...)

Bu ekin Türkçenin eski dönemlerinden beri kullanıldığı bilinmektedir.(eylük, erlik, varlık, karanlık..)

“Eski Türkçede bu ek düzlük- yuvarlaklık uyumuna sahipken, Batı Türkçesinin ilk evresinde ekin yalnızca düz şekilleri kullanılmıştır: ben-lik,var-lık, yok-lık, gün-lik,...gibi. Osmanlıca içinde ekin uyumu tamamlanmış, ek bugüne kadar dört şekilli olarak kullanılmaya devam etmiştir.”(Ergin,1998:155-157)

Kullanım Örnekleri:

“Bakışlarımda bir derinlik, sesime tatlı bir ıslaklık gelmişti.”

R.N.Güntekin

“...yeni belirmeye başlayan yeşillikler hepimize tuhaf bir oynaklık vermişti.” S.Ali

“...çocukluğundan kalma bir mutluluk ve saflığın en sonunda geri gelen işaretleri olarak seyrediyordu.” O.Pamuk

“...gözlüklerinin ardında dikkat kesilen gözleriyle bu lâkırdıları dinler..” R.H.Karay

+lîk Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	abacılık	47	adaylık	93	alaycılık
2	abajurculuk	48	adıcılık	94	alaylılık
3	abartıcılık	49	adencilik	95	albaylık
4	abartısızlık	50	ademimerkeziyetçilik	96	alçaklık
5	abartmacılık	51	adımlık	97	aldatıcılık
6	abazanlık	52	adilicilik	98	aldırışsızlık
7	abdallık	53	adillik	99	aldırmazlık
8	abdestlik	54	adliyecilik	100	aleladelik
9	abdestlilik	55	adsızlık	101	alemencilik
10	abdestsizlik	56	akçılık	102	âlemencilik
11	abeslik	57	akıcılık	103	alevilik
12	ablacılık	58	akılcılık	104	aleyhtarlık
13	ablaklık	59	akıllılık	105	algılayıcılık
14	ablalık	60	akılsızlık	106	ahıcılık
15	abonelik	61	akıncılık	107	alıklık
16	abuk subukluk	62	akışkanlaştırıcılık	108	alımlılık
17	abullabutluk	63	akışkanlık	109	alınganlık
18	abur cuburluk	64	akkorluk	110	alınlık
19	acarlık	65	aklık	111	alırılık
20	acayıplık	66	aklıselimlik	112	alışıklık
21	acelecilik	67	akliyecilik	113	alışılmamışlık
22	acemilik	68	akortsuzluk	114	alışılmışlık
23	acentelik	69	akrabalık	115	alışkanlık
24	acıklılık	70	akranlık	116	alışkınlık
25	acılık	71	akrobatlık	117	alicenaplık
26	acılılık	72	aksaklık	118	âlimlik
27	acımasızlık	73	aksesuarcılık	119	alkışçılık
28	acısızlık	74	aksilik	120	alkolsüzlük
29	acizlik	75	akşamcılık	121	allahlık
30	açgözlülük	76	akşamlık	122	allahsızlık
31	açıcılık	77	akşamlık	123	allamelik
32	açıkgözlük	78	aktarıcılık	124	anlayışlılık
33	açıkgözlülük	79	aktarlık	125	anlayışsızlık
34	açıklayıcılık	80	aktarmacılık	126	anlık
35	açıklık	81	aktiflik	127	anlıkçılık
36	açık saçıklık	82	aktörlük	128	anmalık
37	açık seçiklik	83	aktüellik	129	anneannelik
38	açlık	84	akvaryumculuk	130	annelik
39	açmacılık	85	alacaklılık	131	anormallik
40	açmalık	86	alacalık	132	ansiklopedicilik
41	açmazlık	87	alafrangacılık	133	antidemokratiklik
42	adaletlilik	88	alafrangalık	134	antiemperyalistlik
43	adamcılık	89	alakadarlık	135	antikacılık
44	adamlık	90	alakasızlık	136	antikalık
45	adamsızlık	91	alaturkacılık	137	antikapitalistlik
46	adaşlık	92	alaturkalık	138	antikomünistlik

139	antipatiklik	185	ateşleyicilik	231	aynılık
140	antisemisistlik	186	ateşlik	232	ayrancılık
141	antisemitlik	187	ateşlilik	233	ayrıcalık
142	antremansızlık	188	ateşperestlik	234	ayrıklık
143	antrenörlük	189	atıcılık	235	ayrısılık
144	antrepoculuk	190	atılğanlık	236	ayrılık
145	apışlık	191	atılımcılık	237	ayrılmazlık
146	aprecilik	192	atımcılık	238	ayrımcılık
147	aptallık	193	atımlık	239	ayrımlılık
148	arabacılık	194	atıştırıcılık	240	ayrısızlık
149	arabasızlık	195	atiklik	241	ayrıışıklık
150	arabozanlık	196	atmasyonculuk	242	ayvalık
151	arabozuculuk	197	atomculuk	243	ayvazlık
152	arabuluculuk	198	avadanlık	244	ayyarlık
153	aracılık	199	avanaklık	245	ayyaşlık
154	araççılık	200	avantacılık	246	azadelik
155	araçsızlık	201	avantajlılık	247	azatlık
156	arakçılık	202	avarelik	248	azgınlık
157	aralık	203	avcılık	249	azıklık
158	araplık	204	avrupalılık	250	azıksızlık
159	araştırmacılık	205	avukatlık	251	azınlık
160	araştırmacılık	206	ayakçılık	252	azimlilik
161	arayıcılık	207	ayakkabıcılık	253	azimsizlik
162	ardışıklık	208	ayakkabılık	254	azizlik
163	ardiyecilik	209	ayaklık	255	azlık
164	argınlık	210	ayaklılık	256	azmanlık
165	arıcılık	211	ayarsızlık	257	babaannelik
166	arıklık	212	ayartıcılık	258	babacanlık
167	arılık	213	ayazlık	259	babacılık
168	arıtıcılık	214	aydınlaticılık	260	babailik
169	arızasızlık	215	aydınlık	261	babalık
170	aristoculuk	216	aygınlık	262	babasızlık
171	aristokratlık	217	ayıcılık	263	babayanilik
172	aristotelesçilik	218	ayıklık	264	babayiğitlik
173	arkadaşlık	219	ayılık	265	babilik
174	arkalık	220	ayıngacılık	266	bacaklık
175	arkasızlık	221	ayırıcılık	267	bacanaklık
176	arlanmazlık	222	ayırtmanlık	268	bacılık
177	armadorluk	223	aykırılık	269	baççılık
178	armatörlük	224	aylakçılık	270	badanacılık
179	atalık	225	aylaklık	271	bademcilik
180	atanmışlık	226	aylık	272	bademlik
181	ateşelik	227	aymazlık	273	bağçılık
182	atatürkçülük	228	aynacılık	274	bağdaşıklık
183	atçılık	229	aynalık	275	bağdaşmazlık
184	ateşçilik	230	aynasızlık	276	bağdaştırıcılık

277	bağdaştırmacılık	323	baletlik	369	başsızlık
278	bağıllık	324	balıkçılık	370	baştanımsızlık
279	bağımlılık	325	balkanlık	371	baştan savmacılık
280	bağımsızlık	326	ballık	372	batakçılık
281	bağintıcılık	327	balonculuk	373	bataklık
282	bağıntılılık	328	baltalayıcılık	374	bateristlik
283	bağışçılık	329	baltalık	375	baticılık
284	bağışıklık	330	bambaşkalık	376	batılılık
285	bağışlayıcılık	331	banallik	377	batkınlık
286	bağlamacılık	332	bandoculuk	378	bavulculuk
287	bağlamalık	333	bankacılık	379	bayağılık
288	bağlantısızlık	334	bankerlik	380	bayatlık
289	bağlaşıklık	335	bankerzedelik	381	baygınlık
290	bağlayıcılık	336	barbarlık	382	bayındırlık
291	bağlık	337	barcılık	383	bayilik
292	bağlılık	338	barışçılık	384	baykuşluk
293	bağnazlık	339	barışıklık	385	baylanlık
294	bahadırılık	340	barışseverlik	386	bayrakçılık
295	bahailik	341	barizlik	387	bayraklık
296	bahçecilik	342	barmenlik	388	bayraktarlık
297	bahçelik	343	barokçuluk	389	bayramilik
298	bahçıvanlık	344	barutçuluk	390	bayramlık
299	bahışçilik	345	barutluk	391	bayrılık
300	bahtiyarlık	346	basıcılık	392	baysallık
301	bahtlılık	347	basıklık	393	baytarlık
302	bahtsızlık	348	basımcılık	394	bebeklik
303	bakanlık	349	basiretlilik	395	beceriklilik
304	bakıcılık	350	basiretsizlik	396	beceriksizlik
305	bakımcılık	351	basitlik	397	bedavacılık
306	bakımlık	352	basketbolculuk	398	bedbahtlık
307	bakımlılık	353	baskıcılık	399	bedbinlik
308	bakımsızlık	354	baskılık	400	bedelsizlik
309	bakırcılık	355	basmacılık	401	bedevilik
310	bakışimsızlık	356	basmakalıplık	402	bedhahlık
311	bakilik	357	basmalık	403	beğenilirlik
312	bakirelik	358	bastonculuk	404	beğenirlik
313	bakirlik	359	başarısızlık	405	beğenirlilik
314	bakkallık	360	başatlık	406	beğenmezlik
315	baklalık	361	başiboşluk	407	behimilik
316	baklavacılık	362	başiboşlukluk	408	bekarlık
317	baklavalık	363	başkalık	409	bekçilik
318	balabanlık	364	başkanlık	410	beklenmezlik
319	balalık	365	başkentlik	411	bekrilik
320	balıcılık	366	başlık	412	bektaşilik
321	baldıranlık	367	başmakçılık	413	belediyecilik
322	balerinlik	368	başmaklık	414	belediyelik

415	beleşçilik	461	beşiklik	507	bilgiçlik
416	belgecilik	462	beşincilik	508	bilgilik
417	belgelik	463	beşlik	509	bilginlik
418	belgeselcilik	464	beş paralık	510	bilgisayarçılık
419	belginlik	465	beş parasızlık	511	bilgisizlik
420	belgisizlik	466	beş yüzlük	512	bilicilik
421	belirginlik	467	betimlemecilik	513	bilimcilik
422	belirlenimcilik	468	betimleyicilik	514	bilimsellik
423	belirlenmezçilik	469	betonculuk	515	bilimsizlik
424	belirlilik	470	bevleviyecilik	516	bilinçlilik
425	belirsizlik	471	beyazlık	517	bilinçsizlik
426	belirtisizlik	472	beyefendilik	518	bilinemezçilik
427	belitlenebilirlik	473	beygirlik	519	bilinemezlik
428	belleticilik	474	beyhudelik	520	bilirkişilik
429	bellik	475	beyinsizlik	521	bilisizlik
430	bellilik	476	beylik	522	bilişimcilik
431	benbencilik	477	beynelminecilik	523	bilmemezlik
432	bencilik	478	beyzadelik	524	bilmezlik
433	bencilik	479	bezçilik	525	bilmişlik
434	bengilik	480	bezdiricilik	526	binbaşılık
435	beniçincilik	481	bezemecilik	527	binicilik
436	benlik	482	bezginlik	528	binlik
437	benlikçilik	483	bezirgânlık	529	biracılık
438	benmerkezçilik	484	bezzazlık	530	biraderlik
439	benzemeklik	485	bıçakçılık	531	biralık
440	benzemezlik	486	bıçaklık	532	bircilik
441	benzerlik	487	bıçkınlık	533	bir defalık
442	benzersizlik	488	bıkkınlık	534	bireycilik
443	benzeşlik	489	bıktırıcılık	535	bireylik
444	benzeşmezlik	490	biberlik	536	bireysellik
445	benzeyişsizlik	491	biçarelik	537	birikimcilik
446	benzincilik	492	biçicilik	538	birincilik
447	benzinlik	493	biçimcilik	539	bir kerelik
448	beraberlik	494	biçimsellik	540	birleştiricilik
449	berberlik	495	biçimsizlik	541	birlik
450	bereketlilik	496	biçkicilik	542	birliktelik
451	bereketsizlik	497	biganelik	543	biseksüellik
452	berklik	498	bikeslik	544	bisikletçilik
453	berraklık	499	bilardoculuk	545	bitarafılık
454	besinsizlik	500	bildiklik	546	biteviyelik
455	beslemelik	501	bilecenlik	547	bitiklik
456	besleyicilik	502	bileklik	548	bitimlilik
457	bestecilik	503	biletçilik	549	bitimsizlik
458	bestelik	504	bileyicilik	550	bitirmişlik
459	beşeriyetçilik	505	bilgelik	551	bitişiklik
460	beşibirlik	506	bilgicilik	552	bitişkenlik

553	bitkicilik	599	bölgecilik	645	bükülgenlik
554	bitkinlik	600	bölgesellik	646	bütüncüllük
555	bizdencilik	601	bölücülük	647	bütünleyicilik
556	bloksuzluk	602	bölünmezlik	648	bütünlük
557	bodurluk	603	bönlük	649	bütünsellik
558	boğalık	604	börekçilik	650	büyücülük
559	bohçacılık	605	böreklik	651	büyükelçilik
560	bokluk	606	brahmanlık	652	büyüklik
561	boksörlük	607	briketçilik	653	büyüleyicilik
562	bolluk	608	budalalık	654	büyütürlük
563	bolşeviklik	609	bugünlük	655	cadalozluk
564	bombacılık	610	buhurdanlık	656	cadılık
565	bonbonculuk	611	buhurluk	657	caferilik
566	boncukçuluk	612	bukağılık	658	cahillik
567	boncukluk	613	bukalemunluk	659	cakacılık
568	bonfilelik	614	bulanıklık	660	cambazlık
569	bonkörlük	615	bulaşıcılık	661	camcılık
570	bopluk	616	bulaşıkçılık	662	camlık
571	borazancılık	617	bulaşıklık	663	cananlık
572	borçluluk	618	buluşkanlık	664	canavarlık
573	borçsuzluk	619	bulgarlık	665	cancıgerlik
574	borsacılık	620	bulgurculuk	666	candanlık
575	boruculuk	621	bulgurluk	667	canilik
576	bostancılık	622	buluculuk	668	cankurtaranlık
577	bostanlık	623	bulutsuzluk	669	canlandırıcılık
578	boşboğazlık	624	bunaklık	670	canlıcılık
579	boşluk	625	bunaltıcılık	671	canlılık
580	boşnaklık	626	bungunluk	672	cansızlık
581	botanikçilik	627	bunluk	673	cariyelik
582	boyacılık	628	burjuvalık	674	casusluk
583	boyasızlık	629	burkuculuk	675	cavlaklık
584	boydaşlık	630	burukluk	676	caydırıcılık
585	boykotçuluk	631	burunluk	677	cazgırlık
586	boyunluk	632	burunsalık	678	caziplik
587	boyutsuzluk	633	buruşukluk	679	cehennemlik
588	bozacılık	634	butaforculuk	680	celalilik
589	bozalık	635	butikçilik	681	celeplik
590	bozgunculuk	636	buyrukçuluk	682	cellatlık
591	bozgunluk	637	buyurgalık	683	cemaatsizlik
592	bozuculuk	638	buyuruculuk	684	cengâverlik
593	bozukluk	639	buzculuk	685	cenkçilik
594	bozuşukluk	640	buzluk	686	cennetlik
595	böcekçilik	641	büfecilik	687	centilmenlik
596	böceklik	642	büklük	688	cepçilik
597	böğürtlenlik	643	bükücülük	689	cephanecilik
598	bökellik	644	büküklük	690	cesurluk

691	cevapsızlık	737	çakıllık	783	çekimserlik
692	cevizlik	738	çakırcılık	784	çekimsizlik
693	cezasızlık	739	çakırdikenlik	785	çatkinlik
694	cılızlık	740	çakmakçılık	786	çatlaklık
695	cıllık	741	çakmaklık	787	çavuşluk
696	cımbızcılık	742	çalçenelik	788	çaycılık
697	cıvıklık	743	çalgıcılık	789	çaydanlık
698	cibilyetsizlik	744	çalılık	790	çayhanecilik
699	cibinlik	745	çalımlılık	791	çayırılık
700	cicozluk	746	çalımsızlık	792	çaylaklık
701	ciddilik	747	çalışkanlık	793	çaylık
702	ciddiyetsizlik	748	çalıştırcılık	794	çekememezlik
703	ciğercilik	749	çaltılık	795	çekemezlik
704	ciğrelilik	750	çamaşırcılık	796	çekingenlik
705	cihangirlik	751	çamaşırlık	797	çekinlik
706	cilacılık	752	çamlık	798	çekirdekçilik
707	cildiyecilik	753	çamurluk	799	çekiştircilik
708	ciltçilik	754	çamurlukçuluk	800	çekmelik
709	ciltlik	755	çanakçılık	801	çelebilik
710	cimrilik	756	çanaklık	802	çelimsizlik
711	cincilik	757	çancılık	803	çelişiklik
712	cingözlük	758	çantacılık	804	çelişkenlik
713	cinsellik	759	çapacılık	805	çelişkisizlik
714	cinslik	760	çapaçulculuk	806	çelişmezlik
715	cinsliksiz	761	çapaçulluk	807	çeltikçilik
716	cismanilik	762	çapkınlık	808	çeltiklik
717	civanmertlik	763	çapraşıklık	809	çenebazlık
718	civevlik	764	çaprazlık	810	çengilik
719	civeleklik	765	çapsızlık	811	çepellik
720	coğrafyacılık	766	çapulacılık	812	çerçevcilik
721	coşkunluk	767	çapulculuk	813	çerezcilik
722	coşkusuzluk	768	çaresizlik	814	çerezlik
723	coşturuculuk	769	çarıkçılık	815	çeribaşılık
724	cömertlik	770	çarıklık	816	Çerkezlik
725	cumhuriyetçilik	771	çarkçılık	817	çeşitlilik
726	cuntacılık	772	çarlık	818	çeşnicilik
727	cücelik	773	çarpıcılık	819	çeşnilik
728	cünüplük	774	çarpıklık	820	çetecilik
729	cüretkârlık	775	çarşafçılık	821	çetinlik
730	çaçaronluk	776	çarşaflık	822	çetrefillik
731	çadırcılık	777	çarşafsızlık	823	çetrefillilik
732	çağçılık	778	çarşıtlık	824	çevircilik
733	çağdaşlık	779	çatallık	825	çevirmenlik
734	çağrıcılık	780	çaticılık	826	çevrecilik
735	çağrılık	781	çatıklık	827	çevrelik
736	çağrışımıcılık	782	çekicilik	828	çeyizcilik

829	çiftlik	875	çöpçatanlık	921	dalaverecilik
830	çığırtnalık	876	çöpçülük	922	dalgacılık
831	çığlık	877	çöplük	923	dalgıcılık
832	çığralık	878	çöplükçülük	924	dalgınlık
833	çıkarcılık	879	çörekçilik	925	dalicılık
834	çıkıkçılık	880	çöreklik	926	dalkavukluk
835	çıkıklık	881	çözgünlük	927	dalyancılık
836	çıkımlık	882	çözücülük	928	damatlık
837	çıkımlık	883	çözümleyicilik	929	damgacılık
838	çıkralık	884	çözümsüzlük	930	damızlık
839	çıkırıkçılık	885	çubukçuluk	931	damlalık
840	çılgnlık	886	çuhacılık	932	dangalaklık
841	çımıcılık	887	çukurluk	933	danışıklık
842	çınarlık	888	çulsuzluk	934	danışmalık
843	çingırakçılık	889	çuvalcılık	935	dansçılık
844	çıplaklık	890	çürüklük	936	dansörlük
845	çıraklık	891	çizicilik	937	darışlık
846	çıralık	892	çobanlık	938	darbecilik
847	çırçıplaklık	893	çocukluk	939	darbukacılık
848	çırılçıplaklık	894	çocuksuluk	940	dargınlık
849	çırpmacılık	895	çocuksuzluk	941	darılgnlık
850	çitkırıldımılık	896	çoğulculuk	942	dar kafalılık
851	çıyanlık	897	çoğulluk	943	darlık
852	çiçekçilik	898	çoğunluk	944	darmadağınıklık
853	çiçeklik	899	çokçuluk	945	darmadağınlık
854	çiçekseverlik	900	çolaklık	946	darmadumanlık
855	çiftçilik	901	çolpalık	947	darvincilik
856	çiftlik	902	çopurluk	948	davacılık
857	çifttekerçilik	903	çoraklık	949	davalık
858	çığlık	904	çorapçılık	950	davetçilik
859	çığnemlik	905	çorbacılık	951	davetsizlik
860	çikolatacılık	906	çorbalık	952	davranışçılık
861	çilecilik	907	çökkünlük	953	davulculuk
862	çilekçilik	908	çöküklük	954	dayaklık
863	çilekeşlik	909	çöllük	955	dayanaklılık
864	çilingirlik	910	çömezlik	956	dayanıklılık
865	çimenlik	911	dadıcılık	957	dayanıksızlık
866	çimentoculuk	912	dadaşlık	958	dayanılmazlık
867	çingenelik	913	dadılık	959	dayanırlık
868	çinicilik	914	dağcılık	960	dayanısmacılık
869	çirişçilik	915	dağmıklık	961	dayatmacılık
870	çirkeflik	916	dağıtııcılık	962	dayılık
871	çirkinlik	917	dağıtıımcılık	963	dazlaklık
872	çirozluk	918	dağlık	964	debilik
873	çivicilik	919	daktioluk	965	deccallık
874	çizgilik	920	dalcılık	966	dedektiflik

967	dedelik	1013	deneyimsizlik	1059	devingenlik
968	dedikoduculuk	1014	deneysehcilik	1060	devletçilik
969	definecilik	1015	deneysellik	1061	devredebilirlik
970	deftercilik	1016	deneyüstücülük	1062	devredilmezlik
971	defterdarlık	1017	dengencilik	1063	devriklik
972	değerbilirlik	1018	dengelik	1064	devrimcilik
973	değerbilmezlik	1019	dengesizlik	1065	dışarılık
974	değerlilik	1020	denizaltıcılık	1066	dışarlık
975	değersizlik	1021	denizcilik	1067	dışbükeylik
976	değirmencilik	1022	denizlik	1068	dışkılık
977	değirmenlik	1023	denkçilik	1069	dızdızcılık
978	değirmilik	1024	denklik	1070	dikbaşlılık
979	değişiklik	1025	denktaşlık	1071	dikenlik
980	değişimcilik	1026	denlilik	1072	dikicilik
981	değişkenlik	1027	densizlik	1073	dikişçilik
982	değişkinlik	1028	depoculuk	1074	dikizcilik
983	değişmezlik	1029	derbederlik	1075	dikizlik
984	değiştiricilik	1030	derebeylik	1076	dikkafalılık
985	değnekçilik	1031	dergicilik	1077	dikkatsizlik
986	dejenerelik	1032	dericilik	1078	diklik
987	dekadanlık	1033	derinlik	1079	dikmelik
988	dekanlık	1034	derlemcilik	1080	diktacılık
989	dekartçılık	1035	derleyicilik	1081	diktatörlük
990	dekoratörlük	1036	dermansızlık	1082	dilcilik
991	dekorculuk	1037	dernekçilik	1083	dildaşlık
992	delegelik	1038	dershanecilik	1084	dilencilik
993	delibozukluk	1039	derslik	1085	dilendiricilik
994	delicilik	1040	dertlilik	1086	dilmaçlık
995	delifişeklik	1041	dertsizlik	1087	dilseverlik
996	delikanlılık	1042	dervişlik	1088	dilsizlik
997	delilik	1043	desencilik	1089	dinamitçilik
998	delişmenlik	1044	desinatörlük	1090	dincilik
999	demagogluk	1045	despotluk	1091	dinçlik
1000	demircilik	1046	destancılık	1092	dindarlık
1001	demirsizlik	1047	destanlık	1093	dindaşlık
1002	demlik	1048	destekçilik	1094	dingildeklik
1003	demokratiklik	1049	desteksizlik	1095	dingincilik
1004	demokratlık	1050	desteleyicilik	1096	dinginlik
1005	denemecilik	1051	deterjancılık	1097	dinlendiricilik
1006	denetçilik	1052	devamlılık	1098	dinleyicilik
1007	deneticilik	1053	devamsızlık	1099	dinsizlik
1008	denetimcilik	1054	devasızlık	1100	diplomatlık
1009	denetimsizlik	1055	devecilik	1101	dirayetlilik
1010	denetleyicilik	1056	develik	1102	dirayetsizlik
1011	deneycilik	1057	devimselcilik	1103	direklik
1012	denyimcilik	1058	devimsellik	1104	direktörlük

1105	dirençsizlik	1151	dolapçılık	1197	dumansızlık
1106	direngenlik	1152	dolaşıklık	1198	durağanlık
1107	direnişçilik	1153	dolgunluk	1199	duraklık
1108	dirilik	1154	dolmalık	1200	durallık
1109	dirimlik	1155	dolmuşçuluk	1201	durgunluk
1110	dirimselcilik	1156	doluluk	1202	durukluk
1111	dirlik	1157	domuzluk	1203	duruluk
1112	dirliksizlik	1158	dondurmacılık	1204	duççuluk
1113	dirseklik	1159	dondurulmuşluk	1205	dutluk
1114	dirsizlik	1160	donkişotluk	1206	duvakçılık
1115	disiplinsizlik	1161	donukluk	1207	duvarcılık
1116	diskçilik	1162	dostluk	1208	duyarlık
1117	distribütörlük	1163	dostsuzluk	1209	duyarlılık
1118	dişçilik	1164	doyunluk	1210	duyarsızlık
1119	dişilik	1165	doymazlık	1211	duygudaşlık
1120	dişillik	1166	doymuşluk	1212	duygululuk
1121	dişlik	1167	doyumluk	1213	duygunluk
1122	dişsizlik	1168	doyumluluk	1214	duygusallık
1123	dizgicilik	1169	doyumsuzluk	1215	duygusuzluk
1124	dizicilik	1170	doyuruculuk	1216	duymamazlık
1125	dizlik	1171	dökmecilik	1217	duymazlık
1126	doçentlik	1172	döküklük	1218	duyulmamışlık
1127	dogmacılık	1173	dökümcülük	1219	duyumculuk
1128	doğacılık	1174	döneklik	1220	duyumsamazlık
1129	doğalcılık	1175	dönercilik	1221	duyumsuzluk
1130	doğallık	1176	dönümlük	1222	duyuruculuk
1131	doğancılık	1177	dönüslülük	1223	düelloculuk
1132	doğaseverlik	1178	dönüşsüzlük	1224	düğmecilik
1133	doğaüstücülük	1179	dönüşümcülük	1225	dükkanlık
1134	doğramacılık	1180	dördüncülük	1226	düklük
1135	doğruculuk	1181	dörtlük	1227	dülgerlik
1136	doğruluk	1182	döşemcilik	1228	dümbüklük
1137	doğululuk	1183	döşemecilik	1229	dümencilik
1138	doğurganlık	1184	döşemelik	1230	dünürçülük
1139	doğuştancılık	1185	dövmecilik	1231	dünürlük
1140	doksanlık	1186	dövmelik	1232	dünyacılık
1141	doktorculuk	1187	dövülgenlik	1233	dünyalık
1142	doktorluk	1188	dövüşçülük	1234	dürüstlük
1143	doktrincilik	1189	dövüşkenlik	1235	düşçülük
1144	dokumacılık	1190	dramaturgluk	1236	düşeslik
1145	dokunaklılık	1191	dubaracılık	1237	düşeylik
1146	dokunulmazlık	1192	dublajcılık	1238	düşkünlik
1147	dokuyuculuk	1193	dublörlük	1239	düşmanlık
1148	dokuzalmışbeşlik	1194	dukalık	1240	düşsüzlük
1149	dokuzunculuk	1195	dulluk	1241	düşüklük
1150	dolandırıcılık	1196	dumanlık	1242	düşüncelilik

1243	düşüncellik	1289	ehvenlik	1335	engebelik
1244	düşüncesizlik	1290	ekicilik	1336	engellilik
1245	düşündeşlik	1291	ekincilik	1337	enginlik
1246	düşündürücülük	1292	ekinlik	1338	enlilik
1247	düşünücülük	1293	ekmekçilik	1339	ensizlik
1248	düşünürlük	1294	ekmeklik	1340	entarilik
1249	düzelticilik	1295	eksiklik	1341	entellektüellik
1250	düzenbazlık	1296	eksiksizlik	1342	enterasanlık
1251	düzencilik	1297	eksperlik	1343	enternasyonalcilik
1252	düzenlemecilik	1298	ekşilik	1344	entrikacılık
1253	düzenlilik	1299	ektelik	1345	epikuroşçuluk
1254	düzensizlik	1300	elbiselik	1346	epikürçülük
1255	düzeysizlik	1301	elçilik	1347	erbaşlık
1256	düzgünlük	1302	elebaşılık	1348	erdemlilik
1257	düzlük	1303	elekçilik	1349	erdemsizlik
1258	düzmecilik	1304	eleklik	1350	erdenlik
1259	düztabanlık	1305	elektrikçilik	1351	erkçilik
1260	ebedilik	1306	elektiriksizlik	1352	ereklilik
1261	ebelik	1307	elektronikçilik	1353	ergenlik
1262	eblehlik	1308	eleştiricilik	1354	ergilik
1263	ebruculuk	1309	eleştirmecilik	1355	erginlik
1264	ecnebilik	1310	eleştirmecilik	1356	erillik
1265	eczacılık	1311	eleştirmenlik	1357	erimezlik
1266	edebiyatçılık	1312	elezerlik	1358	erinlik
1267	edebiyatseverlik	1313	elitlik	1359	erirlik
1268	edepsizlik	1314	ellik	1360	erişebilirlik
1269	edilgenlik	1315	ellilik	1361	erişkinlik
1270	edilginlik	1316	elmacılık	1362	eriştelik
1271	edimselcilik	1317	elmalık	1363	erkânharplik
1272	editörlük	1318	eltelik	1364	erkeklik
1273	efelik	1319	elverişlilik	1365	erkeksilik
1274	efendilik	1320	elverişsizlik	1366	erkeksizlik
1275	egemenlik	1321	emanetçilik	1367	erkencilik
1276	egoistlik	1322	emekçilik	1368	erketecilik
1277	egzozculuk	1323	emeklilik	1369	erketelik
1278	eğiklik	1324	emektarlık	1370	erkincilik
1279	eğiticilik	1325	emicilik	1371	erkinlik
1280	eğimcilik	1326	emirberlik	1372	erklilik
1281	eğitimsizlik	1327	emirlik	1373	erksizlik
1282	eğitmenlik	1328	emlakçılık	1374	erlik
1283	eğitsellik	1329	emlik	1375	ermişlik
1284	eğlencelik	1330	emniyetsizlik	1376	eroincilik
1285	eğlendiricilik	1331	emsalsizlik	1377	eroinmanlık
1286	eğretilik	1332	enayilik	1378	erosçuluk
1287	eğrilik	1333	endişesizlik	1379	erselik
1288	ehemmiyetsizlik	1334	enerjiklik	1380	erseliklik

1381	ersizlik	1427	evrensellik	1473	feriklik
1382	esenlik	1428	evrimcilik	1474	fersahlık
1383	esemlikli	1429	evsizlik	1475	fersizlik
1384	esircilik	1430	evvelik	1476	fesatçılık
1385	esirgemezlik	1431	eyercilik	1477	fesatlık
1386	esirgeyicilik	1432	eylemcilik	1478	fettanlık
1387	esirlik	1433	eylemlik	1479	fetvacılık
1388	eskicilik	1434	eylemlilik	1480	fevkaladelik
1389	eskilik	1435	eylemsizlik	1481	fevrilik
1390	eskrimcilik	1436	eyyamcılık	1482	feylezofluk
1391	esmerlik	1437	ezbercilik	1483	fıkırdaklık
1392	esnaflık	1438	ezginlik	1484	fıkracılık
1393	esrarcılık	1439	ezicilik	1485	fındıkçılık
1394	esrarengizlik	1440	eziklik	1486	fındıklık
1395	esrarkeşlik	1441	ezilmişlik	1487	fırçacılık
1396	esriklik	1442	fabrikatörlük	1488	fırçalık
1397	estetikçilik	1443	façunalık	1489	fırıldakçılık
1398	esvaplık	1444	fahişelik	1490	fırıncılık
1399	eşeklik	1445	faizcilik	1491	fırınlık
1400	eşeylilik	1446	fakirlik	1492	fırkacılık
1401	eşitçilik	1447	falcılık	1493	fırsatçılık
1402	eşitlik	1448	fânilik	1494	fıstıkçılık
1403	eşitsizlik	1449	farfaracılık	1495	fıstıklık
1404	eşkıyalık	1450	farfaralık	1496	fişkılık
1405	eşlik	1451	farkındalık	1497	fidanlık
1406	eşraflık	1452	farklılık	1498	fidecilik
1407	eşsizlik	1453	farksızlık	1499	fidelik
1408	eteklik	1454	farmasonluk	1500	figüranlık
1409	etiketçilik	1455	fassallık	1501	fikirlilik
1410	etiketlik	1456	faşistlik	1502	fikirsizlik
1411	etkenlik	1457	fayansçılık	1503	filmcilik
1412	etkileyicilik	1458	faydacılık	1504	filozofluk
1413	etkililik	1459	faydasızlık	1505	fincanlık
1414	etkincilik	1460	faytonculuk	1506	firavunluk
1415	etkinlik	1461	faziletsizlik	1507	fistanlık
1416	etkisizlik	1462	fazlalık	1508	fişekçilik
1417	etlik	1463	fedailik	1509	fişeklik
1418	etyemezlik	1464	fedakârlık	1510	fişlik
1419	evcilik	1465	felsefecilik	1511	fitçilik
1420	evcillik	1466	fenalık	1512	fitnecilik
1421	evdeşlik	1467	fenercilik	1513	fitnelik
1422	evladiyelik	1468	feodallik	1514	fizyokratlık
1423	evlatlık	1469	feracelik	1515	fodlacılık
1424	evlik	1470	ferahlık	1516	fodulluk
1425	evlilik	1471	ferasetsizlik	1517	folklorculuk
1426	evliyalık	1472	ferdiyetçilik	1518	folluk

1519	formalık	1565	gebelik	1611	gereklilik
1520	fortçuluk	1566	gebeşlik	1612	gereksizlik
1521	fotoğrafçılık	1567	gececilik	1613	gerginlik
1522	fotokopicilik	1568	gecekonduculuk	1614	gericilik
1523	francalacılık	1569	gecelik	1615	gerilik
1524	francalalık	1570	geçerlik	1616	gerilimsizlik
1525	franklık	1571	geçerlilik	1617	gerillacılık
1526	fransızlık	1572	geçersizlik	1618	gerillalık
1527	frenklik	1573	geçicilik	1619	gevenlik
1528	frezecilik	1574	geçimlik	1620	gevezelik
1529	fuarcılık	1575	geçimlilik	1621	gevrekçilik
1530	fukaralık	1576	geçimsizlik	1622	gevreklik
1531	fundalık	1577	geçirgenlik	1623	gevşeklik
1532	futbolculuk	1578	geçiricilik	1624	geyşalık
1533	fütursuzluk	1579	geçirimlilik	1625	gezgincilik
1534	gabilik	1580	geçirimsizlik	1626	gezicilik
1535	gaddarlık	1581	geçişlilik	1627	gezimcilik
1536	gadirlik	1582	geçişsizlik	1628	gezlik
1537	gafillik	1583	geçkinlik	1629	gidericilik
1538	gaillesizlik	1584	geçmelik	1630	gidicilik
1539	gaiplik	1585	geçmezlik	1631	girginlik
1540	galericilik	1586	gelecekçilik	1632	giriftlik
1541	gamlılık	1587	gelenekçilik	1633	girimlik
1542	gammazlık	1588	gelinlik	1634	girişimcilik
1543	gamsızlık	1589	gelirlilik	1635	girişkenlik
1544	gangsterlik	1590	gelirsizlik	1636	girişlik
1545	garazkârlık	1591	gelişimcilik	1637	girmelik
1546	garazsızlık	1592	gelişkinlik	1638	gitarçılık
1547	gardıropçuluk	1593	gelişmişlik	1639	gizemcilik
1548	gardıyanlık	1594	geliştircilik	1640	gizemsellik
1549	garibanlık	1595	gemicilik	1641	gizlicilik
1550	gariplik	1596	gemilik	1642	gizlilik
1551	garpçılık	1597	gençlik	1643	gladyatörlük
1552	garphlık	1598	genelcilik	1644	godoşluk
1553	garsonluk	1599	genelleyicilik	1645	golcülük
1554	gâvurluk	1600	genellik	1646	golfçülük
1555	gayesizlik	1601	generallik	1647	golsüzlük
1556	gayretkeşlik	1602	genişlik	1648	gondolculuk
1557	gayretlilik	1603	genlik	1649	goşistlik
1558	gayretsizlik	1604	gerçekçilik	1650	goygoyculuk
1559	gazelhanlık	1605	gerçeklik	1651	göçebelik
1560	gazetecilik	1606	gerçeküstücülük	1652	göçmenlik
1561	gazetelik	1607	gerdanlık	1653	göğüslük
1562	gazilik	1608	gerçeksizlik	1654	gölgelik
1563	gazinoculuk	1609	gerkircilik	1655	gölgesizlik
1564	gazozculuk	1610	gerklik	1656	göllük

1657	gölekçilik	1703	gözetencilik	1749	güngörmüşlük
1658	gömleklilik	1704	gözetleyicilik	1750	günlük
1659	gömütlük	1705	gözetmenlik	1751	günücülük
1660	gönçlük	1706	gözlemcilik	1752	gürbüzlük
1661	gönüldaşlık	1707	gözlemecilik	1753	gürecilik
1662	gönüllülük	1708	gözlük	1754	güreşçilik
1663	gönülsüzlük	1709	gözlükçülük	1755	gürlük
1664	görececilik	1710	gözsüzlük	1756	gürültücülük
1665	görecelik	1711	gravürcülük	1757	gürültüsüzlük
1666	görelilik	1712	grevcilik	1758	güvencesizlik
1667	görelilik	1713	grostonluk	1759	güvenilirlik
1668	görenekçilik	1714	gudubetlik	1760	güvenirlik
1669	göreneksizlik	1715	gurbetçilik	1761	güvenlik
1670	görevcilik	1716	gurbetlik	1762	güvensizlik
1671	görevdaşlık	1717	gübrelik	1763	güveyilik
1672	görevlilik	1718	gübürlük	1764	güvercinlik
1673	görevselcilik	1719	güceniklik	1765	güzellik
1674	görevsizlik	1720	güçbeğenirlik	1766	güzlük
1675	görgücülük	1721	güçlendiricilik	1767	habercilik
1676	görgüsüzlük	1722	güçlük	1768	haberdarlık
1677	görmemezlik	1723	güçlülük	1769	haberlik
1678	görmemişlik	1724	güçsüzlük	1770	haberlilik
1679	görmezlik	1725	güdericilik	1771	habersizlik
1680	görmüşlük	1726	güdücülük	1772	habislik
1681	görücülük	1727	güdüklük	1773	hacıağalık
1682	görülmemişlik	1728	güdümcülük	1774	hacılık
1683	görümcelik	1729	güdümlülük	1775	haddecilik
1684	görümlük	1730	güftencilik	1776	hademelik
1685	görüngücülük	1731	gülcülük	1777	hadımlık
1686	görünmezlik	1732	güldürücülük	1778	hafızlık
1687	görüntülük	1733	güleçlik	1779	hafiflik
1688	görünürlük	1734	güllabicilik	1780	hafifmeşreplik
1689	görüşlülük	1735	güllük	1781	hafiyelik
1690	görüşmecilik	1736	gülnüçlük	1782	hafriyatçılık
1691	görüşsüzlük	1737	gümrahlık	1783	haftalık
1692	göstericilik	1738	gümrükçülük	1784	hahambaşılık
1693	gösterişçilik	1739	gümüştülük	1785	hahamlık
1694	gösterişlilik	1740	günakârlık	1786	hainlik
1695	gösterişsizlik	1741	günahsızlık	1787	hakanlık
1696	göstermecilik	1742	güncelik	1788	hakemlik
1697	göstermelik	1743	güncellik	1789	hakikatsizlik
1698	götürücülük	1744	gündelik	1790	hâkimlik
1699	gövdesizlik	1745	gündelikçilik	1791	haklılık
1700	gözcülük	1746	gündüzlük	1792	hakperestlik
1701	gözeneklilik	1747	güneşlik	1793	haksızlık
1702	gözeneksizlik	1748	güneşsizlik	1794	hakşinaslık

1795	haktanırlık	1841	harfendazlık	1887	hazcılık
1796	halayıklık	1842	hariciyecilik	1888	hazımsızlık
1797	halıcılık	1843	harikuladelik	1889	hazırcevaplık
1798	halifelik	1844	haritacılık	1890	hazırcılık
1799	halkacılık	1845	haritalık	1891	hazırlık
1800	halkçılık	1846	harmancılık	1892	hazırlıksız
1801	hallaçlık	1847	harmanlık	1893	hazinedarlık
1802	hâlsizlik	1848	hasarsızlık	1894	hececilik
1803	haltecilik	1849	hasatçılık	1895	hecelik
1804	hamallık	1850	hasbilik	1896	hediyelik
1805	hamamcılık	1851	hasetçilik	1897	hekimlik
1806	hamamlık	1852	hasetlik	1898	helallik
1807	hamaratlık	1853	hasımlık	1899	helvacılık
1808	hamburgercilik	1854	hasırcılık	1900	helvalık
1809	hamilelik	1855	hasislik	1901	hemfikirlik
1810	hamiyetperverlik	1856	hasretlik	1902	hemşehrilik
1811	hamiyetsizlik	1857	hassaslık	1903	hemşirelik
1812	hamlecilik	1858	hastalık	1904	hentbolculuk
1813	hamlık	1859	hastanelik	1905	hercailik
1814	hamurculuk	1860	haşarılık	1906	hergelecilik
1815	hanbelilik	1861	haşinlik	1907	hergelelik
1816	hancılık	1862	hatasızlık	1908	heriflik
1817	hanedanlık	1863	hatırşinaslık	1909	herkeslik
1818	hanefilik	1864	hatiplik	1910	hesapçılık
1819	hanelik	1865	hattatlık	1911	hesaplılık
1820	hanendelik	1866	havacılık	1912	hesapsızlık
1821	hanımefendilik	1867	havailik	1913	heveskârlık
1822	hanımlık	1868	havarilik	1914	heveslilik
1823	hanlık	1869	havasızlık	1915	hevessizlik
1824	hantallık	1870	havluculuk	1916	heybecilik
1825	hanuçculuk	1871	havluluk	1917	heyecanlılık
1826	hapazlamacılık	1872	hayalcilik	1918	heyecansızlık
1827	hapçılık	1873	hayalperestlik	1919	heykelcilik
1828	hapislik	1874	hayâsızlık	1920	heykeltraşlık
1829	harabatilik	1875	haybecilik	1921	hıdivlik
1830	harabelik	1876	haydutluk	1922	hımbıllık
1831	haraççılık	1877	hayırhahlık	1923	hımhımlık
1832	haramilik	1878	hayırseverlik	1924	hınzırlık
1833	haraplık	1879	hayırsızlık	1925	hırboluk
1834	hararetlilik	1880	haylazlık	1926	hırçınlık
1835	harbilik	1881	hayranlık	1927	hırdavatçılık
1836	harçlık	1882	haysiyetsizlik	1928	hırpanilik
1837	hardallık	1883	haytalık	1929	hırsızlık
1838	hareketsizlik	1884	hayvancılık	1930	hırtapozluk
1839	haremlik	1885	hayvanlık	1931	hırtlık
1840	haremlik selamlık	1886	hayvanseverlik	1932	hısımlık

1933	hışırlık	1979	hunharlık	2025	içkinlik
1934	hiyanetlik	1980	hurdacılık	2026	içli dışlılık
1935	hıyarağalık	1981	hurdalık	2027	içlik
1936	hıyarlık	1982	hurmalık	2028	içlilik
1937	hızarcılık	1983	hurufilik	2029	içtenlik
1938	hızlılık	1984	huysuzluk	2030	içtenliksizlik
1939	hiççilik	1985	huzursuzluk	2031	içtensizlik
1940	hiçlik	1986	hükümdarlık	2032	idamlık
1941	hiddetlilik	1987	hükümlülük	2033	idarecilik
1942	hiddetsizlik	1988	hükümlanlık	2034	idaresizlik
1943	hikayecilik	1989	hükümsüzlük	2035	iddiacılık
1944	hilafetçilik	1990	hüllecilik	2036	iddiasızlık
1945	hilecilik	1991	hünersizlik	2037	idealistlik
1946	hilekârlık	1992	hürlük	2038	idealsizlik
1947	hilesizlik	1993	hürmetsizlik	2039	idmansızlık
1948	himayecilik	1994	hürriyetçilik	2040	idraksizlik
1949	himayesizlik	1995	hürriyetsizlik	2041	iffetsizlik
1950	hinlik	1996	hüzünsüzlük	2042	iftariyelik
1951	hippilik	1997	ıhlık	2043	iftarlık
1952	hissizlik	1998	ılmınlık	2044	iftiracılık
1953	hizipçilik	1999	ıraklık	2045	iğlik
1954	hizmetçilik	2000	ırgatlık	2046	iğnecilik
1955	hizmetkârlık	2001	ırkçılık	2047	iğnedenlik
1956	hocalık	2002	ırktaşlık	2048	iğnelik
1957	hodbinlik	2003	ısırmılık	2049	iğrençlik
1958	hodkâmlık	2004	ıslahatçılık	2050	iğrengenlik
1959	hokkabazlık	2005	ıslaklık	2051	ihbarcılık
1960	holiganlık	2006	ısrarlılık	2052	ihlatsızlık
1961	homojenlik	2007	ıssızlık	2053	ihmalcilik
1962	homoseksüellik	2008	ıstakozluk	2054	ihmalkârlık
1963	hoppalık	2009	ıstampacılık	2055	ihracatçılık
1964	hosteslik	2010	ıstıraplılık	2056	ihtilalcilik
1965	hoşafılık	2011	ışıkçılık	2057	ihtiratsızlık
1966	hoşgörülük	2012	ışıklılık	2058	ihthiyarlık
1967	hoşgörüsüzlük	2013	ışıksızlık	2059	ihthiyatkârlık
1968	hoşluk	2014	ıtriyatçılık	2060	ihthiyatsızlık
1969	hoşnutluk	2015	ızgaralık	2061	ikicilik
1970	hoşnutsuzluk	2016	ıblisçilik	2062	ikilik
1971	hovardalık	2017	ıbnelik	2063	ikincilik
1972	hoyratlık	2018	ıbretlik	2064	ikirciklik
1973	hödüklük	2019	ıcapçılık	2065	ikircimlik
1974	höllük	2020	ıcatçılık	2066	ikizlilik
1975	hristiyanlık	2021	ıcracılık	2067	ikrahlık
1976	hukukçuluk	2022	ıçicilik	2068	iktidarsızlık
1977	hukuksuzluk	2023	ıçimlik	2069	iktisatçılık
1978	huluskârlık	2024	ıçkicilik	2070	iktisatsızlık

2071	ilaçlık	2117	infiratçılık	2163	istihkâmcılık
2072	ilahiyatçılık	2118	inginlik	2164	istikrarlılık
2073	ilancılık	2119	inhisarçılık	2165	istikrarsızlık
2074	ilericilik	2120	inkârcılık	2166	istilacılık
2075	iletkenlik	2121	inkılapçılık	2167	istismarcılık
2076	ilgililik	2122	insaflılık	2168	isyancılık
2077	ilginçlik	2123	insafsızlık	2169	isyankârlık
2078	ilgisizlik	2124	insancılık	2170	işaretsizlik
2079	ilhanlık	2125	insaniçincilik	2171	işçilik
2080	ilikçilik	2126	insaniyetsizlik	2172	işgalcilik
2081	iliksiz	2127	insanlık	2173	işgüzarlık
2082	ilimcilik	2128	insicamlılık	2174	işitilmemişlik
2083	ilişiksizlik	2129	insicamsızlık	2175	işitmemezlik
2084	ilişkinlik	2130	inşaatçılık	2176	işitmezlik
2085	ilişkisizlik	2131	intibaksızlık	2177	işkembecilik
2086	ilkecilik	2132	intikamcılık	2178	işkencecilik
2087	ilkelcilik	2133	intizamsızlık	2179	işkillilik
2088	ilkellik	2134	ipçilik	2180	ikilsizlik
2089	iltimasçılık	2135	ipekçilik	2181	işleklilik
2090	imalatçılık	2136	iplik	2182	işlemcilik
2091	imamlık	2137	iplikçilik	2183	işlemecilik
2092	imansızlık	2138	ipsizlik	2184	işlerlik
2093	imarcılık	2139	iptidailik	2185	işletmecilik
2094	imgencilik	2140	iradecilik	2186	işletmenlik
2095	imkânsızlık	2141	iradesizlik	2187	işlevcilik
2096	imlik	2142	irilik	2188	işlevsizlik
2097	imparatoriçelik	2143	irtibatsızlık	2189	işlik
2098	imparatorluk	2144	isabetlilik	2190	işportacılık
2099	imtiyazsızlık	2145	isabetsizlik	2191	işsizlik
2100	inakçılık	2146	isevilik	2192	iştahlılık
2101	inancılık	2147	isilik	2193	iştahsızlık
2102	inançlılık	2148	isimecilik	2194	işteşlik
2103	inançsızlık	2149	isimlik	2195	iştirakçilik
2104	inandırıcılık	2150	isimsizlik	2196	itaatsizlik
2105	inanılmazlık	2151	islamicilik	2197	itfaiyecilik
2106	inanırlık	2152	islamlık	2198	ithalatçılık
2107	inanmazlık	2153	islavcılık	2199	itibarsızlık
2108	inansızlık	2154	ispirotoluk	2200	iticilik
2109	inatçılık	2155	ispiyonculuk	2201	itikatsızlık
2110	incelemecilik	2156	istatistikçilik	2202	itilafçılık
2111	inceleyicilik	2157	isteksizlik	2203	itimatsızlık
2112	incelik	2158	istemsizlik	2204	itinasızlık
2113	incirlik	2159	istenççilik	2205	itirafçılık
2114	inciticilik	2160	istençsizlik	2206	itlik
2115	inekçilik	2161	istidatsızlık	2207	ittihatçılık
2116	ineklik	2162	istifçilik	2208	ivecenlik

2209	ivedilik	2255	kadirşinaslık	2301	kalıtsallık
2210	iyelik	2256	kadroculuk	2302	kalitesizlik
2211	iyilik	2257	kadrosuzluk	2303	kalkancılık
2212	iyilikçilik	2258	kadüklük	2304	kalkıklık
2213	iyimserlik	2259	kafadarlık	2305	kalleşlik
2214	izbelik	2260	kafadaşlık	2306	kalorifercilik
2215	izcilik	2261	kafalılık	2307	kalpakçılık
2216	izinsizlik	2262	kafasızlık	2308	kalpaklık
2217	izlenimcilik	2263	kafatasçılık	2309	kalpazanlık
2218	izleyicilik	2264	kafesçilik	2310	kalıplık
2219	jambonluk	2265	kâfirlik	2311	kalplilik
2220	jandarmalık	2266	kafiyesizlik	2312	kalpsizlik
2221	jetonculuk	2267	kağanlık	2313	kaltabanlık
2222	jigololuk	2268	kâğıtçılık	2314	kaltaklık
2223	jokeylik	2269	kâğıtlık	2315	kalvencilik
2224	jullük	2270	kâhillik	2316	kamacılık
2225	jurnalcilik	2271	kâhinlik	2317	kamarotluk
2226	kabadayılık	2272	kahpelik	2318	kambiyoculuk
2227	kabahatlilik	2273	kahramanlık	2319	kamburluk
2228	kabahatsizlik	2274	kahvaltılık	2320	kamışlık
2229	kabaklık	2275	kahvecilik	2321	kampçılık
2230	kabalacılık	2276	kâhyalık	2322	kamyonculuk
2231	kabalık	2277	kaidersizlik	2323	kamyonetçilik
2232	kabarecilik	2278	kaimelik	2324	kanaatkârlık
2233	kabarıklık	2279	kakavanlık	2325	kanaatsizlik
2234	kabızlık	2280	kakmacılık	2326	kanaryalık
2235	kabiliyetsizlik	2281	kalabalık	2327	kancıklık
2236	kabloculuk	2282	kalafatçılık	2328	kañırlık
2237	kabzımallık	2283	kalantorluk	2329	kandaşlık
2238	kaçakçılık	2284	kalaycılık	2330	kandırıcılık
2239	kaçaklık	2285	kalburculuk	2331	kandilcilik
2240	kaçıklık	2286	kalçalık	2332	kandillik
2241	kaçırganlık	2287	kaldırımcılık	2333	kanıklık
2242	kaçınılmazlık	2288	kalebentlik	2334	kanlılık
2243	kaçlık	2289	kalecilik	2335	kanmazlık
2244	kaçmaklık	2290	kalemkârlık	2336	kansızlık
2245	kadayıfçılık	2291	kalemlik	2337	kantarcılık
2246	kadehdaşlık	2292	kalenderlik	2338	kantarlık
2247	kademsizlik	2293	kalfalık	2339	kantçılık
2248	kadercilik	2294	kalıcılık	2340	kantincilik
2249	kadersizlik	2295	kalıklık	2341	kantoculuk
2250	kadılık	2296	kalımlılık	2342	kanunculuk
2251	kadınlık	2297	kalınlık	2343	kanunsuzluk
2252	kadınsılık	2298	kalıpçılık	2344	kapaklık
2253	kadifelik	2299	kalıplaşmışlık	2345	kapalılık
2254	kadirilik	2300	kalıplık	2346	kapanıklık

2347	kaparozculuk	2393	kartlık	2439	kayıççılık
2348	kapasitesizlik	2394	kartpostalçılık	2440	kayınlık
2349	kapıcılık	2395	kasacılık	2441	kayırcılık
2350	kapılğanlık	2396	kasalık	2442	kayıtsızlık
2351	kapkaççılık	2397	kasaplık	2443	kaymakamlık
2352	kapkaranlık	2398	kasetçilik	2444	kaymelik
2353	kaplamacılık	2399	kasılğanlık	2445	kaynakçılık
2354	kaplamsallık	2400	kasketçilik	2446	kaynanalık
2355	kaplıcalık	2401	kasnakçılık	2447	kaynatalık
2356	kaplık	2402	kastarcılık	2448	kaypaklık
2357	kaportacılık	2403	kasvetsizlik	2449	kayracılık
2358	kapsayıcılık	2404	kaşıkçılık	2450	kaytaklık
2359	kaptanlık	2405	kaşıklık	2451	kaytarıcılık
2360	kaputluk	2406	kaşmerlik	2452	kaytarmacılık
2361	karaborsacılık	2407	katılık	2453	kayyumluk
2362	karacılık	2408	katılımcılık	2454	kazaklık
2363	karaçalılık	2409	katımlık	2455	kazancılık
2364	karagözcülük	2410	katırcılık	2456	kazıcılık
2365	karakolluk	2411	katırlık	2457	kazıkçılık
2366	karaktersizlik	2412	katışıklık	2458	kebabçılık
2367	karalık	2413	kâtiplik	2459	kebablık
2368	karamsalık	2414	katmercilik	2460	keçecilik
2369	karanlık	2415	katoliklik	2461	keçilik
2370	kararlılık	2416	katrancılık	2462	kefenlik
2371	kararsızlık	2417	kavaflık	2463	kefillik
2372	karatecilik	2418	kavakçılık	2464	kekelik
2373	karavaşlık	2419	kavaklık	2465	kekemelik
2374	kadeşlik	2420	kavalyelik	2466	kekrelilik
2375	kardinallik	2421	kavaracılık	2467	kekremilik
2376	kargaşalık	2422	kavatlık	2468	keleklik
2377	kargılık	2423	kavgacılık	2469	kelepircilik
2378	kargoculuk	2424	kavgasızlık	2470	keleşlik
2379	karışıklık	2425	kavlık	2471	kellik
2380	karıştırıcılık	2426	kavmiyetçilik	2472	kemancılık
2381	karikatürcülük	2427	kavramcılık	2473	kemerlik
2382	karikatürlük	2428	kavrayışsızlık	2474	kemiksizlik
2383	karlık	2429	kavrukluk	2475	kemircilik
2384	karmalık	2430	kavukluk	2476	kemlik
2385	karmanyolacılık	2431	kavunculuk	2477	kemrelik
2386	karmaşıklık	2432	kavurmalık	2478	kenarlık
2387	karpuzculuk	2433	kayağanlık	2479	kendiliğindenlik
2388	kârsızlık	2434	kayakçılık	2480	kendilik
2389	karşıcılık	2435	kayaklık	2481	kendiricilik
2390	karşılık	2436	kayganalık	2482	kenevircilik
2391	karşıtçılık	2437	kayganlık	2483	kentçilik
2392	karşıtlık	2438	kaygısızlık	2484	kenttaşlık

2485	kepazelik	2531	kırmacılık	2577	kimyacılık
2486	kepekçilik	2532	kırmalık	2578	kimyagerlik
2487	kerestecilik	2533	kırmızılık	2579	kinçilik
2488	kerestelik	2534	kırtasiyecilik	2580	kindarlık
2489	kesatlık	2535	kısalık	2581	kinsizlik
2490	kesicilik	2536	kısıklık	2582	kiplik
2491	kesiklik	2537	kısırlık	2583	kiracılık
2492	kesimcilik	2538	kısıtlayıcılık	2584	kiralık
2493	kesimlik	2539	kısıtlılık	2585	kirazlık
2494	kesinlik	2540	kıskacılık	2586	kireççilik
2495	kesinsizlik	2541	kıskançlık	2587	kireçlik
2496	keskinlik	2542	kısmetsizlik	2588	kiremitçilik
2497	kesmelik	2543	kışkırtıcılık	2589	kirişlik
2498	kestanecilik	2544	kışkırtmacılık	2590	kirlilik
2499	kestanelik	2545	kışlık	2591	kirvelik
2500	keşişlik	2546	kıtipiyozluk	2592	kişilik
2501	keşmekeşlik	2547	kıtlık	2593	kişiliksizlik
2502	keşşaflik	2548	kıvraklık	2594	kitapçılık
2503	kethüdalık	2549	kıvrıklık	2595	kitaplık
2504	ketumluk	2550	kıyafetsizlik	2596	kitapsızlık
2505	keyfilik	2551	kıyakçılık	2597	klarinetçilik
2506	keyifsizlik	2552	kıyaklık	2598	klasiklik
2507	kıdemlilik	2553	kıygnlık	2599	klikçilik
2508	kıdemsizlik	2554	kıyıcılık	2600	klişecilik
2509	kıkırlık	2555	kıyılık	2601	kocakarılık
2510	kılavuzluk	2556	kıyımlık	2602	kocalık
2511	kılcallık	2557	kıymalık	2603	kocasızlık
2512	kılıbıklık	2558	kıymetlillik	2604	koçancılık
2513	kıpıklık	2559	kıymetsizlik	2605	kofalık
2514	kıpırdaklık	2560	kıytırıklık	2606	kofluk
2515	kıptilik	2561	kızaklık	2607	koketlik
2516	kıraathanecilik	2562	kızanlık	2608	kokmuşluk
2517	kıraçlık	2563	kızarıklık	2609	kokoreççilik
2518	kıratlık	2564	kızgnlık	2610	kokozluk
2519	kırçılık	2565	kızılbaşlık	2611	kolacılık
2520	kırgınlık	2566	kızılık	2612	kolancılık
2521	kırcılık	2567	kızlık	2613	kolaycılık
2522	kırıkçılık	2568	kibarlık	2614	kolaylık
2523	kırıklık	2569	kibirlilik	2615	kolculuk
2524	kırılgnlık	2570	kibirsizlik	2616	koldaşlık
2525	kırışıklık	2571	kibritlik	2617	koleksiyonculuk
2526	kırıtkanlık	2572	kifayetsizlik	2618	kollayıcılık
2527	kırkbeşlik	2573	kilimcilik	2619	kolluk
2528	kırkikilik	2574	kiloluk	2620	koltukçuluk
2529	kırklık	2575	kimlik	2621	koltukluk
2530	kırlık	2576	kimsesizlik	2622	komalık

2623	komiklik	2669	koruyuculuk	2715	kredisizlik
2624	komiserlik	2670	kostümcülük	2716	krikoculuk
2625	komisyonculuk	2671	koşalık	2717	krupiyelik
2626	komitacılık	2672	koşuculuk	2718	kubatlık
2627	kompleksizlik	2673	koşutçuluk	2719	kuburluk
2628	komploculuk	2674	koşutluk	2720	kudretsizlik
2629	kompostoluk	2675	kovalık	2721	kuduzluk
2630	komşuluk	2676	kovanlık	2722	kuklacılık
2631	komutanlık	2677	kovboyculuk	2723	kuklalık
2632	komünistlik	2678	kovboyluk	2724	kulakçılık
2633	konaklık	2679	kovculuk	2725	kulaklık
2634	kodüktörlük	2680	koyuculuk	2726	kulamparalık
2635	konfeksiyonculuk	2681	koyuluk	2727	kullanılmışlık
2636	konferansçılık	2682	koyunculuk	2728	kullanışlılık
2637	konforsuzluk	2683	kozacılık	2729	kullanışsızlık
2638	koniklik	2684	köçeklik	2730	kulluk
2639	konservencilik	2685	köftencilik	2731	kulluk kölelik
2640	konsolosluk	2686	köftelik	2732	kuluçkalık
2641	kontluk	2687	köfterlik	2733	kulunluk
2642	kontörlük	2688	köhnelik	2734	külüpeçülük
2643	kontrolcülük	2689	köksüzlük	2735	kumandanlık
2644	konukçuluk	2690	köktencilik	2736	kumanyacılık
2645	konukluk	2691	kölelik	2737	kumarbazlık
2646	konuşkanlık	2692	kömürcülük	2738	kumarcılık
2647	konuşmacılık	2693	kömürlük	2739	kumarhanecilik
2648	konuşumluk	2694	köpeklik	2740	kumaşçılık
2649	kooperatifçilik	2695	köpoğluluk	2741	kumculuk
2650	kopukluk	2696	köprücülük	2742	kumluk
2651	kopyacılık	2697	körlük	2743	kumsallık
2652	koramirallik	2698	körpelik	2744	kundakçılık
2653	korgenerallik	2699	körükçülük	2745	kunduracılık
2654	korkaklık	2700	köselik	2746	kurabiyencilik
2655	korkuluk	2701	kösemenlik	2747	kuraklık
2656	korkunçluk	2702	kösnüllük	2748	kuralcılık
2657	korkusuzluk	2703	köşelik	2749	kuralsızlık
2658	korkutuculuk	2704	köşkerlik	2750	kuramcılık
2659	korluk	2705	kötülük	2751	kurbanlık
2660	kornetçilik	2706	kötülükçülük	2752	kuruguculuk
2661	kornişçilik	2707	kötümserlik	2753	kurmacılık
2662	korsanlık	2708	kötürümlük	2754	kumaylık
2663	korsecilik	2709	köycülük	2755	kurnazlık
2664	koruculuk	2710	köylük	2756	kurşunculuk
2665	koruluk	2711	köylülük	2757	kurtarcılık
2666	korumacılık	2712	kralcılık	2758	kurtarmacılık
2667	korumalık	2713	kraliçelik	2759	kurtluk
2668	korungalık	2714	krallık	2760	kurtulmalık

2761	kuruculuk	2807	lağımıcılık	2853	lokantacılık
2762	kuruluk	2808	lahmancunculuk	2854	lokmacılık
2763	kurumsuzluk	2809	laiklik	2855	loncacılık
2764	kuruşluk	2810	lakacılık	2856	lostromoluk
2765	kurutmalık	2811	lakayıtlık	2857	loşluk
2766	kuryelik	2812	lakçılık	2858	lotaryacılık
2767	kusurluluk	2813	lakerdacılık	2859	lügatçilik
2768	kusursuzluk	2814	lalalık	2860	lülecilik
2769	kuşçuluk	2815	lalelik	2861	lüpçülük
2770	kuşkuculuk	2816	lamacılık	2862	lütercilik
2771	kuşluk	2817	lambalık	2863	lütufkârlık
2772	kutluluk	2818	lapacılık	2864	lüzumsuzluk
2773	kutsallık	2819	lastikçilik	2865	mabeyincilik
2774	kutsuzluk	2820	latifecilik	2866	macarlık
2775	kutuculuk	2821	latiflik	2867	maceracılık
2776	kuvvetsizlik	2822	latinlik	2868	macunculuk
2777	kuytuluk	2823	laubalilik	2869	macunluk
2778	kuyuculuk	2824	lavantacılık	2870	madalyasızlık
2779	kuyumculuk	2825	lavantalık	2871	maddecilik
2780	kuzuluk	2826	lavtacılık	2872	maderşahilik
2781	küçüklük	2827	lazımlık	2873	madrabazlık
2782	küfecilik	2828	lazlık	2874	mafyacılık
2783	küfelik	2829	lehimcilik	2875	mafyalık
2784	küfranlık	2830	lekecilik	2876	magandalık
2785	küfürbazlık	2831	lekesizlik	2877	mağazacılık
2786	külfetsizlik	2832	lektörlük	2878	mağdurluk
2787	külhanbeylik	2833	lenincilik	2879	mağrurluk
2788	külhancılık	2834	levazımcılık	2880	maharetlilik
2789	küllük	2835	leventlik	2881	maharetsizlik
2790	kültürlülük	2836	levhacılık	2882	mahcupluk
2791	kültürsüzlük	2837	lezbiyenlik	2883	mahkemelik
2792	külüstürlük	2838	lezzetlilik	2884	mahmurluk
2793	küpelik	2839	lezzetsizlik	2885	mahpusluk
2794	kürdanlık	2840	liberallik	2886	mahremlik
2795	kürekeçilik	2841	liderlik	2887	mahrumluk
2796	kürkçülük	2842	limanlık	2888	mahyacılık
2797	küslük	2843	limitsizlik	2889	mahyalık
2798	küstahlık	2844	limonatacılık	2890	mahzunluk
2799	kütlük	2845	limonculuk	2891	makarnacılık
2800	kütüklük	2846	limonluk	2892	makasçılık
2801	kütüphanecilik	2847	liralık	2893	maketçilik
2802	laborantlık	2848	litrelik	2894	makilik
2803	lacivertlik	2849	liyakatsizlik	2895	makinecilik
2804	laçkalık	2850	lobicilik	2896	makinistlik
2805	lafazanlık	2851	lodosluk	2897	maksatsızlık
2806	lafçılık	2852	lohusalık	2898	makyajcılık

2899	makyajsızlık	2945	matbaacılık	2991	menfilik
2900	makyavellicilik	2946	matematikçilik	2992	menşeviklik
2901	malcılık	2947	matizlik	2993	meraklılık
2902	malikilik	2948	matlık	2994	meraksızlık
2903	maliyecilik	2949	matruşluk	2995	merhametsizlik
2904	maliyetsizlik	2950	mavilik	2996	merkezcilik
2905	maltalık	2951	mavnacılık	2997	merkeziyetçilik
2906	malüllük	2952	mavracılık	2998	mermercilik
2907	malumatsızlık	2953	mayalık	2999	mermerlik
2908	manasızlık	2954	mayhoşluk	3000	mertlik
2909	manavlık	2955	maymunluk	3001	mesafelik
2910	mandacılık	2956	mayoculuk	3002	mesirelik
2911	mandarinlik	2957	mazeretsizlik	3003	mesleksizlik
2912	mandıracılık	2958	mazılık	3004	meslektaşlık
2913	Manicilik	2959	mazlumluk	3005	mestçilik
2914	mânicilik	2960	mebusluk	3006	mesuliyetsizlik
2915	manifaturacılık	2961	mecalsizlik	3007	meşelik
2916	manikürcülük	2962	mecmuacılık	3008	meşhurluk
2917	manitacılık	2963	mecusilik	3009	meşruluk
2918	mankafalık	2964	meddahlık	3010	meşrutiyetçilik
2919	mankenlik	2965	medenilik	3011	metafizikçilik
2920	mantarcılık	2966	medeniyetçilik	3012	metanetsizlik
2921	mantarlık	2967	medeniyetsizlik	3013	meteliksizlik
2922	mantıkçılık	2968	medyacılık	3014	metotsuzluk
2923	mantıksızlık	2969	medyumluk	3015	metrdotellik
2924	mantoluk	2970	mefhumculuk	3016	metrelik
2925	manyaklık	2971	mefkûrecilik	3017	metreslik
2926	manyetizmacılık	2972	mefruşatçılık	3018	mevlevilik
2927	maoculuk	2973	mefturnluk	3019	mevsimlik
2928	marabacılık	2974	megatonluk	3020	meyancılık
2929	marangozluk	2975	megatavluk	3021	meydancılık
2930	marazlık	2976	mekanikçilik	3022	meydanlık
2931	mareşallik	2977	mekanikleştiricilik	3023	meyhanecilik
2932	marinacılık	2978	mektupçuluk	3024	meymenetsizlik
2933	marjinallik	2979	melamilik	3025	meyvecilik
2934	marksçılık	2980	melankolik	3026	meyvelik
2935	marokencilik	2981	melezlik	3027	meyvesizlik
2936	marpuççuluk	2982	memleketçilik	3028	mezarçılık
2937	masajcılık	2983	memleketsizlik	3029	mezarlık
2938	masalcılık	2984	memnuniyetsizlik	3030	mezbelelik
2939	maskaralık	2985	memnunluk	3031	mezecilik
2940	masonluk	2986	memurluk	3032	mezelik
2941	masumluk	2987	menajerlik	3033	mezhepçilik
2942	maşacılık	2988	mendeburluk	3034	mıgırlık
2943	maşalık	2989	menfaatçilik	3035	mıhşıçılık
2944	maşatlık	2990	menfaatperestlik	3036	mıknatıslık

3037	mısırlık	3083	mozaikçilik	3129	muziplik
3038	mıymıntılık	3084	muaflık	3130	mübalağacılık
3039	mızıkçılık	3085	muallimlik	3131	mübaşirlik
3040	mikropluk	3086	muammalık	3132	mücadelecilik
3041	militalık	3087	muavinlik	3133	mücahitlik
3042	milletlerarasıcılık	3088	muhabirlik	3134	mücellitlik
3043	milletseverlik	3089	muhacirlik	3135	mücevhercilik
3044	millîlik	3090	muhafazakârlık	3136	müddeiummumilik
3045	milliyetçilik	3091	muhafızlık	3137	müderislik
3046	milliyetperverlik	3092	muhallebicilik	3138	müdürlük
3047	milliyetseverlik	3093	muharrirlik	3139	müezzinlik
3048	milliyetsizlik	3094	muhasebecilik	3140	müfettişlik
3049	milyarderlik	3095	muhasiplik	3141	müfritlik
3050	milyarlık	3096	muhayyerlik	3142	müftülük
3051	milyonerlik	3097	muhbirlik	3143	mühendislik
3052	milyonluk	3098	muhtaçlık	3144	mühimsemezlik
3053	mimarlık	3099	muhtarlık	3145	mühürçülük
3054	minarecilik	3100	mukabelecilik	3146	müjdecilik
3055	minibüşçülük	3101	mukaddesatçılık	3147	müjdelik
3056	minnettarlık	3102	mukallitlik	3148	mükemmellik
3057	mintanlık	3103	mukavemetsizlik	3149	mülayimlik
3058	minyatürçülük	3104	muamluk	3150	mültecilik
3059	miralaylık	3105	murabahacılık	3151	mümessillik
3060	mirasyedilik	3106	murahaslık	3152	mümeyyizlik
3061	mirlivalık	3107	murakıplık	3153	müminlik
3062	misafirlik	3108	murdarlık	3154	münafıklık
3063	misafirperverlik	3109	musahhihlik	3155	münasebetsizlik
3064	miskinlik	3110	musahiplik	3156	müneccimlik
3065	misyonerlik	3111	musevilik	3157	münekkitlik
3066	miyopluk	3112	muskacılık	3158	müphemlik
3067	mizaçgirlik	3113	musluk	3159	mürailik
3068	mizahçılık	3114	muslukçuluk	3160	mürebbiyelik
3069	mobilyacılık	3115	muştuluk	3161	müretteplik
3070	modacılık	3116	mutaasıplık	3162	müritlek
3071	modelcilik	3117	mutasarrıflık	3163	mürşitlik
3072	modellik	3118	mutçuluk	3164	mürtecilik
3073	modernlik	3119	mutedillik	3165	mürüvetsizlik
3074	mollalık	3120	mutemetlik	3166	müsamahakârlık
3075	molozluk	3121	mutlakçılık	3167	müsamahasızlık
3076	monatçılık	3122	mutluluk	3168	müsavatçılık
3077	monotonluk	3123	mutmainlik	3169	müsavatsızlık
3078	montajcılık	3124	mutsuzluk	3170	müslümalık
3079	moskofluk	3125	muvaafakiyetsizlik	3171	müsriflik
3080	mostralık	3126	muvazenesizlik	3172	müstantiklik
3081	motelcilik	3127	muvaazafılık	3173	müstebitlik
3082	motorculuk	3128	muzırlık	3174	müstehcenlik

3175	müstemlekecilik	3221	nasranilik	3267	nursuzluk
3176	müsteşarlık	3222	natırlık	3268	nüktecilik
3177	müsteşirlik	3223	nazarlık	3269	nüktedanlık
3178	müsveddelik	3224	naziklik	3270	objektiflik
3179	müşavirlik	3225	nazlılık	3271	oburluk
3180	müşirlik	3226	nedensellik	3272	ocakçılık
3181	müteahhitlik	3227	nedensizlik	3273	ocaklık
3182	mütehassıslık	3228	nefeslik	3274	odacılık
3183	mütercimlik	3229	nekeslik	3275	odalık
3184	müttefiklik	3230	nekrelik	3276	odunculuk
3185	müvezzilik	3231	nemlilik	3277	odunluk
3186	müzakerecilik	3232	nemrutluk	3278	oğlancılık
3187	müzecilik	3233	nesnelcilik	3279	oğulluk
3188	müzelik	3234	nesnellik	3280	okçuluk
3189	müzevirlik	3235	neşesizlik	3281	okkalık
3190	müzikçilik	3236	neticesizlik	3282	okluk
3191	müzikseverlik	3237	netlik	3283	okşamalık
3192	müzminlik	3238	nezaketlilik	3284	okşayıcılık
3193	nadanlık	3239	nezaketsizlik	3285	okumuşluk
3194	nadaslık	3240	nicelik	3286	okuryazarlık
3195	naiplik	3241	nifakçılık	3287	okutmanlık
3196	nakışçılık	3242	nihayetsizlik	3288	okuyuculuk
3197	nakışlık	3243	nikâhlık	3289	olabilirlik
3198	nakkaşlık	3244	nikâhlılık	3290	olağanlık
3199	nakliyatçılık	3245	nikâhsızlık	3291	olağanüstülük
3200	nakliyecilik	3246	nikbinlik	3292	olamazlık
3201	nakşibendilik	3247	nisayecilik	3293	olanaksızlık
3202	nakşilik	3248	nispetsizlik	3294	olasıcılık
3203	nalbantlık	3249	nişancılık	3295	olasılık
3204	nalburluk	3250	nişanlık	3296	olaycılık
3205	nalıncılık	3251	nişanlılık	3297	olguculuk
3206	namahremlik	3252	nitelik	3298	olgunluk
3207	namazlık	3253	niteliksizlik	3299	olguşallık
3208	namertlik	3254	niyetçilik	3300	olmazlık
3209	namusluluk	3255	niyetlilik	3301	olmuşluk
3210	namussuzluk	3256	niyetsizlik	3302	oltacılık
3211	namütenahilik	3257	nizamsızlık	3303	olukçuk
3212	namzetlik	3258	nobranlık	3304	olumluluk
3213	nankörlük	3259	noksanlık	3305	olumsallık
3214	narenciyecilik	3260	noktacılık	3306	olumsuzluk
3215	narınlık	3261	normallik	3307	olurluk
3216	narkozculuk	3262	noterlik	3308	oluşumculuk
3217	narsistlik	3263	nöbetçilik	3309	omuzdaşlık
3218	nasihatçilik	3264	nötrlük	3310	omuzluk
3219	nasiplilik	3265	numaracılık	3311	onarıcılık
3220	nasipsizlik	3266	numunelik	3312	onarımıcılık

3313	onbaşılık	3359	oturmalık	3405	öncecilik
3314	on binlik	3360	oturmuşluk	3406	öncelik
3315	onbiraylık	3361	oturtmalık	3407	öncelik
3316	ondalık	3362	otuz beşlik	3408	öncesizlik
3317	ondörtlük	3363	otuzluk	3409	öncüllük
3318	ongunculuk	3364	ovalık	3410	öndelik
3319	ongunluk	3365	oyacılık	3411	önderlik
3320	onluk	3366	oyalayıcılık	3412	önemsemezlik
3321	onunculuk	3367	oyculuk	3413	önemsizlik
3322	onurluk	3368	oydaşlık	3414	önleyicilik
3323	onursuzluk	3369	oymacılık	3415	önlük
3324	operatörlük	3370	oynaklık	3416	önlüklük
3325	optikçilik	3371	oynaşlık	3417	önsellik
3326	orakçılık	3372	oyunbazlık	3418	örenlik
3327	oralılık	3373	oyunbozanlık	3419	örgütçülük
3328	oramirallik	3374	oyuncakçılık	3420	örgütsüzlük
3329	oransızlık	3375	oyunculuk	3421	örneklik
3330	orantısızlık	3376	oyunluk	3422	örücülük
3331	ordubozanlık	3377	ozalitçilik	3423	ötücülük
3332	organlık	3378	ozanlık	3424	ötümlülük
3333	orgculuk	3379	ozansılık	3425	ötümsüzlük
3334	orgenerallik	3380	ödleklik	3426	övgücülük
3335	orjinallik	3381	ödünsüzlük	3427	övücülük
3336	ormancılık	3382	öfkesizlik	3428	övündürücülük
3337	ormanlık	3383	öğrencelik	3429	övüngenlik
3338	orospuluk	3384	öğrencilik	3430	öykücülük
3339	orostopolluk	3385	öğreticilik	3431	öykünmecilik
3340	ortakçılık	3386	öğretmenlik	3432	özdekçilik
3341	ortaklaşıcılık	3387	öğürlük	3433	özdenlik
3342	ortaklık	3388	öğütçülük	3434	özdeşlik
3343	ortakyaşarlık	3389	ökellik	3435	özellik
3344	ortalık	3390	öksüzlük	3436	özengenlik
3345	ortodoksluk	3391	öküzlük	3437	özenticilik
3346	osmanlıcıcılık	3392	ölçeksizlik	3438	özerklik
3347	osmanlıcılık	3393	ölçücülük	3439	özgecılık
3348	osmanlılık	3394	ölçülülük	3440	özgüllük
3349	otacılık	3395	ölçüsüzlük	3441	özgülük
3350	otelcilik	3396	ölçütsüzlük	3442	özgünlük
3351	otlakçılık	3397	öldürücülük	3443	özgürlük
3352	otluk	3398	ölgünlük	3444	özgürlükçülük
3353	otobüsçülük	3399	ölmüşlük	3445	özleştirmecilik
3354	otomatiklik	3400	ölülük	3446	özlük
3355	otomobilcilik	3401	ölümlük	3447	öznelcilik
3356	otoparkçılık	3402	ölümlük dirilik	3448	öznelik
3357	otostopçuluk	3403	ölümlülük	3449	özseverlik
3358	oturaklılık	3404	ölümsüzlük	3450	pabuççuluk

3451	pabuçluk	3497	pastanecilik	3543	peynircilik
3452	paçacılık	3498	pastırmacılık	3544	pevezenklik
3453	paçalık	3499	pastırmalık	3545	pirnallik
3454	paçavracılık	3500	paşalık	3546	pısırlıklık
3455	pağışahlık	3501	patatesçilik	3547	piçlik
3456	pahacılık	3502	patavatsızlık	3548	pidencilik
3457	pahalılık	3503	patriklik	3549	pikajcılık
3458	paklık	3504	patronculuk	3550	pikoculuk
3459	palalık	3505	patronluk	3551	pilavlık
3460	palavracılık	3506	pavyonculuk	3552	pilotluk
3461	palmiyelik	3507	payandalık	3553	pimpiriklik
3462	paltoluk	3508	payansızlık	3554	pintilik
3463	palyaçoluk	3509	paydaşlık	3555	pirzolalık
3464	pamukçuluk	3510	paylaşımıcılık	3556	pisboğazlık
3465	panayırıcılık	3511	paytaklık	3557	piskoposluk
3466	panarcılık	3512	pazarcılık	3558	pislik
3467	panislamcılık	3513	pazarlamacılık	3559	pişiricilik
3468	pansiyonculuk	3514	pazarlık	3560	pişirimlik
3469	pansumancılık	3515	pederlik	3561	pişkinlik
3470	pantolonculuk	3516	pederşahilik	3562	pişmaniyecilik
3471	pantuflicılık	3517	pedikürçülük	3563	pişmanlık
3472	papağanlık	3518	pehlivanlık	3564	piyangoculuk
3473	papalık	3519	pejmürdelik	3565	piyanoculuk
3474	papazlık	3520	peklik	3566	piyasacılık
3475	papelcilik	3521	pekmezçilik	3567	piyazcılık
3476	paracılık	3522	pekmezlik	3568	pizzacılık
3477	paralellik	3523	pelteklik	3569	plakacılık
3478	paralık	3524	pembelik	3570	plakçılık
3479	parasızlık	3525	pepelik	3571	plancılık
3480	paraşütçülük	3526	pepemelik	3572	planlamacılık
3481	parçacılık	3527	perakendecilik	3573	planörcülük
3482	parçalayıcılık	3528	perdahçılık	3574	plansızlık
3483	parkçılık	3529	perdecilik	3575	planyacılık
3484	parkecilik	3530	perdelik	3576	plastikçilik
3485	parlaklık	3531	perdesizlik	3577	platonculuk
3486	parmaklık	3532	perhizkârlık	3578	poğaçacılık
3487	particilik	3533	perişanlık	3579	pokercilik
3488	patililik	3534	perukçuluk	3580	polemikçilik
3489	partisizlik	3535	pervasızlık	3581	polislik
3490	partizanlık	3536	pespayelik	3582	politikacılık
3491	pasaklılık	3537	peşkircilik	3583	popçuluk
3492	pasiflik	3538	peştamalcılık	3584	popülerlik
3493	paskallık	3539	peştamallık	3585	porselencilik
3494	pasallık	3540	petrolçülük	3586	portakallık
3495	paspaşçılık	3541	peygamberlik	3587	portörlük
3496	pastacılık	3542	peyklik	3588	portrecilik

3589	postacılık	3635	rakipsizlik	3681	romantiklik
3590	pozitiflik	3636	rallicilik	3682	rostoluk
3591	pösüklük	3637	ramazaniyelik	3683	röntgencilik
3592	pragmacılık	3638	ramazanlık	3684	röportajcılık
3593	pratiklik	3639	randevuculuk	3685	rufailik
3594	preseslik	3640	rantçılık	3686	ruhbanlık
3595	prenslik	3641	rantiyecilik	3687	ruhiyatçılık
3596	presbiteryenlik	3642	raportörlük	3688	ruhluluk
3597	presbitlik	3643	raspacılık	3689	ruhsuzluk
3598	presçilik	3644	raşitlik	3690	rumluk
3599	problemsizlik	3645	reçelcilik	3691	rusluk
3600	prodüktörlük	3646	reçellik	3692	rutubetsizlik
3601	profesörlük	3647	redaktörlük	3693	rüküşlük
3602	profesyonellik	3648	refakatçilik	3694	rüsvalık
3603	programcılık	3649	reformculuk	3695	rüşvetçilik
3604	programsızlık	3650	rehberlik	3696	rüzgârlık
3605	projecilik	3651	rehbersizlik	3697	saatçilik
3606	propagandacılık	3652	reislik	3698	saatlik
3607	proteinsizlik	3653	rejisörlük	3699	sabahçılık
3608	protestanlık	3654	rekabetçilik	3700	sabahlık
3609	protezçilik	3655	reklamcılık	3701	sabıkasızlık
3610	puanlık	3656	rekortmenlik	3702	sabırsızlık
3611	puğralık	3657	rektörlük	3703	sabitlik
3612	pulculuk	3658	remilcilik	3704	sabotajcılık
3613	pulluk	3659	rencidelik	3705	sabunculuk
3614	puluçluk	3660	reñçperlik	3706	sabunluk
3615	puştluk	3661	renklilik	3707	saçmacılık
3616	putperestlik	3662	renksizlik	3708	saçmalık
3617	püritenlik	3663	renktaşlık	3709	saçsızlık
3618	pürüzsüzlük	3664	repoculuk	3710	sadakatlilik
3619	püsürüklük	3665	resimcilik	3711	sadakatsizlik
3620	pütürsüzlük	3666	resimlik	3712	sadelik
3621	rabıtasızlık	3667	resmîlik	3713	sadiklik
3622	radarcılık	3668	ressamlık	3714	sadistlik
3623	radyatörcülük	3669	revanicilik	3715	sadrazamlık
3624	radyoaktiflik	3670	revizyonculuk	3716	saflık
3625	radyoculuk	3671	rezillik	3717	safsatacılık
3626	rafızilik	3672	riayetsizlik	3718	saguculuk
3627	rağbetsizlik	3673	ricacılık	3719	sağcılık
3628	rahatlık	3674	rintlik	3720	sağdıçlık
3629	rahatsızlık	3675	ritimsizlik	3721	sağimlık
3630	rahibelik	3676	riyakârlık	3722	sağrılık
3631	rahiplik	3677	robotluk	3723	sağlamcılık
3632	rahmetlik	3678	rodeoculuk	3724	sağlamlık
3633	rakıcılık	3679	rolcülük	3725	sağlayıcılık
3634	rakiplik	3680	romancılık	3726	sağlık

3727	sağlıksızlık	3773	sanatkârlık	3819	saygınlık
3728	sahaflık	3774	sanatseverlik	3820	saygısızlık
3729	sahanlık	3775	sanayicilik	3821	sayıcılık
3730	sahihlik	3776	sandalcılık	3822	sayısızlık
3731	sahiplik	3777	sandalyecilik	3823	saymamazlık
3732	sahipsizlik	3778	sandıkçılık	3824	saymanlık
3733	sahleplik	3779	sangılık	3825	saymazlık
3734	sahtecilik	3780	sanıklık	3826	sayrılık
3735	sahtekârlık	3781	saniyelik	3827	sazcılık
3736	sahtelik	3782	sansürcülük	3828	sazendelik
3737	sahtiyancılık	3783	santimetrelık	3829	sazlık
3738	sahurluk	3784	sapaklık	3830	sebatsızlık
3739	sakalık	3785	sapıklık	3831	sebzeçılık
3740	sakallılık	3786	sapkınlık	3832	sebzelik
3741	sakalsızlık	3787	saptırcılık	3833	seçicilik
3742	sakarlık	3788	saraçlık	3834	seçilmişlik
3743	sakatatçılık	3789	sabanlık	3835	seçimlik
3744	sakatlık	3790	sarhoşluk	3836	seçkincilik
3745	sakınganlık	3791	sarıcalık	3837	seçkinlik
3746	sakızcılık	3792	sarıcılık	3838	seçmecilik
3747	sakinlik	3793	sarılık	3839	seçmenlik
3748	saklıksak	3794	sarışınlık	3840	sedalılık
3749	saksafonculuk	3795	sarkıklık	3841	sedefçılık
3750	saksılık	3796	sarkıntılık	3842	sedyelik
3751	salahiyetsizlik	3797	sarplık	3843	seferberlik
3752	salaklık	3798	sarraflık	3844	seferlik
3753	salamuracılık	3799	sarsaklık	3845	sefirlik
3754	salamuralık	3800	sarsıcılık	3846	sekincilik
3755	salatalık	3801	satanistlik	3847	sekizincilik
3756	salcılık	3802	sathilik	3848	sekizlik
3757	salçalık	3803	satıcılık	3849	sekreterlik
3758	saldırganlık	3804	satılık	3850	seksenlik
3759	saldırcılık	3805	satımlık	3851	selamlık
3760	saldırmazlık	3806	satranççılık	3852	seleklik
3761	salepçılık	3807	savaşçılık	3853	selimlik
3762	saleplik	3808	savcılık	3854	semercilik
3763	sallapatılık	3809	savmacılık	3855	semizlik
3764	salmalık	3810	savrukluık	3856	senaryoculuk
3765	salozluk	3811	savunmalık	3857	senatörlük
3766	saltanatçılık	3812	savunmasızlık	3858	sendikacılık
3767	saltçılık	3813	savunuculuk	3859	sendikalılık
3768	samanlık	3814	savurganlık	3860	sendikasızlık
3769	sambacılık	3815	sayacılık	3861	senelik
3770	samimilik	3816	saydamlık	3862	senyörlük
3771	samimiyetsizlik	3817	saydamsızlık	3863	sepetçılık
3772	sanatçılık	3818	sayfalık	3864	sepetlik

3865	sepicilik	3911	sıklık	3957	sipahilik
3866	seracılık	3912	sıkılmazlık	3958	siperlik
3867	seramikçilik	3913	sıkıntısızlık	3959	sirkecilik
3868	seraskerlik	3914	sıkışıklık	3960	sirkelik
3869	serbestlik	3915	sıkkınlık	3961	sistemicilik
3870	sergerdelik	3916	sıklık	3962	sistemsizlik
3871	sergicilik	3917	sıkmalık	3963	sivillik
3872	sergilik	3918	sımkçılık	3964	sivrilik
3873	serinlik	3919	sınırdışlık	3965	siyahlık
3874	serkeşlik	3920	sınırsızlık	3966	siyasetçilik
3875	sermayecilik	3921	sıradanlık	3967	slavlık
3876	sermayesizlik	3922	sırdışlık	3968	slogancılık
3877	sermestlik	3923	sırtkanlık	3969	snopluk
3878	sersemlik	3924	sırnaşıklık	3970	sobacılık
3879	serserilik	3925	sırplık	3971	sofilik
3880	sertlik	3926	sırtçılık	3972	sofistlik
3881	serüvencilik	3927	sırtlık	3973	sofralık
3882	servilik	3928	sıskalık	3974	softalık
3883	servisçilik	3929	sıtmalık	3975	sofuluk
3884	seslik	3930	sıvacılık	3976	soğancılık
3885	seslilik	3931	sidiklik	3977	soğukluk
3886	sessizlik	3932	siftinlik	3978	soğurganlık
3887	sesteşlik	3933	sigaralık	3979	sokulganlık
3888	sevecenlik	3934	sigarasızlık	3980	solaklık
3889	severlik	3935	sigortacılık	3981	solculuk
3890	sevgisizlik	3936	sigortalılık	3982	solgunluk
3891	sevicilik	3937	sigortasızlık	3983	solistlik
3892	sevimsizlik	3938	sihirbazlık	3984	solluk
3893	sevimsizlik	3939	silahçılık	3985	solmazlık
3894	seviyesizlik	3940	silahlık	3986	solukluk
3895	seyircilik	3941	silahsızlık	3987	soluksuzluk
3896	seyirlik	3942	silahşorluk	3988	somurtkanlık
3897	seyislik	3943	silicilik	3989	somutluk
3898	seyranlık	3944	siliklik	3990	sondajcılık
3899	seyreklik	3945	sililik	3991	sondalamacılık
3900	seyretiliklik	3946	silisizlik	3992	sonrasızlık
3901	sezgicilik	3947	simetrisizlik	3993	sonsuzluk
3902	sezonluk	3948	simgecilik	3994	sonuçsuzluk
3903	sıcaklık	3949	simitçilik	3995	sorumluluk
3904	sıçırganlık	3950	simsarlık	3996	sorumsuzluk
3905	sıfırcılık	3951	sineklik	3997	sorunsuzluk
3906	sığınmacılık	3952	sinemacılık	3998	soruşturmacılık
3907	sığırcılık	3953	sinemaseverlik	3999	sosluk
3908	sıgılık	3954	sinirlilik	4000	soydaşlık
3909	sıkıcılık	3955	sinlik	4001	soygunculuk
3910	sıkılğanlık	3956	sinsilik	4002	soyluluk

4003	soysuzluk	4049	suratlılık	4095	şahsiyetsizlik
4004	soytarılık	4050	suratsızlık	4096	şairanelik
4005	soyuculuk	4051	susaklık	4097	şairlik
4006	soyutçuluk	4052	suskunluk	4098	şakacılık
4007	soyutluk	4053	susmalık	4099	şakilik
4008	söğüşlük	4054	susuzluk	4100	şaklabanlık
4009	söğütlük	4055	suyukçuluk	4101	şakraklık
4010	sömürgecilik	4056	süflilik	4102	şakşakçılık
4011	sömürgenlik	4057	sükûtilik	4103	şamanlık
4012	sömürücülük	4058	sülünlük	4104	şamatacılık
4013	sönüklük	4059	sümsüklük	4105	şamdancılık
4014	sörfçülük	4060	sünepelik	4106	şampiyonluk
4015	söylevcilik	4061	süngercilik	4107	şanslılık
4016	sözcülük	4062	sünnetçilik	4108	şansöyelik
4017	sözlendiricilik	4063	sünntelik	4109	şanssızlık
4018	sözlük	4064	sünnetsizlik	4110	şantajcılık
4019	sözlükçülük	4065	sünnilik	4111	şapçılık
4020	spermasızlık	4066	süpermarketçilik	4112	şapkacılık
4021	spikerlik	4067	süprüntülük	4113	şapkalık
4022	sponsorluk	4068	süpürgecilik	4114	şapşallık
4023	sporculuk	4069	süpürgelik	4115	şarapçılık
4024	sporseverlik	4070	sürekliplik	4116	şarkçılık
4025	sportmenlik	4071	süreksizlik	4117	şarkıcılık
4026	stajyerlik	4072	sürerlik	4118	şarkiyatçılık
4027	standartlık	4073	süresizlik	4119	şarklılık
4028	standartsızlık	4074	sürmelik	4120	şarlatanlık
4029	statükoculuk	4075	sürtüklük	4121	şartsızlık
4030	stoacılık	4076	sürücülük	4122	şaşılık
4031	stokçuluk	4077	sürükleyicilik	4123	şaşkınlık
4032	stressizlik	4078	sürümsüzlük	4124	şaşlık
4033	striptizcilik	4079	süslemecilik	4125	şaşmazlık
4034	subaylık	4080	süssüzlük	4126	şebeklik
4035	sucukçuluk	4081	sütanalık	4127	şefaathçilik
4036	suculuk	4082	sütannelik	4128	şeffaflık
4037	suçluluk	4083	sütçülük	4129	şefkatlilik
4038	suçsuzluk	4084	sütlük	4130	şefkatsizlik
4039	süflörlük	4085	sütsüzlük	4131	şeflik
4040	suikastçılık	4086	sütyencilik	4132	şehbenderlik
4041	sulaklık	4087	süvarilik	4133	şehircilik
4042	sulhçuluk	4088	süzgünlük	4134	şehirlilik
4043	sulhseverlik	4089	şabanlık	4135	şehitlik
4044	sultanlık	4090	şablonculuk	4136	şehzadelik
4045	suluk	4091	şafilik	4137	şekercilik
4046	sululuk	4092	şahitlik	4138	şekerlemecilik
4047	sunilik	4093	şahlık	4139	şekerlik
4048	sunuculuk	4094	şahsiyetlilik	4140	şekilcilik

4141	şekildaşlık	4187	şuursuzluk	4233	tanısızlık
4142	şekilsizlik	4188	şüphecilik	4234	tanışıklık
4143	şemsiyecilik	4189	tabakçılık	4235	tanıtıcılık
4144	şemsiyelik	4190	tabaklık	4236	tanıtmacılık
4145	şenlik	4191	tabanlık	4237	tanıtmalık
4146	şerbetçilik	4192	tabansızlık	4238	tankçılık
4147	şerbetlik	4193	tabelacılık	4239	tankercilik
4148	şerefllik	4194	tabiatsızlık	4240	tannanlık
4149	şerefsizlik	4195	tabiatüstücülük	4241	tanrıçılık
4150	şeriatçılık	4196	tabiilik	4242	tanrılık
4151	şeriklik	4197	tabiiyetsizlik	4243	tanrısalık
4152	şerirlik	4198	tabilik	4244	tanrısızlık
4153	şeritçilik	4199	tabiplik	4245	tanrıtanımazlık
4154	şevksizlik	4200	tablacılık	4246	tantanacılık
4155	şeyhlik	4201	tabutluk	4247	taoculuk
4156	şeyhülislamlık	4202	tacizlik	4248	tapıncakçılık
4157	şeytanlık	4203	tadımlık	4249	tarafgirlik
4158	şıklık	4204	tahammülsüzlük	4250	tarafllık
4159	şımarıklık	4205	tahmincilik	4251	tarafsızlık
4160	şıpsevdilik	4206	tahrikçilik	4252	tarafıtarlık
4161	şıracılık	4207	tahsildarlık	4253	tarakçılık
4162	şıralık	4208	tahtacılık	4254	tarhanalık
4163	şifrecilik	4209	takacılık	4255	tarımcılık
4164	şiiilik	4210	takatsizlik	4256	tarihçilik
4165	şikayetçilik	4211	takdimcilik	4257	tarikatchilik
4166	şilepçilik	4212	takılganlık	4258	tartışmacılık
4167	şimdilik	4213	takipçilik	4259	tasarımcılık
4168	şimşirlik	4214	takipsizlik	4260	tasarrufçuluk
4169	şintoculuk	4215	taklitçilik	4261	tasasızlık
4170	şıpsakçılık	4216	takmamazlık	4262	tasfiyecilik
4171	şirinlik	4217	takmazlık	4263	tasvirçilik
4172	şirretlik	4218	taksicilik	4264	taşçılık
4173	şistlik	4219	takunyacılık	4265	taşeronluk
4174	şişelik	4220	talancılık	4266	taşımıcılık
4175	şişkinlik	4221	talazlık	4267	taşımılık
4176	şişkoluk	4222	talebelik	4268	taşiyıcılık
4177	şişlik	4223	talihsizlik	4269	taşkınlık
4178	şişmanlık	4224	tamahkârlık	4270	taşlamıcılık
4179	şivesizlik	4225	tamamlayıcılık	4271	taşlık
4180	şoförlük	4226	tamircilik	4272	tatlıcılık
4181	şoparlık	4227	tamlık	4273	tatlılık
4182	şoroluluk	4228	tanıklık	4274	tatminsizlik
4183	şovenlik	4229	tanımazmazlık	4275	tatsızlık
4184	şövalyelik	4230	tanımazlık	4276	tavalık
4185	şuhluk	4231	tanımlık	4277	tavcılık
4186	şuurluluk	4232	tanınmışlık	4278	tavizcilik

4279	tavşancılık	4325	tenekecilik	4371	ticanilik
4280	tavşanlık	4326	teneşirlik	4372	tikellik
4281	tavukçuluk	4327	tenhalık	4373	tiksindiricilik
4282	tayalık	4328	tenkitçilik	4374	tilkilik
4283	taylorculuk	4329	tepelik	4375	tilmizlik
4284	tayyarecilik	4330	tepinlik	4376	tinselcilik
4285	tazelik	4331	tepkisizlik	4377	tiryakilik
4286	tecrübelilik	4332	terbiyelilik	4378	titizlik
4287	tecrübesizlik	4333	terbiyesizlik	4379	titreklik
4288	tedarikçilik	4334	tecümanlık	4380	tiyatroculuk
4289	tedbirlilik	4335	terlik	4381	tohumculuk
4290	tedbirsizlik	4336	terlikçilik	4382	tohumluk
4291	tedhişçilik	4337	terörcülük	4383	tokatçılık
4292	tedhişsizlik	4338	tersinirlik	4384	tokluk
4293	tedirginlik	4339	terslik	4385	toleranssızlık
4294	tefecilik	4340	tertipçilik	4386	tombalacılık
4295	teğmenlik	4341	tertiplilik	4387	tombulluk
4296	tehlikesizlik	4342	tertipsizlik	4388	tonilatoluk
4297	tekaütlik	4343	terzilik	4389	tonluk
4298	tekçilik	4344	teslimiyetçilik	4390	topallık
4299	tekdüzelik	4345	tespihçilik	4391	topçuluk
4300	tekelcilik	4346	testicilik	4392	topluluk
4301	tekerlekçilik	4347	testilik	4393	toplumculuk
4302	tekfurluk	4348	tesviyecilik	4394	toptancılık
4303	tekillik	4349	teşircilik	4395	tornacılık
4304	teklifsizlik	4350	teşkilatçılık	4396	torpilcilik
4305	teklik	4351	teşkilatsızlık	4397	tostçuluk
4306	teknecilik	4352	teşrifatçılık	4398	totemcilik
4307	teknokratçılık	4353	teşvikçilik	4399	toyluk
4308	tekstilcilik	4354	tetikçilik	4400	tozluk
4309	telaşlılık	4355	tetiklik	4401	törecilik
4310	telaşsızlık	4356	tezgâhçılık	4402	törelcilik
4311	telefonculuk	4357	tezgâhtarlık	4403	törellik
4312	teleksçilik	4358	tezhipçilik	4404	töresizlik
4313	televizyonculuk	4359	tezkerecilik	4405	tözcülük
4314	telgrafçılık	4360	tezlik	4406	traktörcülük
4315	tellaklık	4361	tiğlik	4407	trampetçilik
4316	tellallık	4362	tıkanıklık	4408	trikotajcılık
4317	telsizcilik	4363	tıkışıklık	4409	trilyonerlik
4318	tembellik	4364	tıkızlık	4410	trilyonluk
4319	temelsizlik	4365	tıknazlık	4411	Troçkicilik
4320	temizleyicilik	4366	tırmanıcılık	4412	trompetçilik
4321	temizlik	4367	tırnakçılık	4413	tufeylilik
4322	temkinsizlik	4368	tırnaklık	4414	tuğamirallik
4323	temposuzluk	4369	tırpancılık	4415	tuğbaylık
4324	temsilcilik	4370	tırtıkçılık	4416	tuğgenerallik

4417	tuğlacılık	4463	tüplük	4509	uyarıcılık
4418	tuğrakeşlik	4464	türdeşlik	4510	uyarlık
4419	tuhafiyecilik	4465	Türkçecilik	4511	uyduluk
4420	tuhafılık	4466	Türkçülük	4512	uydurmacılık
4421	tuluatçılık	4467	Türklük	4513	uydurukçuluk
4422	tulumbacılık	4468	türkücülük	4514	uygarlık
4423	Turancılık	4469	türümcülük	4515	uygulanabilirlik
4424	turbalık	4470	tütsülük	4516	uygulayıcılık
4425	turfandacılık	4471	tütüncülük	4517	uygulayımıcılık
4426	turfandalık	4472	tütünlük	4518	uygunluk
4427	turizmcilik	4473	ucuzculuk	4519	uygunsuzluk
4428	tuşuculuk	4474	ucuzluk	4520	uykuculuk
4429	tuşuluk	4475	uçarılık	4521	uykuluk
4430	tutamlık	4476	uçkurluk	4522	uykusuzluk
4431	tutarlık	4477	uçuculuk	4523	uymacalık
4432	tutarlılık	4478	uçukluk	4524	uymazlık
4433	tutarsızlık	4479	ufaklık	4525	uyrukluk
4434	tutkalcılık	4480	uğruluk	4526	uyruksuzluk
4435	tutkunluk	4481	uğurluk	4527	uysallık
4436	tutmalık	4482	uğursuzluk	4528	uyumluluk
4437	tutsaklık	4483	ukalalık	4529	uyumsuzluk
4438	tutturmalık	4484	ulemalık	4530	uyurgezerlik
4439	tutuculuk	4485	ululuk	4531	uyuşmazlık
4440	tutukluk	4486	ulusallık	4532	uyuşturuculuk
4441	tutukluluk	4487	ulusçuluk	4533	uyuşukluk
4442	tutuksuzluk	4488	uluslararasılık	4534	uyuşurluk
4443	tutulmazlık	4489	ulusseverlik	4535	uyutuculuk
4444	tutulmuşluk	4490	umarsızlık	4536	uyuzluk
4445	tutulmülük	4491	umursamazlık	4537	uzaklık
4446	tutumsuzluk	4492	umutsuzluk	4538	uzaycılık
4447	tuvaletçilik	4493	unculuk	4539	uzlaşıcılık
4448	tuzakçılık	4494	unluk	4540	uzlaşmacılık
4449	tuzculuk	4495	unutkanlık	4541	uzlaşmazlık
4450	tuzluk	4496	urgancılık	4542	uzlaştırıcılık
4451	tuzluluk	4497	usançlık	4543	uzluk
4452	tuzsuzluk	4498	uşçuluk	4544	uzmanlık
4453	tüccarlık	4499	usluluk	4545	uzunluk
4454	tüfekçilik	4500	ussallık	4546	ücretlilik
4455	tüfeklik	4501	ustalık	4547	üçkağıtçılık
4456	tükenmezlik	4502	usulsüzlük	4548	üçlük
4457	tükenmişlik	4503	uşakçılık	4549	üçüncülük
4458	tüketicilik	4504	utangaçlık	4550	üfürükçülük
4459	tülbentçilik	4505	utanmazlık	4551	ülkesellik
4460	tümamirallik	4506	uyaksızlık	4552	ülküçülük
4461	tümgenerallik	4507	uyamklık	4553	ülküdaşlık
4462	tüpçülük	4508	uyarcılık	4554	ümitsizlik

4555	ümmeçilik	4601	vasıtasızlık	4647	vuzuhsuzluk
4556	ümmilik	4602	vasilik	4648	yabancılık
4557	ündeşlik	4603	vatandaşlık	4649	yabancılık
4558	üreticilik	4604	vatanperverlik	4650	yabanılık
4559	üretimlik	4605	vatanseverlik	4651	yabanilik
4560	üretkenlik	4606	vatansızlık	4652	yabanlık
4561	ürkeklik	4607	vatlık	4653	yabansılık
4562	ürkütücülük	4608	vaybabamcılık	4654	yağcılık
4563	ürünsüzlük	4609	vayvaycılık	4655	yağdanlık
4564	üslupçuluk	4610	vazifesizlik	4656	yağılık
4565	üslupsuzluk	4611	vefakârlık	4657	yağışsızlık
4566	üstatlık	4612	vefasızlık	4658	yağlık
4567	üstçavuşluk	4613	vejetaryenlik	4659	yağlılık
4568	üstecilik	4614	vekilharçlık	4660	yağmacılık
4569	üsteğmenlik	4615	vekillik	4661	yağmurluk
4570	üstelik	4616	veliahtlık	4662	yağmursuzluk
4571	üstencilik	4617	velilik	4663	yağsızlık
4572	üstlük	4618	veresiyecilik	4664	yahşilik
4573	üstünlük	4619	vergilik	4665	yahudilik
4574	üşengeçlik	4620	vericilik	4666	yakalık
4575	üşengenlik	4621	verimlilik	4667	yakıcılık
4576	ütopyacılık	4622	verimsizlik	4668	yakınlık
4577	ütücülük	4623	vesikacılık	4669	yakınsaklık
4578	üyelik	4624	vesikalık	4670	yakışıklılık
4579	üzerlik	4625	vestiyerilik	4671	yakışksızlık
4580	üzgünlük	4626	veterinerlik	4672	yakmalık
4581	üzlük	4627	vezirlik	4673	yalakalık
4582	üzümcülük	4628	veznecilik	4674	yalancılık
4583	vahşilik	4629	veznedarlık	4675	yalayıcılık
4584	vaizlik	4630	vıcıklık	4676	yaldızcılık
4585	vakanüvislik	4631	vırvırcılık	4677	yalınlık
4586	vakitsizlik	4632	vicdansızlık	4678	yalıtkanlık
4587	validelik	4633	videoculuk	4679	yalnızcılık
4588	valilik	4634	viranelik	4680	yalnızlık
4589	vandallık	4635	viranlık	4681	yalpaklık
4590	vapurculuk	4636	virtüözlük	4682	yaltakçılık
4591	varışlılık	4637	vitaminsizlik	4683	yaltaklık
4592	varlık	4638	vitricilik	4684	yalvaçlık
4593	varlıklılık	4639	voleybolculuk	4685	yamacılık
4594	varoluşçuluk	4640	voyvodalık	4686	yamaklık
4595	varsılık	4641	vukufsuzluk	4687	yamalık
4596	varyemezlik	4642	vurdumduymazlık	4688	yampirilik
4597	varyetecilik	4643	vurgunculuk	4689	yamukluk
4598	vasıflılık	4644	vurgunluk	4690	yamyamlık
4599	vasıfsızlık	4645	vuruculuk	4691	yanaşıklık
4600	vasıtalık	4646	vuruşkanlık	4692	yanaşlık

4693	yandaşlık	4739	yassılık	4785	yemenicilik
4694	yanıklık	4740	yaşanmışlık	4786	yemişçilik
4695	yanıltıcılık	4741	yaşarlık	4787	yemişlik
4696	yanıtsızlık	4742	yaşatlık	4788	yemlik
4697	yankesecilik	4743	yaşlık	4789	yengelik
4698	yanlık	4744	yaşlılık	4790	yenicilik
4699	yanlılık	4745	yataklık	4791	yeniçerilik
4700	yanlışlık	4746	yatçılık	4792	yenilik
4701	yansızlık	4747	yatırımcılık	4793	yenilikçilik
4702	yanşaklık	4748	yatıştırıcılık	4794	yenilmezlik
4703	yantutmazlık	4749	yatkınlık	4795	yerencilik
4704	yapakçılık	4750	yatmalık	4796	yerindelik
4705	yapaylık	4751	yavanlık	4797	yerleşiklik
4706	yapıcılık	4752	yavaşlık	4798	yersizlik
4707	yapımcılık	4753	yaverlik	4799	yeşillik
4708	yapıntıcılık	4754	yavuzluk	4800	yeteneklilik
4709	yapısalıcılık	4755	yayalık	4801	yeteneksizlik
4710	yapısallık	4756	yaygaracılık	4802	yeterlik
4711	yapışıklık	4757	yaygınlık	4803	yeterlilik
4712	yapışkanlık	4758	yayılmıcılık	4804	yetersizlik
4713	yapsatçılık	4759	yayılmacılık	4805	yetimlik
4714	yaradancılık	4760	yayımcılık	4806	yetingenlik
4715	yaramazlık	4761	yayıncılık	4807	yetişkinlik
4716	yararcılık	4762	yaylacılık	4808	yetişmişlik
4717	yararlık	4763	yaymacılık	4809	yetiştiricilik
4718	yararsızlık	4764	yayvanlık	4810	yetkinlik
4719	yaratıcılık	4765	yazarlık	4811	yetkisizlik
4720	yarbaylık	4766	yazgıcılık	4812	yetmişlik
4721	yardağçılık	4767	yazıcılık	4813	yevmiyecilik
4722	yardımcılık	4768	yazıncılık	4814	Yezidilik
4723	yardımseverlik	4769	yazlık	4815	yezitlik
4724	yârenlik	4770	yazlıkçılık	4816	yıkıcılık
4725	yargıcılık	4771	yazmacılık	4817	yıkımcılık
4726	yargıçlık	4772	yazmanlık	4818	yıkkınlık
4727	yarıcılık	4773	yedekçilik	4819	yıldırımılık
4728	yarıklık	4774	yedeklik	4820	yılgınlık
4729	yarımlık	4775	yedilik	4821	yılışıklık
4730	yarışçılık	4776	yedincilik	4822	yılışkanlık
4731	yarışlık	4777	yeğinlik	4823	yılıkılık
4732	yarışmacılık	4778	yeğlik	4824	yıllık
4733	yarlık	4779	yeğnilik	4825	yılmazlık
4734	yârlik	4780	yeknesaklık	4826	yıpraticılık
4735	yarmalık	4781	yelkencilik	4827	yırtıcılık
4736	yasakçılık	4782	yemcilik	4828	yırtıklık
4737	yasaklayıcılık	4783	yemekçilik	4829	yırtılmışlık
4738	yasasızlık	4784	yemeklik	4830	yırtımcılık

4831	yıvışıklık	4872	yumuşaticılık	4913	zariflik
4832	yiğitlik	4873	yumuşatmalık	4914	zavallılık
4833	yirmilik	4874	yurtluk	4915	zayıflık
4834	yirmişerlik	4875	yurtseverlik	4916	zebunküşlük
4835	yitiklik	4876	yurtsuzluk	4917	zebunluk
4836	yiycilik	4877	yurtaşlık	4918	zehirlilik
4837	yobazlık	4878	yuvarlaklık	4919	zekâhlık
4838	yoğunluk	4879	yücelik	4920	zekâsızlık
4839	yoğurtçuluk	4880	yüklenicilik	4921	zeminlik
4840	yokçuluk	4881	yüklük	4922	zendostluk
4841	yokluk	4882	yüklülük	4923	zenginlik
4842	yoksulluk	4883	yükseklik	4924	zennelik
4843	yoksunluk	4884	yükümlülük	4925	zerdüştçülük
4844	yoksuzluk	4885	yüreklilik	4926	zerzevatçılık
4845	yolculuk	4886	yüreksizlik	4927	zevcelik
4846	yoldaşlık	4887	yürüklük	4928	zevksizlik
4847	yolluk	4888	yürürlük	4929	zevzeklik
4848	yolsuzluk	4889	yürütücülük	4930	zeyreklik
4849	yomsuzluk	4890	yüzbaşılık	4931	zeytincilik
4850	yoncalık	4891	yüzbeşlik	4932	zeytinlik
4851	yontuculuk	4892	yüzdelik	4933	zındıklık
4852	yorgancılık	4893	yüzerlik	4934	zıpırlık
4853	yorgunluk	4894	yüzlük	4935	zıpkıncılık
4854	yorumculuk	4895	yüzlülük	4936	zırtapozluk
4855	yosmalık	4896	yüzsüzlük	4937	zıtlık
4856	yozluk	4897	yüzücülük	4938	zibidilik
4857	yöndeşlik	4898	yüzyıllık	4939	zilyetlik
4858	yöneticilik	4899	zabitlik	4940	zindelik
4859	yönetmelik	4900	zadegânlık	4941	ziraatçılık
4860	yönetmenlik	4901	zağarlık	4942	zirzopluk
4861	yönsüzlük	4902	zağcılık	4943	ziyankârlık
4862	yöntemlilik	4903	zahitlik	4944	ziyaretçilik
4863	yöntemsizlik	4904	zalimlik	4945	zorbalık
4864	yöresellik	4905	zamandaşlık	4946	zorlayıcılık
4865	yudumluk	4906	zamansızlık	4947	zorluk
4866	yufkacılık	4907	zamparalık	4948	zorunluluk
4867	yufkalık	4908	zanaatçılık	4949	zurnacılık
4868	yumruluk	4909	zanaatkârlık	4950	züğürlük
4869	yumurtacılık	4910	zangoçluk	4951	züppelik
4870	yumurtalık	4911	zararsızlık	4952	zürriyetsizlik
4871	yumuşaklık	4912	zarfçılık		

52. +(E/İ)m Eki:

Değişik anlamlı adlar türetir, işlek bir ek değildir. 4 adet sözcükte tespit edilmiştir.

+(E/İ)m Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	görkem	3	ortam
2	kalıtım	4	önem ¹⁶

Kullanım Örnekleri:

“Bir ülkenin tarihsel varlığı, onun sahip olduğu ölçülemez bir değerler kalıtımıdır.”M. C. Anday(TS)

“Şu dehşet ortamının altında koskoca bir yalnızlar dünyası yatıyor.”

A. Ağaoğlu(TS)

“Mustafa Kemal'in hareketine gittikçe daha çok önem vermektedir.”

F. R. Atay (TS)

53. +mEç Eki:

Türkçe Sözlükte bir tek dilmaç sözcüğünde bu ek vardır. Eker(2005:353), bu ekin dilmaç örneğinde olduğu gibi meslek adları yaptığını belirttikten sonra; bu sözcüğün Almandada ve kimi doğu Avrupa dillerinde Türkçe alıntı olarak yaşadığını söylemektedir.

¹⁶ Nişanyan (2002), önem sözcüğünün, “ön” sözcüğünden türediğini söylerken; sığara eklenen -em ekinin işlevinin belirsiz olduğunu belirtmektedir.

“*dilmaç*” sözcüğünün Orta Türkçeden beri kullanıldığını biliyoruz. İlk bakışta Türkçe *til(>til>dil)* kökünden geldiği anlaşılıyor. Ancak bu eke getirilen +mEç eki tartışmaya açıktır. Türkçede bu ekin eylem köklerinden adlar yaptığını biliyoruz. O açıdan *dilmaç*’ın *til(>til>dil)* gibi bir ad kökünden gelmesi düşündürücüdür. Németh, eski bir Türk dilinden kalma alıntı olarak kullanılan Macarca *tolmács* biçiminin geçmişini gözden geçirmiş, *dilmaç (<tilmaç<tlmaç)* biçiminin *dil(<til<tl)*’den geldiğini veri ve gözlemlerle doğrulamıştır. (Eren, 1999:113)

Kullanım Örneği:

“Almanyalı ile anlaşabilmek için bu Maltalıyı dilmaç olarak tutmuşlar.”
M. Ş. Esendal (TS)

54. +mEn Eki:

+mEn eki, önadlardan kişileri niteleyen önadlar türeten bir ektir. Eklendiği ökada “abartma, aşırılık” anlamı katar. (Korkmaz, 2003:58)

Kullanım şıklığı fazla olmayan bir ektir. 21 Adet sözcükte saptanmıştır.

+mEn Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	akman	8	gökmen	15	kösemen
2	ataman	9	karaman	16	küçümen
3	delişmen	10	katman	17	şişman
4	dızman	11	kocaman	18	toraman
5	dikmen	12	kodaman	19	Türkmen
6	egemen	13	koskocaman	20	uzman
7	evcimen	14	kölemen	21	yalman

Kullanım Örnekleri:

“Reçel, evlerde, evcimen hanımların ellerinde kıvamına eren bir bal değil midir?” A. Ş. Hisar (TS)

“O gece mahalleye kocaman kamyonlar geldi.”L. Tekin (TS)

“Şişman odacı sahanlıkta bir daha gözüktü.” E. E. Talu (TS)

“Kuşkusuz hepimiz her alanın uzmanı olamayız.”A. Ağaoğlu (TS)

“İstanbul'dan çıkar padişahın fermanı
Gökte döner mızrağının yalmanı.” Halk türküsü (TS)

“Arabacı yirmi beş yaşlarında delişmen, dili biraz kekeme bir oğlan.”
M. Ş. Esendal (TS)

55. +mEr Eki:

Ad köklerine gelerek adlar yapar. Pek işlek bir ek değildir. 2 adet sözcükte saptanmıştır:

1.katmer 2.kuşmar

Kullanım Örneği:

“Bu katmer katmer manalarla olgunlaşan bakışları ... sessiz bir monolog söyler gibiydi.”A. Ş. Hisar(TS)

56. +(İ)msİ Eki:

“Ulandığı adlara ve önelara benzerlik anlamı katar: kırmızımsı(renk), tatlımsı(meyve)...gibi.”(Kahraman,2005:47)

“Bu bileşik ekin içindeki +sİ eki Eski Türkçede “gibilik, benzerlik” gösteren +sİg ekinin Türkiye Türkçesine uzanmış bir kalıntısıdır. (Korkmaz,2003:59)

Yaptığımız araştırmada bu eki almış *100 adet* sözcük bulunmuştur.

+(İ)msİ Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	altınımsı	23	eflatunumsu	45	karamsı
2	armudumsu	24	ekşimsi	46	karpuzumsu
3	arpamsı	25	elmamsı	47	kavunumsu
4	aslanımsı	26	elmasımsı	48	kayısımsı
5	bademsi	27	erkeğimsi	49	kekremsi
6	bağçemsi	28	eskimsi	50	kırmızımsı
7	bakırımsı	29	esmerimsi	51	kızılımsı
8	baklamsı	30	fasulyemsi	52	kirecimsi
9	balkonumsu	31	fıkramsı	53	kömürümsü
10	beyazımsı	32	filimsi	54	kurşunumsu
11	biberimsi	33	gagamsı	55	kükürdümsü
12	billurumsu	34	gazelimsi	56	külahımsı
13	bitkimsi	35	göğümsü	57	küremsi
14	bordomsu	36	grimsi	58	lahanamımsı
15	boynuzumsu	37	gümüşümsü	59	limonumsu
16	bozumsu	38	hamurumsu	60	marulumsu
17	bulgurumsu	39	hayvanımsı	61	masalımsı
18	cevizimsi	40	hikayemsi	62	mavimsi
19	çiçeğimsi	41	horozumsu	63	mememsi
20	çinkomsu	42	kabuğumsu	64	mermerimsi
21	demirimsi	43	kadınımsı	65	mikamsı
22	destanımsı	44	kahverengimsi	66	mizahımsı

67	morumsu	79	siyahımsı	91	turkuazımsı
68	neftimsi	80	soğanımsı	92	turuncumsu
69	odunumsu	81	susamsı	93	tuzlumsu
70	patatesimsi	82	şairimsi	94	tuzumsu
71	pembemsi	83	şarkımsı	95	yağımsı
72	peynirimsi	84	şeftalimsi	96	yakutumsu
73	platinimsi	85	şeytanımsı	97	yazarımsı
74	resimsi	86	şiirimsi	98	yenimsi
75	romanımsı	87	tarlamsı	99	yeşilimsi
76	rubaimsi	88	tatlımsı	100	zımparamsı
77	sarımsı	89	taşimsı		
78	sedefimsi	90	tilkimsi		

Kullanım Örnekleri:

“Gerçi hiç renk vermiyor fakat içinde tiksintiyle karışık ekşimsi bir duygu...”A. İlhan(TS)

“Kül rengi, morumsu bulut ... kısa sürede ovanın üstünü de kapladı, ortalığı esmerleştirdi.”T. Buğra(TS)

“Sarımsı, pürüzsüz, meyve tazeliğinde teni meydana çıktı.”C. Uçuk (TS)

57. +(İ)mtırak Eki:

Bu ek, Eski Anadolu Türkçesindeki +(İ)mtı veya +(İ)mtık / +(U)mtuk benzetme ekiyle +rEk karşılaştırma ekinin birleşmesinden oluşmuş olmalıdır. +(İ)mtık / +(U)mtuk eki günümüz Türkiye Türkçesinde yoktur ama Türkmen Türkçesinde hala kullanılmaktadır.(Korkmaz,2003:60)

“Özellikle tat ve renk bildiren niteleme önadlarına ulanarak benzerlik anlamı katan önadlar yapar: ekşimtırak(yoğurt),yeşilimtırak(su)...gibi.” (Kahraman,2005:47)

Bu eke örnek olacak 12 adet sözcük tespit edilmiştir.

+(İ)mtırak Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	beyazımtırak	5	kırmızımtırak	9	pembemtırak
2	bordomtırak	6	kızılımtırak	10	sarımtırak
3	ekşimtırak	7	mavimtırak	11	siyahımtırak
4	grimtırak	8	morumtırak	12	turuncumtırak

Kullanım Örnekleri:

“Sarımtırak kirpiklerinin arasından bana bakan gözleri çivit mavisiydi.”

Z. O. Saba(TS)

“Diyarbakır'a yaklaştıkları zaman güneş yükselmiş, ovayı her günkü beyazımtırak duman sarmıştı.” H. E. Adıvar(TS)

58. +(n)cE Eki:

Adlardan belirteç görevli sözcükler türetmektedir. Bu eke örnek olabilecek 20 adet sözcük belirlenmiştir.

+(n)cE Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	aklınca	8	gereğince	15	ömrünce
2	ardınca	9	gönlünce	16	öykünce
3	boyunca	10	karanınca	17	şartınca
4	bunca	11	kavlince	18	şunca
5	çoklarınca	12	kendince	19	uyarınca
6	elverdiğince	13	kendisince	20	yeterince
7	fehvasınca	14	keyfince		

Kullanım Örnekleri:

"Guruba karşı bu son bahçelerde keyfince
Ya şevk içinde harap ol ya aşk içinde gönül."

Y. K. Beyatlı(TS)

"Bizim salaş bütün ömrünce ...kaç defa yıkanmış?" A. Gündüz(TS)

"Bütün kadınlar gibi aklınca ... zevksizlikle suçluyordu." A. Kutlu(TS)

59. +(İ)nci Eki:

“Asıl sayı önadlarına ulanarak sıra bilirden önadlar türetir:birinci(sınıf)...gibi.

Bu ek,sıra bildiren sayıları sormak amacıyla kaç kökünden kaçınıcı kelimesini de oluşturmaktadır.” (Kahraman,2005:46)

Türkçe sözlükte bu ek ile yapılmış 22 adet önad vardır.

+(İ)ncİ Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	altıncı	9	ellinci	17	sekseninci
2	altmışıncı	10	falanıncı	18	üçüncü
3	beşinci	11	ikinci	19	yedinci
4	bininci	12	kaçıncı	20	yetmişinci
5	birinci	13	kırkıncı	21	yirminci
6	doksanıncı	14	onuncu	22	yüzüncü
7	dokuzuncu	15	otuzuncu		
8	dördüncü	16	sekizinci		

Kullanım Örnekleri:

“Dördüncü sınıftaydım. Yaşım on iki kadar olmalı.” R.N.Güntekin

“Bu kaçıncı gelişim, evde bulamıyorum.”(TS)

“Sınıfım birincisi olduğundan imtihanlara girişinde...” Ö. Seyfettin (TS)

60. +rE Eki:

“Özellikle yer ve zaman bildiren kimi belirteçlere gelen eski Türkçe yönelme durumu eki kalıplaşarak, birkaç sözcükte yaşayan yapım eki durumuna gelmiştir.” (Eker,2005:353) 5 Adet sözcükte belirlenmiştir.

+rE Eklî Sözcük Dizelgesi:

1	ıçre	3	taşra	5	üzre
2	sonra	4	üzere		

Kullanım Örnekleri:

“Âlem ıçre muteber bir nesne yok devlet gibi / Olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi.” Muhibbi(TS)

“Taşrada öğretmenlik ede ede saç baş ağarmış, tatlı sözlü bir adamdı.” Halikarnas Balıkcısı (TS)

“Hadi sen git yağmur bastırmadan ben sonra gelirim.” A. İlhan(TS)

61. +rEk Eki:

Eski Türkçede berkitme önadları yapan bu ek, Eski Osmanlıcada canlı olarak karşılaştırma önadları meydana getirir. (Banguoğlu,2004:198)

“Türkiye Türkçesinde canlı işlevinin bir dereceye kadar aşınma ve kaymaya uğramasıyla “oldukça” anlamı veren bazı küçültme önadları bırakmıştır.” (Korkmaz,2003:61)

Araştırmamızda + rEk ekini almış *8 adet* sözcük saptanmıştır.

+rEk Eklî Sözcük Dizelgesi:

1	bozrak	4	incerek	7	ufarak
2	dışrak	5	kıсарak	8	yeğrek
3	içrek	6	küçürek		

Kullanım Örnekleri:

"Bu ismin sebebi de küçürek meydanın ortasında, yeşile boyalı, tahta çıkırlıklı bir tulumbanın bulunması."- S. M. Alus(TS)

"İncerek, uzunca boylu, düzgünce yüzlü, sessiz, terbiyeli bir oğlan."- M. Ş. Esendal(TS)

"Kıсарak boylu, kara kuru Nadir Hanım'ın yerinde şimdi şişman denilecek kadar etlenmiş bir hanım var."- M. Ş. Esendal(TS)

"Kara ve pos bıyıklar bu kuru ve ufarak yüzü karanlıklar içinde bırakıyordu."- P. Safa (TS)

62. +sEk Eki:

+sEk eki addan “istek” bildiren eylem yapma ekiyle, eylemden ad ve önad türeten –( )k ekinin kaynaşmasından oluşmuş bir bileşik ektir. İşlek değildir. Eldeki sayılı örnekler, tarihi dönemlerde yapılmış türetmelerin uzantıları olduğundan, ekin eklendiği sözcüklerin şekil yapısında ve işlevinde bazı değişiklikler olmuştur. Bu nedenle çok kez +sEk’li sözcüklerin ilk şekillerini bulmak da zor olmaktadır. (Korkmaz,2003:61)

“Kullanım sıklığı çok az bu ekten yararlanılarak, Modern TT’de ıraksak,yakınsak gibi fizik terimleri yapılmıştır.”(Eker,2005:353)

Kullanım sıklığının azlığı sadece 5 adet sözcük tespit edilmesinden de açıkça anlaşılmaktadır.

+sEk Eklî Sözcük Dizelgesi:

1	burunsak	3	ölümsek	5	yüksek
2	ıraksak	4	yakınsak		

Kullanım Örnekleri:

“Mekik dokuduğu yüksek bez tezgâhından kalktı.” Ö. Seyfettin(TS)

“Bir ölümsek tay için gözlerini verdi, şimdi de neredeyse canını verecek.”
Y. Kemal (TS)

63. +sEl Eki:

“Yalnızca kumsal sözcüğünde görülen bu ekin işlevi değiştirilmiş,kullanım alanı genişletilmiştir.

+sEl, çok yaygın biçimde kullanılan önad yapma eki durumuna gelmiştir.”
(Eker,2005:353)

“Arapça +î nispet ekinin yerini tutmak üzere, Latin kökenli Fr.+Al ekinin Türkçeye uyarlanırken siyasa ve ulus gibi sözcüğe getirildikten sonra +sEl biçiminde ayrılmasından oluşmuş bir ektir.

168 sözcükte bu ek saptanmıştır.

+sEl Ekli Sözcük Dizelgesi

1	abecesel	25	bütünsel	49	duyumsal
2	akçasal	26	büyüsel	50	duyusal
3	akılsal	27	cebirsal	51	düşsel
4	altyapısal	28	çağrışımsal	52	düşünsel
5	anayasal	29	çekirdeksel	53	düzgüsel
6	anıtsal	30	çevresel	54	düzlemsel
7	anlamsal	31	çevrimsel	55	edimsel
8	aritmetiksel	32	çizgisel	56	ereksel
9	bağlamsal	33	çözümsel	57	eşeyssel
10	baysal	34	dairesel	58	eşleksel
11	bedensel	35	deneysel	59	evrensel
12	belgesel	36	destansal	60	evsel
13	betimsel	37	devimsel	61	eytişimsel
14	beyinsel	38	dışsal	62	ezgisel
15	biçimsel	39	dikdörtgensel	63	geleneksel
16	bilimsel	40	dilsel	64	girişimsel
17	bişsel	41	dinsel	65	gizemsel
18	bireysel	42	diriksel	66	göksel
19	bitkisel	43	dirimsel	67	göreneksel
20	biyokimyasal	44	dişisel	68	görevsel
21	bölgesel	45	dizgesel	69	görüntüsel
22	bölümsel	46	doğrusal	70	gövdesel
23	budunsal	47	doğumsal	71	güneşsel
24	bulgusal	48	duygusal	72	hayvansal

73	hukuksal	104	maddesel	135	sonsal
74	ırksal	105	magmasal	136	sorunsal
75	içgüdüsel	106	mantıksal	137	soysal
76	içsel	107	matematiksel	138	sümüksel
77	ilineksel	108	mesleksel	139	şiiirsel
78	ilkesel	109	mevsimsel	140	tanrısal
79	imgesel	110	nedensel	141	tasımsal
80	inaksal	111	nesnesel	142	tarımsal
81	işlevsel	112	olgusal	143	tarihsel
82	kadımsal	113	olumsal	144	tatsal
83	kalıtımsal	114	onursal	145	tepkisel
84	kalıtsal	115	önsel	146	tinsel
85	kamusal	116	örgensel	147	törenselsel
86	kaplamsal	117	örgütsel	148	töresel
87	karasal	118	özdeksel	149	toplumsal
88	kavramsal	119	özsel	150	tutkusalsal
89	kentsel	120	paradoksal	151	ussalsal
90	kılıgısal	121	parasal	152	ülkesel
91	kırsal	122	radyoelektriksel	153	ülküselsal
92	kimyasal	123	rastlantısal	154	üremsel
93	kişisel	124	ruhsal	155	üretimsel
94	kökensel	125	sağlıksal	156	üstyapısal
95	köksel	126	sanatsal	157	varsayımsal
96	kumsal	127	sanrısal	158	yersel
97	kuramsal	128	sayımsal	159	yönetimsel
98	kurgusal	129	sayısal	160	yöresel
99	kurumsal	130	sezgisel	161	yurtsal
100	kutsal	131	sınıfsal	162	yüzeysel
101	kutupsal	132	silindirsel	163	zihinsel
102	küresel	133	simgesel		
103	kütlesel	134	sinirsel		

Kullanım Örnekleri:

“Tiyatro seyircisi, eğlence olarak zihinsel hazzı seçmiş bir seyirci türüdür.” A. Cemal (T S)

“Sızlatıcı bir içsel acıyı da dile getirir şair.”S. İleri(TS)

64. +sİ Eki:

“Eski Türkçedeki addan eylem türeten +sİ ekiyle eylemden ad türeten –g ekinin kaynaşmasından oluşan +sİg ekinin tarihi gelişme sürecinden geçmiş kalıntısı durumundaki ektir.” (Korkmaz, 2003:62)

126 adet sözcükte belirlenen bu ek *benzerlik, yakınlık, andırma* anlamlı önadlar türetir.

+sİ Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	ağsı	29	çiçeksi	57	kalaysı
2	altınsı	30	çileksi	58	kamışsı
3	amerikansı	31	çocuksu	59	karpuzsu
4	anıtsı	32	dalsı	60	kavunsu
5	armutsu	33	damaksı	61	kemiksi
6	aslınsı	34	demirsi	62	kilsı
7	ayaksı	35	destansı	63	kireçsi
8	ayrıksı	36	dikensi	64	kirpiksi
9	bakırsı	37	dilsı	65	kolsu
10	balkonsu	38	ekmeksi	66	kozalaksı
11	basamaksı	39	eriksi	67	köksü
12	bayatsı	40	erkeksi	68	kömürsü
13	betonsu	41	eşeksi	69	kromsu
14	beyinsi	42	eylemsı	70	kumsu
15	bezsi	43	filsi	71	kurşunsu
16	bibersi	44	gırtlaksı	72	kükürtsü
17	billursu	45	gümüşsü	73	külahsı
18	boynuzsu	46	hamursu	74	limonsu
19	böbreksi	47	hardalsı	75	madensi
20	buğdaysı	48	hayvansı	76	mantarsı
21	bulgursu	49	horozsu	77	masalsı
22	bulutsu	50	ibiksi	78	maymunsu
23	buruksu	51	insansı	79	merceksi
24	büyüksü	52	ipliksi	80	mercimeksi
25	camsı	53	ipsı	81	merdivensi
26	çanaksı	54	kabuksu	82	mermersı
27	çeliksi	55	kadınsı	83	metalsı
28	Çengelsı	56	kâğıtsı	84	mizahsı

85	muzsu	99	sedefsi	113	topraksı
86	nikelsi	100	soğansı	114	tuzsu
87	nohutsu	101	sümüksü	115	ültimatomsu
88	odunsu	102	süngersi	116	üzümsü
89	otsu	103	sütsü	117	yabansı
90	ozansı	104	şeytansı	118	yağsı
91	örümceksi	105	şiirsi	119	yanıksı
92	parmaksı	106	taraksı	120	yapraksı
93	peynirsi	107	taşsı	121	yavsı
94	piramitsi	108	tavuksu	122	yıldızsı
95	pirinçsi	109	terliksi	123	yüreksi
96	platinsi	110	tırnaksı	124	zarsı
97	portakalsı	111	tırtılsı	125	zeytinsi
98	romansı	112	tıpkısı	126	zümrütsü

Kullanım Örnekleri:

“Güneş altında ve açık havada pişmiş yüzünün çizgileri cesur ve erkeksi.”

N. F. Kısakürek(TS)

“..biraz çocuksu gözleriyle yangından korkar...”A. Ş. Hisar(TS)

65. +(s)İ Eki:

İyelik eki olan +(s)İ ekinin donmuş kullanımı olan 24 adet sözcük belirlenmiştir.

+(s)İ Eklî Sözcük Dizelgesi:

1	başkası	9	dolusu	17	kısacası
2	başörtüsü	10	ertesi	18	kimisi
3	bazısı	11	evvelsi	19	ötekisi
4	birisi	12	gibisi	20	ötesi berisi
5	cümlesi	13	girdisi çıktısı	21	öylesi
6	dahası	14	hakçası	22	özcesi
7	devrisi	15	hangisi	23	şurası
8	doğrusu	16	Hepsi	24	Türkçesi

Kullanım Örnekleri:

“Bir başkasını gönderir, soruşturmayı derinleştirirlerdi.”E. Bener(TS)

“Türkçesi, sen bu işi beceremedin.”(TS)

"Böyle akıntıya kürek çektiğine çok acıdım doğrusu."N. Hikmet(TS)

66. +sıl Eki:

“Addan benzerlik eylemi türeten +sıl ekiyle, eylemden ad türeten –l ekinin kaynaşmasından oluşan bu bileşik ek dilimize birkaç sözcük bırakmış ölü eklerdendir. Addan ilgi sıfatları türetmiştir.Örneklerin birkaçı da terim niteliğindedir.” (Korkmaz,2003:63)

Türkçe sözlükte 8 adet sözcük saptanmıştır.

+sıl Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	damaksıl	4	kassıl	7	varsıl
2	dudaksıl	5	mayasıl	8	yoksul
3	genizsıl	6	otsul		

Kullanım Örnekleri:

“En yoksul kızlarından biri telakki ederdi.” Y.K.Karaosmanoğlu

“p dudaksıl sestir.”(TS)

“Rıza Bey'in ayak parmakları mayasıl olmuştur.”H. Taner(TS)

67. +sġn Eki:

Türkçe Sözlükte +sġn ekini almış 3 adet sözcükte tespit edilmiştir. Sözcüklerin anlamları incelendiğinde, +sġn ekinin eklendiği sözcüğün bildirdiği anlamı üzerinde taşıyan kişi ya da nesne anlamlı sözcükler türettiği görölmektedir.

1. duruksun : Karar veremeyen, mütereddit.

2.evsin : Avlanırken avcılarının hayvanlardan gizlendiği yer.

3. yoksun : Belli bir şeyden kendisinde olmayan, belli bir şeyin yokluğunu çeken, mahrum.

Kullanım Örnekleri:

“Üstelik ....eleştiri anlayışından da yoksundular.” Y.K. Karaosmanoğlu

“Avcılar evsinler yapmışlardı ağaçlıkların arasında ...”A. Kutlu(TS)

68. +sġz Eki:

+sġz eki, addan “*yokluk, eksiklik*” bildiren olumsuz anlamda sıfatlar türeten çok işlek bir ektir. +İ ekinin anlamca olumsuzunu yapar (Korkmaz,2003:64)

“+sġz eki; *araç-birliktelik* ilgisiyle adları yüklemelere bağlayarak bir durum eki görevi yapan +İE ekinin karşıt işlevlisi olarak da kullanılabilir ve *araçsızlık-yalnızlık* bildiren zarflar oluşturur: arabayla gidiyor/ arabasız gidiyor, besmeyleyle kalkış / besmelesiz kalkış...örneklerindeki gibi.”(Kahraman,2005:45)

+sġz eki eş anlamlı ikileme sıfatları da türetmiştir.(İşsiz güçsüz..vb) (Hatiboğlu,1974:142)

Araştırmamızda +sġz ekini almış 1392 adet sözcük saptanmıştır.

+süz Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	abajursuz	47	arkalıksız	93	bariyersiz
2	abartısız	48	arkasız	94	barkodsuz
3	abartmasız	49	armasız	95	basaksız
4	abasız	50	aromasız	96	basamaksız
5	abdestsiz	51	arsız	97	baskısız
6	acımasız	52	arzusuz	98	bastonsuz
7	adaksız	53	asılsız	99	başarısız
8	adalesiz	54	askısız	100	başlıksız
9	adaletsiz	55	astarsız	101	başsız
10	adamsız	56	aşısız	102	battaniyesiz
11	adsız	57	avantajsız	103	bavulsuz
12	ağrısız	58	ayaksız	104	bazasız
13	ahenksiz	59	ayarsız	105	beceriksiz
14	ahlaksız	60	ayıpsız	106	bedelsiz
15	ailesiz	61	aynasız	107	beğenisiz
16	akılsız	62	ayrıcalıksız	108	behresiz
17	akıntısız	63	ayrıcasız	109	belagatsiz
18	akışmasız	64	ayrıksız	110	belasız
19	akortsuz	65	ayrımsız	111	belgisiz
20	aktarmasız	66	ayrıntısız	112	belirsiz
21	alakasız	67	aysız	113	belirtisiz
22	alkolsüz	68	azatsız	114	bellisiz
23	allahsız	69	azıksız	115	benzersiz
24	alternatifsiz	70	azimsiz	116	bereketsiz
25	amaçsız	71	babasız	117	besinsiz
26	amansız	72	bacaksız	118	besmelesiz
27	ambalajsız	73	badanasız	119	bestesiz
28	ananesiz	74	bademsiz	120	beş parasız
29	anasız	75	badiresiz	121	betisiz
30	anasonsuz	76	bağcıksız	122	beygirsiz
31	angajmansız	77	bağımsız	123	beyinsiz
32	anıtsız	78	bağıtsız	124	bıyıksız
33	anlamsız	79	bağlantısız	125	bibersiz
34	anlayışsız	80	bağlaşımsız	126	biçimsiz
35	ansız	81	bağsız	127	biletsiz
36	antetsiz	82	bahanesiz	128	bilgisiz
37	antremansız	83	baharatsız	129	bilimsiz
38	antrenörsüz	84	bağçesiz	130	bilinçsiz
39	antsız	85	bağçivansız	131	bilisiz
40	apresiz	86	bahtsız	132	bisikletsiz
41	arabasız	87	bakımsız	133	bitimsiz
42	araçsız	88	bakışımsız	134	biyesiz
43	aralıksız	89	balgamsız	135	bloksuz
44	arasız	90	balıksız	136	boğazsız
45	argosuz	91	bandrolsüz	137	bombesiz
46	arızasız	92	banyosuz	138	boncuksuz

139	borçsuz	185	cilasız	231	çemensiz
140	bordosuz	186	ciltsiz	232	çeneksiz
141	borusuz	187	cilvesiz	233	çenesiz
142	boyasız	188	çoşkuz	234	çentiksiz
143	boynuzsuz	189	cumbasız	235	çepelsiz
144	boysuz	190	curcunasız	236	çepersiz
145	boyunsuz	191	cüretsiz	237	çervişsiz
146	boyutsuz	192	cüsesiz	238	çeşnisiz
147	böceksiz	193	çağrısız	239	çetrefilsiz
148	bölmesiz	194	çağrışımsız	240	çevrintisiz
149	bölüntüsüz	195	çakıntısız	241	çeyizsiz
150	bölütsüz	196	çakısız	242	çıkıntısız
151	briyantinsiz	197	çakmaksız	243	çıkırıksız
152	bucaksız	198	çakşırsız	244	çırasız
153	buklesiz	199	çalgısız	245	çiçeksiz
154	bulutsuz	200	çalımsız	246	çiftesiz
155	bunsuz	201	çalısız	247	çikolatasız
156	burgusuz	202	çalkantısız	248	çilsiz
157	burssuz	203	çamursuz	249	çimensiz
158	buruşksuz	204	çantasız	250	çimentosuz
159	butsuz	205	çapaksız	251	çinisiz
160	buutsuz	206	çapasız	252	çirişsiz
161	buzağısız	207	çapsız	253	çivisiz
162	buzulsuz	208	çardaksız	254	çivitsiz
163	bükümsüz	209	çaresiz	255	çizgisiz
164	bürgüsüz	210	çarıksız	256	çiziksiz
165	büyüsüz	211	çarksız	257	çocuksuz
166	büzgüsüz	212	çarpıntısız	258	çöpsüz
167	cakasız	213	çarpmasız	259	çözümsüz
168	camekânsız	214	çarşafsız	260	çubuksuz
169	camsız	215	çarşısız	261	çuhasız
170	cansız	216	çatalsız	262	çulsuz
171	carsız	217	çatırtısız	263	çuvalsız
172	cazırtısız	218	çatısız	264	çürüksüz
173	cazibesiz	219	çatkısız	265	dağdağsız
174	cazsız	220	çavdarsız	266	dairesiz
175	ceketsiz	221	çayırsız	267	dalgasız
176	cemaatsiz	222	çekimsiz	268	dalsız
177	cembibesiz	223	çekirdeksiz	269	damaksız
178	cevapsız	224	çekişmesiz	270	damarsız
179	cevhersiz	225	çekmecesiz	271	damgasız
180	cezasız	226	çeliksiz	272	dampersiz
181	cezbesiz	227	çelimsiz	273	damsız
182	cıvıltısız	228	çelişkisiz	274	danssız
183	cızırtısız	229	çelişmesiz	275	dantelsiz
184	cibilliyetsiz	230	çembersiz	276	darasız

277	davetsiz	323	doktorasız	369	ehemmiyetsiz
278	dayaksız	324	dokuncasız	370	eklemsiz
279	dayanaksız	325	dokusuz	371	ekmeksiz
280	dayanıksız	326	dolaksız	372	eksiksiz
281	debdebesiz	327	dolambaçsız	373	eksiz
282	dedikodusuz	328	dolaşıksız	374	elbisesiz
283	defosuz	329	dolaysız	375	eldesiz
284	değersiz	330	donatısız	376	eldivensiz
285	değimsiz	331	donsuz	377	elektiriksiz
286	değişimsiz	332	dostsuz	378	elemsiz
287	deliksiz	333	doymsuz	379	elverişsiz
288	demirsiz	334	döküntüsüz	380	emeksiz
289	denetimsiz	335	döllenmesiz	381	emniyetsiz
290	deneyimsiz	336	dönüşsüz	382	emsalsiz
291	deneysiz	337	döşeksiz	383	emziksiz
292	dengesiz	338	döşemesiz	384	endamsız
293	densiz	339	döşemsiz	385	endazesiz
294	depozitosuz	340	döşsüz	386	endişesiz
295	derecesiz	341	duasız	387	engebesiz
296	dermansız	342	dudaksız	388	engelsiz
297	dertsiz	343	duldası	389	ensiz
298	desensiz	344	dumansız	390	erdemsiz
299	destansız	345	duraksamasız	391	erinçsiz
300	desteksiz	346	duraksız	392	erkeksiz
301	destursuz	347	duvaksız	393	erksiz
302	devamsız	348	duyarsız	394	ersiz
303	devasız	349	duygusuz	395	esassız
304	devimsiz	350	duyumsuz	396	esintisiz
305	devrişimsiz	351	düğmesiz	397	esprisiz
306	dikensiz	352	düğümsüz	398	eşitsiz
307	dikişsiz	353	düğünsüz	399	eşkinsiz
308	dikkatsiz	354	dümensiz	400	eşlemesiz
309	dilsiz	355	düşsüz	401	eşsiz
310	dingilsiz	356	düşüncesiz	402	etenesiz
311	dinsiz	357	düzensiz	403	etiketsiz
312	diplomasız	358	düzeysiz	404	etkisiz
313	dipsiz	359	düzgüsüz	405	etsiz
314	direksiz	360	ebesiz	406	evhamsız
315	dirençsiz	361	eczasız	407	evinsiz
316	dirliksiz	362	edepsiz	408	evlatsız
317	disiplinsiz	363	edimsiz	409	evsiz
318	dişsiz	364	efsanesiz	410	eyersiz
319	dizemsiz	365	eğilimsiz	411	eylemsiz
320	dizgesiz	366	eğimsiz	412	ezansız
321	dizginsiz	367	eğitimsiz	413	eziyetsiz
322	doğrusuz	368	eğlencesiz	414	façetasız

415	faizsiz	461	geçirimsiz	507	halkasız
416	falakasız	462	geçişsiz	508	hâlsiz
417	falsosuz	463	geleneksiz	509	hamisiz
418	farksız	464	gelirsiz	510	hamiyetsiz
419	fasılasız	465	gerekçesiz	511	hamursuz
420	faturasız	466	gereksiz	512	haramsız
421	faulsüz	467	gergisiz	513	harçsız
422	fyaldasız	468	gerilimsiz	514	hardalsız
423	faziletsiz	469	gıcirtısız	515	harekesiz
424	fenersiz	470	gıdasız	516	haresiz
425	feracesiz	471	gıllığışsız	517	hasarsız
426	ferasetsiz	472	girintisiz	518	hatasız
427	fersiz	473	golsüz	519	hatırsız
428	fırfırsız	474	göbeksiz	520	havasız
429	figürsüz	475	gölgesiz	521	havuzsuz
430	fikirsiz	476	gömlersiz	522	hayâsız
431	filarsız	477	gönülsüz	523	hayırsız
432	filtresiz	478	göreneksiz	524	haysiyetsiz
433	fistansız	479	görevsiz	525	hazımsız
434	fişeksiz	480	görgüsüz	526	hazırlıksız
435	fişsiz	481	görüüşsüz	527	helezonsuz
436	fitilsiz	482	gösterişsiz	528	hesapsız
437	fiyaskosuz	483	götürümsüz	529	hevessiz
438	fiyonksuz	484	gövdesiz	530	heyecansız
439	formalitesiz	485	gözeneksiz	531	hınçsız
440	formatsız	486	gözlüksüz	532	hırılıtsız
441	formülsüz	487	gözsüz	533	hırkasız
442	fosfatsız	488	gübresiz	534	hırsız
443	fosforsuz	489	güçsüz	535	hırssız
444	fütursuz	490	güdeksiz	536	hışılıtsız
445	gacırtısız	491	güdümsüz	537	hışirtısız
446	gailersiz	492	gümbürtüsüz	538	hiddetsiz
447	galoşsuz	493	gümrüksüz	539	hilafsız
448	galvanizsiz	494	gümüüşsüz	540	hilesiz
449	gametsiz	495	günahsız	541	himayesiz
450	gamsız	496	güneşsiz	542	hissersiz
451	gamzesiz	497	gürültüsüz	543	hissiz
452	garantisiz	498	güvencesiz	544	homurtusuz
453	garazsız	499	güvensiz	545	hoparlörsüz
454	garnitürsüz	500	habersiz	546	hoşgörüsüz
455	gayesiz	501	hacimsiz	547	hoşnutsuz
456	gazapsız	502	hadisesiz	548	hudutsuz
457	gazsız	503	hadsiz hesapsız	549	huysuz
458	gecikmesiz	504	hafızasız	550	huzursuz
459	geçersiz	505	hakikatsiz	551	hükümsüz
460	geçimsiz	506	haksız	552	hünersiz

553	hürmetsiz	599	ipsiz sapsız	645	kafiyesiz
554	hürriyetsiz	600	iradesiz	646	kaidesiz
555	hüzünsüz	601	isabetsiz	647	kalafatsız
556	ıstırapsız	602	isimsiz	648	kalaysız
557	ışksız	603	iskontosuz	649	kalçasız
558	ızgarasız	604	ismetsiz	650	kaldırımsız
559	iadesiz	605	ispiertosuz	651	kalımsız
560	içkisiz	606	isteksiz	652	kalıpsız
561	içsiz	607	istemsiz	653	kalitesiz
562	içtenliksiz	608	istençsiz	654	kalkersiz
563	içtensiz	609	istidatsız	655	kalpsiz
564	idaresiz	610	istihzasız	656	kalsiyumsuz
565	iddiasız	611	istikrarsız	657	kamasız
566	idmansız	612	istisnasız	658	kamersiz
567	idraksiz	613	işaretsiz	659	kanaatsiz
568	iffetsiz	614	işkembesiz	660	kanatsız
569	ihlassız	615	işkilsiz	661	kancasız
570	ihtirassız	616	işlevsiz	662	kandilsiz
571	ihtiyarsız	617	işsiz	663	kanıtsız
572	ihtiyatsız	618	işsiz güçsüz	664	kansız
573	ikramiyesiz	619	iştahsız	665	kanunsuz
574	iktidarsız	620	itaatsiz	666	kapaksız
575	iktisatsız	621	itibarsız	667	kapasitesiz
576	ilgisiz	622	itikatsız	668	kapısız
577	iliksiz	623	itimatsız	669	kaporasız
578	ilintisiz	624	itinasız	670	kaprissiz
579	ilişiksiz	625	itirazsız	671	kapsız
580	ilişkisiz	626	ivazsız	672	karaktersiz
581	ilmiksiz	627	izinsiz	673	kararsız
582	iltihapsız	628	jakuzisiz	674	kardeşsiz
583	imansız	629	jaluzisiz	675	karıncasız
584	imkânsız	630	jelatinsiz	676	kârsız
585	imtiyazsız	631	jiletsiz	677	karşılıksız
586	imtizaçsız	632	jokeysiz	678	kartonpiyersiz
587	imzasız	633	jölesiz	679	kartsız
588	inançsız	634	kabahatsız	680	kasavetsiz
589	inansız	635	kabiliyetsiz	681	kasıntısız
590	insafsız	636	kablosuz	682	kasıtsız
591	insaniyetsiz	637	kabuksuz	683	kasketsiz
592	insansız	638	kâbussuz	684	kassız
593	insicamsız	639	kademesiz	685	kasvetsiz
594	intibaksız	640	kademsiz	686	kaşesiz
595	intizamsız	641	kadersiz	687	katıksız
596	inzibatsız	642	kadınsız	688	katışıksız
597	ipoteksiz	643	kadrosuz	689	katkısız
598	ipsiz	644	kafasız	690	katmersiz

691	katransız	737	kıymasız	783	kullanımsız
692	kavgasız	738	kıymetsiz	784	kulpsuz
693	kavissiz	739	kıymıksız	785	kumandansız
694	kavkısız	740	kibirsiz	786	kumandasız
695	kavrayışsız	741	kifayetsiz	787	kumasız
696	kaygısız	742	kilitsiz	788	kumaşsız
697	kayıtsız	743	kimsesiz	789	kumsuz
698	kazançsız	744	kininsiz	790	kundaksız
699	kazasız	745	kinsiz	791	kuralsız
700	kazıntısız	746	kireçsiz	792	kurdelesiz
701	kedersiz	747	kirişsiz	793	kurgusuz
702	kefensiz	748	kişiliksiz	794	kurnasız
703	kefesiz	749	kitapsız	795	kursaksız
704	kelepçesiz	750	klavyesiz	796	kurşunsuz
705	kelimesiz	751	kocasız	797	kurtsuz
706	kemersiz	752	kokartsız	798	kurumsuz
707	kemiksiz	753	kokusuz	799	kuruntusuz
708	kenarsız	754	kolesterolsüz	800	kuskunsuz
709	kepeksiz	755	kolonyasız	801	kusursuz
710	keratinsiz	756	kolsuz	802	kuşaksız
711	kertiksiz	757	komplekssiz	803	kuşetsiz
712	kesesiz	758	konçsuz	804	kuşkusuz
713	kesiksiz	759	konforsuz	805	kutsuz
714	kesintisiz	760	kontratsız	806	kuvvetsiz
715	kesirsiz	761	konusuz	807	kuyruksuz
716	keyifsiz	762	kopçasız	808	kükürtsüz
717	kıdemsiz	763	kopuksuz	809	külahsız
718	kıkırdaksız	764	korkusuz	810	külfetsiz
719	kılağısız	765	korsesiz	811	kültürsüz
720	kılçiksiz	766	korunaksız	812	küpsüz
721	kılıfsız	767	kostümsüz	813	küreksiz
722	kılıksız	768	koşulsuz	814	küsursuz
723	kılısız	769	kozasız	815	lambasız
724	kımılıtsız	770	kökensiz	816	lastiksiz
725	kınasız	771	köksüz	817	latasız
726	kınsız	772	kölesiz	818	latekssiz
727	kıpırtısız	773	köpüksüz	819	lekesiz
728	kıprayışsız	774	körüksüz	820	lezzetsiz
729	kırıksız	775	kösteksiz	821	limitsiz
730	kırmasız	776	kravatsız	822	liyakatsiz
731	kısıntısız	777	kredisiz	823	lokomotifsiz
732	kısmetsiz	778	kremaşız	824	lüzumsuz
733	kıvamsız	779	kubbesiz	825	maaşsız
734	kıvılcımsız	780	kudretsiz	826	macerasız
735	kıvrımsız	781	kukuletasız	827	madalyasız
736	kıyafetsiz	782	kulaksız	828	maharetsiz

829	mahfazasız	875	meyvesiz	921	nazirsiz
830	mahzursuz	876	meziyetsiz	922	nedensiz
831	makassız	877	mikropsuz	923	nesnesiz
832	maksatsız	878	mikyassız	924	neşesiz
833	makyajsız	879	milliyetsiz	925	neticesiz
834	maliyetsiz	880	milsiz	926	nezaketsiz
835	malumatsız	881	mimarisiz	927	nezaretsiz
836	manasız	882	minaresiz	928	nihayetsiz
837	mandalsız	883	mineralsiz	929	nikâhsız
838	mangırsız	884	minesiz	930	nikelsiz
839	mâniyasız	885	mizaçsız	931	nispetsiz
840	manikürsüz	886	mizanpajsız	932	nişansız
841	mantıksız	887	mobilyasız	933	niteliksiz
842	mantosuz	888	molasız	934	niyetsiz
843	manyetosuz	889	motifsiz	935	nizamsız
844	manzarasız	890	möblesiz	936	nohutsuz
845	marifetsiz	891	muhafazasız	937	noksansız
846	marjsız	892	muhatarasız	938	noktasız
847	markasız	893	muinsiz	939	numarasız
848	maskesiz	894	mukabelesiz	940	nursuz
849	masrafsız	895	mukavelesiz	941	nüfuzsuz
850	mayasız	896	mukavemetsiz	942	nüktesiz
851	mayınsız	897	musluksuz	943	ocaksız
852	mayonezsiz	898	muşambasız	944	odsuz
853	mazeretsiz	899	mutsuz	945	oğulsuz
854	mecalsiz	900	muvaafakiyetsiz	946	okunaksız
855	medeniyetsiz	901	muvazenesiz	947	olanaksız
856	mehelsiz	902	mübalâğasız	948	olaysız
857	memesiz	903	müddetsiz	949	olumsuz
858	memleketsiz	904	mühürsüz	950	onaysız
859	memnuniyetsiz	905	münasebetsiz	951	ondülesiz
860	mendilsiz	906	münasebetsiz	952	onsuz
861	meraksız	907	mürekkepsiz	953	onursuz
862	merasimsiz	908	mürüvvetsiz	954	opsiyonsuz
863	merhametsiz	909	müsamahasız	955	oransız
864	mesleksiz	910	müsavatsız	956	orantısız
865	mesnetsiz	911	nağmesiz	957	ordusuz
866	mesuliyetsiz	912	nakaratsız	958	orketrasız
867	meşakkatsiz	913	nalçasız	959	ormansız
868	metanetsiz	914	nalınsız	960	oruçsuz
869	meteliksiz	915	namazsız	961	otsuz
870	metotsuz	916	namussuz	962	ovasız
871	mevsizmsiz	917	nanesiz	963	oylumsuz
872	mevzusuz	918	nasırsız	964	ödeneksiz
873	meyilsiz	919	nasipsiz	965	ödünsüz
874	meymenetsiz	920	natıkasız	966	öfkemiz

967	ökçesiz	1013	pervanesiz	1059	sabıkasız
968	öksüz	1014	pervasız	1060	sabırsız
969	ölçeksiz	1015	peşinatsız	1061	sabunsuz
970	ölçüsüz	1016	peştamalsız	1062	saçsız
971	ölçütsüz	1017	peynirsiz	1063	sadakatsiz
972	ölümsüz	1018	pırlantasız	1064	sağlıksız
973	ömürsüz	1019	pilisiz	1065	sahipsiz
974	öncesiz	1020	piyangosuz	1066	sakalsız
975	önemsiz	1021	plakasız	1067	sakıncasız
976	örgüsüz	1022	plansız	1068	sakıntısız
977	örgütsüz	1023	posasız	1069	salahiyetsiz
978	örtüsüz	1024	postsuz	1070	saldırısız
979	ötümsüz	1025	poşusuz	1071	salıncaksız
980	özensiz	1026	pozsuz	1072	saltanatsız
981	özentisiz	1027	problemsiz	1073	samimiyetsiz
982	özürsüz	1028	programsız	1074	sancısız
983	özverisiz	1029	promosyonsuz	1075	sandalyesiz
984	pabuçsuz	1030	proteinsiz	1076	sansız
985	paçasız	1031	provizyonsuz	1077	sansürsüz
986	paftasız	1032	puansız	1078	sapsız
987	palangasız	1033	pulsuz	1079	sargısız
988	paletsiz	1034	pusulasız	1080	sarkaçsız
989	paltosuz	1035	pürçüküsüz	1081	sarsıntısız
990	papatyasız	1036	pürüzsüz	1082	savunmasız
991	parafinsiz	1037	rabıtasız	1083	saygısız
992	parasız	1038	rağbetsiz	1084	sayımsız
993	parazitsiz	1039	rahatsız	1085	sayısız
994	parılıtsız	1040	rakamsız	1086	sazsız
995	parmaklıksız	1041	rakipsiz	1087	sebatsız
996	parmaksız	1042	randevusuz	1088	sebepsiz
997	partisiz	1043	randımansız	1089	seciyesiz
998	passız	1044	raporsuz	1090	sedasız
999	patavatsız	1045	reçetesiz	1091	sefasız
1000	patırtısız	1046	rehbersiz	1092	selamsız
1001	payandasız	1047	rendesiz	1093	semeresiz
1002	payansız	1048	renksiz	1094	semersiz
1003	pazarlıksız	1049	riayetsiz	1095	sendikasız
1004	pazısız	1050	rimelsiz	1096	senetsiz
1005	peçesiz	1051	ritimsiz	1097	sepetsiz
1006	peçetesiz	1052	riyasız	1098	sermayesiz
1007	penceresiz	1053	ruhsatsız	1099	sertifikasız
1008	pençesiz	1054	ruhsuz	1100	serüvensiz
1009	perçinsiz	1055	rujsuz	1101	sessiz
1010	perdahsız	1056	rutubetsiz	1102	sevgisiz
1011	perdesiz	1057	rütbesiz	1103	sevimsiz
1012	perhizsiz	1058	rüzgârsız	1104	sevinçsiz

1105	seviyesiz	1151	şahsiyetsiz	1197	taneciksiz
1106	sezaryensiz	1152	şaiibesiz	1198	tanersiz
1107	sıkıntısız	1153	şakasız	1199	tanısız
1108	sınıfsız	1154	şakırtısız	1200	tanıtısız
1109	sınırsız	1155	şampanyasız	1201	tanrısız
1110	sırasız	1156	şansız	1202	tantanasız
1111	sırsız	1157	şanssız	1203	tapasız
1112	sızıltısız	1158	şapkasız	1204	tapusuz
1113	sızısız	1159	şarıltısız	1205	tarafsız
1114	sigarasız	1160	şarşörsüz	1206	tartımsız
1115	sigortasız	1161	şartsız	1207	tartışmasız
1116	silahsız	1162	şaşaasız	1208	tasasız
1117	silisiz	1163	şatafatsız	1209	tasdiksiz
1118	şimetrisiz	1164	şefkatsiz	1210	tarifesiz
1119	şinirsiz	1165	şehvetsiz	1211	tarifsiz
1120	şistemsiz	1166	şekersiz	1212	tarihsiz
1121	şoluksuz	1167	şekilsiz	1213	taşsız
1122	şonrasız	1168	şenliksiz	1214	tatminsiz
1123	şonsuz	1169	şerbetsiz	1215	tatsız
1124	şonuçsuz	1170	şerefsiz	1216	tavsız
1125	şorguçsuz	1171	şeritsiz	1217	tavsiyesiz
1126	şorgusuz	1172	şevksiz	1218	tayinsiz
1127	şorumsuz	1173	şırasız	1219	tazyiksiz
1128	şorunsuz	1174	şıfasız	1220	tebersiz
1129	şoysuz	1175	şikesiz	1221	tebessümsüz
1130	şönümsüz	1176	şimşeksiz	1222	tebeşirsiz
1131	şözleşmesiz	1177	şivesiz	1223	tecrübesiz
1132	şözsüz	1178	şöhretsiz	1224	tedariksiz
1133	şandartsız	1179	şömizsiz	1225	tedbirsiz
1134	şstressiz	1180	şuursuz	1226	tekinsiz
1135	şualsiz	1181	şüphesiz	1227	teklifsiz
1136	şuçsuz	1182	şabakasız	1228	tekrarsız
1137	şuratsız	1183	şabansız	1229	telaşsız
1138	şusuz	1184	şabiatsız	1230	temkinsiz
1139	şüngersiz	1185	şabiiyetsiz	1231	temposuz
1140	şüngüsüz	1186	şaçsız	1232	tenasüpsüz
1141	şünnetsiz	1187	şahammülsüz	1233	tenkitsiz
1142	şüratsız	1188	şahinsiz	1234	tentenesiz
1143	şüreksiz	1189	şakatsız	1235	tentesiz
1144	şüresiz	1190	şapınaksız	1236	tenzilatsız
1145	şürgüsüz	1191	şakıntısız	1237	telsiz
1146	şürmesiz	1192	şakipsiz	1238	teltiksiz
1147	şürümsüz	1193	şakkesiz	1239	tembihsiz
1148	şüssüz	1194	şakunyasız	1240	temelsiz
1149	şütsüz	1195	şalihsiz	1241	teminatsız
1150	şahitsiz	1196	şalimsiz	1242	tertipsiz

1243	tescilsiz	1289	uykusuz	1335	yakışıksız
1244	tesellisiz	1290	uyruksuz	1336	yalansız
1245	tesirsiz	1291	uyumsuz	1337	yamçısız
1246	tepkisiz	1292	ücretsiz	1338	yangısız
1247	terbiyesiz	1293	ümitsiz	1339	yanıtsız
1248	tereddütsüz	1294	üniformasız	1340	yankısız
1249	tıkaçsız	1295	ünsüz	1341	yansımaz
1250	teşkilatsız	1296	ürküntüsüz	1342	yansız
1251	tevazusuz	1297	ürküsüz	1343	yapmacıksız
1252	tıynetsiz	1298	ürünsüz	1344	yapraksız
1253	tıpasız	1299	üslupsuz	1345	yararsız
1254	tıraşsız	1300	üstsüz	1346	yaraşıksız
1255	titreşimsiz	1301	ütüsüz	1347	yarayıssız
1256	tokasız	1302	üzengisiz	1348	yasasız
1257	toleranssız	1303	üzgüsüz	1349	yaşmaksız
1258	tolgasız	1304	üzümsüz	1350	yatısız
1259	torpilsiz	1305	üzüntüsüz	1351	yazıksız
1260	tortusuz	1306	vadesiz	1352	yeldirmesiz
1261	törelsiz	1307	vakarsız	1353	yemeksiz
1262	töresiz	1308	vakitsiz	1354	yeminsiz
1263	törpüsüz	1309	varissiz	1355	yemliksiz
1264	topraksız	1310	varlıksız	1356	yensiz
1265	topuksuz	1311	vasıfsız	1357	yersiz
1266	torbasız	1312	vasıtasız	1358	yeteneksiz
1267	tövbesiz	1313	vatansız	1359	yetersiz
1268	tutarsız	1314	vazelinsiz	1360	yetkisiz
1269	tutkalsız	1315	vazifesiz	1361	yıldızsız
1270	tutkusuz	1316	vefasız	1362	yırtmaçsız
1271	tutuksuz	1317	vicdansız	1363	yoksuz
1272	tutamaksız	1318	vidasız	1364	yokuşsuz
1273	tuzsuz	1319	vergisiz	1365	yolsuz
1274	tutumsuz	1320	verimsiz	1366	yomsuz
1275	tüysüz	1321	vesikasız	1367	yordamsız
1276	uçkursuz	1322	vezinsiz	1368	yönsüz
1277	uçsuz	1323	vuzuhsuz	1369	yöntemsiz
1278	ufuksuz	1324	vidosuz	1370	yundusuz
1279	ufunetsiz	1325	virajsız	1371	yurtsuz
1280	uğultusuz	1326	vitaminsiz	1372	yünsüz
1281	uğursuz	1327	vukufsuz	1373	yüreksiz
1282	ulussuz	1328	vurgusuz	1374	yüzsüz
1283	umarsız	1329	vuzuhsuz	1375	zahmetsiz
1284	umutsuz	1330	yağışsız	1376	zamansız
1285	usulsüz	1331	yağmursuz	1377	zamsız
1286	uyaksız	1332	yağsız	1378	zararsız
1287	uyarsız	1333	yakalıksız	1379	zedesiz
1288	uygunsuz	1334	yakasız	1380	zehirsiz

1381	zekâsız	1385	zıhsız	1389	ziyansız
1382	zevalsiz	1386	zırhsız	1390	ziyasız
1383	zevksiz	1387	zıvanasız	1391	zorlamasız
1384	zeytinsiz	1388	zilsiz	1392	zürriyetsiz

Kullanım Örnekleri:

“...hayalci papatyalardan aldığı gürültüsüz öpücüklerle, yalnız sinsi sinsi yürüyen yabankedileriyle, daima koşan ürkek karacalar mani oluyorlardı.” S.Ali

“Meydan tatminsizlerin tatmin anlayışlarına mı kalırdı?” T.Buğra

“Böyle bir terbiyesiz misafir diye çağırılır mı?” R.N.Güntekin

69. +şİN Eki:

Renk adlarına gelerek olara benzerliği ifade eder. 4 adet sözcükte bu ek belirlenmiştir.

+şİN Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	akşın	3	karaşın
2	gökşın	4	sarışın

Kullanım Örnekleri:

“...pembe dudaklı çapkın gelinciklerden,sarışın papatyalardan...” S.Ali

“... yuvarlak kafalı, karaşın çocuk söze karıştı.”Y.K.Karaosmanoğlu(TS)

70. +(E/İ)t Eki:

Belirlenen 15 adet sözcük incelendiğinde, bu ekin denklik anlamlı sözcükler türettiği görülmektedir.

+(E/İ)t Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	arkıt	6	boyut	11	özütl
2	bağıtl	7	dölüt	12	örgüt
3	başat	8	eşit	13	somut
4	belgit	9	karşıt	14	yaşıt
5	belit	10	özet	15	yiğit

Kullanım Örnekleri:

“Rüstem'in ...arkadaşları gibi...şanlı yiğitliklere sürükleyebilir.” S.Ali

“...kalan tarlaları eşit olarak paylaşmışlardı.” Y.Kemal

“Uğradığım haksızlığın ve öfkemin boyutları...” O.Pamuk

“...her milletten bütün yaşitlarıyla beraber yaşamıştı.” A.H.Tanpınar

71. +tay Eki:

Moğolca kökenli bir ektir. Kalıplaşmış olarak birkaç sözcükte bulunur; ancak Dil Devriminden sonra kurultay sözcüğünden örneksime ile yargıtay, danıştay, kamutay, sayıştay gibi kimi yeni sözcüklerin yapımında da kullanılmıştır. (Eker,2005,254)¹⁷

Bu ekle yapılan 3 adet sözcük saptanmıştır.

¹⁷ Ekerin, bu ek ile türetilmiş örnekler arasında gösterdiği *danıştay* ve *sayıştay* sözcükleri Türkçe Sözlükte yer almamaktadır.

+tay Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	kamutay	2	kurultay	3	yargıtay
---	---------	---	----------	---	----------

Kullanım Örneği:

“Dil Kurultayı toplandı.”(TS)

72. +tİ Eki:

Yansıma sözcüklerden yeni adlar yapan bu ek ile türemiş 84 adet sözcük tespit edilmiştir.

+tİ Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	baygıntı	21	fıkırtı	41	homurtu
2	böbürtü	22	fısıltı	42	horultu
3	cayırtı	23	fısırtı	43	höpürtü
4	cazırtı	24	fişiltı	44	hüngürtü
5	cırılı	25	fişirtı	45	ışılı
6	cıvılı	26	fişkirtı	46	ışıntı
7	cıyırtı	27	fokurtu	47	inilti
8	cızılı	28	fosurtu	48	ipilti
9	cızırtı	29	gacırtı	49	irinti
10	cumburtu	30	gıcirtı	50	kakırtı
11	çağılı	31	gurultu	51	kıkırtı
12	çakılı	32	gümbürtü	52	kımılı
13	çangırtı	33	gürültü	53	kıpırtı
14	çanıltı	34	harılı	54	kıtırtı
15	çatırtı	35	haşırtı	55	kızılı
16	çığılı	36	haykırtı	56	kütürtü
17	çingirtı	37	hırıltı	57	mırılı
18	çitirtı	38	hırtı pırtı	58	parılı
19	çipilti	39	hışılı	59	patırtı
20	dırılı	40	hışirtı	60	pırılı

61	pırtı	69	şıpırtı	77	tokurtu
62	püskürtü	70	şırıltı	78	vırıltı
63	şakırtı	71	takırtı	79	vızıltı
64	şangırtı	72	tangırtı	80	vınıltı
65	şapırtı	73	tapırtı	81	zangırtı
66	şarıltı	74	tıkırtı	82	zimbırtı
67	şıkırtı	75	tingırtı	83	zingırtı
68	şingırtı	76	tıpırtı	84	zirıltı

Kullanım Örnekleri:

“Ansızın arkasında bir tıkırtı duydu.”Ö.Seyfettin (TS)

“...boşanmış zembereğin bir hırıltısı içinde kayboldu...” A.H.Tanpınar

“...su şıkırtısına benzer bir ses çalınıyor kulağına.” Z. Selimoğlu (TS)

3.1.2. Eylemden Ad Yapan Ekler

Eylemden ad yapan ekler, eylem kök ve gövdelerinden ad yapmak için kullanılan eklerdir. Kullanışları da gayet geniştir. Eylemden ad yapan ekler ile yapılan adlar çok çeşitli olup sayıları sayılamayacak kadar çoktur. (Ergin,1998:s.184,185)

1.-baç Eki:

“-baç” ekinin başındaki “b” sesi aslında “m” biçimindedir.Dönüştürücü çatı eki olan “-n” den sonra “-mEç” eki benzeşme kuralına göre “-baç” olmuştur. (Hatiboğlu,1974:35)

Sözlükte bu ekle türetilmiş 3 adet sözcük belirlenmiştir: atlambaç, dolambaç, saklambaç.

Kullanım Örnekleri:

“Güneş...bir çocuk gibi bulutlarla saklambaç oynuyor...”A. Kulin(TS)

“Atımı bağladım darağacına / Perçemim dolaştı dolambacıma” Halk türküsü(TS)

“Bu yolun dolambaçları çoktur.”(TS)

2.-CE Ekİ:

Ek dönüşlü eylem tabanları üzerine gelmektedir: düşünce, eğlence, dilence, söylence...gibi. (Banguoğlu,2004:225)

Bir hareketin sonucu olan adlar türetir.(Korkmaz,2003:76)

Bu ek ile türetilmiş 15 adet sözcük belirlenmiştir.

-CE Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	beğence	6	düşünce	11	izlence
2	çekince	7	eğlence	12	ödence
3	dinlence	8	güvence	13	övünce
4	dokunca	9	imrence	14	sakınca
5	dönence	10	inanca	15	söylence

Kullanım Örnekleri:

“Karara çekincesi olduğunu belirtti.”(TS)

“Kabul etmekte bir sakınca yoktur.”B. Felek(TS)

“Biz bu işe tuhaf bir merakla eğlence şeklinde başladık.”F. R. Atay(TS)

3.-CEk Eki:

Adlara eklenerek çeşitli anlamlı adlar türetir.

Saptanan 10 sözcük incelendiğinde ekin daha çok “n “ve “m” ünsüzleriyle biten sözcüklere geldiği görülmektedir.

-CEk Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	bakıncak	5	erincek	9	tapıncak
2	buluncak	6	kapçak	10	yapıncak
3	bürümcek	7	koruncak		
4	emcek	8	salıncak		

Kullanım Örneği:

“Salıncağa annesi binmedi, o bindi yalnız.” T. Dursun K(TS)

4.-(E/İ)ç Eki:

Eklendiği eylemin anlamını nitelik olarak taşıyan önadlar (güleç) veya eylemin bildirdiği hareketi gerçekleştiren araç adları (tıkaç) türeten bir ektir.(Korkmaz,2003:69)

Araştırmamız sırasında belirlediğimiz 67 sözcük incelendiğinde bu ekin genellikle araç anlamlı sözcükler türettiği ve çoğunlukla +Eç biçiminde kullanıldığı görülmektedir.

-(E/İ)ç Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	akaç	8	belirteç	15	dayanç
2	avunç	9	bilinç	16	dikeç
3	ayıraç	10	boşaltaç	17	direnç
4	ayraç	11	büküç	18	doğaç
5	ayrıç	12	büyülteç	19	dokunaç
6	bağlaç	13	büyüteç	20	donduraç
7	bakaç	14	çekiç	21	döneç
22	döveç	38	kavraç	54	tümleç
23	eğiç	39	kaynaç	55	özenç
24	emeç	40	kazanç	56	övünç
25	gönç	41	kıskanç	57	ulaç
26	gönenç	42	kıvanç	58	usanç
27	güleç	43	koşaç	59	utanç
28	gülünç	44	kurutaç	60	üfleç
29	güvenç	45	püskürteç	61	üreteç
30	iğrenç	46	sarkaç	62	üşenç
31	ilenç	47	sayaç	63	vuraç
32	imleç	48	sevinç	64	yönelteç
33	inanç	49	sıralaç	65	yukaç
34	indükleç	50	süreç	66	yükselteç
35	ineç	51	tıkaç	67	yürüteç
36	kakıç	52	tutturaç		
37	kaldıraç	53	tutaç		

Kullanım Örnekleri:

“Kitaba aldığım bu yazılar, gerçekte siyasal kavgamın gelişme sürecinde önemli bir tavır takınmayı vurgulamaktadır.”A. İlhan (TS)

“Saldırmak onun içgüdülerinden biridir ve yöntemi çekiçle felsefe yapmaktır.” S. Birsal(TS)

5. -DEç Eki:

Yaptığımız araştırmada belirlemiş olduğumuz “andaç” sözcüğünün -DEç eki ile türetildiği kanısındayız. “Andaç”: 1. *ajanda* 2. *anı, yadigâr* anlamına gelmektedir. “An-“ eylemiyle bir bağlantısı olduğu açıktır. Ancak incelediğimiz kaynaklarda bu ek ile ilgiyi bilgiye rastlayamadığımız gibi başka bir örnek de belirleyemedik.

Kullanım Örneği:

“Alabalıkları dağ köylüleri ırmaktan tutar getirirlerdi. Yanında andaç diye bir kâse dolusu dağ çileği yahut badem sunarlardı.”A. Kutlu(TS)

6. -dın Eki:

Yaptığımız araştırmada belirlemiş olduğumuz “aydın” sözcüğünün “ay-” eyleminden türediği kanısındayız. (*aymak: 1. Kendine gelmek, akli başına gelmek, ayılmak; 2.(mecaz) Gerçeği anlamak.*)Ancak incelediğimiz kaynaklarda bu ek ile ilgiyi bilgiye rastlayamadığımız gibi başka bir örnek de belirleyemedik.

Kullanım Örneği:

“Akşam gazetesi, yurt aydınlarıyla konuşarak bizde niçin yazar yetişmediğinin sebeplerini araştırdı.”O. V. Kanık(TS)

7. -Dİ Eki:

-Dİ eki, geçmiş zaman ortaçları türeten bir ektir.

Sözlükte bu eki almış 17 adet sözcük belirlenmiştir.

-Dİ Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	alındı	7	girdi	13	oldu
2	bindi	8	İndibindi	14	sındı
3	çıktı	9	kaptıkaçtı	15	şıpsevdi
4	dalbastı	10	karyağdı	16	uydu
5	ekti	11	külbastı	17	zıpçıktı
6	gecekondu	12	mumsöndü		

Kullanım Örnekleri:

“Ay, yerin uydusudur.”(TS)

“Kadınlarla beraber külhanbeylerin kaptıkaçtı oynadıkları yalnız kahve ile çay içilen bir halk kahvesi vardı.” S. F. Abasıyanık(TS)

“Devlet işletme araç ve gereçlerinin ve diğer girdilerinin sağlanmasını kolaylaştırır.”Anayasa(TS)

“Gazhane sırtlarındaki gecekondularda oturuyorlar.” T. Buğra (TS)

8. -DİK Eki:

Ortaç eklerindedir. Eylemlere gelerek önadlar üretir. Sözlükte tespit ettiğimiz 9 adet sözcükten ikisinin ad görevinin öne çıktığı görülmektedir: bastık, yastık.

-DİK Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	bastık	4	bilindik	7	onmadık
2	beklenmedik	5	bilinmedik	8	tanıdık
3	bildik	6	olmadık	9	yastık

Kullanım Örnekleri:

“Isınmayı umarak başımı yastığa gömüyorum.”A. Ümit(TS)

“Mart başlayalı kırkını geçmiş nice tanıdıklarım hastalandı.”A. Haşim(TS)

“Aslı olmadık şeye nasıl inanırım?” Ö. Seyfettin(TS)

“Onmadık yılın yağmuru harman vakti yağar” Atasözü

9. -E Eki:

Çok eski bir ulaç eki olan –E, Türkiye Türkçesine uzanan gelişme sürecinde, ekin tarz zarfları oluşturulan kullanılışı tek tük örneklerde kalmıştır.Bunlar da +IEş işteşlik eylemlerinden kurulmuş şekilleridir: nöbetleşe, ortaklaşa..vb.

-E ulaç ekinin kalıplaşma yoluyla oluşturduğu çevre(çevir-e), oya, sapa gibi adlar da vardır. Bunlar örnek alınarak Cumhuriyet döneminde dize, doğa, evre, süre gibi türetmeler yapılmıştır. Böylece kalıplaşmış şekiller ile türetme şekiller yan yana gelmiştir.(Korkmaz,2003:67-68)

Sözlükte bu ek ile türetilmiş 11 adet sözcük belirlenmiştir.

-E Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	çevre	5	karmaşa	9	sapa
2	dize	6	nöbetleşe	10	süre
3	doğa	7	ortaklaşa	11	yöre
4	evre	8	oya		

Kullanım Örnekleri:

“Dikişe, oyaya başladı, hanım hanımcık yaşıyordu...”R. H. Karay(TS)

“Ortaklaşa bir oyun yazmamızı önerecek kadar...”H. Taner(TS)

“Şoföre lüzum yoktu, ikimiz nöbetleşe kullanırdık.”R. H. Karay(TS)

“İkinci dizenin sonunda, 'gözlerinin renginden'i okurken...”N. Cumalı(TS)

10. -E...-E Eki:

Eylem kök ya da gövdelerine gelerek ulaçlar türetir. Sözlükte bu eki alan 12 adet ikileme belirlenmiştir.

-E...-E Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	ağlaya ağlaya	5	evire çevire	9	ıkına sıkına
2	atlaya zıplaya	6	gide gele	10	ıkına tıkına
3	bile bile	7	güle güle	11	ıklaya sıkılaya
4	düşe kalka	8	hoplaya zıplaya	12	kala kala

Kullanım Örnekleri:

“... yumrukla, tekmeyle, düşe kalka dövüşüyordu.”Y. Atılgan(TS)

“Bu yüzükle, bu pırlanta küpe benim sana yadigârım olsun. Güle güle kullan!”A. Rasim(TS)

“Okulun kapanmasına kala kala iki hafta kaldı.”(TS)

“Daha az evvel hoplaya zıplaya doruklarında dolaştığı mutluluktan tepetaklak yuvarlanıvermişti.”E. Şafak(TS)

11. -EcEk Eki:

Eylem köklerine gelerek ortaçlar türetir.

-EcEk eki almış ortaçlarla kurulan önad takımlarındaki adların zamanla kullanımdan düşmeleriyle önadlar kendi başlarına kalıcı adlara dönüşmüşlerdir.(Korkmaz,2003:68)

-EcEk ekini almış 22 adet sözcük belirlenmiştir.

-EcEk Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	alacak	9	gelecek	17	sıkacak
2	çalacak	10	giyecek	18	silecek
3	çekecek	11	içecek	19	tutacak
4	çıkacak	12	kıracak	20	verecek
5	çizecek	13	koyacak	21	yakacak
6	delecek	14	olacak	22	yiyecek
7	doğacak	15	oturacak		
8	ekecek	16	salacak		

Kullanım Örnekleri:

“Bütün alacaklarımı topladım”(TS)

“... zekâsı gelecek için insana umut ışığı veriyordu.”H. E. Adıvar (TS)

“alacağı vereceği kalmamak (veya olmamak)” Deyim

“Burada yiyecek, içecek her şey var.”(TS)

12. -EcEn Eki:

Sözlükte bu ek ile türetilmiş 4 adet sözcük belirlenmiştir: bilecen, gülecen, ivecen, sevecen.

Sözcüklerin anlamları incelendiğinde bu ekin, eklendiği eylemin bildirdiği işi yapan kişi anlamına gelen sözcükler türettiği görülmektedir

Kullanım Örnekleri:

“Kadınlara karşı sevecen ve yumuşak başlısınız.” T. Dursun K(TS)

“... kimi değerli yazarların ıvecen yargısı rol oynamıştır.”S. İleri(TS)

13. -(E)ğEn Eki:

Süreklilik, tekdüzelik, elverişlilik anlamı taşıyan adlar türetir.Sözlükte bu ek ile türetilmiş *15 adet* sözcük tespit edilmiştir.

-(E)ğEn Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	artağan	6	gezegen	11	olağan
2	buzluğan	7	gezeğen	12	süreğen
3	durağan	8	güleğen	13	sütleğen
4	iveğen	9	kayağan	14	soluğan
5	geleğen	10	küseğen	15	şırılağan

Kullanım Örnekleri:

“Sessizce gezinecek çevresinde, durağan bir yıldız gibi gökle birlikte dönecek o.” T. Oflazoğlu (TS)

“Dilimizi doğru yazmak, doğru konuşmak olağan değil, ulusal bir görevdir.”T. Buğra(TS)

“Kayağan bir toprak.”(TS)

14. -ElgE Eki:

Bu ekin eklendiği sözcüklerin anlamları incelendiğinde, -ElgE ekinin eklendiği eylemin bildirdiği işin yapılacağı ya da yapıldığı yer anlamını verdiği görülmektedir.

Sözlükte bu eki almış 6 adet sözcük belirlenmiştir.

-ElgE Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	bitelge	3	çökelge	5	göçelge
2	çizelge	4	dizelge	6	konalg

Kullanım Örnekleri:

“İki gün sonra yönetici bir genelge yayımladı.”Ç. Atlan(TS)

İmza çizelgeleri hazırlanmış.

“-ElgE Ekli Sözcük Dizelgesi” yukarıdadır.

15. -EmEç Eki:

Banguoğlu(2004:233) bu ek için“Az sayıda mekan ve aygıt adları bırakmış bir ektir” demektedir.

Bizde sözlük taramasında bu ek ile türetilmiş sadece 2 adet sözcük belirledik: dönemeç ve tutamaç.

Kullanım Örneği:

“Saffet Bey ilk dönemeci döner dönmez, yamağın eline cep saatimi tutuşturup şiddetli emir verdim.”A. Gündüz(TS)

16. -EmEk Eki:

“Eylemden eylem türeten -E ekiyle -mEk ekinin kaynaşmasından oluşmuş bir bileşik ektir.”(Korkmaz,2003:73)

Sözlükte –EmEk eki ile yapılmış 3 adet sözcük belirlenmiştir.

-EmEk Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	basamak	2	kaçamak	3	tutamak
---	---------	---	---------	---	---------

Kullanım Örnekleri:

“Koşarak basamaklara yürüdü, merdivenleri bir solukta çıktı.”P. Safa.

“...erkeğin elinde armağanla gelmesi, kaçamağını bağışlatmak içindir.”

A. Kulin(TS)

“Viraj tutamağı.”(TS)

17.-En Eki:

Tüm eylem kök ya da gövdelerine ulanabilen bir ortaç ekidir. Önadlar ve eylemin bildirdiği işi yapamı gösteren adlar türen işlek bir ektir.Sözlükte bu eki ile türetilmiş 74 adet sözcük vardır.

-En Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	ahmakıslatan	5	ayran	9	belirtilen
2	anlaşılan	6	bakan	10	belleten
3	arabozan	7	baylan	11	benzeşen
4	ayıran	8	belirten	12	beslenen

13	bezen	34	doyuran	55	kıran
14	bileşen	35	döven	56	kızan
15	bilinen	36	düzen	57	koparan
16	bilinmeyen	37	eksilen	58	ordubozan
17	birleşen	38	eriten	59	oyunbozan
18	bölen	39	geçen	60	ölçülen
19	bölünen	40	gelen	61	özveren
20	büken	41	gelen geçen	62	sapan
21	bütünleyen	42	gelen giden	63	sarmaşan
22	çağlayan	43	geren	64	söven
23	çalıştıran	44	giren	65	tamlanan
24	çarpılan	45	gösteren	66	tamlayan
25	çavlan	46	gösterilen	67	toplanan
26	çevren	47	işveren	68	tozan
27	çıkan	48	kalan	69	uyaran
28	çoğaltan	49	kaldıran	70	varan
29	çöpçatan	50	kapan	71	yelkesen
30	dalgakıran	51	kardelen	72	yelkıran
31	dalkıran	52	kayan	73	yelkovan
32	dalkurutan	53	kesen	74	yeregeçen
33	diken	54	kesişen		

Kullanım Örnekleri:

“Başkalarının malına, canına, ... hürmet etmeyi bilen bu adamlar...” S.Ali

“Ahmakıslatan hâlâ kesilmiyor.”R. N. Güntekin.

“Fabrikaları... gezin, işçilerle, işverenlerle konuşun.”S. F. Abasıyanık(TS)

"Kahve, uyaran maddelerden biridir.”(TS)

18.-EnEk Eki:

“Daha çok geçişli eylemlere gelerek “eskiden beri süregelme, yer yöre bildirme, bir özelliği üzerinde taşıma” gibi değişik görevlerde adlar türetir. Bunlardan bazıları tutunamadığı için yaygınlık kazanmamıştır.”(Korkmaz,2003:74)

Sözlükte bu ek ile türetilmiş 15 adet sözcük belirlenmiştir.

-EnEk Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	bakanak	6	düzenek	11	sağanak
2	geçenek	7	itenek	12	seçenek
3	gelenek	8	kesenek	13	takanak
4	görenek	9	olanak	14	tutanak
5	gözenek	10	örtenek	15	yetenek

Kullanım Örnekleri:

“Şair yeni bir dil ...için gereken gücü gelenekten alır.”N. Ataç(TS)

“Muhitin ve göreneğin şımarttığı bu kız ...” A.Gündüz(TS)

“Olanakların,... bir sonu bulunabilirdi belki zamanla.”Y. Atılgan(TS)

“Gençleri yeteneklerine göre işe yönleltmeli.”- (TS)

19.-Esi Eki:

“Eski Anadolu Türkçesinde çok işlek bir ortaç eki olan –Esi eki, Türkiye Türkçesinde kalıp halinde bazı ifadeler bırakarak kaybolmuştur.” (Korkmaz,2003:75)

Sözlük taramasında belirlediğimiz 6 adet sözcükten sadece “olası ve şaşılması” sözcüklerinde bu ek –Esi biçimindedir. Diğer sözcüklerde ekteki “E” sesi kaybolmuştur. Bunun zaman içinde bu şekle dönüştüğünü düşündüğümüzden diğer sözcükleri de bu bölümde gösterdik.

-Esi Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	giysi	4	şalışası	7	yatsı
2	olası	5	tütsü		
3	sinsi	6	yassı		

Kullanım Örnekleri:

“... olasılıkların bir sonu bulunabilirdi belki zamanla.”Y. Atılgan(TS)

“Babam ... yatsıdan az sonra eve döndü.”N. Cumalı(TS)

“Bizim taraflar ormanlık, dağları yassı, alçak.”H. E. Adıvar(TS)

“Bu kadın ne kadar inatçı, sinsi bir kadın!”M. Ş. Esendal(TS)

20.-EsİyE Eki:

“Gelecek zaman ortacı eki –Esİ’nin üzerine yönelme durumu ekinin eklenmesiyle oluşmuş bir ulaç ekidir. Bağlandığı Eylem ya da eylemsilerin anlamlarını “nicelik ve karşılaştırma” bakımından etkiler.” (Türkmen ve Gülsevin (ed), 2007:1176)¹⁸

-EsİyE Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	çıldırasıya	3	olasıya	5	ölesiye
2	doyasıya	4	öldüresiye		

Kullanım Örnekleri:

“Zilzurna sarhoş gelir, gık diyeni öldüresiye dövermiş.”A. İlhan (TS)

¹⁸ Tahir Kahraman, “Çağdaş Türkiye Türkçesindeki Birleşik Ekler ve Bunların Oluşumları”, I. Uluslararası Türk Dünyası Kültür Kurultayı, 9-15 Nisan 2006, Çeşme-İzmir

“Biz de bir kere sevinmeliydik

Çiçek açmış bir ağaç gibi çıldırasıya” B. R. Eyuboğlu (TS)

“Sofradan doyasıya kalktıkları gün bahtiyardırlar.” S. Ayverdi (TS)

21.-(E)v Eki:

“Eski Türkçedeki –EgÜ ekinin, bazı Çağdaş Türk dillerindeki kalıntısıdır. Son zamanlarda çağdaş Türkiye Türkçesinde işletilen bu ekle, bazı yabancı kelimelere karşılıklar türetilmiştir: görev, işlev, sınav... gibi.” (Kahraman, 2005:51)

Sözlükte bu ek ile türetilmiş 6 adet sözcük tespit edilmiştir.

-(E)v Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	işlev	3	saylav	5	söylev
2	görev	4	sınav	6	türev

Kullanım Örnekleri:

“Cavit Bey, görevi ona verdiği gün, ... çok sevinmişti.” A. İlhan (TS)

“Seçme ve aracılık işlevini yerine getiren ...” A. Ağaoğlu (TS)

“Annem, ... sınavları başarması gerektiğini hatırlatıyordu.” A. Kutlu (TS)

“... söylev esnasında, ... parmağını kanatmıştı.” R. N. Güntekin (TS)

22.-(E)v Eki:

Değişik anlamlı adlar türeten bir ektir. Sözlükte bu eki almış 9 adet sözcük vardır.

-(E)y Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	bitey	4	dikey	7	olay
2	deney	5	dolay	8	onay
3	dışbükey	6	düşey	9	yatay

Kullanım Örnekleri:

"...üstlerinin de onayıyla bir sınav yapmaya karar verdi."İ. O. Anar(TS)

"O olaydan sonra bir daha yalnız kalmamıştık onunla."N. Cumalı(TS)

"...elektrik yüklü deneyler yapa yapa..." E. Şafak(TS)

23. -GE Eki:

"Eylemlere ulanarak çeşitli anlamlarda adlar türetir: bilge, bölge, dalga, sömürge...gibi." (Kahraman,2005:50)

Sözlük taramasında 30 adet bu eki almış sözcük belirlenmiştir.

-GE Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	belirtke	11	dizge	21	soyka
2	bildirge	12	duyurga	22	sömürge
3	bileşke	13	gönderge	23	süpürge
4	bilge	14	görünge	24	tepke
5	bölge	15	gösterge	25	tutarga
6	çevirge	16	kavurga	26	yerleşke
7	çizge	17	oyulga	27	yetke
8	dalga	18	önerge	28	yonga
9	değişke	19	örge	29	yönerge
10	değiştirge	20	sıyırge	30	yörünge

Kullanım Örnekleri:

“Maddeden mi nereden geldiği belirsiz olan bu kıymet son tahminime göre bazı bölgelerin toprak mahsulündendir.”N. F. Kısakürek(TS)

“Goethe, insanlarla ilgili her şeyi söyleyip tüketmiş bir bilgedir.”
H. Taner(TS)

“O dizgenin içinde, geleceği insanın umutlu olmasına bağlı tutan bir kayıt yoktur.”- M. C. Anday(TS)

24. -GEÇ Eki:

Sözlük taramasında belirlenen 15 adet sözcüğün anlamları incelendiğinde, eylemlere gelen -gEç ekinin hem alet adı (süzgeç, kıskaç...) hem de kişilik özelliklerini belirten adlar(utangaç, üşengeç...) türettiği görülmektedir.

-GEÇ Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	burgaç	6	kıskaç	11	tutturgaç
2	çevirgeç	7	pişirgeç	12	utangaç
3	değiştirgeç	8	silgeç	13	üşengeç
4	delgeç	9	solungaç	14	yelengeç
5	ilgeç	10	süzgeç	15	yüzgeç

Kullanım Örnekleri:

“Utangaç utangaç başını önüne eğdi.” Y.Kemal

“Deniz kenarında bu meşalelerle korkunç kıskaçlı büyük pavuryalar topladıkları görülüyor.”S. F. Abasıyanık(TS)

25. -Gen Eki:

“Genellikle iki heceli eylemlere ulanır ve daha çok önad görevinde kullanılan kelimeler yapar: çekingen (çocuk) , saldırgan (köpek),somurtkan(yüz) ... gibi.” (Kahraman,2005:50)

“Eklendiği kelimelerde önadlık özelliğini yitirerek ada dönüştüğü örnekler de vardır: ısırğan, sergen, ilişken..vb.”(Korkmaz,2003:80)

Bu eki almış 86 adet sözcük belirlenmiştir.

-Gen Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	alınğan	25	didişken	49	kayğan
2	alışkan	26	direngen	50	kemirgen
3	akışkan	27	direşken	51	kırılğan
4	atılğan	28	doğurğan	52	kırıtkan
5	bağırğan	29	dökülgen	53	konuskan
6	bağırtkan	30	dövülgen	54	koruğan
7	belirtken	31	dövüşken	55	köpürgen
8	bitişken	32	duyğan	56	kudurğan
9	buluşkan	33	edilgen	57	oldurğan
10	buyurğan	34	ergen	58	osurğan
11	bükülgen	35	erigen	59	övünge
12	büyütken	36	etken	60	özenge
13	büzgen	37	ettirgen	61	sakınğan
14	çağırtkan	38	ezilgen	62	saldırğan
15	çalışkan	39	geçirgen	63	sarılğan
16	çekingen	40	girişken	64	sataşkan
17	çekişken	41	ısırğan	65	savaşkan
18	çelişken	42	iğrengen	66	savurğan
19	çığırtkan	43	iletken	67	sergen
20	darılğan	44	ilişken	68	sıçırğan
21	değişken	45	indirgen	69	sıkılğan
22	devingen	46	kaçırğan	70	sırıtkan
23	devitken	47	kapılğan	71	soğurğan
24	didingen	48	kasılğan	72	soğutkan

73	sokulgan	78	takılğan	83	üşengen
74	somurtkan	79	unutkan	84	vuruşkan
75	sorutkan	80	utangan	85	yetingen
76	sömürgen	81	uyuşkan	86	yılışkan
77	sürüngen	82	üretken		

Kullanım Örnekleri:

“...sıkılğan Hüsam Efendi, çaçaron bir şey olmuştu.”Ö. Seyfettin(TS)

“Annem konuşkan, cana yakın ve alçakgönüllü bir insandı.”A. Kutlu(TS)

“Sanki bir ecza kutusu şu ısırana benzeyen koyu yeşil ot.”
S. F. Abasıyanık (TS)

26. -Gİ Eki:

“Eylemlere ulanarak çeşitli anlamlarda adlar türetir: atkı, bıçkı, duygu, sargı, sevgi...gibi.” (Kahraman,2005:50)

Sözlük taramasında 96 adet bu eki almış sözcük belirlenmiştir. Buradan da anlaşıldığı gibi oldukça işlek bir ektir.

-Gİ Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	alışkı	10	bıçkı	19	büzgü
2	askı	11	bileği	20	coşku
3	atkı	12	bilgi	21	çalgı
4	baskı	13	bingi	22	çalkı
5	batkı	14	bitki	23	çatışkı
6	belirgi	15	bölüngü	24	çatki
7	beslengi	16	bulgu	25	çelgi
8	bezgi	17	burgu	26	çelişki
9	bıçkı	18	bürgü	27	çevirgi

28	çizgi	51	itki	74	sorgu
29	çözgü	52	katkı	75	sövgü
30	dalgı	53	kaygı	76	sungu
31	delgi	54	keski	77	susku
32	dergi	55	kılgı	78	sürgü
33	dizgi	56	kıskı	79	süzgü
34	doğurgu	57	kıygi	80	teпки
35	dolgu	58	kurgu	81	tutku
36	doygu	59	olgu	82	utku
37	döngü	60	örgü	83	uyku
38	durgu	61	övgü	84	üzgü
39	duygu	62	polargı	85	vargı
40	düşkü	63	salgı	86	vergi
41	edilgi	64	sangı	87	vurgu
42	ergi	65	sapkı	88	yengi
43	etki	66	sargı	89	yenilgi
44	gergi	67	saygı	90	yergi
45	görgü	68	seçki	91	yetki
46	görüngü	69	sergi	92	yeygi
47	içki	70	sevgi	93	yılgı
48	iletki	71	sezgi	94	yılkı
49	ilgi	72	silgi	95	yuvgu
50	ilişki	73	sonurgu	96	yülgü

Kullanım Örnekleri:

“...Mazlume ve ailesi hakkında birçok bilgi vermişti.”H. E. Adıvar(TS)

“Onlar biçkiyi, provayı öğrenme aşamasına gelmişlerdi.”A. Kutlu(TS)

“İstanbul camilerinin övgüsü üstüne açtıkları konuşmalar..”N. Cumalı(TS)

“Arkadaş yoluna kumara, içkiye alıştım.”T. Buğra(TS)

“Seni hep çok sevecek ama verebileceğinden fazla sevgi beklemeyecek karşılığında.”E. Şafak (TS)

27. -gİç Eki:

“İşlev bakımından eylemin bildirdiği işi yapanı veya yapılan işten etkileneni gösteren adlar türetir.”(Korkmaz,2003:80)

Eylemlere ulanarak çeşitli anlamlarda adlar türetir. –gİç ekini almış 13 adet sözcük belirlenmiştir.

-gİç Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	atlangıç	6	dalgıç	11	pırlangıç
2	başlangıç	7	delgiç	12	silgiç
3	bilgiç	8	ezgiç	13	sorguç
4	bizlengiç	9	kazgiç		
5	çalgiç	10	patlangıç		

Kullanım Örnekleri:

“Bazı bilgiç hekimler dillerinin makarasını çözerler” Y. K. Beyatlı(TS)

“Hayatın başlangıcı gibi sonu da...”A. Ş. Hisar(TS)

“...yüz türlü yüzmek bilir, dalgıçlara meydan okurdu.”R. H. Karay(TS)

“Sokak fenerleri önünden geçtikçe bu camların üstünde ışıktan saçaklar ve sorguçlar belirip kayboluyordu.”R. N. Güntekin

28.-GİN Eki:

“Eylem köklerine ulanınca,genellikle önad olarak kullanılan kelimeler türetir: pişkin (adam) , salgın(hastalık),süzgün(bakış)...gibi.” (Kahraman,2005:50)

Türkçe Sözlükte 98 adet bu eki almış sözcük bulunmaktadır.

-Gin Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	alışkın	34	doygun	67	salgın
2	angın	35	durgun	68	sapkın
3	argın	36	duygun	69	sargın
4	aşkın	37	düşkün	70	saygın
5	aygın	38	düzgün	71	seçkin
6	azgın	39	edilgin	72	semirgin
7	baskın	40	ergin	73	sergin
8	batkın	41	erişkin	74	sıkkın
9	baygın	42	etkin	75	sıngın
10	belgin	43	ezgin	76	singin
11	belirgin	44	geçkin	77	solgun
12	bezgin	45	gelişkin	78	soygun
13	bıçkın	46	gergin	79	suskun
14	bıkkın	47	gezgin	80	sürgün
15	bilgin	48	girgin	81	süzgün
16	bitkin	49	göçkün	82	şaşkın
17	bozgun	50	ısrıgın	83	şıvgın
18	bungun	51	ilişkin	84	şişkin
19	caygın	52	ingın	85	taşkın
20	çoşkun	53	kaçkın	86	tedirgin
21	çalgın	54	kargın	87	tepkin
22	çapkın	55	keskin	88	tutkun
23	çatkın	56	kılgın	89	uçkun
24	çıkkın	57	kırgın	90	usangın
25	çılgın	58	kıygın	91	uygun
26	çişkin	59	kızgın	92	üzgün
27	çökkün	60	koygun	93	vurgun
28	çözgün	61	küskün	94	yetişkin
29	dalgın	62	olgun	95	yetkin
30	dargın	63	ongun	96	yıkkın
31	değişkin	64	ölgün	97	yılgın
32	dingin	65	örgün	98	yorgun
33	dolgun	66	pişkin		

Kullanım Örnekleri:

“...çınarlar, dingin bir gariplik içinde yapraklarını dökerdi.”A. İlhan(TS)

“... bir sepet iri, olgun, renkli şeftali koymuşlar.”R.H. Karay(TS)

“Ölgün sesi pürtüklü bir duvar...gibi ... yükselip alçaldı.”E. Şafak(TS)

29. -İ Eki:

“Eylem köklerine ulanarak çeşitli anlamlarda adlar türetir: aç, anı, batı, sevi ... gibi. “ (Kahraman,2005:50)

Sözlükteki 113 adet sözcük bu ek ile yapılmıştır.

-İ Eklî Sözcük Dizelgesi:

1	abartı	19	bini	37	dürü
2	ağrı	20	boşaltı	38	eğri
3	akı	21	bölü	39	eleştiri
4	anlatı	22	buru	40	gezi
5	araştırı	23	buyuru	41	getiri
6	artı	24	çarpy	42	göçeri
7	ası	25	çatı	43	göçü
8	aşırı	26	çeki	44	gömü
9	ayrı	27	çektiri	45	gönderi
10	bakı	28	çeviri	46	görü
11	bası	29	çiti	47	götürü
12	başarı	30	çizi	48	gösteri
13	başvuru	31	dizi	49	göveri
14	batı	32	doğu	50	güdü
15	beceri	33	dolu	51	güldürü
16	beğeni	34	duyu	52	içgörü
17	benzeti	35	duyuru	53	içgüdü
18	bildiri	36	dürtü	54	ileti

55	iti	75	saldırı	95	sürü
56	kanı	76	sarı	96	şaşı
57	kazı	77	sanrı	97	takı
58	kırkı	78	satı	98	tapı
59	kışkırtı	79	savunu	99	tasarı
60	koku	80	sayı	100	tartı
61	korku	81	sayrı	101	tını
62	koşu	82	seçi	102	tutu
63	öğreti	83	sepi	103	uğraşı
64	ölçü	84	sevi	104	umu
65	ölü	85	sezi	105	uyarı
66	öneri	86	sıkı	106	uzlaşı
67	öngörü	87	sızı	107	ürkü
68	önsezi	88	sili	108	veri
69	örtü	89	silki	109	vuru
70	ötürü	90	soku	110	uğru
71	özveri	91	soru	111	yeti
72	pişi	92	sömürü	112	yıkı
73	pusu	93	söyleşi	113	yontu
74	saçı	94	sunu		

Kullanım Örnekleri:

“Ben gelmedim dava için / Benim işim sevi için.”Yunus Emre(TS)

“İlk yazı denemelerim için gazete bulmaya çalışıyorum.”F. R. Atay(TS)

“Ölü kentler, boş kaleler, eski saraylar.”N. Cumalı(TS)

30. -İcî Eki:

“Eylemlerden önadlar ve meslek adları yapar: boğucu(sıcak) ezici(çoğunluk), örücü,üretici...gibi.” (Kahraman,2005:50)

Sözlük taramasında bu eki almış 355 adet sözcük belirlenmiştir.

-İcî Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	ağlatıcı	47	bölücü	93	dilenci
2	ağlayıcı	48	buğulaştırıcı	94	dilendirici
3	akıcı	49	buharlaştırıcı	95	dileyici
4	akışkanlaştırıcı	50	buharlayıcı	96	dinceltici
5	aktarıcı	51	bulandırıcı	97	dinledirici
6	alacaklandırıcı	52	bulaşıcı	98	dinleyici
7	anlatıcı	53	bulucu	99	diriltici
8	ara bozucu	54	bunaltıcı	100	dizici
9	ara bulucu	55	burkucu	101	doğurucu
10	araştırıcı	56	buyurucu	102	dokuyucu
11	arayıcı	57	bükücü	103	dolandırıcı
12	arıtıcı	58	bütünleyici	104	dondurucu
13	ateşleyici	59	büyüleyici	105	doyurucu
14	atıcı	60	canlandırıcı	106	dönüştürücü
15	avutucu	61	caydırıcı	107	döşeyici
16	ayartıcı	62	coşturucu	108	durucu
17	aydınlatici	63	çağrıcı	109	duyurucu
18	ayırıcı	64	çalıştırıcı	110	düşündürücü
19	bağdaştırıcı	65	çarpıcı	111	düşünücü
20	bağışlayıcı	66	çekici	112	düzeltilici
21	bağlayıcı	67	çekiştirici	113	eğitici
22	bakıcı	68	çektirici	114	ekici
23	baltalayıcı	69	çeldirici	115	eğlendirici
24	bantlayıcı	70	çevirici	116	eleştirici
25	basıcı	71	çıldırıcı	117	emici
26	baskıcı	72	çırpıcı	118	eritici
27	başlayıcı	73	çizici	119	esirgeyici
28	başvurucu	74	çoğaltıcı	120	etkileyici
29	bayıltıcı	75	çözücü	121	ezici
30	bayındırıcı	76	çözümleyici	122	ferahlatici
31	belletici	77	dağıtıcı	123	fışkırtıcı
32	benzetici	78	dallandırıcı	124	frenleyici
33	besleyici	79	dalıcı	125	geçici
34	betimleyici	80	damıtıcı	126	geçirici
35	beyazlatıcı	81	daraltıcı	127	geçişirici
36	bezdirici	82	değişici	128	geliştirici
37	bıktırıcı	83	değiştirici	129	genelleyici
38	biçici	84	delici	130	gerileyici
39	bileştirici	85	denetici	131	gezdirici
40	bileyici	86	denetleyici	132	gezici
41	bilici	87	dengeleyici	133	giderici
42	binici	88	denkleştirici	134	gidici
43	birleştirici	89	derleyici	135	giydirci
44	boğucu	90	desteleyici	136	göçücü
45	boyayıcı	91	devindirici	137	göçürücü
46	bozucu	92	dikici	138	gölgeleyici

139	gönderici	185	kıvamaştırıcı	231	patlayıcı
140	görücü	186	kıyıcı	232	pişirici
141	görüntüleyici	187	kızartıcı	233	polarıcı
142	gösterici	188	kiralayıcı	234	püskürtücü
143	götürücü	189	kollayıcı	235	renklendirici
144	gözetici	190	konusucu	236	sağaltıcı
145	gözetleyici	191	korkutucu	237	sağıcı
146	gözleyici	192	koruyucu	238	sağlayıcı
147	gücendirici	193	koşucu	239	saldırıcı
148	güçlendirici	194	koyucu	240	salgılayıcı
149	güldürücü	195	körükleyici	241	saptayıcı
150	hafifletici	196	kötüleyici	242	saptırıcı
151	havalandırıcı	197	kudurtucu	243	sarıcı
152	ısırıcı	198	kumlaştırıcı	244	sarsıcı
153	ısıtıcı	199	kurtarıcı	245	satıcı
154	ıslatıcı	200	kurucu	246	savlayıcı
155	ışınlayıcı	201	kurutucu	247	savunucu
156	içici	202	kusturucu	248	sayıcı
157	iğneleyici	203	küreyici	249	seçici
158	ilerleyici	204	mıhlayıcı	250	serpici
159	iletici	205	mineralleştirici	251	sertleştirici
160	inandırıcı	206	munlayıcı	252	sevici
161	inceleyici	207	nemlendirici	253	sevindirici
162	inceltici	208	odaklayıcı	254	seyreltici
163	incitici	209	okşayıcı	255	sıçrayıcı
164	indirgeyici	210	okuyucu	256	sıkıcı
165	irkiltici	211	onarıcı	257	sıkıştırıcı
166	isteklendirici	212	oyalayıcı	258	sıralayıcı
167	itici	213	ozonlaştırıcı	259	sızıcı
168	izleyici	214	ozonlayıcı	260	siktirici
169	kabartıcı	215	öğrenci	261	silici
170	kaldırıcı	216	öğretici	262	sinirlendirici
171	kalıcı	217	öğürtücü	263	soğurucu
172	kandırıcı	218	öğütücü	264	soğutucu
173	kapsayıcı	219	öksürtücü	265	sokucu
174	karıştırıcı	220	ölçücü	266	soruşturucu
175	karşılایıcı	221	öldürücü	267	soyucu
176	kaydedici	222	önleyici	268	sömürücü
177	kayırcı	223	örücü	269	söndürücü
178	kaytarıcı	224	ötücü	270	sövücü
179	kazıcı	225	övücü	271	şözlendirici
180	kemirici	226	övündürücü	272	sulandırıcı
181	kesici	227	paralayıcı	273	sunucu
182	kırıcı	228	parçalayıcı	274	susturucu
183	kısıtlayıcı	229	parıldayıcı	275	sürücü
184	kışkırtıcı	230	parlatıcı	276	sürükleyici

277	süsleyici	304	uygulayıcı	331	yaşartıcı
278	süzücü	305	uyuşturucu	332	yaşatıcı
279	şaşırtıcı	306	uyutucu	333	yatıştırıcı
280	tamamlayıcı	307	uzlaşıcı	334	yayındırıcı
281	tanıtıcı	308	uzlaştırıcı	335	yazıcı
282	tarayıcı	309	üfleyici	336	yenici
283	tartıcı	310	üretici	337	yerici
284	taşıyıcı	311	ürkütücü	338	yetiştirici
285	tatlandırıcı	312	ürpertici	339	yıkayıcı
286	temizleyici	313	üşütücü	340	yıkıcı
287	terletici	314	üzücü	341	yıpratıcı
288	tertiyleyici	315	verici	342	yırtıcı
289	tetikleyici	316	vurucu	343	yiyci
290	tnlatıcı	317	yadırgatıcı	344	yoğaltıcı
291	tırmanıcı	318	yağlayıcı	345	yongalayıcı
292	tiksindirici	319	yağmurlayıcı	346	yontucu
293	tutucu	320	yakıcı	347	yorucu
294	tüketici	321	yalayıcı	348	yönetici
295	türetici	322	yalıtıcı	349	yumuşatıcı
296	uçucu	323	yanıltıcı	350	yüklenici
297	ufalayıcı	324	yansıtıcı	351	yükleyici
298	uğurlayıcı	325	yapıcı	352	yürekendirici
299	ulayıcı	326	yapışıcı	353	yürütücü
300	usandırıcı	327	yapıştırıcı	354	yüzücü
301	utandırıcı	328	yaratıcı	355	zorlayıcı
302	uyarıcı	329	yarıcı		
303	uyarlayıcı	330	yasaklayıcı		

Kullanım Örnekleri:

“...yüzlerce çift gözün ağırlığını, deliciliğini üstünde duruyordu.” Y.Kemal

“Verilecek kandırıcı bir cevabı yoktu.” O.Kemal

“Göğsünde boğucu bir tıkanıklık vardı.”P. Safa(TS)

“... yanına başka bir bakıcı kocakarı tuttum.”A. Gündüz(TS)

31.-(İ)İ eki:

“Eylem köklerine ulanarak önadlar ve belirteçler türetir: asılı (adam), basılı (kitap), döşeli (ev), sayılı (kişi)...gibi.” (Kahraman,2005:50)

Bu eki almış 36 adet sözcük belirlenmiştir.

-(İ)İ Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	asılı	13	dizili	25	serili
2	atılı	14	dürülü	26	sızılı
3	ayrılı	15	döşeli	27	sokulu
4	azılı	16	ekili	28	takılı
5	basılı	17	gömülü	29	tartılı
6	bükülü	18	kurulu	30	tutulu
7	bürülü	19	küsülü	31	yapılı
8	çakılı	20	ölçülü biçili	32	yatılı
9	çevrili	21	örülü	33	yayılı
10	çizili	22	sarılı	34	yazılı
11	dayalı	23	sayılı	35	yığılı
12	dikili	24	sepile	36	yumulu

Kullanım Örnekleri:

“... salonda asılı duran resmini alır...” S. Birsal(TS)

“Denizin derinliklerine gömülü gemi”(TS)

“... oturduğu daire basit fakat rahat döşeli üç odadır.”H. E. Adıvar(TS)

“Parlak kâğıtlara sarılı kokulu sabunlar getireceğine, kapağı dönerli aynalı kremler alacağına söz verdi.”L. Tekin (TS)

32. -(İ)m Eki:

“Eylemlere ulanarak çeşitli somut ve soyut adlar türetir: bakım, biçim, ölüm, seçim... gibi.” (Kahraman,2005:49)

Tamamıyla yalın kavramlara yatkın olmaları nedeniyle bu ekle türetilen adlar yazı dilinde çok rağbet görmüştür.(Banguoğlu,2004:254)

Sözlük taramasında 323 adet bu eki almış sözcük belirlenmiştir.

-(İ)m Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	akım	28	belirlenim	55	bölüşüm
2	aktarım	29	bellem	56	bunalım
3	alım	30	benzeşim	57	burum burum
4	anlam	31	benzetim	58	büklüm
5	anlatım	32	betim	59	büküm
6	arıtım	33	bırakım	60	bürüm
7	artım	34	biçim	61	canlandırım
8	artırım	35	biçem	62	çağırım
9	asım	36	bildirim	63	çağrışım
10	aşım	37	bildirişim	64	çakım
11	aşınım	38	bileşim	65	çarpım
12	atılım	39	bilgileşim	66	çekim
13	atım	40	bilim	67	çelim
14	ayırım	41	bileşim	68	çevirim
15	ayrışım	42	bindirim	69	çevrim
16	bağdaşım	43	bireşim	70	çıkırım
17	bağım	44	birikim	71	çiğnem
18	bağlam	45	biriktirim	72	çizim
19	bağlanım	46	birleşim	73	çoğaltım
20	bağlaşım	47	bitim	74	çöküm
21	bağlılaşım	48	bitirim	75	çözülüm
22	bakım	49	boğum	76	çözüm
23	bakışım	50	boşalım	77	dağılım
24	basım	51	boşaltım	78	dağıtım
25	bastırım	52	boylam	79	davranım
26	başarım	53	bozum	80	dayanım
27	başkalaşım	54	bölüm	81	değişim

82	değişim	123	düzlem	164	gözetim
83	denetim	124	edim	165	gözlem
84	deneyim	125	edinim	166	güdüm
85	denklem	126	eğilim	167	ılım
86	derlem	127	eğim	168	ışınım
87	devinim	128	eğitim	169	ışıtım
88	devrim	129	eğrim	170	içim
89	devrişim	130	ekim	171	içlem
90	deyim	131	eklem	172	ikilem
91	didişim	132	eleştirim	173	iletim
92	dikim	133	enlem	174	iletişim
93	dilim	134	erim	175	imgelem
94	dilinim	135	erişim	176	indirim
95	direnim	136	esim	177	istem
96	dirim	137	eşlem	178	işitim
97	dizim	138	etkileşim	179	işlem
98	doğram	139	evirtim	180	işleyim
99	doğrulum	140	evrim	181	izlem
100	doğum	141	eylem	182	izlenim
101	dokunum	142	eytişim	183	kaldırım
102	dolam	143	geciktirim	184	kalım
103	dolanım	144	geçim	185	kaplam
104	dolaşım	145	geçinim	186	kapsam
105	dolum	146	geçirim	187	karışım
106	donanım	147	geçişim	188	kasım kasım
107	donatım	148	gelişim	189	katılım
108	doyum	149	geliştirim	190	katım
109	döküm	150	gereksinim	191	kavram
110	dönem	151	gerektirim	192	kavuşum
111	dönüm	152	gerilim	193	kazanım
112	dönüştürüm	153	getirim	194	kazım
113	dönüşüm	154	girim	195	kesim
114	döşem	155	girişim	196	kestirim
115	durum	156	giyim	197	kırım
116	duygulanım	157	giyim kuşam	198	kırtım
117	duyum	158	göçüm	199	kırkım
118	duyurum	159	gönderim	200	kuram
119	dürüm	160	görüm	201	kısaltım
120	düşünüm	161	görünüm	202	kıvrım
121	düşürüm	162	gösterim	203	kıyım
122	düzeltilim	163	götürüm	204	konum

205	korunum	245	sesletim	285	uylaşım
206	koşum	246	sevim	286	uyum
207	kullanım	247	sıkım	287	uyuşum
208	kurtarım	248	sızım sızım	288	uzanım
209	kurum	249	sindirım	289	uzatım
210	oluşum	250	siyim siyim	290	uzlaşım
211	onarım	251	sokum	291	üleştirim
212	onum	252	solunum	292	ünlem
213	ortaöğrenim	253	sorum	293	ürem
214	ortaöğretim	254	soykırım	294	üretim
215	oturum	255	söküm	295	üstlenim
216	oylum	256	sönüm	296	üzüm üzüm
217	oylum oylum	257	söylem	297	varsayım
218	oynatım	258	sunum	298	verim
219	oyum	259	sürdürüm	299	yerleşim
220	öğrenim	260	sürüm	300	yetim
221	öğretim	261	süzüm süzüm	301	yetişim
222	ölçüm	262	tadım	302	yetiştirim
223	ölüm	263	tanım	303	yığışım
224	önlem	264	tanıtım	304	yıkım
225	örüm	265	tasarım	305	yıldırım
226	özlem	266	taşım	306	yırtım
227	paylaşım	267	tıkım	307	yitim
228	pişim	268	tıklım tıklım	308	yyim
229	pişirim	269	titrem	309	yoğaltım
230	sağaltım	270	titreşim	310	yoğrum
231	sağım	271	toplam	311	yoğurum
232	sağlam	272	tutam	312	yordam
233	sakınım	273	tüketim	313	yorum
234	salınım	274	tutulum	314	yönelim
235	salkım	275	tutum	315	yöneltim
236	sarım	276	türüm	316	yönetim
237	sarsım	277	uçum	317	yönetişim
238	satım	278	uçurum	318	yudum
239	savaşım	279	ulam	319	yutum
240	sayım	280	ulam ulam	320	yücelim
241	seçim	281	ulaşım	321	yüklem
242	seğirdim	282	ulum	322	yükselim
243	serim	283	uyarım	323	yürütüm
244	seslem	284	uygulayım		

Kullanım Örnekleri:

“... papaz uluması bizim için yıkımdır.”H. R. Gürpınar(TS)

“Ankara Palas'ta kendisine ... indirim yapıldı” Ç. Altan(TS)

“... bir dilim kek alabilmek üzere bir pastacıya giriyorum.”A. Ağaoğlu(TS)

“... yiğitlik kavramının ters yüz edilmesi irdelenmedi.”A. Ağaoğlu(TS)

33. -İn Eki:

“Eylem köklerine ulanarak çeşitli adlar ve önadlar oluşturur: akın, sorun; sayın(öğretmen)...” (Kahraman,2005:49)

Bu eke örnek 18 adet sözcük saptanmıştır.

+(İ)n Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	akın	7	erin	13	sayın
2	basın	8	esin	14	sökün
3	bükün	9	gelin	15	sorun
4	çakın	10	ışın	16	yayın
5	dizin	11	ölçün	17	yığın
6	ekin	12	satın	18	yoğun

Kullanım Örnekleri:

“Ada'yı bir rençper akını doldurmuştu.” S. F. Abasıyanık(TS)

“... ekinlere kına, pancarlara kurt düşmemeli.” T. Buğra(TS)

"Dünya tarihinde, çağının sorunları karşısında büsbütün yansız ve edilgin kalmış bir tek büyük yazar göstermek kuşkusuz güç olacaktır."N. Hikmet(TS)

"Bir roman, bir müzik parçası için esin kaynağı olabilir."A. Ağaoğlu(TS)

34. -(İ)nc Eki:

Dönüştürme eki -n ile eylemden ad yapan -ç ekinin erkenden kaynaşmasıyla oluşmuştur. Bu ek eylemlerden yalın adlar ve önadlar yapar. (Banguoğlu,2004:257)

Eylemden ad yapım eki olan -( )ç *bağlaç, tkaç, tümleç...* örneklerinde olduğu gibi, ünlü üzerine ulanabilmektedir. *gülünç, övünç, sevinç..* gibi sözcüklerde eylemden eylem yapım eki -n üzerine ulanan bu ekin; *basınç, ezinç, korkunç...* gibi, -n'li biçimi kullanılmayan eylem tabanlarına ulanması, ekin- nç biçiminde birleşik ek sayılması sonucunu doğurmuştur." (Türkmen ve Gülsevin (ed), 2007:1176)¹⁹

14 adet sözcükte bu ek belirlenmiştir.

-(İ)nc Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	basınç	6	ilginç ²⁰	11	ödünç
2	dalinç	7	istenç	12	sapınç
3	edinç	8	kakınç	13	ürkünç
4	erinç	9	kasınç	14	üzünç
5	ezinç	10	korkunç		

¹⁹ Tahir Kahraman, "Çağdaş Türkiye Türkçesindeki Birleşik Ekler ve Bunların Oluşumları", I. Uluslararası Türk Dünyası Kültür Kurultayı, 9-15 Nisan 2006, Çeşme-İzmir

²⁰ İlginç sözcüğünün kökeni ile ilgili Nişanyan (2002), "*ilgi* adına eklenen +nç ekinin işlevi belirsizdir." demektedir. Sözcüğün kökeni ile ilgili başka bir bilgiye ulaşamadık. Adlara eklenen +nç ekine başka bir örnek belirleyemediğimiz için bu sözcüğü burada gösterdik.

Kullanım Örnekleri:

“Bizi buraya getiren arabacı yolda birtakım korkunç şeyler söyledi.”H. R. Gürpınar(TS)

“Gazların içinde kapalı oldukları kabın her yönüne doğru basınçları vardır.”(TS)

“Böyle bir değerlendirme, yerel seçimlerin halk istencini daha iyi gösterdiği sonucunu ortaya çıkarır.” M. C. Anday (TS)

“İncecik bir lüks değil, kaba, zevkten yoksun, çok daha ürkünç bir lüks sergilenecek şimdi.” S. İleri (TS)

“Böyle bir değerlendirme, yerel seçimlerin halk istencini daha iyi gösterdiği sonucunu ortaya çıkarır.”M. C. Anday (TS)

35. -(İ)ntİ ve 36.-tİ Ekleri:

-tİ daha çok “n” ile biten eylemlere ulanarak çeşitli anlamlarda adlar türetir:bağlantı,çalkantı, gezinti,görüntü,üzüntü...gibi.

Bu ek, “n” ile bitmeyen kimi eylemlere de ulanabilmektedir: belirti, karaltı, kızartı...gibi. “n” ile bitmeyen eylemlere, genellikle -(İ)nti eklenerek –tİ’nin işlevini yerine getirir:akıntı, çıkıntı,kuruntu, üzüntü, sızıntı, süprüntü... örneklerindeki gibi.(Kahraman,2005:51)

-(İ)nti ekiyle yapılmış 119 adet, -tİ eki ile yapılmış 69 adet, sözcük tespit edilmiştir.

-(İ)ntİ Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	ağlantı	39	eklenti	87	sıkıntı
2	akıntı	40	elenti	88	sıyrıntı
3	alıntı	41	esinti	89	sızıntı
4	arantı	42	ezinti	90	silinti
5	asıntı	43	girinti	81	salıntı
6	askıntı	44	ilinti	82	sarkıntı
7	aşırıntı	45	irkinti	83	sarsıntı
8	ayrıntı	46	işlenti	84	savruntu
9	bağıntı	47	ivinti	85	selinti
10	bakıntı	48	kaçıntı	86	serpinti
11	beklenti	49	kakıntı	91	silinti
12	bıkkıntı	50	kalıntı	92	soyuntu
13	birikinti	51	kapantı	93	söküntü
14	boğuntu	52	kasıntı	94	sövüntü
15	bozuntu	57	kırıntı	95	söylenti
16	bölüntü	58	kırkıntı	96	sulantı
17	buluntu	59	kırpıntı	97	süprüntü
18	buruntu	60	kısıntı	98	süzüntü
19	büküntü	61	kıvrıntı	99	takıntı
20	coşuntu	62	kıyıntı	100	tarantı
21	çakıntı	63	kopuntu	101	taşıntı
22	çalıntı	64	koşuntu	102	toplantı
23	çalkantı	65	kovuntu	103	tozuntu
24	çekinti	66	koyuntu	104	uyuntu
25	çevrinti	67	kuruntu	105	uzantı
26	çıkıntı	68	kusuntu	106	ürküntü
27	çırpıntı	69	kuşantı	107	üşüntü
28	çilenti	70	okşantı	108	üzenti
29	çisenti	71	okuntu	109	üzüntü
30	çizinti	72	orantı	110	verinti
31	çöküntü	73	oyalantı	111	vuruntu
32	çözüntü	74	oyuntu	112	yakıntı
33	değinti	75	özlenti	113	yapıntı
34	derinti	76	örüntü	114	yarıntı
35	dolantı	77	övüntü	115	yaşantı
36	döküntü	78	rastlantı	116	yayıntı
37	eğinti	79	saçıntı	117	yığıntı
38	ekinti	80	sakıntı	118	yıkıntı
				119	yyıntı

Kullanım Örnekleri:

“Evlenmek kuruntusu ile satılmaya giden iki mahalle kızı sol tarafta.”

A. Gündüz (TS)

“Avlu kapısı önünde atından indiği sırada, iyi bir rastlantıyla, Hayrettin Ağa, oğlu ile avludaydı.” N. Cumalı (TS)

“Güneş gene alevlendi, kavak yapraklarına türkü söyleten serin esinti dindi.” T. Buğra (TS)

“Elinde tuttuğu, içi süprüntü dolu farası merdivenlerin dibine boşalttı.” E. E. Talu (TS)

“Derin bir sel yarıntısını geçmek lazım geldi.”Ö. Seyfettin (TS)

-tî Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	ağlatı	18	çığırta	35	gezinti
2	anırta	19	çıkartı	36	gömültü
3	asıltı	20	çökelti	37	görüntü
4	aşıntı	21	çökerti	38	göverti
5	aşırtı	22	çözelti	39	ıkıntı
6	avuntu	23	dağıntı	40	iğrenti
7	ayartı	24	daraltı	41	imrenti
8	ayıltı	25	dayantı	42	kabartı
9	ayırtı	26	didinti	43	karaltı
10	bağırta	27	dinleti	44	karartı
11	bağlantı	28	doğrultu	45	kazıntı
12	belirti	29	donatı	46	kıvrantı
13	böğürtü	30	duyultu	47	kızartı
14	bunaltı	31	düzelti	48	morartı
15	buyrultu	32	edinti	49	ödenti
16	çağırta	33	eğlenti	50	öğürtü
17	çarpıntı	34	geğirti	51	önerti

52	özenti	58	sığıntı	64	uyartı
53	sakırtı	59	sızıltı	65	ürpertı
54	saklantı	60	sonurtu	66	yağıltı
55	sallantı	61	şıpsevdi	67	yanıltı
56	saplantı	62	tiksinti	68	yeşerti
57	sarartı	63	usantı	69	yükselti

Kullanım Örnekleri:

“... bir ütü sarartısına benzer bir sarılıkta,...”S.F.Abasıyanık (TS)

“Ayın aksi içinden bir karartı geçiyordu.”Ö. Seyfettin (TS)

“Taklit ve özenti devri en çok bizde sürmüştür.” F. R. Atay

“...ille bir yerden bunun avuntusunu arayıp buluyor.” H. Taner(TS)

“İncir ağacının altında her zamanki isimsiz ürpertiyile titiriyorum.”Y. Z. Ortaç (TS)

37. -(y)(İ)ş Eki:

“Bütün eylemlere ulanabilir ve ulandığı eylemlerin adlarını yapar:geliş,göçüş,kalış...gibi.-(y)(İ)ş eki alan eylemler,bildirdikleri eylemin yapılış biçimini(tarzını)karşılacak anlamlar taşırlar.

-(y)(İ)ş ekiyle türemiş kimi adlar,eylem olma işlevi yanında,çeşitli kavramların sürekli adı olma özelliği kazanmışlardır: alışveriş, çekiliş, gösteriş, yarış...gibi.” (Kahraman,2005:49)

Türkçe Sözlükte bu eki almış tüm sözcükler çalışmamızın kapsamına alınmamıştır. -(y)(İ)ş ekini almış ve bir sözcüğü karşılayarak ad olma görevi öne çıkan sözcükler seçilmiştir. Bu şartlara uygun 52 adet sözcük tespit edilmiştir.

-(y)(İ)ş Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	anlayış	19	direniş	37	oynaş
2	akış	20	dövüş	38	öpüş
3	atış	21	duruş	39	özdeyiş
4	bağlanış	22	geçiş	40	sarmaş dolaş
5	bakış	23	gidiş dönüş	41	satış
6	benzeş	24	gidiş geliş	42	söğüş
7	benzetiş	25	giriş	43	söyleyiş
8	biliş	26	görünüş	44	sunuş
9	biniş	27	görüüş	45	taniş
10	buluş	28	gösteriş	46	taras
11	buruş buruş	29	haykırış	47	tıkış tıkış
12	çekiliş	30	inaniş	48	uçuş
13	çekiş	31	iniş	49	uğraş
14	çıkış	32	kanış	50	varış
15	dağılış	33	kavrayış	51	yokuş
16	davranış	34	kurtuluş	52	yürüyüş
17	deyiş	35	kuruluş		
18	dikiş	36	oluş		

Kullanım Örnekleri:

“Dikişe, oyaya başladı, hanım hanımcık yaşıyordu...”R.H.Karay(TS)

“Eski hayat baştan başa bir nümayiş ve gösteriş hayatı idi.”A.Haşim (TS)

38. -(E/İ)t Eki:

Eski Türkçeden beri süregelen, Eski Anadolu Türkçesinde de bir takım örnekler veren bu ek, Çağdaş Türkiye Türkçesinde pek işlek değildir.(Korkmaz, 2003:107)

Geçmişte çok kullanılmış bir ektir:geçit,öğüt,yanıt..gibi. Günümüzde de yabancı kelimelere karşılıklar oluşturmakta kullanılmıştır: dikit,kesit,yapıt...gibi. (Kahraman,2005:51)

Türkçe Sözlükte 38 adet sözcük bu eki almıştır.

-(E/İ)t Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	anıt	14	giyit	27	ölçüt
2	aşıt	15	gömüt	28	ölet
3	ayrıt	16	gülüt	29	sarkıt
4	bayat	17	içit	30	sıkıt
5	bırakıt	18	kalıt	31	soyut
6	binit	19	kanıt	32	tanıt
7	bölüt	20	kavut	33	taşıt
8	çıkıt	21	kesit	34	umut
9	denet	22	kısıt	35	yakıt
10	dikit	23	konut	36	yapıt
11	dönüt	24	koşut	37	yazıt
12	düşüt	25	kurut	38	yoğurt
13	geçit	26	onat		

Kullanım Örnekleri:

“Yapıtının sağlamlığına güvenen her sanatçı gibi...” H. Taner (TS)

“Duydum ve okudum ki Sinan'a bir anıt yapılacaktı.”N. Hikmet (TS)

“Tavla tavla şahbaz atlarım sana binit olsun.” Dede Korkut (TS)

39. -(E/İ)k Eki:

Çalışmamızda 374 sözcüğün bu eki aldığı saptanmıştır.

Eylemlere ulanarak önadlar çeşitli anlamda adlar türetir.

Ünlüyle biten eylemlere olduğu gibi ulanır: bunak (kocakarı) dişlek(çocuk); dilek, döşek, tekerlek ...gibi. Ünsüzle biten eylemlere ulanırken,eylemle ek arasına,bazan e, a ünlülerinden biri yardımcı ses olarak girer:atak (delikanlı), kaça (mahkum), korkak (genç),ürkek (kız)...gibi.Bazan da ı, i, u, ü ünlülerinden biri yardımcı ses görevinde

kullanılır: açık (kapı), bozuk (yol), sönük (lamba), yerleşik (düzen); buyruk, delik, konuk, sarık...gibi.

Belirttiğimiz eklenme özelliklerinden dolayı, kimi dilciler, -k'yi birden çok ek olarak değerlendirmekte ve sunmaktadırlar. (Kahraman,2005:49)

-(E/İ)k Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	abanık	34	batırık	67	bürük
2	akak	35	belek	68	bütünleşik
3	aksak	36	belirtik	69	büyük
4	aksırık	37	bellek	70	büzük
5	alık	38	benzeşik	71	büzüşük
6	alık salık	39	bertik	72	cırlak
7	alışık	40	bezek	73	cırlayık
8	almaşık	41	bıçak	74	cırtlak
9	anlaşık	42	biçenek	75	cıvık
10	apışak	43	bileşik	76	çağlayık
11	apışık	44	binek	77	çapraşık
12	ardışık	45	birleşik	78	çarpık
13	artık	46	bitek	79	çatak
14	asık	47	bitik	80	çatık
15	atık	48	bitişik	81	çatışık
16	ayık	49	boğak	82	çatlak
17	ayrık	50	boğanak	83	çekek
18	ayrışık	51	boğasak	84	çekik
19	bağdaşık	52	boğuk	85	çelik
20	bağlanak	53	boğunuk	86	çelişik
21	bağlaşık	54	bozarık	87	çentik
22	bağlılaşık	55	bozuk	88	çevrik
23	bakarak	56	bozuşuk	89	çıkak
24	bakışık	57	bölük	90	çıkık
25	banak	58	börtük	91	çınlak
26	barınak	59	budak	92	çiğnek
27	barışık	60	bulanık	93	çimek
28	basak	61	bulaşık	94	çizik
29	basık	62	bunak	95	çorak
30	bastırak	63	buruk	96	çökek
31	bastırık	64	buruşuk	97	çökük
32	batak	65	buyruk	98	çözük
33	batık	66	bükük	99	çürük

100	dağınık	145	fişkırık	190	karık
101	dağıtk	146	geberik	191	karışık
102	damıtık	147	geçek	192	karmakarışık
103	danişik	148	gerek	193	karmaşik
104	dayanak	149	gerilek	194	katık
105	dayanışik	150	gevrek	195	katışık
106	değişik	151	gevşek	196	kavlak
107	delik	152	girişik	197	kavrak
108	denek	153	giyininik	198	kavruk
109	derişik	154	göçük	199	kavşak
110	dernek	155	gömük	200	kayak
111	deşik	156	gövek	201	kaydıрак
112	devrik	157	göyük	202	kayık
113	dışık	158	gücenik	203	kaynak
114	didik didik	159	güdek	204	kaynaşik
115	dilek	160	güçük	205	kaypak
116	dinek	161	gülük	206	kertik
117	dolak	162	gürlek	207	kesik
118	dolaşik	163	haşlak	208	kıpık
119	donuk	164	hıçkırık	209	kıyırdak
120	dökük	165	hortlak	210	kırık
121	dönek	166	ılık	211	kırık dökük
122	dönük	167	ılık ılık	212	kırışık
123	döşek	168	ısırik	213	kırpık
124	durak	169	ıslak	214	kısık
125	duruk	170	ışık	215	kışlak
126	duynak	171	içerik	216	kıvrak
127	düşük	172	içerlek	217	kıvrık
128	eğik	173	içirik	218	kıyak
129	eğininik	174	ilerlek	219	kıyık
130	eğlek	175	ilik	220	kızarık
131	eksik	176	ilinek	221	kızışik
132	elek	177	ilişik	222	kokak
133	enek	178	inik	223	konak
134	erek	179	istek	224	konuk
135	eriyik	180	işlek	225	kopuk
136	eslek	181	izlek	226	korkak
137	esnek	182	kabarık	227	korunak
138	esrik	183	kaçak	228	koşuk
139	eşlenik	184	kaçınınik	229	kovuk
140	evirtik	185	kalık	230	kösnük
141	evrik	186	kalkık	231	kuduruk
142	evrişik	187	kanık	232	kuşak
143	ezik	188	kapak	233	oluk
144	fırlak	189	kapanık	234	oluşuk

235	orak	281	sıyrık	327	uğrak
236	osuruk	282	sızak	328	ulak
237	oturak	283	silik	329	uyak
238	oynak	284	sinik	330	uyanık
239	oyuk	285	soğuk	331	uyduruk
240	ödenek	286	soluk	332	uyruk
241	öksürük	287	soluk	333	uyuşuk
242	öksürük tıksırık	288	somurtuk	334	uzak
243	ölçek	289	sökük	335	üfürük
244	ölük	290	sölpük	336	üşütük
245	örek	291	sönük	337	ürkek
246	örtük	292	sulak	338	vuruk
247	örük	293	sunak	339	yaldırak
248	ötürük	294	susak	340	yelpik
249	övünek	295	sürek	341	yeltek
250	parlak	296	sürtük	342	yenik
251	patlak	297	süzek	343	yerleşik
252	pırlak	298	süzük	344	yetik
253	pırtlak	299	şakrak	345	yetişek
254	pişik	300	şişek	346	yıgınak
255	pürtük	301	şımarık	347	yığışık
256	püskürük	302	tamışık	348	yıkık
257	saçık	303	tapınak	349	yıldırak
258	sanık	304	takinak	350	yılık
259	sapak	305	tarak	351	yılışık
260	sapık	306	tepik	352	yıprak
261	sarık	307	tıkanık	353	yırık
262	sarkık	308	tıkışık	354	yırtık
263	sarmaşık	309	tırtık tırtık	355	yıvışık
264	sarsak	310	titrek	356	yitik
265	sarsık	311	toparлак	357	yolak
266	savak	312	toplalık	358	yoluk
267	savruk	313	toplaşık	359	yontuk
268	savsak	314	tutarık	360	yörük
269	selek	315	tutuk	361	yumak
270	sepek	316	tutak	362	yumuk
271	seyrek	317	tutarak	363	yunak
272	seyrelik	318	tükenik	364	yutak
273	sığınak	319	tükürük	368	yuvak
274	sıgımık	320	tümleşik	369	yuvarlak
275	sıkışık	321	tuturuk	370	yüğüruk
276	sımık	322	tüzük	371	yülük
277	sırtık	323	tünek	372	yürük
278	sırnaşık	324	uçak	373	zırlak
279	sıvık	325	uçuk	374	zırtlak
280	sıvışık	326	uçuk kaçık		

Kullanım Örnekleri:

“Babasının patlak yenli sarı postallarını ayaklarına geçirmiş...” O.Kemal

“Oradaki yıkık evin kapısından belki gökyüzüne gireceğiz.”R. N. Güntekin

“Yanıma yaklaşan gölge, o eski şarkıyı gerçek bir istekle tekrarlıyordu.”
Ç. Atlan (TS)

“Kız, ...yarı ürkek, yarı yalvarışlı gülümsüyordu ona.”T. Buğra (TS)

40. -(E/İ)l Eki:

Eylemler gelerek değişik anlamlı adlar yapar.Bu eke örnek olacak 14 adet sözcük belirlenmiştir.

-(E/İ) l Eklî Sözcük Dizelgesi:

1	çökel	6	dural	11	sanal
2	çekül	7	eleştirel	12	sarkıl
3	dikel	8	koşul	13	sepil sepil ²¹
4	doğal	9	kurul	14	sökel
5	dönel	10	okul ²²		

²¹ Türkçe Sözlükte, “*Sepil sepil: (hık)Yağmur çiseleyerek veya hafif (yağmak)*” şeklinde açıklanmıştır. “Bir şeyi dağılacak biçimde dökmek, saçmak.” Anlamına gelen *serp-* eylemi, Türkiye Türkçesinde birçok ağızda “sepemek” biçimde kullanılmaktadır.(bkz.TDKTürkiye Türkçesi Ağızları Sözlüğü) Ayrıca, Nişanyan(2002), serpmek eylemindeki “r” sesinin Türkiye Türkçesine özgü olduğunu; Tükmence ve Kırgızcada bu eylemin sep- biçiminde olduğunu belirtmektedir

²² Nişanyan(2002), “Okul” sözcüğünün kökünün *oku-* eylemi olduğunu belirtmekle birlikte, Fransızca école (okul) sözcüğünden serbest çağrışım yoluyla türetilmiş olabileceğini de eklemektedir.

Kullanım Örnekleri:

“Doğal olarak...daha çok yaklaşmasına izin vermiyordu.”N.Cumalı(TS)

“Türk Eli’nin uluları bu koşullar altında yeni toprakların...”N.Araz(TS)

“Sepil sepil yağın kar m’ola / Çırpını çırpını gelen yar m’ola?” Halk Türküsü (TS)

41. -IEk Eki:

İşlek olmayan bir ektir. Önad özelliği taşıyan adlar türetilir.

Sözlükte 2 adet sözcük tespit edilmiştir: 1.Bağırtlak 2. Yırtlak

42. -IEn Eki:

Bir tek *aklan* sözcüğünde rastlanmıştır. “Suların denize aktığı yer” anlamına gelmektedir.

İncelenen dilbilgisi kitaplarında bu ek ile ilgili bilgiye rastlanamadığı gibi, başka bir örneğe de rastlanamadığı için ek ile ilgili bir sonuca varmak mümkün olmamıştır.

43. -mE Eki:

Mastar eklerinden biridir. Bütün eylemlere ulanabildiği için sözlükte çok sayıda bu eki almış madde başı imi vardır.Ancak çalışmamızda bu sözcüklerin hepsi değil sadece bir varlığa ad olmuş, adlık görevi öne çıkmış sözcükler belirlenmiştir. 245 adet sözcük saptanmıştır.

Ayrıca, bazı eserlerde ayrı birer ek olarak gösterilen -cEmE ve +lEmE bileşik ekleri, ek sayısını daha da artırmamak için bu ekin kapsamında gösterilmiştir.

“Bütün eylemlerin sonlarına ulanabilir ve ulandığı eylemlerin adlarını yapar:gitme,kaçırma...gibi.-mE,-mEk’e göre daha somut anlamlar taşıyan eylem(iş)adları yapmış olur. -mE eki,eylemlerle kalıplaşarak o eylemlerin bildirdikleri eylemlerle ilgili somut adlar ile önadlar da türetir:asma, ayaklanma, kazma, saçma; burma(tatlı), yığma(bina)...gibi.” (Kahraman,2005:48-49)

-mE Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	acıma	22	başvurma	43	burma
2	alıştırma	23	bazlama	44	bükme
3	akışma	24	bekleme	45	bütünleme
4	akıtma	25	benzeşme	46	büzme
5	anlaşma	26	besleme	47	canlandırma
6	anma	27	beslenme	48	çakma
7	antlaşma	28	beşik kertme	49	çalışma
8	araştırma	29	betimleme	50	çarpışma
9	arpalama	30	bezeme	51	çarpma
10	asma	31	bırakışma	52	çatışma
11	aşılama	32	biçme	53	çatma
12	aşınma	33	bitirme	54	çekişme
13	aşırma	34	boğma	55	çekme
14	atama	35	boğuşma	56	çelme
15	atışma	36	boşanma	57	çığırma
16	ayaklanma	37	boşlama	58	çıkarma
17	bağlama	38	boyama	59	çıkarsama
18	balıklama	39	bozma	60	çıkartma
19	bandırma	40	bölme	61	çıkma
20	basma	41	buğulama	62	çırpma
21	baştan savma	42	bulama	63	çobanlama

64	çözme	109	geçme	154	kavrama
65	çözümleme	110	gelişme	155	kavurma
66	çözünme	111	gelme	156	kaynaştırma
67	danışma	112	geneleme	157	kazma
68	dayanışma	113	genelleme	158	kesme
69	dayatma	114	gerekseme	159	kestirme
70	değiştirme	115	girişme	160	kırkma
71	değme	116	göçüşme	161	kırma
72	deme	117	gömme	162	kısaltma
73	deneme	118	görme	163	kıyma
74	denetleme	119	görümsetme	164	kızartma
75	derleme	120	görüüşme	165	koçaklama
76	derme	121	gösterme	166	konuşma
77	devşirme	122	gözlme	167	koruma
78	doğaçlama	123	gülme	168	koşma
79	doğrama	124	gülümseme	169	kurbağalama
80	dokuma	125	haşlama	170	kuşatma
81	dokunma	126	havalandırma	171	küpleme
82	dolama	127	içme	172	noktalama
83	dolaylama	128	ikileme	173	oluşma
84	dolma	129	ikizleşme	174	ortalama
85	donama	130	ilerleme	175	oturtma
86	donanma	131	inceleme	176	oyma
87	dondurma	132	inme	177	oyulgama
88	dökme	133	istemseme	178	önerme
89	dönme	134	işleme	179	örme
90	dörtleme	135	işletme	180	örtme
91	döşeme	136	ivme	181	patlama
92	dövme	137	kabartma	182	pazarlama
93	duraksama	138	kaçma	183	pepeme
94	duruşma	139	kakma	184	saçma
95	dürme	140	kalkınma	185	sağlama
96	düzeltilme	141	kalma	186	saldırma
97	düzenleme	142	kapama	187	salma
98	eksiltme	143	kapatma	188	saplama
99	eleme	144	kaplama	189	sarkıtma
100	elleme	145	kapma	190	sarma
101	eritme	146	kaptırma	191	savunma
102	eşleme	147	karalama	192	sayışma
103	eşme	148	karartma	193	seçme
104	etkime	149	karma	194	seğirtme
105	ezme	150	karşılama	195	serme
106	fırlama	151	karşılaşma	196	serpme
107	fırlatma	152	katlama	197	sıkma
108	gecikme	153	katma	198	sıktırma

199	sırma	215	toplama	231	yanaşma
200	soruşturma	216	tutulma	232	yasıma
201	söğürme	217	tuzlama	233	yapma
202	sözleşme	218	uçurtma	234	yarışma
203	sundurma	219	uğratma	235	yarma
204	susma	220	ulama	236	yayma
205	sürme	221	ulaştırma	237	yazışma
206	sürünceme	222	umma	238	yazma
207	süsleme	223	uyarlama	239	yeldirme
208	şekerleme	224	uydurma	240	yeleme
209	takma	225	uygulama	241	yeme
210	tamlama	226	uzatma	242	yetiştirme
211	tartışma	227	üçleme	243	yontma
212	taşlama	228	üçüzleme	244	yumuşama
213	tekerleme	229	üreme	245	yürütme
214	tepkime	230	yağlama		

Kullanım Örnekleri:

“Perihan nine evde kalacak, baklava açacak, dolma yapacaktı.”H. E. Adıvar (TS)

“Uçurtmalar biraz gök, açık hava ve rüzgâr ister.”A. Ş. Hisar (TS)

“Karısının zarif bir yeldirmesi, başında ipekten ince bir örtüsü olacaktı.”
H. Z. Uşaklıgil (TS)

“Tuzlama balık.” – (TS)

“Kapıyı kapadı. Üstünde anahtar ve sürme yoktu.”P. Safa (TS)

44. -mEcE Eki:

Eylemden ad yapan -mE eki ile +CE ekinin kaynaşmasından oluşan bu bileşik ek, eylem kök ya da gövdelerinden bir işin yapılma tarzını ve şartını ortaya koyan adlar türetmektedir. Bu ek ile oyun, kuş, hastalık, gereç adları ve başka bazı adlar yapılmıştır.(Korkmaz,2003:93)

“Bu ekle türetilen adlar; anlatımda ad, önad, belirteç görevinde kullanılabilirler.” (Kahraman, 2007:119)

Türkçe Sözlükte 36 adet bu eki almış sözcük tespit edilmiştir.

-mEcE Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	atmaca	13	kandırmaca	25	silmece
2	bilmece	14	kapmaca	26	sormaca
3	boğmaca	15	kesmece	27	şaşırtmaca
4	bulmaca	16	kestirmece	28	şişirmece
5	çekmece	17	kızmaca	29	uydurmaca
6	çelmece	18	korkutmaca	30	uymaca
7	darılmaca	19	koşmaca	31	yakıştırmaca
8	doğmaca	20	kovalamaca	32	yanıltmaca
9	düzmece	21	kurmaca	33	yaşamaca
10	görmece	22	örtmece	34	yutturmaca
11	gülmece	23	saymaca	35	yüzlemece
12	içmece	24	seçmece	36	yüzleşmece

Kullanım Örnekleri:

“Bu bilmeceyi çözmek için için sen de bize katılır mısın?”H.Taner(TS)

“Kesmece kavun, kesmece beyim...kes kes al...”B.Necatigil(TS)

“Kağıt paranın değeri saymaca bir değerdir.” (TS)

45. -mEç Eki:

Pek işlek bir ek değildir. -mEç eki, Cumhuriyet döneminde birtakım araç adlarının yapılmasında ya da yabancı kelimelerin Türkçeleştirilmesinde kullanılmıştır:*almaç,emmeç,eğmeç, kurutmaç..gibi.*

Ayrıca bu ek ile yiyecek adları da türetilmiştir.²³(Korkmaz,2003:94-95)

Türkçe Sözlükte bu eki almış 26 adet sözcük belirlenmiştir.

-mEç Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	almaç	10	emmeç	19	sığirtmaç
2	ayırmaç	11	kanırtmaç	20	sıkmaç
3	bazlamaç	12	kapamaç	21	soğutmaç
4	bölmeç	13	karmaç	22	tutmaç
5	bulamaç	14	katışmaç	23	yakmaç
6	çağırtmaç	15	kavurmaç	24	yanıltmaç
7	çalmaç	16	kazmaç	25	yıkamaç
8	doğrultmaç	17	kurutmaç	26	yırtmaç
9	eğmeç	18	ovmaç		

Kullanım Örnekleri:

“Çok geçmeden küçük Mehmet'in bütün köye sığirtmaç olacak kabiliyette olduğunu gördü.” H. E. Adivar (TS)

“Az çok bulamaç olan romantizm şiirinin daha imbiikten geçmiş taraflarına geldim.” Y. K. Beyatlı (TS)

46. -mEdEn Eki:

Kahraman, ekin oluşumu ile ilgili “Eski Türkçedeki ulaç eki –mEtİ’ nin –n ile genişletilmesinden oluşmuştur.” demektedir.²⁴

²³ Bu eki almış yiyecek adlarının nasıl yapıldığı incelendiğinde, eylemden ad türeten (sıfat olarak kullanılan sözcükler) –mE ekinin aş adıyla oluşturduğu sıfat takımlarına dayandığı anlaşılmaktadır: bulama aş>bulamaç..gibi(Korkmaz,2003:95)

²⁴ Tahir Kahraman, “Çağdaş Türkiye Türkçesindeki Birleşik Ekler ve Bunların Oluşumları”, I. Uluslararası Türk Dünyası Kültür Kurultayı, 9-15 Nisan 2006, Çeşme-İzmir

Korkmaz(2003:95),Eski Türkçedeki ve Eski Anadolu Türkçesindeki –mEdİN ekinin ses değişmesine uğraması ile oluştuğunu belirtmektedir.

“Olumlu eylem tabanlarına ulanıp anları olumsuz anlamlı ulaçlara dönüştürür.” (Kahraman, 2007:125)

“Olumsuzluk ekiyle birlikte çıkma kavramı veren bileşik bir ulaç ekidir.”(Hatiboğlu,1974:114)

Türkçe Sözlükte bu eke örnek olabilecek 5 adet örnek bulunabilmiştir.

-mEdEn Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	bilmeden	3	kararlamadan	5	körlemeden
2	durmadan	4	kestirmeden		

Kullanım Örnekleri:

“İnce ürkek bir sesle durmadan inliyordu.”L. Tekin (TS)

“Körlemeden attı ve vurdu.” – (TS)

“Karanlıkta kapıyı kararlamadan buldu.”- (TS)

47. -mEk Eki:

“Bütün eylem kök ve gövdelerine ulanabilir.Ulandığı eylemlerin adlarını yapar:gelmek,koşmak,yürümek...gibi. Bu ek çakmak, kaymak, yemek... gibi kelimelerde, eylemlerle kalıplaşarak somut varlık adları türetmiştir.” (Kahraman,2005:48)

Bu ek de tıpkı -İş ve -mE eklerinde olduğu gibi tüm eylemler ulandığından çok sayıda örnek vardır. Bu yüzden -İş ve -mE eklerinde yaptığımız gibi sadece adlık görevi öne çıkmış olan sözcükler çalışmaya dahil edilmiştir. Bu çalışmada bu eke örnek olacak 9 adet sözcük vardır.

-mEk Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	artmak	4	ekmek	7	uçmak
2	azmak	5	ilmek	8	yaşmak
3	çakmak	6	kaymak	9	yemek

Kullanım Örnekleri:

“...kadın cenazelerini o yıkayıp yaşmaklarmış.” R.N.Güntekin

“...sofrada yemek beklemekten sıkıldığını...” A.H.Tanpınar

48. -mEn Eki:

Eylemlere ulanarak kökün bildirdiği iş yapan kişiyi veren adlar türetir. Bu eki almış 29 adet sözcük saptanmıştır.

-mEn Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	araştırman	11	eğirmen	21	öğretmen
2	ayırtman	12	eğitmen	22	sarman
3	azman	13	eleştirmen	23	sayman
4	belletmen	14	etmen	24	seçmen
5	çevirmen	15	gezmen	25	sekmen
6	danışman	16	göçmen	26	sokman
7	değirmen	17	gözetmen	27	uçman
8	dizmen	18	ılıman	28	yazman
9	doğrultman	19	işletmen	29	yönetmen
10	düzeltilmen	20	okutman		

Kullanım Örnekleri:

“...gevezeliğimden bıkan öğretmenler...” R.N.Güntekin

“Değirmen köyün öte ucunda, ulu çınarın az aşağısındaydı.”Y.Kemal

“Yönetmen arabada giden iki oyuncunun ...” Y.K.Karaosmanoğlu

49. -mEsİnE Eki:

“Eylemden ad yapım eki –mE , 3. t.k. iyelik eki + (s)İ ve yönelme durumu eki +E’nin birlikte donmasıyla oluşmuş bir birleşik ektir.” (Türkmen ve Gülsevin (ed), 2007:1176)²⁵

Bu eke örnek olabilecek 7 adet sözcük belirlenmiştir.

-mEsİnE Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	boylamasına	4	enlemesine	7	uzunlamasına
2	böylemesine	5	böylemesine		
3	diklemesine	6	şöylemesine		

Kullanım Örnekleri:

“Bir daha uçup gitmemeleri için de kalın iplerle bağlayıp uzunlamasına kırık tahtalar çaktılar.”L. Tekin (TS)

“Tıklım tıklım bir trende yokuş aşağı, hemen hemen diklemesine gidiyoruz.”A. Ağaoğlu (TS)

²⁵ Tahir Kahraman, “Çağdaş Türkiye Türkçesindeki Birleşik Ekler ve Bunların Oluşumları”, I. Uluslararası Türk Dünyası Kültür Kurultayı, 9-15 Nisan 2006, Çeşme-İzmir

50. -mEz Eki:

-(E/İ)r ortağlarının olumsuzunu yapan bu ekle türemiş 48 adet sözcük tespit edilmiştir.

Her türlü eylem kök ve gövdelerine ulanabilen bu ek, eklendiği eylemden süreklilik ve olumsuzluk anlamlı önadlar türetir.(Korkmaz,2003:98)

-mEz Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	akışmaz	17	dokunulmaz	33	solmaz
2	akmaz	18	doymaz	34	şaşmaz
3	arlanmaz	19	erimez	35	tanımaz
4	aymaz	20	etyemez	36	tanrıtanımaz
5	bağdaşmaz	21	geçmez	37	taşınmaz
6	baştanımaz	22	görmez	38	tükenmez
7	beklenmez	23	görünmez	39	tutulmaz
8	benzemez	24	güngörmez	40	umursamaz
9	bilinemez	25	inanılmaz	41	utanmaz
10	bölünmez	26	kaçınılmaz	42	uymaz
11	çekemez	27	kavranılmaz	43	uzlaşmaz
12	çıkamaz	28	olamaz	44	varyemez
13	çultutmaz	29	olmaz	45	vurdumduymaz
14	dayanılmaz	30	ölmez	46	yantutmaz
15	değerbilmez	31	paslanmaz	47	yaramaz
16	değişmez	32	renksevmez	48	yılmaz

Kullanım Örnekleri:

“Uykumu almıştım, içimde dayanılmaz bir acı vardı.”R.N.Güntekin

“Herkesi,olur olmaz sebeplerden haraca kesiyorlar.”Y.K.Karaosmanoğlu

“... bitmez tükenmez bir ateş raksı yapıyordu.”A.H.Tanpınar

51. -mİK Eki:

“Başlıca kılışın ürününü küçültücü bir anlatımla gösteren sayılı adlar bırakmışlardır”(Banguoğlu,2004:272)

Bu eki taşıyan *15 adet* sözcük tespit edilmiştir.

-mİK Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	atmık	6	karamuk*	11	kusmuk
2	çiğnemik	7	kesmik	12	sormuk
3	dolamık	8	kısmık	13	soymuk
4	ekşimik	9	kıymık	14	yalamuk
5	ilmik	10	kızamık*	15	yasmık

Kullanım Örnekleri:

“kıymık battı.”- (TS)

“Çocuklara çiğnemik yedirmek zararlı bir alışkanlıktır.”- (TS)

52. -mİŞ Eki:

Ortaç eklerindedir. *33 adet* örnek bulunmuştur.Geniş kullanıma sahip bir ektir.

-mİŞ Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	atmık	3	dolamık	5	ilmik
2	çiğnemik	4	ekşimik	6	karamuk

* Bu ekle kızamık, karamuk gibi bazı hastalık ve bitki adları da yapılmıştır. Karanmuk>karamuk (dikenli bir bitki)(Korkmaz,2003:99)

7	kesmik	10	kızamık	13	soymuk
8	kısmık	11	kusmuk	14	yalamuk
9	kıymık	12	sormuk	15	yasmık

Kullanım Örnekleri:

“Bizim aramızda en görmüş geçirmiş, en okumuşu sensin.”A. Erhat (TS)

“Bu eski sesler içinde geçmiş zamanlar uyuyor, uyanıyor, geriniyor, yaşıyor gibidir.”A. Ş. Hisar (TS)

“Ve sen o kokmuş tangoyu on sekizinci defa dinleyeceksin.”P. Safa (TS)

“En iyisi ben buradan bir dolmuşu binip eve gideyim.” Ç. Altan (TS)

53. -(E/İ)r Eki:

“Geniş zaman önad eylem eki olarak Eski Türkçeden beri –ür ve değiştiği daha az sayıda –er kullanılmış ve bunlar kullanışlı adlar ve önadlar yaratmışlardır.” (Banguoğlu,2004:259)

Bu ek ile yapılmış 79 adet sözcük belirlenmiştir.

-(E/İ)r Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	akar	11	bilgisayar	21	çıkır
2	altıpatlar	12	bilgiyazar	22	değerbilir
3	aysar	13	bilir	23	dilsever
4	balkır	14	biner	24	doğasever
5	barışsever	15	çağlar	25	döner
6	basar	16	çakar	26	duyar
7	batar	17	çalkar	27	düşünür
8	beğenilir	18	çekimser	28	edebiyatsever
9	beğenir	19	çeker	29	eder
10	benzer	20	çığır	30	evrilir

31	geçer	48	kaynar	65	sinemasever
32	gelir	49	keser	66	sokur
33	gider	50	kesir	67	sporsever
34	göçer	51	kötümser	68	sulhsever
35	göçerkonar	52	milletsever	69	taşınır
36	görünür	53	milliyetsever	70	tutar
37	gülümser	54	müziksever	71	tümler
38	güvenilir	55	okur	72	uçar
39	haktanır	56	okuryazar	73	ulussever
40	hayırsever	57	olabilir	74	umar
41	hayvansever	58	olur	75	uyur
42	indirgenebilir	59	onar	76	uyurgezer
43	ister	60	ortakyaşar	77	vatansever
44	iyimser	61	ölçer	78	yeter
45	kaçımsar	62	özsever	79	yurtsever
46	karamsar	63	sanatsever		
47	kayar	64	sever		

Kullanım Örnekleri:

“Bu iki yazar çok okuru olmanın tadını çıkarmasını da bilmişlerdir.”
S. Birsal (TS)

“...büyük bir vatansever olarak çıkıyor, ...” T. Buğra (TS)

“Lokantaların vitrinlerinde, mis kokularla dönerler pişiyordu.”Ç.Altan(TS)

“Bu ülkenin düşünürleri az değil.”- (TS)

54. -(E/İ)r....-mEz Eki:

Ortaç eklerinin olumlu ve olumsuzunun birlikte kullanılarak ikileme yapmasında kullanılır. Bu eke örnek olacak 2 sözcük gurubu belirlenmiştir.

1. ister istemez
- 2.olur olmaz

Kullanım Örnekleri:

“Soruyu okuyunca, ister istemez düşünüp kaldım.”A. Ağaoğlu (TS)

“Ayla'nın sanat gereği en olağan ilişkilerini bile kıskançlıkla karşılıyor, olur olmaz nedenlerle kırıyordu kızı.”N. Cumalı (TS)

55. -sEl Eki:

Önad ve ad göreviyle kullanılabilen sözcükler türeten bu ek ile ilgili Z örnek kelime belirlenmiştir.

-sEl Ekli Sözcük Dizelgesi:

1	dokunsal	4	görsel	7	yönetsel
2	duysal	5	işitsel		
3	eğitsel	6	uysal		

Kullanım Örneği:

“Kadın uysal olduğu zaman kuvvetlidir.”A. Gündüz (TS)

Derste görsel ve işitsel öğeler birlikte kullanılmalı.

3.2. Türk Milli Eğitiminin Genel Amaçları

1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'na göre Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları:

3.2.1. Genel Amaçlar

Madde 2.

Türk Millî Eğitiminin genel amacı, Türk milletinin bütün fertlerini;

1. Atatürk inkılâp ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk milletinin millî, ahlâkî, insanî, manevî ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik; lâik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış hâline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;

2. Beden, zihin, ahlâk, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

3. İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek, gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak;

Böylece, bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan millî birlik ve bütünlük içinde iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı seçkin bir ortağı yapmaktır.

3.3. Türkçe Dersi Öğretim Programı(6, 7, 8. Sınıflar)

3.3.1. Giriş

Dil, insanlar arasında iletişimi sağlayan ve bütün öğrenme faaliyetlerinde anahtar rol oynayan doğal bir araçtır. Dil edinimi ve eğitimi belli bir süreç içinde gelişir. Bireylerin öğrenmeye ve öğrendiklerini birleştirmeye olan doğal eğilimi, uygun yöntem ve teknikler kullanıldığında geliştirilebilir. İnsanın kendisini ve çevresindeki olayları anlamaya çalışırken kurduğu düşünce dünyası, kavramlar ve kavramlar arasındaki ilişkilerle biçimlenir. İnsan, kavramların bir dil bütünlüğü içinde kazandıkları değerlerle birlikte sosyalleşir ve dil yardımıyla öğrenme, öğrendiklerini uygulama, yorumlama gibi birtakım düşünme ve ifade etme faaliyetlerinde bulunur. Türkçe öğrenimi, anlama, yorumlama, iletişim kurma becerilerinin gelişmesine yönelik olan dinleme/izleme, konuşma, okuma, yazma temel dil becerileri ile dil bilgisinden oluşur. Sözü geçen temel dil becerileri birbiriyle etkileşim hâlinde olduğundan bir bütünlük içinde ele alınmalıdır.

Dil öğretiminin temel hedefi, öğrencilerin, dilin farklı bağlamlarda aldığı görünümleri kavramaları, dil aracılığıyla kendilerini ifade edebilmeleri, değişik bilgi kaynaklarına ulaşarak duygu, düşünce ve hayal dünyalarını zenginleştirmeleridir.

Sekiz yıllık ilköğretim sürecinde Türkçe öğretiminden beklenen, öğrencinin okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerilerini dilin kurallarına uygun olarak geliştirmesidir. Bir sonraki aşamayı oluşturan orta öğretim ise, Türkçenin imkânları çevresinde, tarihî süreçte oluşan edebî dilin gelişimini, özelliklerini ve ürünlerini öğretmeyi hedefler. Bu açıdan bakıldığında ilköğretimin

6, 7 ve 8. sınıfları bir geçiş dönemi özelliği gösterir. Öğrenci bu dönemde, 1-5. sınıflarda öğrendiklerini, seviyesine uygun Türk ve dünya edebiyatının seçkin örnekleriyle geliştirir ve kendi anlam dünyasını yapılandırmaya başlar. Bu sebeple 6-8. Sınıflar Türkçe Dersi Öğretim Programı, bu bütünlük ve devamlılık göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır.

Öğrencilerin edindikleri birikimler üzerine yenilerini inşa etmeleri, karşılaştıkları sorunlara alternatif ve yaratıcı çözümler üretmeleri, bir grup içerisinde beraber çalışma bilinç ve cesaretine ulaşmaları, üretme ve tartışma etkinliklerine katılmaları, farklı araştırma yöntem ve tekniklerini kullanmaları, olay ve durumları kendi deneyimlerinden hareketle doğru olarak anlamaları, disiplinler arası bir bakış kazanmaları Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın temel amaçlarını oluşturmaktadır.

Öğrenme sürecinin başarıya ulaşması için, öğrencilerin biyolojik, psikolojik ve zihinsel özelliklerinden kaynaklanan bireysel farklılıklarının dikkate alınması gerekir. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda, bireysel farklılık ve ilgilere yönelik olarak öğretim sürecinde hedeflenen kazanımlara ulaşmak amacıyla çeşitli etkinlik ve çalışmalar yer almaktadır. Bu etkinliklerle öğrencilerin, Türkçeyle ilgili becerileri zevkli bir öğrenme ortamında kazanmaları amaçlanmaktadır.

Öğrenmeyle ilgili yapılan araştırma ve gözlemlerde, uygulamayla edinilen bilgi ve becerilerin daha kalıcı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum dil öğretiminde daha somut olarak gözlenebilir. Bütün öğrenme etkinliklerinde olduğu gibi Türkçe dersinde de öğrenciyi etkin hâle getirmek, öğretim sürecinde öğretmeni rehber kılmak çağdaş eğitimin geldiği önemli bir noktadır. Öğretmen, bu süreç içinde öğrencileri deneyerek öğrenmeye, muhakeme gücünü geliştirmeye ve iş birliğine özendirmeli; öğrencinin birikim, düzey ve ilgilerini dikkate alan, öğrenme etkinliklerine isteyerek katıldığı bir ortam sağlamalıdır.

3.3.2. Programdaki Temel Yaklaşım

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda öğrencilerin kazanımlar ve etkinlikler yoluyla dinleme/izleme, konuşma, okuma, yazma becerilerini geliştirmeleri, dilimizin imkân ve zenginliklerinin farkına vararak Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanmaları hedeflenmektedir. Böylece öğrenciler, dil sevgisi ve bilinci kazanarak öğrenme sürecinde daha verimli olacak, kendilerini hayata ve geleceğe hazırlayacak birikimi edineceklerdir.

Türkçe Dersi Öğretim Programı'yla dinlediklerini, izlediklerini ve okuduklarını anlayan; duygu, düşünce ve hayallerini anlatan; eleştirel ve yaratıcı düşünen, sorumluluk üstlenen, girişimci, çevresiyle uyumlu, olay, durum ve bilgileri kendi birikimlerinden hareketle araştırma, sorgulama, eleştirme ve yorumlamayı alışkanlık hâline getiren, estetik zevk kazanmış ve millî değerlere duyarlı bireyler yetiştirilmesi amaçlanmıştır.

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda, kazanılan beceri ve bilgilerin daha verimli ve kalıcı olmasını sağlamak için çeşitli etkinliklere yer verilmiştir.

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yaklaşım olarak, öğrenme sürecinde öğrencinin birikim ve deneyimlerinden hareketle sorunlara çözümler üretmesini, öğrenme- öğretme etkinliklerinde öğrencinin gelişim düzeyinin dikkate alınmasını, dolayısıyla değerlendirmede öğretim sürecindeki gelişimin de önemli olduğu benimsenmiştir. Bu yaklaşımın temel hedefi, öğrencinin öğretmen rehberliğinde; etkili iletişim kurması, grup çalışmalarına katılması, öğrendiklerini aşamalı bir biçimde inşa etmesidir. Türkçe öğretiminin daha verimli olabilmesi için, öğrencinin derse etkin olarak katılmasının sağlanması, motivasyonunun sürekli olarak desteklenmesi gerekir.

3.3.3. Programın Yapısı

Türkçe Dersi Öğretim Programı, “genel amaçlar, temel beceriler, temel dil becerileri ile dil bilgisi ve bu becerilere yönelik belirlenmiş kazanımlar, etkinlik örnekleri ile açıklamalardan oluşmaktadır.

3.3.3.1. Genel Amaçlar

Türkçe Dersi Öğretim Programı ile Türk Millî Eğitiminin genel amaçları ve temel ilkelerine uygun olarak öğrencilerin;

1. Dilimizin, millî birlik ve bütünlüğümüzün temel unsurlarından biri olduğunu benimsemeleri,
2. Duygu, düşünce ve hayallerini sözlü ve yazılı olarak etkili ve anlaşılır biçimde ifade etmeleri,
3. Türkçeyi, konuşma ve yazma kurallarına uygun olarak bilinçli, doğru ve özenli kullanmaları,
4. Anlama, sıralama, ilişki kurma, sınıflama, sorgulama, eleştirme, tahmin etme, analiz-sentez yapma, yorumlama ve değerlendirme becerilerini geliştirmeleri,
5. Seviyesine uygun eserleri okuma; bilim, kültür ve sanat etkinliklerini seçme, dinleme, izleme alışkanlığı ve zevki kazanmaları,
6. Okuduğu, dinlediği ve izlediğinden hareketle, söz varlığını zenginleştirerek dil zevki ve bilincine ulaşmaları; duygu, düşünce ve hayal dünyalarını geliştirmeleri,
7. Yapıcı, yaratıcı, akılcı, eleştirel ve doğru düşünme yollarını öğrenmeleri, bunları bir alışkanlık hâline getirmeleri,

8. Bilgiye ulaşmada kitle iletişim araçlarından yararlanmaları, bu araçlardan gelen mesajlara karşı eleştirel bakış açısı kazanmaları ve seçici olmaları,

9. Türk ve dünya kültür ve sanatına ait eserler aracılığıyla millî ve evrensel değerleri tanımaları,

10. Hoşgörülü, insan haklarına saygılı, yurt ve dünya sorunlarına duyarlı olmaları ve çözümler üretmeleri,

11. Millî, manevî ve ahlâkî değerlere önem vermeleri ve bu değerlerle ilgili duygu ve düşüncelerini güçlendirmeleri amaçlanmaktadır.

3.3.3.2. Temel Beceriler

Temel beceriler, öğrencilerin dil becerilerindeki gelişimleriyle bağlantılı, yatay olarak bir yılın sonunda, dikey olarak da sekizinci sınıfın sonunda kazanacakları ve hayat boyu kullanacakları temel becerilerdir. Türkçe Öğretim Programı içerdiği kazanımlarla bu temel becerilerin gelişmesini sağlayacaktır. Programla ulaşılmaması beklenen temel beceriler şunlardır:

- Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma
- Eleştirel düşünme
- Yaratıcı düşünme
- İletişim kurma
- Problem çözme
- Araştırma
- Karar verme
- Bilgi teknolojilerini kullanma
- Girişimcilik

3.3.3.3. Temel Dil Becerileri

Türkçe Dersi Öğretim Programı, “okuma, dinleme/izleme, konuşma, yazma, temel dil becerileri” ile dil bilgisinden oluşmaktadır. Bu temel dil becerileri hem kendi içlerinde hem de birbirleriyle bir bütünlük içerisinde ele alınmış ve ilişkilendirilmiştir.

3.3.3.3.1. Dinleme/İzleme

Dinleme/izleme, iletişim kurmanın ve öğrenmenin temel yollarından biri olup verilen iletiyi doğru bir şekilde anlama, yorumlama ve değerlendirme becerisidir. Görsel ve işitsel araçların hayatın her alanında giderek yaygınlaşması ve bu araçların eğitimde kullanılması etkili bir dinleme/izleme eğitimini gerekli kılmaktadır. Bu becerinin geliştirilmesiyle, öğrencilerden dinlediklerini/izlediklerini sıralama, sınıflama, sorgulama, ilişkilendirme, eleştirme ve bunlarla ilgili çıkarımlarda bulunma gibi üst becerileri gerçekleştirmesi beklenmektedir.

Programda dinleme/izleme becerisi; öğrencilerin iyi bir dinleyici/izleyici olabilmesine yönelik olarak hazırlanmış düzeye uygun kazanımlar ile bu kazanımları hayata geçirmeye yönelik etkinliklerden oluşmaktadır. Programın bu bölümü “dinleme/izleme kurallarını uygulama, anlama ve çözümlenme, değerlendirme, söz varlığını zenginleştirme, etkili dinleme/izleme alışkanlığı kazanma” amaçlarından oluşmaktadır. Öğrencilerin düzeylerine yönelik olarak hazırlanan kazanımların, uygun etkinliklerle desteklenerek uygulanması, öğrencilerin etkili iletişim kurmalarını ve toplum hayatına aktif birer dinleyici/izleyici olarak katılmalarını sağlayacaktır. Aşamalı bir süreç izleyen bu sıralamanın takip edilmesi, dinleme/izleme etkinliklerinin amacına ulaşmasını, öğrencinin toplum hayatına aktif bir dinleyici/izleyici olarak katılmasını sağlayacak, öğrencilerin iletişim kurma yeteneklerini geliştirecektir.

Dinleme/izleme sürecinin amacına ulaşabilmesi için yapılan tüm dinleme/izleme etkinliklerinin değerlendirilmesi gereklidir. Bu amaçla programda, öğrencilerin kullanacağı değerlendirme ölçütleri ile yapılan etkinlikleri değerlendirmeye yönelik formlar yer almaktadır. Bu formların kullanılması dinleme/izleme sürecini verimli kılacak ve öğretmene nesnel bir değerlendirme imkânı sağlayacaktır.

3.3.3.3.2. Konuşma

Konuşma; bireyin sosyal hayatında iletişim kurmasını, bilgi ve birikimlerini paylaşmasını, duygu, düşünce, hayal ve gözlemlerini ifade etmesini sağlayan en etkili araçtır. Programda, konuşma becerisinin geliştirilmesiyle; öğrencilerin Türkçenin estetik zevkine vararak ve zengin söz varlığından faydalanarak kendilerini doğru ve rahat ifade edebilmeleri, sosyal hayatta karşılaşacakları sorunları konuşarak çözebilmeleri, yorumlayıp değerlendirebilmeleri amaçlanmaktadır. Bu amaçlarla programdaki konuşma etkinlik örneklerinde; birikimlerden, çeşitli görsel ve işitsel materyallerden yararlanma, düşüncelerini mantık akışı ve bütünlük içinde sunma, karşılaştırma yapma, sebep-sonuç ilişkisi kurma, sınıflandırma, değerlendirme, özetleme gibi anlamayı ve zihinsel becerileri geliştirici çalışmalara yer verilmiştir.

Türkçe Öğretim Programı'nda, konuşma becerisine yönelik olarak, “konuşma kurallarını uygulama, sesini ve beden dilini etkili kullanma, hazırlıklı konuşmalar yapma, kendi konuşmasını değerlendirme, kendini sözlü olarak ifade etme alışkanlığı kazanma” amaçlarına yönelik kazanımlara yer verilmiştir.

Konuşma becerisi, öğrencilerin çevreleriyle iletişim kurmaları, iş birliği yapmaları, ortak karar vermeleri ve karşılaştıkları sorunları çözmeleri açısından da önemlidir.

Bu nedenle öğretmenin konuşma etkinliklerinde öğrencilerin her birinin ayrı ayrı söz almalarını sağlayarak, onları bu çalışmalara katması gerekmektedir. Hayatın her alanında doğru, güzel, etkili konuşan ve konuşulanları doğru anlayıp yorumlayan bireylerin yetiştirilmesi, onların diğer dil becerilerinde de başarılı olmalarına bağlıdır. Bu nedenle konuşma becerisinin okuma, yazma ve dinleme gibi diğer becerilerle desteklenmesi gerekmektedir.

Konuşma becerisinin değerlendirme aşamasında, öncelikle öğrencilerin kendilerini veya birbirlerini değerlendirmeleri, hedeflenen kazanımların daha da kalıcı olmasını sağlayacak, öğrencilerin konuşmayla ilgili yeteneklerini geliştirecektir.

3.3.3.3. Okuma

Okuma, ses organları ve göz yoluyla algılanan işaret ve sembollerin beyin tarafından yorumlanarak değerlendirilmesi ve anlamlandırılması sürecidir. Okuma becerisi, öğrencinin farklı kaynaklara ulaşarak yeni bilgi, olay, durum ve deneyimlerle karşılaşmasını sağlar. Dolayısıyla bu beceri; öğrenme, araştırma, yorumlama, tartışma, eleştirel düşünmeyi sağlayan bir süreci de içine alır. Programda okuma becerisiyle, öğrencilerin günlük hayatlarında karşılaştıkları yazılı metinleri doğru, akıcı bir biçimde ve uygun yöntemleri kullanarak okuyabilmeleri, okuduklarını değerlendirip eleştirel bir bakış açısıyla yorumlayabilmeleri ve okumayı bir alışkanlık hâline getirebilmeleri amaçlanmıştır.

Programda, okuma becerisini geliştirmek amacıyla çeşitli etkinliklere yer verilmiştir. Etkinliklerde kullanılacak metinlerin, Türkçeyi bütün zenginlikleriyle doğru bir şekilde yansıtması ayrı bir önem taşımaktadır. Bu nedenle derslerde işlenecek metinlerin taşınması gereken özellikler programda belirtilmiştir.

Programda yer alan okuma dil becerisinde; okuma kuralları, okunan metinlerin anlaşılması ve çözümlenmesi, anlamlandırılması, okunan metinlerin değerlendirilmesi ve okumanın bir alışkanlık hâline dönüştürülmesine yönelik olarak çeşitli kazanım ve etkinliklere yer verilmiştir. Bununla birlikte, söz varlığını zenginleştirmeye ve araştırmaya yönelik olarak verilen başlıklar, bütün dil becerilerini kapsayan bir önem arz etmektedir.

Okuma becerisinin hayatın bütün aşamalarına yayılan bir alışkanlık hâline getirilmesi amacıyla hazırlanan etkinlik örnekleri ve formları, hem okuma sürecinin değerlendirilmesine hem de öğrencilerin dil gelişimini izlemeye yardımcı olacaktır.

3.3.3.3.4. Yazma

Yazılı anlatım, bireyin kendini doğru ve amacına uygun olarak ifade etmesinde ve iletişim kurmasında en etkili araçlardan biridir. Türkçe Öğretim Programı'nda yazma becerisinin geliştirilmesiyle; öğrencilerin duygu, düşünce, hayal, tasarı ve izlenimlerini dilin imkânlarından yararlanarak ve yazılı anlatım kurallarına uygun şekilde anlatmaları, yazmayı kendini ifade etmede bir alışkanlığa dönüştürmeleri ve yazma yeteneği olanların bu becerilerini geliştirmeleri amaçlanmaktadır. Uzun bir süreç isteyen yazma becerisinin kazanılması ve istenen amaçlara ulaşılması, ancak çeşitli ve özendirici yazma uygulamalarıyla mümkün olur.

Yazma becerisinin bilgi, birikim ve dili etkili kullanmayı gerektirdiği göz önüne alınarak bu sürecin dinleme/izleme, konuşma, okuma ve dil bilgisi etkinlikleriyle de desteklenmesi gerekmektedir. Hikâye, roman, şiir gibi türlerde ürün vermek, bireysel yetenek ve yaratıcılık gerektirse de öğrencilerin duygu, düşünce, hayal ve izlenimlerini doğru, açık, anlaşılır ve yazma kurallarına uygun şekilde anlatmaları yazma tekniğine uygun bilgi ve beceriler kazandırılarak

sağlanabilir. Bu düşünceden hareketle programda yazmayla ilgili olarak yazma kurallarını uygulama, planlı yazma, farklı türlerde metinler yazma, kendi yazdıklarını değerlendirme, kendini yazılı olarak ifade etme alışkanlığı kazanma, yazım ve noktalama kurallarını kavrama ve uygulama” ile ilgili amaçlara yönelik kazanımlar yer almaktadır. Öğretmen, farklı yöntemlere uygun etkinliklerle yazmayı öğrenciler açısından zevkli hâle getirerek yazma alışkanlığı kazanmalarına yardımcı olmalı, öğrencilerin hangi türlerde yazmaya yetenekli olduğunu belirleyerek onları başarılı olduğu türlerde yazmaya yönlendirmelidir.

Yazma çalışmalarının istenen amaçlara ulaşabilmesi, yapılan etkinliklerin değerlendirilmesiyle mümkündür. Programda, öğrencinin kendi yazdıklarını değerlendirme ölçütlerine yer verilerek yalnızca öğretmenin değil, öğrencinin kendisinin ve arkadaşlarının da bu sürece katılması amaçlanmıştır. Bu tutum öğrencilerin eleştirme, değerlendirme ve yorumlama becerilerinin geliştirilmesine de yardımcı olacaktır.

Bitişik eğik yazı öğretimi, ilk okuma yazma öğretimiyle birlikte başlayıp ilk sınıflarda kazandırılacağından 6, 7 ve 8. sınıflarda bitişik eğik yazı için bir zaman dilimi ayrılmayacaktır. Ancak öğrencilerin bütün derslerde, bitişik eğik yazıyı işlek ve güzel kullanmalarına özen göstermeleri sağlanmalıdır.

3.3.3.3.5. Dil Bilgisi

Dil bilgisi; bir dilin dinleme/izleme, konuşma, okuma, yazma temel becerilerini destekleyen kurallar bütünüdür. Öğrenci açısından Türkçenin yapısını oluşturan ve işleyiş kurallarını tanımlayan bilgilere sahip olmak oldukça önemlidir; ancak daha da önemli olan bu kuralların konuşma, yazma, dinlemeyle ilgili dil etkinliklerinde uygulanmasıdır. Dolayısıyla dil bilgisi öğretimi kuramsal bilgilere değil, uygulamaya dayanmalıdır.

Bu amaçla dil bilgilerinin öğretiminde, kuralların verilmesinin yanında, bu kuralların kelime, cümle ve metin düzeyindeki uygulamaları amaçlanmıştır.

Programda, Türkçenin kurallarıyla ilgili kazanımlar, öğrencilerin düzeylerine uygun olarak ve aşamalı bir biçimde verilmiştir. Dil bilgisinde kolaydan zora ilerleyen bir sıra izlenmiş olup konuların birbiriyle olan ilişkileri gözetilmiştir. Türkçeyle ilgili kural ve bilgilerin örneklerden hareket edilerek verilmesi daha doğru olacaktır. Derslerde konularla ilgili farklı uygulama örneklerinin yer aldığı çalışma kâğıtlarının kullanılması ve konuların görsel materyallerle desteklenmesi öğrenimi kolaylaştıracaktır. Ayrıca dil bilgisi konularının anlama olan katkısına özellikle dikkat edilmesi, konuların birer beceriye dönüşmesine yardımcı olacaktır. Bu bağlamda konuların konuşma ve yazma becerileriyle ilişkilendirilmesi gerekmektedir.

Dil bilgisiyle ilgili kazanımların değerlendirilmesinde, kuralların metin veya cümle bütünlüğü ve bağlamı içerisinde ele alınması, diğer becerileri desteklemesi açısından oldukça önemlidir.

3.3.3.4. Kazanımlar

Kazanımlar; öğretim sürecinde öğrencilerin edinecekleri bilgi, beceri ve alışkanlıkları kapsamaktadır. Öğrencilerin dil becerilerinde gelişme sağlamaları, bu kazanımların edinilmesine bağlıdır. Dil bilgisi ve yazım ve noktalama ile ilgili kazanımlar, öğrencilerin gelişim düzeyine göre altıncı sınıftan sekizinci sınıfa doğru aşamalı olarak verilmiştir. Temel dil becerilerine yönelik kazanımların sıralanmasında bu yaklaşım gözetilmemiştir.

3.4.3.5. Etkinlikler

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan kazanımların hayata geçirilmesi ve hedeflenen bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıkların kazandırılması için çeşitli etkinlik örneklerine yer verilmiştir. Bu etkinlikler birer öneri niteliğindedir ve birden çok beceriye yönelik olabilir. Öğretmen, bu etkinlikleri olduğu gibi veya çeşitli değişiklikler yaparak uygulayabilir, aynı zamanda bir ders saatinde birden fazla etkinliğe yer verilebilir. Yeni etkinlikler hazırlanır ve uygulanırken bunların hangi kazanımlara yönelik olduğuna dikkat edilmeli, ayrıca öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları da göz önünde bulundurulmalıdır. Programda yer alan etkinliklerden sınıf-okul içi etkinlikler , okul dışı etkinlikler sembolü kullanılarak belirtilmiştir. Verilen etkinlikler öğrenci seviyesine uyarlanarak farklı sınıflarda uygulanabilir. Programdaki etkinlikler, uygulamada öğretmene yardımcı olmak amacıyla hazırlanmıştır; bu program doğrultusunda hazırlanacak ders kitaplarında farklı etkinliklere yer verilmelidir.

Programdaki etkinlikler, öğrenci merkezli ve öğrenme sürecinde öğrencinin etkin bir rol üstlenmesini sağlayacak şekilde hazırlanmıştır. Öğrencilerin birbirleriyle ve öğretmenleriyle sürekli iletişim içinde olmaları ve etkinliklerin her aşamasında katılımcı olarak yer almaları programın uygulanması açısından önemlidir. Yapılan etkinliğin veya benzerinin öğrenciler tarafından planlanıp uygulanması gerekmektedir.

3.3.3.6. Açıklamalar

Önemli görülen noktalar “[!]” uyarı sembolü kullanılarak belirtilmiştir. Ölçme ve değerlendirme ise “[ ]” sembolü ile gösterilmiştir. Türkçenin diğer

derslerle ilişkilendirilmesi, temalara göre zümre öğretmenlerince yapılmalıdır. Başında sembol olmayan açıklamalar kazanımların içeriğine yöneliktir.

3.4.3.7. Ara Disiplinler

Sağlık Kültürü, Girişimcilik, İnsan Hakları ve Vatandaşlık, Kariyer Bilinci Geliştirme, Özel Eğitim, Rehberlik ve Psikolojik Danışma, Spor Kültürü ve Olimpik Eğitim, Afetten Korunma ve Güvenli Yaşam alanlarından oluşur. Programda yer alan ara disiplin kazanımlarının Türkçe dersinde işlenecek tema/metinlerle ilişkilendirilmesi esastır.

3.3.3.8. Atatürkçülük

Her sınıfta Atatürkçülükle ilgili zorunlu bir temaya yer verilmesi planlanmıştır. Atatürkçülük teması, programda yer alan Atatürkçülükle ilgili konular kapsamında ilgili olduğu belirli gün ve haftalarda işlenmek üzere ele alınacaktır.

3.3.4. Öğrenme ve Öğretme Süreci

Türkçe Dersi Öğretim Programı, öğrencinin birikim, beceri ve gelişimlerini göz önünde bulunduran ve öğrenciyi merkeze alan bir yaklaşımla hazırlanmış olup, bütün kazanım ve etkinlikler bu açıdan ele alınmıştır. Bu nedenle programda, öğrenme etkinlikleri bir bütünlük içinde değerlendirilmiş, öğrencinin katılımını gerektiren uygulamalara yer verilmiştir. Bu uygulamalar; bireysel

farklılıklara duyarlı, bağımsız veya grup içinde öğrenmeyi özendiren, öğretim etkinliklerini okul dışına da taşıyan bir nitelik göstermektedir.

Program, öğrencilere Türkçeyle ilgili bilgi ve becerileri kazandırmanın yanında, onların yeni bilgi ve çözümler üretmeyi alışkanlık hâline getirmelerini de amaçlamaktadır. Bu nedenle öğrenciler bütün öğretim etkinliklerine etkin olarak katılmakta, öğretmen ise bu süreç içinde öğrenciyi yönlendiren, ona yardımcı olan ve kendini geliştirmesinde yol gösteren bir rehber konumundadır. Bu çerçevede;

- Öğrenciler, karşılaştıkları sorunlara bireysel veya grup olarak yaratıcı çözümler üretir, bu bilgi ve deneyimlerini geliştirerek sosyal çevreleriyle paylaşır.
- Öğrenciler, bağımsız olarak öğrenmeyi, çeşitli araştırma teknikleriyle bilgiye ulaşmayı, değerlendirmeyi, sorgulamayı ve yorumlamayı hayatının bütün safhalarında bir alışkanlık hâline getirir.
- Öğretmen, öğrenme sürecinde öğrencilerin karşılaştığı zorluklarda onlara yardımcı olur ve yapıcı eleştirilerle onları yönlendirir.
- Öğretmen, öğrenme sürecinin her aşamasında öğrencilerin ürünlerini dikkate alır ve onları destekler.
- Öğretmen, öğrencilerin öğrenme etkinlikleri içindeki gelişimlerini izler, değerlendirir, onları kendilerini değerlendirmeye özendirir.
- Dil becerileri bir bütünlük ve devamlılık gösterdiğinden, öğretmen öğrencilerin aileleriyle iş birliği içinde olmalı, okul dışında da bu becerilerin geliştirilmesini sağlayıcı etkinlikler düzenlemelidir.

Öğrenme-öğretme sürecinde, öğrencilerin etkinliklere istekle katılmaları, ilgi ve dikkatlerini canlı tutmaları, kendilerini tarafsız gözle değerlendirebilmeleri ancak öğrendiklerini hayata aktarabilmeleriyle mümkün olacaktır. Bu nedenle bütün öğretim süreçlerinin hayata dönük olması amaçlanmış, değerlendirmede tutum ve davranışlardaki gelişmeler de dikkate alınmıştır.

4. BÖLÜM

BULGULARIN YORUMU

Bu bölümde daha önce belirtilen problem ve alt problemlerle ilgili olarak elde edilen bilgiler ve bulgular yer almaktadır.

4.1. Birinci Alt Sorun

Türkiye Türkçesindeki ad yapım eki olarak kullanılan 127 adet ek tespit edilerek incelenmiştir.

Biliyoruz ki bu ekler Türkiye Türkçesindeki tüm ad yapan ekleri göstermemektedir. Fakat “Türkçe Sözlük” den yola çıkarak yaptığımız araştırma eklerin sayısı hakkında bir fikir vermektedir.

Addan ad yapan ekler ve Eylemden ad yapan ekler kıyaslandığında addan ad yapan eklerin hem sayıca daha fazla olduğu hem de bu eklerin daha işlek olarak kullanıldığı görülmektedir.

4.2. İkinci Alt Problem

Addan ad yapan 72 adet ek tespit edilerek; incelenmiştir.

Türkiye Türkçesindeki “Addan Ad Yapan Ekler” ve Türkçe Sözlükte bu eklerle türetilmiş kaç tane sözcük bulunduğu aşağıda verilmiştir.

ADDAN AD YAP. EK.	ÖRNEK SÖZ. SAY.	ADDAN AD YAP. EK.	ÖRNEK SÖZ. SAY.
1. +CE Eki:	557	37. +İ Eki:	7
2. +cEğİz Eki:	7	38. +İn Eki:	23
3. +CEK Eki:	16	39. +İr Eki:	41
4. +cEsİnE Eki:	12	40. +(İ)se Eki:	4
5. +Cİ Eki:.	1746	41. +(İ)z Eki:	6
6. +Cİk Eki:	157	42. +(E/İ)k Eki:	27
7. +Cİl Eki:	61	43. +ki Eki:	22
8. +cİlEyİn Eki:	3	44. +(E/İ)l Eki:	73
9. +Cİn Eki:	6	45. +lE Eki	61
10. +(E/İ)ç Eki:	17	46. +lEk Eki:	12
11. +DE Eki:	55	47. +lErİ Eki:	13
12. +DEk Eki:	15	48. +lEyİn Eki:	6
13. +DEm Eki:	5	49. +lİ Eki:	2331
14. +DEn Eki:	81	50. +lİ...sİz Eki:	7
15. +DEn....+E Eki:	10	51. +lİk Eki:	4952
16. +DEr Eki:	2	52. +(E/İ)m Eki:	4
17. +DEş Eki:	57	53. +mEç Eki:	1
18. +dİç Eki:	2	54. +mEn Eki:	21
19. +dİrİk Eki:	7	55. +mEr Eki:	2
20. +dİz Eki:	3	56. +(İ)msİ Eki:	100
21. +E Eki:	3	57. +(İ)mtırak Eki:	12
22. +EdEk Eki:	17	58. +(n)cE Eki:	20
23. +ElEk Eki:	4	59. +(İ)ncİ Eki:	22
24. +En Eki:	5	60. +rE Eki:	5
25. +(ş)Er Eki:	23	61. +rEk Eki:	8
26. +Erİ Eki:	4	62. +sEk Eki:	5
27. +Ey Eki:	10	63. +sEl Eki:1	168
28. +Ez Eki:	6	64. +sİ Eki:	126
29. +GE Eki:	4	65. +(s)İ Eki:	24
30. +geç Eki:	2	66. +sİl Eki:	8
31. +GEn Eki:	15	67. +sİn Eki:	3
32. +Gİ Eki:	6	68. +sİz Eki:	1392
33. +gil Eki:	1	69. +şım Eki:	3
34. +giller Eki:	175	70. +(E/İ)t Eki:	15
35. +lEr Eki:	140	71. +tay Ekİ:	3
36. +Gİn Eki:	6	72. +ti Eki:	84

Bu ekler incelendiğinde + lık ekinin 4952 örnek sözcükle en işlek addan ad yapım eki olduğu görülmektedir. Bununla birlikte +lî eki(2331) ve bunun olumsuzu olan +sız eki(1392)nin de diğer eklere göre daha işlek oldukları göze çarpmaktadır. Addan ad türeten eklerin birçoğu işlek olarak kullanılmaktadır. Oldukça az kullanım örneği bulunan bazı eklerin de işlekliliğini kaybettiği görülmektedir.

4.3.Üçüncü Alt Sorun

Eylemden ad yapan 55 adet ek tespit edilerek; incelenmiştir.

Türkiye Türkçesindeki “Eylemden Ad Yapan Ekler” ve Türkçe Sözlükte bu eklerle türetilen kaç tane sözcük olduğu aşağıda verilmiştir.

EYLEMDEN AD YAP. EK.	ÖRNEK SÖZ. SAY.	EYLEMDEN AD YAP. EK.	ÖRNEK SÖZ.
			SAY.
1.-baç Eki:	3	20.-EsİyE Eki:	5
2.-CE Ekİ:	15	21. -(E)v Eki:	6
3. -CEk Eki:	10	22.-(E)y Eki:	9
4. -(E/İ)ç Eki:	67	23.-GE Eki:	30
5. -DEç Eki:	1	24.-GEç Eki:	15
6. -dın Eki:	1	25.-GEn Eki:	86
7. -Dİ Eki:	17	26.-Gİ Eki:	96
8. -DİK Eki:	9	27.-gİç Eki:	13
9.-E Eki:	11	28.-GİN Eki:	98
10. -E...-E Eki:	12	29.-İ Eki:	115
11.-EcEk Eki:	22	30.-İcİ Eki:	355
12. -EcEn Eki:	4	31.-(İ)lî eki:	36
13.-(E)ğEn Eki:	15	32.-(İ)m Eki:	323
14. -ElgE Eki:	6	33.-İN Eki:	18
15.-EmEç Eki:	2	34.-(İ)nç Eki:	14
16.-EmEk Eki:	3	35.-(İ)ntİ Eki:	119
17.-En Eki:	74	36.-tİ Ekleri:	69
18.-EnEk Eki:	15	37.-(y)(İ)ş Eki:	52
19.-Esİ Eki:	6	38.-(İ)t Eki:	42

EYLEMDEN AD YAP. EK.	ÖRNEK SÖZ. SAY.	EYLEMDEN AD YAP.	ÖRNEK SÖZ.
		EK.	SAY.
39.-(E/İ)k Eki:	374	48.-mEn Eki:	29
40.-(E/İ)l Eki:	14	49. -mEsİnE:	7
41.-lEk Eki:	2	50.-mEz Eki:	48
42.-lEn Eki:	1	51.-mİk Eki:	15
43. -mE Eki:	245	52.-mİş Eki:	33
44.-mEcE Eki:	36	53.-(E/İ)r Eki:	79
45.- mEç Eki:	26	54. -(E/İ)r....mEz Eki:	2
46.-mEdEn Eki:	5	55.-sEl Eki:	7
47-mEk Eki:	9		

Bu ekler incelendiğinde -(E/İ)k ekinin 374 örnek sözcükle en işlek eylemden ad yapım eki olduğu görülmektedir. Bununla birlikte -İcİ Eki(355) ve - (İ)m Eklerinin (320) de diğer eklerle göre daha işlek oldukları göze çarpmaktadır. Oldukça az kullanım örneği bulunan bazı eklerin de işlekliliğini kaybettiği görülmektedir.

4.4. Dördüncü Alt Sorun

İlköğretim 2. kademe Türkçe derslerinde dilbilgisi konularına verilen oran incelendiğinde bunun diğer alanlara oranla daha az olduğu göze çarpmaktadır.

TEMEL BECERİLERİ	DİL	ORAN (%)
DİNLEME/İZLEME		15
KONUŞMA		20
OKUMA		30
YAZMA		20

DİL BİLGİSİ	
SINIFLAR	ORAN (%)
6	15
7	15
8	15

(İLKÖĞRETİM TÜRKÇE DERSİ (6, 7, 8. SINIFLAR) ÖĞRETİM PROGRAMI TEMEL DİL BECERİLERİ VE DİL BİLGİSİ ORANLARI)

Bunun durum, ilköğretim çağındaki çocuklara Türkçe dersinde kazandırılmak istenilen öncelikli kazanımın okuma ve anlama olmasından kaynaklanmaktadır.

Yapım ekleri ile ilgili konular “Türemiş Adlar” başlığı altında gösterilmekte ve burada kök ve ek kavramları verildikten sonra, yapım ve çekim ekinin farklılığı öğretilmektedir.

Yapım eklerinin tek tek incelenmemekte, eklerin özellikleri ayrıntılı olarak anlatılmamaktadır.

4.5. Beşinci Alt Sorun

İlköğretim çağındaki çocukların algı düzeyleri ve bilgi birikimleri bu konunun ayrıntılı olarak işlenmesini zorlaştırmaktadır.

Ancak Türkçe'nin üretme sisteminin ve zenginliğinin çocuklara gösterilmesi, dilimizin korunması açısından oldukça önemlidir.

Gençlerin son yıllarda yabancı sözcükleri çokça kullanma eğilimleri göz önünde bulundurulduğunda bu konunun önemi daha da artmaktadır.

Sonuç olarak, ilköğretim 2. Kademe Türkçe derslerinde mümkün olduğunca çok sayıda yapım eki tanıtılmalı, kullanım örnekleri ve görevleri açıklanmalıdır.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTISMA VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, Türkiye Türkçesindeki türemiş adların aldıkları yapım eklerine göre anlam ve görev özellikleri incelenerek; bu konudaki bilgi ve bulguların ilköğretim 2. kademe Türkçe (dilbilgisi) derslerinde nasıl kullanıldığı araştırılmak istenmiştir.

Bu bölümde, araştırmada ifade edilen amaç doğrultusunda elde edilen bulgular özetlenmekte, bulgulardan elde edilen sonuçlar sıralanmakta, yorumlanmakta ve bunlara dayalı bazı önerilerde bulunmaktadır.

4.1. Sonuçlar

Türkiye Türkçesindeki türemiş adların aldıkları yapım eklerine göre anlam ve görev özellikleri üzerine hazırlanan bu çalışmadan, açıkça anlaşıldığı gibi Türkçede çok sayıda yapım eki kullanılmaktadır.

Yapım ekleri, sözcük kök ve gövdelerinden yeni anlamlı ve görevli sözcükler türetmektedir. Türkçe, gelişimi boyunca yapım eklerinden yararlanarak, dilin ihtiyaç duyduğu sözcükleri türetmiş; bu durum dilin sözlüğünü zenginleştirmiştir. Türkçe, insanlığın gelişimi ile hayatımıza giren yeni kavramları karşılayacak yeni isimler türetebilecek kadar gelişmiş bir üretme sistemine sahiptir.

Önceki sayfalarda sunduğumuz dizelgelerde Türkçede kullanılan başlıca yapım ekleri ve bu eklerle türetilen sözcükler ortaya konulmuştur.

Bu listelerden de açıkça anlaşıldığı gibi “addan ad yapan ekler” sayıca fazladır.

Addan ad yapmak en çok tercih edilen üretme biçimidir. 72’si addan ad yapan, 58’i eylemden ad yapan olmak üzere toplam 130 adet ad yapan ek saptanmıştır.

Bazı dillerde birkaç sözcükle hatta uzun cümlelerle anlatılabilen kavramlar Türkçede eklerle kolayca karşılanabilmektedir..Türkçede dili işletmenin yükü eklerin üzerindedir.

Toplumlar geliştikçe ve yeni kavramlarla tanıştıkça daha çok sözcüğe ihtiyaç duyulmaktadır. Bu yüzden dil de sürekli kendini yenilemelidir.

Sözcük köklerini eklerle yeni yeni biçimlerde kullandıkça yeni kavramlar ve düşünce biçimleri yaratılmış olacaktır. Bu da dilin ayakta kalmasını ve yaşamasını sağlayacaktır.

Bu yüzden gençlere ve çocuklara dil bilinci kazandırılmalı, bunun içinde Türkçenin üreme sistemi tanıtılmalı ve öğretilmelidir.

4.2. Öneriler

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında ileri sürülebilecek önerilerden bazıları şunlardır:

Son yıllarda dilimizi istila eden yabancı sözcüklerle mücadele ederken , dilimizde çokça yer alan yapım eklerinden yararlanmalıyız.

Yeni kavramlara Türkçe karşılıklar bularak dilimizi korumalı ve zenginleştirmeliyiz.Bu konuda çalışmaları sürekli devam eden TDK'nın ve Dil Derneğinin çabalarını, buldukları sözcükleri kullanarak ve yaygınlaştırarak destekleyebiliriz.

TDK ve Dil Derneği gibi kurumların çalışmalarına Milli Eğitim Bakanlığı, Kültür Bakanlığı gibi sorumlu ve yetkili kurumlar da katılmalıdır.Aydınlara, sanatçılara, Üniversitelere de bu konuda önemli görevler düşmektedir.

Özellikle, yabancı sözcük ve terimler dilimize girmeden ve kullanımları alışkanlık haline gelmeden onlara Türkçe karşılıklar bulunmasına özen gösterilmelidir.

Bu çalışma sırasında, Türkçenin matematiksel bir mantıkla işleyen,son derece zengin bir dil olduğunu bir kez daha fark etmiş bulunmaktayız.Türkçede, ad ve eylem üretme sistemi kuralları, son derece açık ve anlaşılırdır. Türkçe,bir insanın duygu,düşünce ve isteklerini anlatmak için, ihtiyaç duyabileceği her türlü sözcüğü yaratmaya uygundur. İlköğretim Türkçe (dilbilgisi) öğretiminin, eğlenceli bir oyun oynar gibi yapılabileceği ve bu yolla Türkçenin gençlere tanıtılarak , sevdirebileceği kanısındayız.

KAYNAKLAR

AK, M.(1982).**Genel Dilbilgisi ve Sesbilgisi**. İstanbul: Ak yay.

AKALIN I.S.(1984). **Edebiyat Terimleri Sözlüğü**. İstanbul: Varlık yay.

AKSAN D.(2000).**Türkçenin Söz Varlığı**. Ankara: Engin Yay.

_____.(1999).**Türkçenin Gücü**. Ankara: Bilgi yay.

ATABAY N., KUTLUK İ. ve ÖZEL S.**Sözcük Türleri**. Ankara: TDK.

BANGUOĞLU T.(2004).**Türkçenin Grameri**. Ankara: TDK yay.

_____.(1987).**Dil Bahisleri**. İstanbul: Kubbealtı neşriyatı.

BİLGEGİL K.(1964). **Türkçe Dilbilgisi**. Ankara: Güzel ist. Mat.

BİLGİN M.(2000).**Anlamdan Anlatıma Anadilimiz TÜRKÇE**. İzmir: Ercan k.evi.

BOZKURT Fuat.(1995).**Türkiye Türkçesi**. İstanbul: Cem Kit.evi

DEMİR N. ve YILMAZ E.(2003).**Türk Dili El Kitabı**. Ankara: Grafiker yay.

DEVELİOĞLU F.(2002).**Osmanlıca Türkçesi Klavuzu**. İstanbul: Genel dağ. kit.evi.

EDİSKUN H.(1993). **Yeni Türk Dilbilgisi**. İstanbul: Remzi Kit.evi.

ERGİN M.(1998). **Türk Dil Bilgisi**.İstanbul:Bayrak yay.

_____.(1988).**Üniversiteler İçin Türk Dili**.İst.: Bayrak yay.

EKER S.(2005). **Çağdaş Türk Dili**.3. Baskı.Ankara:Grafiker yay.

ERKMAN AKERSON F.(2000). **Dile Genel Bir Bakış**.İstanbul: multilingual.yay.

DEMİR N. ve YILMAZ E.(2003) **Türk Dili El Kitabı**.Ankara:Grafiker yay.

DEMİRCAN Ö.(2004)**Türkiye Türkçesinde Ek-Kök Birleşmeleri**.İst.:Papatya yay.

GENCAN T.N.(2001). **Dilbilgisi**. Ankara:Ayça Kit.evi.

_____.(1980).**Dilbilgisi Lise 1-2-3**.İst.:Kanaat yay.

GÜLSEVİN G.(1997).**Eski Anadolu Türkçesinde Ekler**.Ankara:TDK

GÜNEŞ Sezai, Türk Dili Bilgisi,Altındağ mat.İzmir,1995

GRÖNBECH K.(ç..AKALIN Mehmet).(2000).**Türkçenin Yapısı**.Ankara:TDK

HATİBOĞLU V.(1974). **Türkçenin Ekleri**.Ankara: TDK

HENGİRMEN M.(2002). **Türkçe Dilbilgisi**.Ankara:Engin yay.

İMER K.(1976). **Türkiye Türkçesinde Kökler**.Ankara:TDK

KARAHAN L.(1998).**Türkçede Söz Dizimi**,.Ankara:Akçağ yay.

KAHRAMAN T.(2005). **Çağdaş Türkiye Türkçesi Dilbilgisi**.Ankara:Dumat yay.

_____.(2007).**Çağdaş Türkiye Türkçesindeki Ad Çekim Ekleri ve Bunların İşlevleri**.İzmir: Kanyılmaz matb.

KILIÇ V.(2002). **Dilin İşlevleri ve İletişim**.İst.: Papatya yay.

KOÇ N.(1990).**Yeni Dilbilgisi**.İstabil:İnkılap Kit.evi.

KORKMAZ Z.(2003).**Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)**.Ankara: TDK

KORKMAZ Z., ERCİLİSUN A., ZÜLFİKAR H., AKALIN M.,GÜLENSOY T., PARLATIR İ. ve BİRİNCİ N.(1995).**Türk Dili ve Kompozisyon Bilgileri**. Ankara:YÖK Matbaası

KÖKSAL A.(1980). **Dil ve Ekin**.Ankara:TDK

MIHÇIOĞLU C.(1996). **Sözcüklerin Öyküsü**.Ankara: Kültür Bak.Milli Küt.bas

TİMURTAŞ F. K.(1994). **Eski Türkiye Türkçesi**.İstanbul:Enderun Kit.evi.

TÜRKMEN F.ve GÜLSEVİN Güler (Ed).(2007). **1.Uluslararası Türk Dünyası Kurultayı 9-15 Nisan 2006 Çeşme –İzmir Bildiriler Kitabı III**, Lazer Ofset matb., Ankara. (Tahir Kahraman, “Çağdaş Türkiye Türkçesindeki Birleşik Ekler ve Bunların Oluşumları”,s:1172-1184)

ÖZDEMİR E.(1968).**İşlekleşen Yapım Ekleri**.Ankara: TDK

ÖZEL S.(1962).**Türkiye Türkçesinde Sözcük Türetme ve Birleştirme**.Ankara: TDK.

ZÜLFİKAR H.(1962). **Terim Sorunları ve Terim Yapma Yolları**.Ankara:TDK

Dilbilgisi Sorunları II, TDK, Ankara, 1972

SÖZLÜKLER

Türkçe Sözlük, TDK yay., Ankara, 2005

İmla Kılavuzu, TDK yay., Ankara, 2005

EREN H.(1999). **Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü**. Ankara: Bizim Büro bas.evi.

EYÜBOĞLU İ.Z.(2004). **Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü**. İstanbul: Sosyal yay.

NİŞANYAN S.(2002). **Sözlerin Soyağacı – Çağdaş Türkçenin Etimolojik Sözlüğü**. İst.: Adam yay.

DİLÇİN Cem.(1983). **Yeni Tarama Sözlüğü**. Ankara: TDK.

KULLANIM ÖRNEKLERİNİN BELİRLENDİĞİ TÜRK EDEBİYATI ESERLERİ

ALİ S.(2001). **Tüm Öyküler 1-2**. İstanbul: YKY.

GÜNTEKİN R.N.(2000). **Çalikuşu**. İnkılap yay.

_____.(1999). **Yaprak Dökümü**. İstanbul: İnkılap yay.

İZGÜ M. (1988). **Zıkkımın Kökü**. İstanbul: Bilgi yay.

KARAY R.H.(1999). **Memleket Hikayeleri**. İstanbul: İnkılap kit.

KARAOSMANOĞLU Y.K.(2000). **Yaban**. İstanbul: İletişim yay.

KEMAL O.(2004). **Cemile**.İstanbul:Epsilon yay.

KEMAL Y.(2004). **İnce Memed 1-2-3-4**.İstanbul:YKY.

NESİN A.(2000).**Şimdiki Çocuklar Harika**.İstanbul: Adam yay.

PAMUK O.(2002).**Kar**.İstanbul. İstanbul:İletişim yay.

TANPINAR A.H.(1997). **Huzur**.İstanbul: Dergah yay.

http://farabi.selcuk.edu.tr/suzep/turk_dili/ders_notlari/bolum_11/bolum

http://www.edebiyatogretmeni.net/yapi_bilgisi.htm

<http://www.e-sosder.com/dergi/20221-228.pdf>

<http://www.dilimiz.com/dil/TurkDili/trkdili3.htm#>)

http://www.sabah.com.tr/ozel/andic3597/dosya_3597.html

<http://www.haber10.com/haber/135120/>